

Seinäjoen
ammattikorkeakoulun
julkaisusarja

B

Heli Simon
Taina Vuorela

Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopetuksessa

Oulun seudun ammattikorkeakoulun ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kielten- ja viestinnänopetuksen arviointi- ja kehittämishanke 2005–2006

Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja
B. Raportteja ja selvityksiä 35

Heli Simon, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Taina Vuorela, Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopetuksessa

Oulun seudun ammattikorkeakoulun ja Seinäjoen
ammattikorkeakoulun kielten- ja viestinnänopetuksen
arviointi- ja kehittämishanke 2005–2006

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Seinäjoki 2008

Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja
Publications of Seinäjoki University of Applied Sciences

- A. Tutkimuksia Research reports
- B. Raportteja ja selvityksiä Reports
- C. Oppimateriaaleja Teaching materials
- D. Opinnäytetöitä Theses

Myynti:

Seinäjoen korkeakoulukirjasto
Keskuskatu 34 PL 97, 60101 Seinäjoki
puh. 020 124 5040 fax 020 124 5041
seamk.kirjasto@seamk.fi

ISBN 978-952-5336-87-0 (verkkojulkaisu)
ISSN 1797-5573 (verkkojulkaisu)

Sisällys

TIIVISTELMÄ	5
ABSTRACT	7
1 JOHDANTO	9
2 PROJEKTIN TAUSTA, TAVOITTEET JA VAIHEET	10
3 ITSEARVIOINTI	14
3.1 ARENE ry:n kielityöryhmän suositukset kielenopetuksen käytännöistä ammattikorkeakouluissa	14
3.2 Ydinainesanalyysi (OAMK)	14
3.3 Taitotasojen määrittäminen opintojaksoille (OAMK)	15
3.4 Osaamisen ja kouluttautumistarpeiden kartoitus	16
4. VALTAKUNNALLINEN ARVIOINTI: KYSELYT	18
4.1 Koulutusohjelmavastaavat / koulutusohjelmapäälliköt	18
4.2 Ammattiaineiden opettajat	21
4.3 Kielten- ja viestinnän opettajat	24
4.4 Opiskelijat	29
5. VIERAILUT KORKEAKOULUIHIN	33
5.1 Turun ammattikorkeakoulu, kielikoulutuskeskus	33
5.2 Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun (PKAMK) kielipalvelut-yksikkö	37
5.3 Helsingin yliopiston kielikeskus	41
5.4 Jyväskylän ammattikorkeakoulun kielikeskus	43
5.5 Linköpingin yliopisto (Ruotsi)	45
5.6 Maastrichtin yliopisto (Alankomaat)	49
5.7 Yhteenveto vierailuista	52
6. KEHITTÄMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN	53
6.1 Seinäjoen ammattikorkeakoulu	53
6.2 Oulun seudun ammattikorkeakoulu	54
6.3 Arviointiryhmän työskentely	54
7. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	59
LÄHTEET	61
LIITE 1. Hankesuunnitelma	63
LIITE 2. ARENE ry:n kielityöryhmän suositukset kielenopetuksen käytännöistä	66
LIITE 3. Osaamisen ja kouluttautumistarpeiden kartoitus: kyselylomake	83
LIITE 4. Valtakunnallinen kysely ammattikorkeakoulujen kielen- ja viestinnän- opinnoista: kyselylomakkeet	89
LIITE 5. Yhteenveto kyselyn tuloksista koulutusaloittain: koulutusohjelma- vastaavat	100

LIITE 6. Yhteenveto kyselyn tuloksista koulutusaloittain: opiskelijat.....	102
LIITE 7. Yhteenveto kyselyn tuloksista koulutusaloittain: ammattiaineiden opettajat	106
LIITE 8. Yhteenveto kyselyn tuloksista koulutusaloittain: kielten- ja viestinnän- opettajat	111
LIITE 9. Kysely alkeisopetuksen ammatillisuudesta: sähköpostikyselyn tulokset	118
LIITE 10. Ristiintaulukointi hankkeen vierailuista ja haastatteluista	119
LIITE 11. Englanninkielen taitotasot	132
LIITE 12. Artikkelit Vuorela, Simon (2007): Learning Languages for Professions.....	138
LIITE 13. Kielten kehittämissuunnitelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu	145
LIITE 14. Kielten toimintasuunnitelma (2005-2006) ja toimintasuunnitelman seurantataulukko, Seinäjoen ammattikorkeakoulu.....	147

TIIVISTELMÄ

Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopetuksessa. Oulun seudun ammattikorkeakoulun ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kielten- ja viestinnänopetuksen arviointi- ja kehittämishanke 2005-2006

Hankkeessa arvioitiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SeAMK) ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) kieli- ja viestintäopintoja. Opetusministeriön osittain rahoittama hanke koostui neljästä osasta: 1. Sisäinen arviointi, jossa kielten- ja viestinnän opettajat arvioivat opetusmetodejaan ja jatkokoulutustarpeitaan; OAMK:n kieltenopettajat aloittivat kielten ja viestinnän opintosuunnitelmien ydinaineskuvausten ja yleiseurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR = Common European Framework of Reference) perustuvien taitotasojen määrittämisen vieraiden kielten opintojaksoille. 2. Valtakunnallinen kielten- ja viestinnänopetuksen arviointi, jossa neljä sidosryhmää, koulutusohjelmapäälliköt, opiskelijat, ammattiaineiden opettajat sekä kielten- ja viestinnänopettajat, arvioi verkkopohjaisen kyselylomakkeen avulla oman organisaationsa kieli- ja viestintäopintoja. He pohtivat myös uusien, innovatiivisten kieltenopetuksen menetelmien käyttöä omassa ammattikorkeakoulussaan. 3. Hankevastaavat vierailivat suomalaisissa ja ulkomaisissa korkeasteen koulutusorganisaatioissa, joissa on käytössä uusia joko hallinnollisia tai pedagogisia kielten- ja viestinnänopetuksen lähestymistapoja. 4. Hankkeeseen osallistuneiden ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen metodologian kehittämiseksi laaditaan sisäisestä arvioinnista, vierailuista sekä valtakunnallisista kyselyistä saatujen tietojen perusteella suosituksia kieltenopetuksen kehittämisestä. Suositukset laaditaan uudelleen muotoiltujen strategioiden sekä kehittämis- ja toimintasuunnitelmien muodossa.

Hankkeen tulosten perusteella 1. ammattiaineiden opettajien ja kieltenopettajien tulisi harjoittaa enemmän yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksessa. Ammattiaineita tulisi integroida laajemmin kielten- ja viestinnänopetukseen. Tähän voisi sisältyä esim. ammatillisen kielten- ja viestinnänopetuksen opintosuunnitelman laatiminen yhdessä ammattiaineiden opettajien kanssa, tiimiopetus (esim. CLIL-opetus, eli Content and Language Integrated Learning) ja ammattiaineiden ja kieltenopettajien välinen materiaalien vaihto. 2. Kielten- ja viestinnänopetukseen tarvitaan aiempaa innovatiivisempia ja vaihtelevampia lähestymistapoja, kuten esim. A/ ongelmaperustaisen oppimisen moduuleihin integroidut, eri aihepiirejä sisältävät kielten oppimistehtävät, B/ autonominen kielten ja viestinnän opiskelu (esim. ALMS, Autonomous Language Learning Modules) audiovisuaalisten tai internetpohjaisten materiaalien avulla, C/ projektiperustainen kieltenoppiminen opetushenkilöstön ja työelämän keskeisten sidosryhmien kontaktien kautta.

Hankkeen aikana tehtyjen vierailujen perusteella voidaan myös todeta, että korkea-asteen kielten- ja viestinnänopetuksen organisoinnilla erilliseksi hallinnoilliseksi yksiköksi, jonka vastuuhenkilöinä toimivat alan ammattilaiset, on positiivisia vaikutuksia kielten- ja viestinnänopetukseen. Kielten- ja viestinnänopetuksen aseman näiden koulutusorganisaatioiden opetussuunnitelmissa on parantunut.

Avainsanat: ammatillinen kieltenopetus, integrointi, kansallinen tutkimus, ongelma-perustainen oppiminen (PBL), ALMS, CLIL

ABSTRACT

Professional Language and Communication Education in the Tertiary Level in Finland. A Development Project at the Oulu University of Applied Sciences (OAMK) and Seinäjoki University of Applied Sciences (SeAMK) in 2005-2006.

The project started as an evaluation project of language and communication studies at two Finnish tertiary-level educational establishments: Seinäjoki University of Applied Sciences and Oulu University of Applied Sciences. The project was partly financed by the Finnish Ministry of Education. It consisted of four parts: 1. Internal evaluation, where the staff that is engaged in language and communication instruction evaluated their present methodology of language instruction and estimated their need for further training. At OAMK, they also embarked upon describing core content and CEFR-level of the curriculum of language instruction. 2. In a nation-wide evaluation of language and communication instruction, four different stakeholder groups, namely, heads of degree programmes, students, teachers of profession-related subjects, and teachers of languages and communication described and evaluated the language and communication instruction of their educational establishment through a web-based questionnaire. They also reflected on new, innovative ways of approaching language education. 3. Heads of the project visited relevant tertiary-level educational establishments, both nationally and internationally, where new approaches to instruction of languages and communication have been undertaken, either pedagogically or administratively. 4. On the basis of the information obtained in the internal evaluation, the visits, and the results of the nation-wide questionnaire, recommendations will be made for methodology of language instruction in the participating universities of applied sciences in the form of (re)formulated strategies and action plans.

According to the results of the project, 1. more cooperation is required in tertiary-level language education between teachers of profession-related subjects and language teachers, which would mean integrating professional content more closely with language and communication instruction. This could involve e.g. planning the contents of professional language and communication curriculum together with professional teachers, team teaching (e.g. CLIL), and exchanging materials between professional teachers and language instructors. 2. More innovative and varying pedagogical approaches to language and communication instruction are needed, involving e.g. the following: A/ language tasks integrated into problem-based learning (PBL) modules, with different types of professional content, B/ autonomous language and communication learning (e.g. ALMS) e.g. in connection with self-study laboratories with the help of different types of audio-visual materials

or via the internet, C/ project-based language learning through close contacts of teaching staff with relevant stakeholders in the working world.

On the basis of the visits that were undertaken during the project, it can also be stated that positive influence on language and communication instruction has been reported in educational establishments of tertiary-level where language and communication studies are governed as a separate administrative unit by professionals in the field, allowing for language and communication studies to obtain a higher profile within the curriculum of the university of applied sciences in question.

Keywords: professional language training, integration, national survey, PBL, ALMS, CLIL

1 JOHDANTO

Työelämän tarpeiden mukaista kielitaitoa on kartoitettu Suomessa kohtuullisesti viime vuosina (esim. Penttinen 2002). Kielitaidon kartoitukset Euroopan Unionissa tarjoavat laajempaa tietoa tulevaisuuden näkymistä kielikoulutussektorilla (esim. Pietiläinen 2006). Vaikka Eurooppa näyttää omaksuvan englannin kielen yhteiseksi kielekseen, tutkimusten mukaan ei ole selviä merkkejä siitä, että Englanti olisi syrjäyttämässä muita kieliä (Pietiläinen 2006). Maailman taloudellinen yhdentymisen vahvistaa kielitaidon tarvetta yleensä.

Useat ammattikorkeakoulut ovat laatineet joko oman korkeakoulunsa piirissä tai yhteistyössä toisten ammattikorkeakoulujen kanssa kielten- ja viestinnän opetuksen kartoituksia, joiden pohjalta on ryhdytty kehittämään kieltenopetusta omassa korkeakoulussa. Oulun seudun ammattikorkeakoulussa oli aiemmin laadittu korkeakoulun sisäisiä kartoituksia kieltenopetuksen määrästä, laadusta ja tulevaisuuden sille asettamista haasteista. Nyt koettiin tarpeelliseksi laajentaa tätä työtä asemoimalla se valtakunnalliseen viitekehukseen. Teemaksi valittiin ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopetuksen ammattisuuntautuneisuus. Yhteistyökumppaniksi saatiin Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SeAMK), jossa oli laadittu vuonna 2004 eri yksiköiden kielten- ja viestinnänopettajien yhteistyönä kielten- ja viestinnänopetuksen toimintasuunnitelma. Suunnitelmaa haluttiin päivittää Oulun seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) kanssa yhteistyössä kartoittamalla ammatillisuus-teemaa. Lähtökohta oli motivoiva molemmille osallistuville korkeakouluille.

2 PROJEKTIN TAUSTA, TAVOITTEET JA VAIHEET

Ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen kehittämiseksi on tehty arvokasta työtä opetusministeriön työryhmän muistion Kieltenopetuksen kehittäminen ammattikorkeakouluissa (1999) julkaisemisen jälkeen. Muistiossa mm. todetaan, että tehokkaan toiminnan takaamiseksi kieltenopetus suositellaan järjestettäväksi omaksi yksikökseen, ja näin on tehtykin useassa ammattikorkeakoulussa (vrt. Opetusministeriö 2006). Myös korkeakoulujen välisiä benchmarking-projekteja (esim. Löfström ym. 2002) ja yksittäisten ammattikorkeakoulujen kieltenopetusta käsitteleviä (esim. Ala-Louko 2004) sekä koko Suomen ammattikorkeakoululaitoksen kattavia selvityksiä kieltenopetuksen käytänteistä (esim. Kantelinen & Heiskanen 2004) on tehty. Osittain tähän kehitystyöhön nojautuen Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n asettama kieltenopetukseen keskittyvä työryhmä on tuottanut suosituksia kieltenopetuksen käytännöistä ammattikorkeakouluissa. Koskien kieliopinnojen ajallista järjestelyä suhteessa ammattialan osaamiseen, työryhmä suosittelee, että kieliopinnot tulisi sijoittaa siten, että ne voidaan luontevasti integroida ammattialan sisältöihin.

Liittyen eurooppalaisten korkeakoulututkintojen yhteismitallisuuteen (vrt. The Bologna Process 2007) ammattikorkeakouluissa valmistauduttiin opintopistejärjestelmän käyttöönottoon vuosina 2003-2004 ja tämän johdosta tehtiin opetussuunnitelmien ydinainesanalyysiä. Tähän liittyen järjestettiin mm. valtakunnallinen, kieltenopettajille suunnattu Ydinainesanalyysiä yhteistyöllä –seminaari. Opetussuunnitelmien analyysi oli motivoivaa, sillä se avasi mahdollisuuksia yhteistyöhön opetussuunnitelmatyössä yli perinteisten oppiainerajojen.

Oppimis- ja opetusmenetelmien kehityksessä korostetaan yhä enemmän opiskelijan itseohjautuvuuden lisäämistä, missä yhtenä välineenä on tietoverkkojen käyttö opetuksessa. Toisaalta opiskelijan sosiaalisten taitojen kehittyminen on tärkeää mm. työelämässä vaadittavien taitojen kannalta. Ongelmaperustainen oppiminen (PBL – problem-based learning) on oppimisfilosofia, jossa opiskelijat yhdessä rakentavat tietoa yhteistoiminnallisesti tutoriaali-kokouksissa, mutta oppivat myös itsenäisesti hakemaan sitä mm. tietoverkoista ja muista lähteistä sekä kriittisesti arvioimaan lukemaansa (vrt. Poikela & Poikela 2005). Myös kielten ja viestinnän opetuksessa voidaan hyödyntää ongelmaperustaista oppimista mm. integroimalla viestinnällisiä tehtäviä ammattiaineiden PBL-opetukseen.

Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnän opetuksessa - hanke oli kaksivuotinen (2005-2006). Hankkeen tavoitteena oli arvioida ja kehittää kielten- ja viestinnän opetusta osallistuvissa korkeakouluissa, sekä kartoittaa ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen tilaa valtakunnallisesti. Tavoitteisiin

kuului myös tutustuminen uusiin kieltenopiskeluympäristöihin korkea-asteella sekä Suomessa että kansainvälisesti. Hanketta rahoittivat sekä korkeakoulujen arviointineuvosto (KKA) että osallistuvat korkeakoulut, OAMK ja SeAMK. Projektin asettamispäätökseen kirjattiin hankkeen tavoitteeksi kieltenopetuksen kehittäminen ARENE ry:n kielityöryhmän suositusten mukaisesti. Tämän lisäksi hankkeen tarkoituksena on ollut tukea ammattikorkeakouluissa tehtävää kieltenopetuksen kehitystyötä arvioimalla sen nykytilaa perehtyen seuraaviin ajankohtaisiin aiheisiin ja kysymyksiin:

1. Missä **määrin** ammattikorkeakouluissa tapahtuva kieltenopetus on integroitu ammattialan opetussisältöihin?
 - 1.1 Millä **tavoin** ammattikorkeakoulujen kieltenopetus on integroitu ammattialan opetussisältöihin?
 - 1.2 Opetuksen hallinnollisen mallin mahdollinen vaikutus kieltenopetuksen integrointiin.
 - 1.3 Vieraalla kielellä tapahtuvan ammattiaineiden opetuksen mahdollinen vaikutus kieltenopetukseen.
 - 1.4 Ongelmaperustaisen oppimisen (PBL) tarjoamat mahdollisuudet ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen integroinnille ammattialan opetussisältöihin.
 - 1.5 Ammatillisen integroinnin vaikutus opiskelijan motivaatioon ja itseohjautuvuuteen kieltenopinnoissa.
2. Korkeakoulun kansainvälistymisen kehittäminen kieltenopetuksen yhteydessä (avainkäsitteitä mm. multi-cultural competence, plurilingualism, existential competence, vrt. Eurooppalainen viitekehys 2004 ja Common European Framework of Reference for Languages 2001).

Tutkimusmetodina käytettiin yhdistelmää kvalitatiivisesta ja kvantitatiivisesta (mm. kyselylomakkeiden käyttö) menetelmistä sekä etnografisesta tutkimusotteesta (esim. vierailut). Arviointi- ja kehityshankkeen tavoitteena oli vaikuttaa osallistuvien ammattikorkeakoulujen kieltenopetukseen edistämällä niiden kansainvälisen toiminnan hyödyntämistä kieltenopetuksessa. Tavoitteena oli myös kannustaa ammattiaineiden ja kieltenopetuksen sisältöjen osittaiseen integrointiin, sillä se nähtiin opiskelijoita motivoivana ja oppimista edistävänä toimintatapana. Hankkeen avulla pyrittiin myös edistämään uusien / ei vielä käytössä olevien opetus- ja oppimismetodien omaksumista.

Hankesuunnitelman mukaisesti hankkeen päävaiheet olivat seuraavat (vrt. LIITE 1):

1. Itsearviointi, jossa kieltenopetuksen käytänteitä kehitettiin osallistuvien korkeakoulujen sisäisinä prosesseina.
2. Valtakunnallinen arviointi, jossa kyselyjen avulla kartoitettiin kieltenopetuksen nykytilaa. Tähän liittyen vierailtiin kotimaisissa ja ulkomaisissa korkeakouluissa.
3. Tulosten analysointi syksyllä 2006 ja raportointi keväällä 2007. Tulosten pohjalta laaditaan korkeakouluittain konkreettiset kehittämistoimenpiteet, joiden toteutumista seurataan seurantakokouksessa kahden vuoden kuluttua projektin päättämisestä.

Hankeorganisaatio

Hankkeeseen nimettiin ohjaus- ja projektiryhmät, arviointiryhmä sekä projektipäällikkö. Ohjausryhmä hyväksyi hankesuunnitelman ja valvoi hankkeen toteutumista kokoontumalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Projektiryhmä kokoontui aikataulun mukaisesti ja suunnitteli ja toteutti hankekuvauksessa (vrt. LIITE 1) esitettyjä tehtäviä. Arviointiryhmä arvioi laadittuja kieltenopetuksen kehittämissuunnitelmia. Projektisihteeri vastasi projektin tiedottamisesta, toimi projektiryhmän sihteerinä ja laati ryhmän kokousmuistiot sekä valmisteli kokousten esityslistat yhdessä projektipäällikön kanssa. Projektipäällikkö raportoi hankkeen etenemisestä hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti ohjausryhmälle sekä rahoituksesta korkeakoulujen arviointineuvostolle.

Yhteistyökumppanit

Oulun seudun ammattikorkeakoulu, hankkeen koordinaattori
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Ohjausryhmä

Korkeakoulujen arviointineuvosto, suunnittelijat Hannele Salminen ja Karl Holm
Seinäjoen ammattikorkeakoulu, koulutusohjelmapäällikkö Mirja Jääskeläinen
Seinäjoen ammattikorkeakoulu, kielten koordinaattori Heli Simon
Oulun seudun ammattikorkeakoulu, opintoasiainjohtaja Anne Anttinen, pj
Oulun seudun ammattikorkeakoulu, osastonjohtaja Päivi Vesala
Oulun seudun ammattikorkeakoulu, osastonjohtaja Kaijaleena Serlo
Oulun seudun ammattikorkeakoulu, apulaisjohtaja Pekka Knuuti
Oulun seudun ammattikorkeakoulu, projektipäällikkö Taina Vuorela, sihteeri

Projektiryhmä

Kielten koordinaattori Heli Simon, SeAMK

Kulttuurituotannon koulutusohjelmanpäällikkö Jussi Kareinen, Kulttuurialan ja muotoilun yksikkö, SeAMK

Kieltenopettaja Elina Kiviranta, Maa- ja metsätalouden yksikkö, SeAMK

Markkinoinnin opettaja Miia Koski, Liiketalouden yksikkö, SeAMK

Kieltenopettaja Päivi Uitti, Yrittäjyyden yksikkö, SeAMK

Kieltenopettaja Tiina Vahvaselkä, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö, SeAMK

Yliopettaja ja liiketalouden koulutusohjelmanpäällikkö Päivö Laine, SeAMK

Lehtori Marita Alamäki, OAMK

Lehtori Elina Bergroth, OAMK

Lehtori Timo Heikkinen, OAMK

Yliopettaja Seija Kattainen, OAMK

Lehtori Tuula Koski, OAMK

Lehtori Kaija Posio, OAMK

Osastonjohtaja Paula Syri, OAMK

Lehtori Anja Tolonen, OAMK

Kansainvälisten asioiden suunnittelija Marjo Pääskylä, OAMK (projektisihteeri)

Yliopettaja Taina Vuorela, OAMK (projektipäällikkö)

Arviointiryhmä

Jyväskylän yliopisto, emeritusprofessori Kari Sajavaara (k. 24.10.2006)

Oulun yliopisto, Kansainvälisen yritysviestinnän koulutusohjelma, lehtori Satu Selkälä

AAC Global kielikoulutus, aluepäällikkö Katja Uutela

Helsingin kauppakorkeakoulu, Kielten- ja viestinnän laitos, johtaja Tuija Nikko

Helia, Ammatillinen opettajakorkeakoulu, yliopettaja Merja Alanko-Turunen

Oulun seudun ammattikorkeakoulun Alumnit ry

Opiskelijakunta OSAKO ry

Opiskelijakunta SAMO ry

3 ITSEARVIOINTI

Itsearviointi oli hankkeen ensimmäinen päävaihe, jonka aikana kieltenopetuksen käytänteitä kehitettiin osallistuvien korkeakoulujen sisäisinä prosesseina. Seinäjoen ammattikorkeakoulu osallistui vaiheeseen soveltuvien osin. Korkeakoulussa on kieltenopetuksen koordinaatiomalli, jonka puitteissa hankkeen tämän vaiheen työtä oli jo tehty. Oulun seudun ammattikorkeakoulussa itsearviointityö merkitsi mm. organisoitumista hankkeen ajaksi koko korkeakoulun kattaviin sisäisiin tiimeihin (englannin tiimi, ruotsin tiimi ja muut kielet-tiimi), joiden yhteistyönä valmisteltiin esitys ARENE ry:n suosituksista (vrt. luku 3.1), osallistuttiin valtakunnalliseen opetussuunnitelmien ydinainestyöhön sekä aloitettiin opintojaksojen ja oppimisen arviointiin liittyvä taitotasojen määrittäminen. Luvuissa 3.1 – 3.3 kuvataan tätä työtä. Luvun 3 päättää kuvaus opetushenkilöstön osaamisen ja koulutautumistarpeiden kartoituksesta (luku 3.4).

3.1 ARENE ry:n kielityöryhmän suositukset kieltenopetuksen käytännöistä ammattikorkeakouluissa

Itsearviointiprosessin aikana tehtiin Oulun seudun ammattikorkeakoulussa kieltenopetuksen kehittämissuunnitelman laatimista varten esitys kieltenopetuksen yhteisistä käytännöistä Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n kielityöryhmän suositusten pohjalta. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa suositukset oli otettu käyttöön jo aiemmin (2004) soveltuvien osin. Esimerkiksi valmentavan kielikoulutuksen osalta korkeakoulussa on noudatettu omaa linjaa. Oulun seudun ammattikorkeakoulussa käsiteltiin suosituksia kielten tiimeissä (englannin kieli, ruotsin kieli, muut kielet). Työssä huomioitiin OAMK:n opintoasiainjohtajan laatima lausunto suosituksista. Mielenpisteet jakaantuivat sen suhteen voidaanko valmentavan kielikoulutuksen (ruotsi ja englanti) opintopisteitä lukea korkeakoulututkintoon kuuluviksi. Käsittelyn pohjalta tehtiin esitys korkeakoulun rehtorille suositusten käyttöönotosta. Hankkeen päätösvaiheessa ARENE ry:n kielityöryhmä lähetti 12.12.2006 päivitetyn version suosituksista (LIITE 2). Muutokset huomioidaan Oulun seudun ammattikorkeakoulussa ennen suositusten käyttöönottoa.

3.2 Ydinainesanalyysi (OAMK)

Tavoitteena oli laatia kieltenopetuksen opintosuunnitelmaan opintojaksokuvausten rinnalle opintojaksojen ydinaineksen kuvaus, jossa esitellään sisällön ydinaines,

täydentävä tietous ja erityistietämys (kts. esim. Karjalainen 2003). Tämä prosessi liittyi korkeakouluverkon eurooppalaiseen Bolognan prosessiin, jossa varmistetaan korkeakoulututkintojen yhteismitallisuutta. Ydinaines on se sisältö, jonka hallitseminen on opintokokonaisuuden jatkon kannalta välttämätöntä. Sen ymmärtäminen mahdollistaa syventävän tiedon ja/tai taidon hankinnan. Täydentävä tietous lisää teoreettisia tai käytännöllisiä yksityiskohtia ja selvittää harvinaisempia tilanteita. Erityistietämys syventää jonkin alueen hallintaa (Karjalainen 2003). Ydinaineksen, täydentävän tietouden ja erityistietämyksen osa-alueita tarkasteltiin teoreettisen, ammatillisen, sosiaalisen ja eettisen osaamisen näkökulmista. Oulun seudun ammattikorkeakoulussa kuvaukset laadittiin liiketalouden yksikön koulutusohjelman kielten- ja viestinnän opetuksen opetussuunnitelmaan samalla kun valmistettiin opetussuunnitelman opintopistejärjestelmään siirtymistä. Kyseinen yksikkö tarjoaa eniten kieltenopetusta Oulun seudun ammattikorkeakoulussa. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa opintopistejärjestelmään oli siirrytty jo aiemmin.

Oli hyödyllistä tarkastella koko kielten ja viestinnän opetussuunnitelmaa laajasta näkökulmasta. Lisäksi korkeakoulujen kieltenopettajia osallistui valtakunnalliseen yhteistyöhön, jossa kielten ja viestinnän opetuksen ydinaines määriteltiin yhdessä kaikkien Suomen ammattikorkeakoulujen kieltenopettajien yhteistyönä. Tuloksena oli yhteinen näkemys ydinaineksen sisällöstä. Yhteistyötä tehtiin kansallisella tasolla ARENE ry:n kielityöryhmän jäsenten (Hämeen ammattikorkeakoulun ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun) järjestämän ydinaineskoulutuksen muodossa. Tärkeänä työkaluna tässä työssä oli Eurooppalainen viitekehys (2001 ja 2004). Prosessia täydennettiin myöhemmin ARENE ry:n ECTS-projektin mukaisesti koulutusohjelmakohtaisella kompetenssikartoituksella (vrt. ARENE).

3.3 Taitotasojen määrittäminen opintojaksoille (OAMK)

Taitotasojen määrittämisessä kielten- ja viestinnänopetuksessa tehtiin valtakunnallista yhteistyötä. Ruotsin kielen osalta valtakunnallista yhteistyötä taitotasoista ohjasi ensisijaisesti laki 6.6.2003/424 julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta ja yhteistyö yliopistojen kanssa, eli KORU-hanke (Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi). Muiden kielten osalta ammattikorkeakoulun kieltenopetuksen vastuuhenkilöistä muodostetuissa työryhmissä työstettiin taitotasoa pohjautuen eurooppalaiseen viitekehukseen, opetushallituksen yleisten kielitutkintojen tasoihin sekä asetukseen ammattikorkeakouluopinnoista (A 15.5.2003/352) koskien kielitaitovaatimuksia.

3.4 Osaamisen ja kouluttautumistarpeiden kartoitus

Osallistuvien korkeakoulujen kielten- ja viestinnänopettajien osaamista ja kouluttautumistarpeita kartoitettiin keväällä 2006. Kielten- ja viestinnänopettajat täyttivät kyselylomakkeen (LIITE 3), ja kerätyistä tiedoista laadittiin yhteenvedot molemmissa korkeakouluissa.

Oulun seudun ammattikorkeakoulun kieltenopettajista 32 % osallistui osaamis- ja kouluttautumistarpeiden kartoitukseen. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa n. 65 % kielten- ja viestinnänopettajista vastasi osaamis- ja kouluttautumistarvekartoitukseen.

Työkokemus

Vastanneet kieltenopettajat mainitsivat tehneenä seuraavia opetustyön ulkopuolisia työtehtäviä: oppikirja-arvostelut, kielenkäännöstyöt, toimistotyö (esim. sihteerin tai assistentin tehtävät), asiakaspalvelutehtävät, kaupallisen alan työt (esim. markkinoinnin koordinoija), hallinnollinen työ (suunnittelu ja tiedotustehtävät eri miniteriöissä), matkailualan tehtävät (esim. matkaopas), hoito- ja luonnonvara-alojen työtehtävät, toimittajan työ sekä draama- ja tanssinohjaustyö.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Opettajat kirjasivat T&K-toimintaan jatko-opintoprojektinsa (liseniaatin tai tohtorin tutkintoihin liittyvä tutkimustyö), tieteellisten julkaisujen laadinnan sekä oppimateriaalien ja oppikirjojen laadinnan. Osa opettajista oli osallistunut joko oman korkeakoulun sisäisiin tai valtakunnallisiin projekteihin, joissa oli laadittu erilaisia kartoituksia. Yli puolella vastanneista ei ollut kokemusta T&K toiminnasta.

Osaamisen itsearviointi ja kehityssuunnitelma

1. Osaamisensa tasoa ja laajuutta opettajat pitivät oman arvionsa mukaan hyvänä: arviot vaihtelivat erinomaisesta hyvään keskitasoon. Erityisinä vahvuuksina nähtiin mm. seuraavat: vahvat kansainvälisyyskasvatuksen taidot sekä laaja kielitaito: usean eri vieraan kielen hallinta, hyvä oman alan ammatillisen sisällön hallinta. Menetelmällisinä vahvuuksina kirjattiin mm. aikuisopetuksen didaktiikka, verkko-opetus ja suggestopedia sekä Kristiansenin (1998) skeemateorian käyttö.
-

2. Tärkeinä syvällisemmän ammattillisen osaamisen kiinnostuksen kohteena kirjattiin osittain samoja asioita kuin yllä, mm. oman alan substanssin (ammattillisen sisällön) syvällisempi tuntemus, tiiviimpi T&K toimintaan osallistuminen ja kulttuurienvälisen viestinnän tuntemuksen syventäminen. Tärkeänä pidettiin myös mm. uusiin opetusmenetelmiin tutustumista ja niiden soveltamista, laajempaa yhteistyötä opettajien kesken oman korkeakoulun sisällä sekä muiden korkeakoulujen, myös yliopistojen kanssa, kansainväliseen opettajavaihtoon osallistuminen sekä suullisen kielitaidon ja arvioinnin kehittäminen. Lisäksi työelämäjaksoista oltiin kiinnostuneita.
 3. Tärkeimmiksi kouluttautumistarpeiksi kirjattiin myös samansuuntaisia aiheita kuin yllä: aikuisdidaktiikka, oman ammattillisen alan lisäkoulutus, uudet opetusmenetelmät, tietotekninen lisäkoulutus, verkkopedagogiikka, esimiestaidot ja jatko-opinnot.
 4. Oppimiskäsityksiä ja opetusfilosofiaa pohdittiin oman työn kannalta, ja konstruktivistinen oppimiskäsitys painottui opettajien kuvauksissa. Esille tulivat myös mm. sosio-konstruktivistinen, behavioristinen, humanistinen sekä kognitiivinen oppimiskäsitys (vrt. mm. Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskus). Monet vastaajista kertoivat yhdistelevänsä erilaisia didaktisia lähestymistapoja riippuen opittavasta asiasta. Esim. kirjoitetun ja puhutun kielen tuottamista harjoitellaan erilaisiin malleihin nojautuen. Tärkeinä pidettiin myös seuraavaa: opiskelijoiden itseohjautuvuuteen kannustaminen oppimisessa, opiskelijoiden välinen vuorovaikutus oppimistapahtumassa, vertaisarvioinnin käyttö sekä opettajan rooli kannustajana ja valmentajana. Tärkeäksi opiskelijoiden motivoinnin kannalta mainittiin myös opettajan persoona.
-

4. VALTAKUNNALLINEN ARVIOINTI: KYSELYT

Kieltenopetuksen valtakunnallinen arviointi sisälsi kyselyn ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopetuksesta, jonka aikana kartoitettiin kieltenopetuksen nykytilaa ja eri sidosryhmien käsityksiä sen tulevaisuudesta Suomen ammattikorkeakouluissa. Seuraavissa luvuissa 4.1 – 4.4 käsitellään eri vastaajaryhmien, siis opiskelijoiden, opettajien ja koulutusohjelmavastaavien osalta kyselyn tuloksia. Lukujen alaotsikot viittaavat kyselylomakkeiden otsikointiin (A – I; vrt. LIITTEET 4a-d). Vapaapalaute-osioissa, jotka olivat kyselyjen lopussa, vastaajat täydensivät ja/tai perustelivat aiempia vastauksiaan. Zef-ohjelmassa, jonka avulla kysely toteutettiin, vastaajat arvioivat tutkimuskohteena olevan asian tärkeyttä (Y-akseli; arvot 1-100) ja sen nykytilaa omassa korkeakoulussa tai yksikössä (X-akseli; arvot 1-100). Jos asia on luokiteltu tärkeäksi (Y > 50), mutta sen nykytilaa kuvataan tunsnsluvulla, joka on < 50, asia luokitellaan kehittämiskohteeksi. Yhteenvetotaulukot eri vastaajaryhmien vastauksista löytyvät liitteistä (LIITTEET 5-8).

4.1 Koulutusohjelmavastaavat / koulutusohjelmapäälliköt

Ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmavastaaville suunnattuun valtakunnalliseen kyselyyn vastasi 291 henkilöä. Vastauksia saatiin eri ammattikorkeakouluista, mutta aktiivisimmin reagoivat liiketalousalan ja tekniikan ja liikenteen alan koulutusohjelmavastaavat. Koulutusalaakohtaisessa raportissa humanistiselta alalta saatuja vastauksia oli niin vähän, että kyselyssä käytetystä Zef-ohjelmasta ei saatu tietoja. Vapaapalautteista saatiin ohjelman avulla koottua tekniikan ja liikenteen, liiketalouden alan, luonnonvara-alan, matkailu-, -ravitsemus- ja talousalan, sekä kulttuurialan koulutusohjelmavastaavien vapaapalautteiden osiot.

A / Koulutusyksikkösi ammatillinen kieltenopetus

Tulosten mukaan koulutusohjelmavastaavat ovat tyytyväisiä yksikkönsä kielten- ja viestinnänopetuksen laatuun ja sisältöihin. He painottivat ensisijaisesti ammatillisessa kieltenopetuksessa suullisten vuorovaikutustaitojen omaksumista. Myös ammattialan sanaston ja kirjallisten taitojen oppimista pidettiin tärkeänä. Yleiskielitaidon omaksumista painotettiin vähemmän, mutta tarpeettomana sitäkin ei pidetty (vrt. zef-taulukko tärkeys Y = 57/100). Lisäksi tärkeänä pidettiin sidosryhmien vaikuttamista opetuksen sisältöihin. Kieltenopetuksen ja korkeakoulun kansainvälistymisprosessin välistä vuorovaikutusta painotettiin myös. Kun tarkasteltiin sitä, miten hyvin näissä oli onnistuttu oman korkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksessa, ammattisanaston sekä yleiskielen ja kieliopin opetuksen katsottiin

onnistuneen parhaiten. Hyvänä koulutusohjelmavastaavat pitivät onnistumista muillakin osa-alueilla: kirjalliset ja suulliset taidot sekä ammattialan aiheiden käsittely saivat positiiviset tunnusluvut ($X > 50$).

B / Minkä asian tai taidon opettamista pidät tärkeänä?

Tärkeimmiksi opiskelijoille opetettaviksi taidoiksi ja tiedoiksi koulutusohjelmavastaavat nimesivät kyvyn lukea ja ymmärtää oman alan tekstejä sekä tiedonhaun taidot ja kirjallisen ilmaisun. Palvelutilanteiden ja yleisten neuvottelutaitojen hallintaa pidettiin myös lähes yhtä tärkeinä. Kun arvioitiin onnistumisen nykytilaa, vastausten tunnusluvut olivat kaikki positiivisia ($X > 50$), joten koulutusohjelmavastaavat eivät olleet kriittisiä kielikoulutuksen nykytilanteesta omassa korkeakoulussa.

C / Koulutusohjelmavastaavien tai -päälliköiden rooli kieltenopetuksessa

Yli puolet vastanneista kertoi vaikuttavansa kielten- ja viestinnänopetuksen sisältöön. Loput (47 %) eivät vaikuta sisältöön ja 46 % vastanneista ei pidä tarpeellisena vaikuttaa tähän. Mahdollisesti työ on delegoitu toiselle taholle, sillä osa vastanneista toimii myös osastonjohtajina. Kyselyn mukaan noin kolmasosa vastanneista ei vaikuta myöskään kielten- ja viestinnänopetuksen toteutukseen. Pohdittavaksi jää kuvastaako tämä sitä, että kielten- ja viestinnänopetusta ei priorisoida, vai sitä että kielikoulutus toimii hyvin, joten siihen ei tarvitse puuttua. Lähes puolet vastaajista (46,9 %) ei oman ilmoituksensa mukaan vaikuta kielten- ja viestinnänopettajien rekrytointiin. Myös tämä on mahdollisesti delegoitu toisaalle, esim. osastonjohtajille tai kielikeskuksiin. Vapaapalautteissa koulutusohjelmavastaavat raportoivat vaikuttavansa opetukseen opiskelijapalautteeseen tutustumalla ja siltä pohjalta ohjeistamalla. Osa raportoi vaikuttavansa siten, että resursoinnin kautta mahdollistetaan suunnittelutyötä. Vastaajat huolehtivat myös siitä, että kielten- ja viestinnänopetus on osa koulutusohjelman kokonaisuutta. He raportoivat seuraavansa kieltenopetuksen kehittymistä ja siltä pohjalta keskusteleavansa opetuksen toteutustavoista. He pyrkivät myös ohjaamaan kieltenopetusta tulos- ja tavoitekeskustelujen kautta. Koulutusohjelmavastaavat kommentoivat, että kielten- ja viestinnän opettajat voisivat pyrkiä aktiivisemmin koordinoimaan toimintaansa eri koulutusohjelmissa valitsemalla mm. koulutusohjelmakohtaiset vastuuhenkilöt.

Todettiin, että kieliohjelmaan koulutusohjelmissa vaikuttaa myös kielitaidon painoarvo eri ammateissa, ja se, miten vahvasti ammatissa suuntaudutaan kansainvälisyyteen. Koulutusohjelman kielivalintaan vaikuttavista tekijöistä tärkeimpinä pidettiin kielen tarpeellisuutta työelämässä (34,5 %), opiskelijoiden kiinnostusta (21,8 %), tulevaisuuden näkymiä kielenosaamisen tarpeellisuudesta (16,4 %) sekä kielen asemaa yleisenä viestintävälineenä (15,5 %).

D / Tärkeitä ominaisuuksia rekrytoitavilla kielten- ja viestinnänopettajilla

Koulutusohjelmavastaavien arvioidessa kielten- ja viestinnänopettajien työssä tarvittavia ominaisuuksia tärkeimmäksi nousi yhteistyökyky ($X = 85$), laaja-alainen opetus- ja oppimismenetelmien tuntemus ja muu kuin opetusalan työkokemus. Myös hyviä tiedonhankintataitoja, tietotekniikan tuntemusta ja verkko-oppimisympäristöjen hallintaa arvostettiin ($X = 60.6$). Vapaapalautteissa esiin nousi mm. kieltenopettajien kyky motivoida opiskelijoita, innostus kokeilla uutta ja valmiudet tehdä muutakin kuin opetustyötä. Kiinnostusta ammattialaan, mm. osallistumista alan koulutuksiin ja vierailuihin, arvostettiin myös.

E / Opetusjärjestelyt

Ammattiaineiden ja kielten- ja viestinnänopetuksen aineiden sisältöjen integrointia oli kokeillut 52 % vastanneista ja 17,3 % suunnitteli integrointikokeiluja tulevaisuudessa. Noin 6 % totesi, että on perusteltua järjestää kielten- ja viestinnänopetus kokonaan erikseen. Vapaapalautteissa todettiin mm., että opintokokonaisuuksissa kielten ja ammattiaineiden opettajat ovat yhdessä vastuussa tietyistä opetusalueista, samoin esim. LbD-hankkeissa (Learning by Developing, vrt. Laurea 2007). Todettiin myös, että integrointia on tehty tiettyjen teemojen puitteissa, vaikka erillistä kieltenopetustakin järjestetään. Osa vastaajista totesi integraatiototeutuksista, että ne ovat positiivisia ja motivoivia opiskelijoille. Toisaalta mainittiin, että niissä on esiintynyt käytännön ongelmia opiskelijoiden kannalta, jos osasuorituksia jää suorittamatta.

F ja G / Kieltenopetuksen hallintomalli ja sen arviointi

Hajautettu malli, jossa kieltenopettajat toimivat yksiköihin sijoitettuna oli yleisin malli kyselyyn vastanneiden koulutusohjelmavastaavien korkeakouluissa (46,8 %). Hallinnollisesti keskitetty malli, jossa kieltenopettajat toimivat yksiköissä, mutta kieltenopetus on hallintoerikseen oli toiseksi yleisin (25,5 %). Koordinaatiomalli oli kolmanneksi yleisin (17 %). Siinä kieliä opetetaan yksiköissä, mutta erillinen koordinaattori koordinoi toimintaa ja esim. järjestää koulutusta. Erillinen kieli-keskus toimi vain harvan vastaajan korkeakoulussa (4,3 %). Vapaapalautteissa mielipiteitä esitettiin tasaisesti hallinnollisesti keskitetyn kielikeskusmallin ja hajautetun mallin ratkaisujen puolesta. Tärkeänä pidettiin kuitenkin yleisesti kielten- ja viestinnänopettajien osallistumista koulutusohjelmien sisällön suunnitteluun, mikä mahdollistuu paremmin jos opetus tapahtuu yksiköissä.

Oman korkeakoulun hallintomallia arvioitaessa vastaajat asettivat tekijöitä tärkeysjärjestykseen seuraavasti: kansainväliset kontaktit kieltenopetuksessa ($Y=76,9$),

kieltenopettajien kouluttautuminen, menetelmällinen kehittäminen, kielenopetuksen painoarvo koulutusohjelmissa, kielenopettajien kollegiaalinen yhteistyö, yritys yhteistyö (Y=67.5). Koulutusohjelmavastaavien mielestä parhaiten oli onnistuttu seuraavissa: kielenopetuksen painoarvo koulutusohjelmissa (X=62.6) ja kielenopettajien kollegiaalinen yhteistyö (X=59.4). Yritysyhteistyön osalta arvioitiin onnistuminen heikommaksi (X=39.1). Tässä osiossa mikään hallinnollinen malli ei noussut selvästi paremmaksi kuin muut.

H / Korkeakoulusi kielenopetusta ohjaavia tekijöitä

Korkeakoulun kielenopetusta ohjaavia tekijöitä arvioidessaan koulutusohjelmavastaajat arvioivat tärkeimmiksi seuraavat: opettajien tuki opiskelijoille, autenttisia kielenkäyttötilanteita hyödyntävä opetus, opettajien välinen yhteistyö ja oppimisen kannalta tehokkaat opetusmenetelmät. Nykytilaa arvioidessaan he totesivat, että parhaiten on onnistuttu seuraavissa: opettajien tasa-arvoisuus, opiskelijoiden tasa-arvoisuus opiskelumahdollisuuksien suhteen, opettajien tuki opiskelijoille ja johdon tuki opettajille. Autenttisten kielenkäyttötilanteiden käyttö opetuksessa (X=47.2) ja opiskelijoiden itseohjautuvuus (X=46.3) toteutuivat vastaajien mielestä heikoiten.

I / Ammatillisen kielenopetuksen tulevaisuuden pohdinta

Kielenopetuksen tulevaisuuden pohdinnassa ammatillisella korkea-asteella katsottiin tärkeimmiksi tulevaisuuden trendeiksi seuraavat: pienryhmäopetus, CLIL-opetus, yritys yhteistyö sekä ammattiaineen ja kielenopettajan parityökentely. Näissä katsottiin myös nykytilan olevan melko hyvä. Vapaapalautteissa samat näkemykset korostuivat varsinkin pienryhmäopetuksen suhteen. Toisaalta koulutusohjelmavastaavat totesivat, että ammatillinen sisältö kielenopetuksessa on lähinnä motivoivaa. Vapaapalautteissa todettiin lisäksi, että resursoinnin puute estää pienryhmäopetusta, joten harvemmin opiskeltujen kielten opetus jää vähäisemmäksi.

4.2 Ammattiaineiden opettajat

Ammattiaineiden opettajien kyselyyn vastasi 578 opettajaa eri ammattikorkeakouluista. Tässä kyselyssä 'ammattiaineiden' opettajilla tarkoitetaan kaikkia muita korkeakoulun opettajia paitsi kielten- ja viestinnänopettajia. Eniten vastaajia oli sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta (28,6 %), tekniikan ja liikenteen koulutus alalta (21 %) ja yhteiskuntatieteiden ja liiketalouden alalta (19,3 %).

A / Koulutusyksikön ammatillinen kieltenopetus

Ammattiaineiden opettajien käsitykset oman yksikkönsä ammatillisesta kieltenopetuksesta osoittautuivat positiivisiksi. Ammattialan sanasto, suullinen kielitaito, kirjalliset taidot ja ammattialan ja kielten sisältöjen integrointi sekä yleiskielen ja kielioopin opetus koettiin tärkeiksi (Y=59.2-74.3). Kieltenopettajien katsottiin onnistuneen edellä mainituissa asioissa kohtuullisen hyvin (X=55.0-57.0). Osa vastaajista ilmoitti vapaapalautteissaan, että heillä ei ole selkeää käsitystä oman yksikkönsä ammatillisesta kieltenopetuksesta. Vapaapalautteissa toivottiin lisää yhteistyötä ammattiaineiden ja kieltenopettajien välille: enemmän ammattiaineiden sisältöjen integrointia kieltenopetukseen, vieraalla kielellä pidettyjä esityksiä tai kirjoitettuja raportteja ammattiaineen opintojaksoille.

B / Muita kieltenopetuksen käytäntöjä

Ammattiaineiden opettajat pitivät amk-kieltenopetuksessa tärkeinä kaikkia osiossa esitettyjä vaihtoehtoja (vrt. LIITE 4c). Esitelmät ja tiedonhaku vieraalla kielellä, kirjallinen ilmaisu, oman alan tekstien lukeminen ja ymmärtäminen, palvelutilanteet ja neuvottelutaidot nousivat tärkeimmiksi (Y=70.5-81.0). Esitettyjen osa-alueiden nykytila koettiin suhteellisen hyväksi (X=51.9-56.9), joskin neuvottelutaidot sijoituivat kehitettäviin seikkoihin (X=47.2).

Vapaapalautteissa ammattiaineiden opettajat toivat esille ammattiaineiden ja kielten opettajien yhteistyön vähäisyyden. Kyselyn vastauksista kävi ilmi, että ainakaan tämän vastauspopulaation ammattiaineiden opettajat eivät osallistu kielten- ja viestinnän opetuksen opetussuunnitelmatyöhön, ja he toivoivat tähän tehtävään lisäresursseja sekä kielten- että ammattiaineiden opettajille.

C / Vieraiden kielten hallinta oman oppiaineen ja työn kannalta

Kysyttäessä ammattiaineiden opettajien näkemystä seikoista, jotka ovat tärkeitä oman alan opetuksen kannalta, kaikki kolme esitettyä vaihtoehtoa koettiin tärkeiksi (Y=72.2-79.1): opettajan vieraiden kielten hallinta ja opiskelijoiden kielten hallinta opiskeluaikana sekä tulevissa työtehtävissä. Nykyosaamisen kannalta ne sijoituivat hyvän ja heikon puoleenväliin (X=47.2-57.2). Ammattiaineiden opettajien vieraan kielen hallintaa pidettiin yleensä hyvänä. Vapaapalautteissaan ammattiaineiden opettajat toivat esille tarpeen nostaa opiskelijoiden motivaatiota kieliopiintoihin. Huomiota kiinnitettiin kuitenkin suuriin eroihin sekä ammattiaineidenopettajien että opiskelijoiden kielitaidossa. Lisäksi korostettiin muidenkin kielten kuin englannin osaamisen tärkeyttä.

D / Vieraskielinen opetustilanne

Vieraskielisen CLIL (Content and Language Integrated Learning) opetustilanteen onnistumisen kannalta ammattiaineiden opettajat arvioivat lähiopetuksen valmistelutyön, opiskelijoiden ryhmätöiden käytön, kansainvälisyysaspektin huomioimisen käsiteltävissä aiheissa, alan vieraskielisen terminologian käsittelyn ja opettajan kielitaidon (yleensä englanninkielen) tärkeiksi seikoiksi ($Y=69.7-80.2$). Kaikkien edellä lueteltujen seikkojen osalta nykytilan katsottiin myös olevan kohtuullisen hyvä ($X=49.9-76.9$). Vapaapalautteissa ammattiaineiden opettajat painottivat vaihto-opiskelijoiden hyödyntämistä ja työelämän tilanteiden simulointia opetuksessa. Eräiden vastaajien mielestä ilmaisun ymmärrettävyys on riittävä kriteeri onnistuneelle viestinnälle CLIL-opetuksessa; toisaalta toiset vastaajat valittavat opiskelijoiden heikkoa kirjoitustaitoa englanninkielessä. Myös opettajien jatkuvaan kielitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen toivottiin resursointia.

E / Korkeakoulun kieltenopetusta ohjaavat tekijät

Kieltenopetusta ohjaavista arvoista lähes kaikkia osiossa esitettyjä vaihtoehtoja pidettiin tärkeinä: opiskelijoiden itseohjautuvuus, autenttiset kielenkäyttötilanteet, opettajien välinen yhteistyö, johdon tuki opettajille, resursointi ohjausvälineenä kohti nykyaikaisempia opetusmenetelmiä, oppimisen ja tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaat opetusmenetelmät, kielitaito ammatillisena ydinosaamisena, opiskelijoiden tasa-arvoisuus opiskelumahdollisuuksien suhteen ja opettajien tasa-arvoisuus ($Y=70.4-79.2$). Näiden seikkojen nykytilan / onnistumisen arvioinneissa ilmeni kuitenkin eroja. Kohtuullisen hyvänä pidettiin opettajien tasa-arvoisuutta ($X=50.3$), opiskelijoiden tasa-arvoisuutta ($X=56.3$) ja opettajien tukea opiskelijoille ($X=53.5$). Tutkintojen tuottamisen ja oppimisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö ja näkemys kielitaidosta ammatillisena ydinosaamisena koulutusohjelmassa sijoittui zef-taulukossa myös kohtuullisen hyvin ($X=49.9, 49.8$). Kehitettävää katsottiin olevan resursoinnin käytössä ohjausvälineenä kohti nykyaikaisempia opetusmenetelmiä ($X=35.5$), johdon tuessa opettajille ($X=37.2$), opettajien välisessä yhteistyössä ($X=38.9$), autenttisia kielenkäyttötilanteita hyödyntävässä opetuksessa ($X=43.0$) ja opiskelijoiden itseohjautuvuudessa ($X=41.1$).

F / Ammattiaineiden ja kieltenopetuksen opetusjärjestelmien koordinointi

Lähes 40 % vastanneista ammattiaineiden opettajista ilmoitti yhdistäneenä kieliä ja ammattiaineita opetuksessaan; 20 % ei ollut yhdistänyt ammattiaineiden opetusta kieltenopetukseen; 30 % integroisi omaa ainettaan kieltenopetukseen, jos saisi tukea sen toteuttamiseen; 8 % integroisi opettamaansa ainetta kieliin, jos kiel-

tenopettajat tekisivät aloitteen. Vain noin 3 % oli sitä mieltä, että ammattiaineiden ja kieltenopetus on syytä toteuttaa kokonaan erikseen.

Vastanneista enemmistö (n. 77 %) ei opeta ammattiainettaan vieraskielisessä koulutusohjelmassa ns. CLIL-opetuksen puitteissa. Niiden mielestä, jotka osallistuvat CLIL-opetukseen, 20 % oli sitä mieltä, että CLIL-opetus poikkeaa sisällöllisesti tai menetelmällisesti kotimaisella kielellä toteutetusta opetuksesta; 20 %:n mielestä ei poikkeaa; enemmistö (60 %) ei kommentoinut asiaa ('en osaa sanoa').

Vieraskielisissä koulutusohjelmissa opettavat pitivät positiivisena kulttuuristen seikkojen painotusta opetuksessa. Osa vastaajista kyseenalaisti opetussisältöjen laatua vieraskielisissä koulutusohjelmissa. Sisällön sanottiin suppenevan ja yksinkertaistuvan, sillä tarvittavaa sanastoa ei löydy englanniksi opetustilanteessa. Eräs vastaaja ilmoitti kontaktitunteja olevan vähemmän kuin suomenkielisessä opetuksessa, joten ajanpuute on kompensoitu lisäämällä mm. laaja-alaisia ryhmätöitä, joiden tekemiseen ei usein ole riittäviä edellytyksiä vähäisen ohjausresurssin takia. Tilapäisen, epäpätevän opetushenkilökunnan (vaikkakin usein opetuskieltä syntyperäisenä puhuvan) käytön nähtiin laskevan tutkinnon laatutasoa ja opiskelijoiden saavuttamia valmiuksia. Vieraskielinen opetus koetaan myös työlääksi.

Työelämän edustajien tai muiden sidosryhmien osallistuminen opetussuunnitelmien laatimiseen ei kyselyn vastausten perusteella ole yleistä. Vain kahdessa vastauksessa kerrotaan, että ammattikorkeakoulussa pidetään säännöllisiä työryhmätapaamisia työelämän edustajien kanssa tai pyydetään työelämän edustajilta kommentteja opetussuunnitelmien sisältöihin. Ammattiaineiden opettajat osallistuvat kielten opetussuunnitelmatyöhön käymällä läpi tarpeita ja tavoitteita ja valitsemalla materiaaleja yhdessä kieltenopettajien kanssa, toimittamalla opetusmateriaalia omalta alaltaan ja laatimalla integroituja oppimistehtäviä.

4.3 Kielten- ja viestinnän opettajat

Kielten ja viestinnän opettajien kyselyyn vastasi 560 opettajaa. Vastauksia saatiin melko tasaisesti kaikista suomenkielisistä ammattikorkeakouluista. Myös kieltenopettajien kyselyssä eniten vastauksia tuli yhteiskuntatieteiden, liiketalouden alalta (40 %) sekä tekniikan ja liikenteen koulutusosalta (21,3 %). Enemmistö vastaajista oli englannin opettajia (39,2 %); ruotsin opettajat muodostivat toiseksi suurimman vastaajaryhmän (26,5 %). Muiden kielten opettajia vastaajissa oli 16,7 % ja äidinkielen ja viestinnän sekä suomi vieraana kielenä opettajia oli vastaajissa yhteensä 20,6 %.

A / Koulutusyksikön ammatillinen kieltenopetus

Kieltenopettajien reaktiot olivat samansisältöisiä kuin koulutusohjelmavastaavien ja ammattiaineiden opettajien: ammatillisessa kieltenopetuksessa tärkeintä on ammatissa tarvittavien suullisten vuorovaikutustaitojen (Y=80.9) sekä ammattialan sanaston opettelu (Y=76.1). Tärkeää on myös kirjallisten taitojen harjaannuttaminen (Y=72.7) ja ammattialan substanssin sisällyttäminen kieltenopetukseen (Y=69.5). Edellä lueteltujen asioiden nykytilaa pidettiin melko hyvänä (X=69.1-61.3). Vähemmän tärkeänä, joskin nykytilaltaan hyvänä pidettiin kieliopin ja yleiskielen opetusta.

Oman koulutusyksikkönsä kieltenopetusta kommentoidessaan opettajat nostivat esille seuraavia kehityskohteita:

- Yhteistyötä ammattiaineiden opettajien, työelämän edustajien ja kieltenopettajien välillä, sekä kieltenopetuksen ja ammattiaineiden sisältöjen integrointia tulisi lisätä.
- Muidenkin kielten kuin englannin osaajia tarvitaan.
- Kieltenopintojen määrälliseen vähyyteen tutkintokoulutuksessa kiinnitettiin huomiota.
- Resurssien niukkuus ja siitä johtuvat suuret ryhmäkoot ovat ongelmallisia.
- Joidenkin ammattikorkeakoulujen kohdalla ammatillisuus kieltenopetuksessa heikkenee, koska eri koulutusohjelmien opiskelijat opiskelevat samassa ryhmässä.

B / Muita kieltenopetuksen käytäntöjä

Muiden kieltenopetuksen käytäntöjen osalta kaikki osiossa esitetyt vaihtoehdot koettiin melko tärkeiksi (vrt. LIITE 4d)), varsinkin kulttuurienvälisen viestinnän opetus kieliopin yhteydessä (Y=72.3) sekä kielialueeseen perehtyminen (Y=68.0). Näiden suhteen nykytilan katsottiin myös olevan melko hyvä (X=58.8-61.3). Myös koulutusyksikön kansainvälistymisen vaikutusta kieltenopetukseen pidettiin tärkeänä (Y=66.4), ja nykytilaa kohtalaisena (X=56.2).

Kieltenopettajien mielestä kehittämistä edellyttävät kielten ja ammattiaineiden sisältöjen integrointi erityisillä opetusjärjestelyillä (X=38.8) sekä ammattiaineiden opettajien ja ulkoisten sidosryhmien osallistuminen kielten opintosuunnitelmien laatimiseen (X=36.7, 28.2).

Kieltenopettajat raportoivat mm. seuraavanlaisista yhteistyötavoista ja yhteistyömahdollisuuksista sidosryhmien kanssa:

- Täydennyskoulutus
- Kielten työelämäprojektit
- Ulkopuolisten asiantuntijoiden luentoja, tapausesimerkkejä ja harjoitusten aiheita korkeakoulujen ulkopuolisilta tahoilta
- Aikuisopiskelijoiden työkokemus resurssina opetuksessa

Yhteistyötä ammattiaineiden opettajien kanssa kielenopettajat kuvasivat seuraavasti: ammattiaineiden opettajia konsultoidaan sisältöjä suunniteltaessa, integroitua opintojaksoja suunnitellaan yhdessä, tiimiopettamista ja -arviointia toteutetaan yhdessä. Kielten ja ammattiaineiden integrointi saatetaan myös kokea uhkana. Vaarana pidettiin sitä, että "...ammattiaineen opettaja ryhtyy opettamaan kieltä tai että kielenopettajasta tulee ammattiaineen opettajan apuopettaja tai sanakirja ammattiopettajan opettaessa ainettaan".

Pohtiessaan kansainvälistyminen vaikutuksia oman koulutusyksikön kielenopetukseen vastaajat pitivät tätä positiivisena ja motivoivana. Useassa organisaatiossa kansainvälistyminen näkyy kielenopetuksessa vaihto-opiskelijoiden ja ulkomaisten luennoitsijoiden vierailuina luennoilla. Myös vaihdossa olleet opiskelijat pitävät esityksiä vaihdon kohdemaista. Toisaalta joissakin organisaatiossa kansainvälistymisen ei koeta lainkaan vaikuttavan kielenopetukseen vierailevien luennoitsijoiden tiukkojen aikataulujen ja vaihto-opiskelijoiden täyden ohjelman takia.

C / Vieraskielinen opetustilanne

Noin neljäsosa (26,7 %) vastanneista kielenopettajista ilmoitti opettavansa vieraskielisissä koulutusohjelmissa. Vieraskielisen opetustilanteen (CLIL-opetus: Content and Language Integrated Learning) onnistumisen kannalta tärkeinä pidettiin opettajan kielitaitoa, ryhmätöitä, lähiopetuksen valmistelua, aiheiden kansainvälisyyttä ja vieraskielisen terminologian hallintaa (Y=71.2-81.8). Edellä mainittujen seikkojen suhteen vastanneet pitivät nykytilannetta melko hyvänä (X=60.7-62.7).

Verratessaan vieraskielistä opetusta muuhun opetukseen, osa vastaajista piti erona käytettävää oppimateriaalia. Toiset hyödyntävät vieraskielisessä opetuksessa enemmän integroitua opetusta verrattuna suomenkieliseen opetukseen. Myös kulttuurintuntemuksen ja kulttuurienvälisenviestinnän oletetaan tulevan vieraskielisessä opetustilanteessa paremmin esiin. Kieltenopetus (lähinnä englannin) vieraskielisissä koulutusohjelmissa nähtiin enemmän viestintäopintojen kuin perinteisen kielenopetuksen kaltaisena johtuen mm. suomenkielisiin koulutusohjelmiin

verrattuna korkeammasta kielitaidon tasosta. Hieman yli puolet vastaajista ilmoitti kiinnostuksesta laajentaa opetusalaansa suorittamalla lisäopintoja voidakseen opettaa enemmän ammattiaineiden sisältöjä vieraalla kielellä.

Kielten ja viestinnän opettajien vapaapalautteissa koskien vieraskielistä CLIL-opetusta tuotiin esille mm. lisäresursoinnin tarve valmistelutyöhön opetuksen laadun takaamiseksi sekä CLIL-opettajien kielitaidon jatkuva kehittämistarve. Yleisesti kielten ja viestinnän opettajat pitivät CLIL-opetusta toimivana ja kannatettavana, mutta painottivat pätevyysvaatimusten asettamista CLIL-opettajan kielitaidolle. Vain kaksi vastaajaa ilmaisi kielteisen kantansa CLIL-opetukseen, ja eräs vastaaja kyseenalaisti vieraskielisen opetuksen tason. Osassa korkeakouluista vieraskielinen opetus on edelleen vähäistä.

D / Ammattiaineiden ja kieltenopetuksen opetusjärjestelyiden koordinointi

Noin 70 % vastanneista ilmoitti yhdistäneensä kielten ja ammattiaineiden opetusta. Luku vaikuttaa suurelta siihen nähden, että kyselyssä kautta linjan sekä kielten että ammattiaineiden opettajat toivoivat enemmän kielten ja ammattiaineiden integrointia ja keskinäistä yhteistyötä. Mahdollisesti osa vastaajista on käsittänyt jo integroivansa kieltä ja ammattiainetta käsitellessään kielten oppitunnilla opiskelijoiden ammattialaan liittyviä sisältöjä. Kyselyssä tämän kysymyksen muotoilu oli siis epäonnistunut. Osasta vastauksia käy ilmi, että joissain organisaatioissa kielten ja ammattiaineiden integrointi on yleistynyt ja vaikuttaa jo olevan normaalia opetuskäytäntöä. Eräs vastaaja kuitenkin totesi, että nykyiseen resursointijärjestelmään kielten ja ammattiaineiden integroiminen istuu huonosti.

E / Hallintomalli

Vastanneista kielten ja viestinnän opettajista vain runsaat 2 % työskentelee ns. keskitetyssä, fyysisesti erillisessä kielikeskuksessa; noin 38 % työskentelee keskitetyn mallin puitteissa, jossa on erillinen hallinnointia hoitava kielikeskus, mutta pääosin kieltenopetus tapahtuu yksiköissä. Runsaat 35 % vastanneista työskentelee hajautetussa mallissa, jossa kieltenopetus tapahtuu yksiköissä, eikä sitä hallinnoida erikseen. Usealla ammattikorkeakoululla on yksi tai useampi kielten yliopettaja. Noin 20 %:lla on koordinaatiomalli, jossa kieltenopetus tapahtuu yksiköissä, mutta erillinen koordinaattori tiedottaa ja organisoii esim. koulutusta ja muita kieltenoppimiseen liittyviä asioita.

Kieltenopettajat, jotka kannattavat kieltenopetuksen säilymistä koulutusyksiköiden vastuualueena, perustelevat näkemystään mm. kielten ja substanssiaineiden kosketuksen säilymisellä ja CLIL-opetuksen mahdollistavana asiana. He pelkää-

vät kielikeskuksen lisäävän byrokratiaa ja uskovat, että kielten yliopettaja hoitaa kehitystyön tehokkaammin. Ilmi tuotiin myös pelko siitä, että joutuisi opettamaan eri koulutusyksiköissä. Osasta vastauksia ilmeni, että näkemykset kielikeskuksen toiminnasta perustuvat käsitykseen siitä, että kielikeskus olisi välttämättä fyysisesti erillinen organisaatio.

Keskitetyn hallintomallin kannattajat puolestaan perustelivat kantaansa mm. sillä, että kielikeskus tuo näkyvyyttä ja enemmän painoarvoa kieltenopetukseen, ja helpottaa opettajien yhteistyötä ja näin myös opiskelijoiden kieltenopiskelua. Yleisesti vastaajat toivoivat kieltenopetukseen enemmän suunnitelmallisuutta ja yhteistyötä sekä kieltenopettajien kesken että kieltenopettajien ja ammattiaineiden opettajien välille. Toiset kokivat olevansa kieltenopettajina yksin työnsä parissa ja irrallisia muusta opettajakunnasta.

F / Kieltenopetuksen hallintomallin arviointi

Arvioidessaan koulutusorganisaationsa nykyistä kieltenopetuksen hallintomallia kieltenopettajat pitivät kaikkia osiassa esitettyjä seikkoja tärkeinä kieltenopetuksessa (kieltenopetuksen menetelmällinen kehittäminen, opettajien kouluttautuminen, kv-kontaktit, yritys yhteistyö, kieltenopettajien kollegiaalinen yhteistyö ja tuki yksikköjen välillä sekä kieltenopetuksen painoarvo koulutusohjelmissa ($Y=71.3-78.2$)). Ne luokiteltiin myös kehittämiskohteiksi ($X=32.0-49.8$), joten kieltenopettajat olivat jossain määrin kriittisiä hallintomalliansa toimivuuden suhteen. Kuitenkin hallinnollisesti keskitetyssä mallissa esim. opettajien kouluttautuminen todettiin erityisen hyvin hoidetuksi. Eniten kehittämistä koettiin yleisesti olevan yritys yhteistyössä kieltenopetuksessa ($X=32.0$).

G / Korkeakoulun kieltenopetusta ohjaavat tekijät / arvot

Korkeakoulun kieltenopetusta ohjaavista tekijöistä ja arvoista kaikki esitetyt vaihtoehdot koettiin lähes yhtä tärkeiksi ($Y=68.8-78.9$). Niistä opettajan tuki opiskelijoille nähtiin olevan nykytilassa hyvä ($X=62.2$). Myös opettajien tasa-arvoisuutta ($X=53.9$) ja opiskelijoiden tasa-arvoisuutta opiskelumahdollisuuksien kannalta ($X=54.2$) pidettiin hyvänä. Muut esitetyt asiat nousivat kehittämiskohteiksi (29.5–48.2): tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö, kollegiaalinen yhteistyö, johdon tuki opettajille sekä resursoinnin käyttö ohjausvälineenä kohti nykyaikaisempia opetusmenetelmiä.

H / Ammatillisen kieltenopetuksen tulevaisuuden pohdinta

Arvioidessaan kieltenopetuksen eri menetelmien ja pedagogisten näkemysten merkitystä tulevaisuudessa vastaajat pitivät pienryhmäopetusta tärkeimpänä, mutta myös epätodennäköisimpänä. Lisäksi ammattiaineen ja kieltenopettajan parityöskentelyn tärkeyttä korostettiin. Elämyksellinen oppiminen ja CLIL-opetus olivat kielten ja viestinnän opettajien mielestä tärkeitä ja myös todennäköisemmin toteutuvia menetelmiä. Ongelmaperustaista oppimista (PBL) ja kielisalkkutyöskentelyä pidettiin tärkeinä, mutta niiden toteuttamista ongelmallisina ja työlääinä. Useassa vapaapalautteessa opettajat kommentoivat erilaisten opetusmenetelmien toteutuksen epätodennäköiseksi resursoinnin vähyyden vuoksi.

4.4 Opiskelijat

Ammattikorkeakoulujen opiskelijoille suunnattuun valtakunnalliseen kyselyyn vastasi 8005 henkilöä; vastausprosentti oli 6,1 % (vrt. Opetusministeriö 2006, AMK-opiskelijoiden kokonaismäärä). Vastauksia saatiin kaikkien alojen ammattikorkeakouluista; aktiivisimmin reagoivat naisopiskelijat (65 % vastaajista). Vastaajista 68 %:lla oli lukiokoulutustausta.

A / Koulutusyksikkösi ammatillinen kieltenopetus

Opiskelijat arvioivat kieltenopetuksen sisältöjä seuraavien seikkojen suhteen: ammattiaineiden sanasto, suullinen ja kirjallinen viestintä, ammattialan aiheiden käsittely, yleiskieli ja kielioppi. Lähes kaikkien alojen opiskelijoiden mielestä, kuten muidenkin vastaajaryhmien, vieraskielisen ammatillisen sanaston ja suullisten vuorovaikutustilanteiden hallinnan oppiminen on tärkeintä ammattikorkeakoulun kieltenopetuksessa. Vain humanistisen alan opiskelijoiden mielestä kirjallisten taitojen hallinta on tärkeämpää kuin ammattisanaston. Yleiskielen ja kieliopin hallinnan harjoittelu asemoititiin kaikilla aloilla vähiten tärkeimmäksi – siis ammattialan substanssin käsittely ja kirjalliset taidot nousivat sen yläpuolelle. Silti kaikkia listattuja seikkoja pidettiin tärkeinä (Y>50).

Pohtiessaan oppimisessa ja/tai opetuksessa onnistumista omassa korkeakoulussa yllä mainittujen seikkojen suhteen opiskelijat olivat kohtuullisen tyytyväisiä kielikoulutuksen nykytilanteeseen liiketalouden, luonnontieteen, matkailun, tekniikan ja liikenteen aloilla sekä luonnonvara-alalla. Vaikka kehitettävääkin opiskelijoiden mielestä löytyy, onnistumisen arvioitiin olevan kaikilla listatuilla kieltenopetuksen alueilla (ammattisanasto, kirjalliset ja suulliset taidot, yleiskielen ja kieliopin hallinta sekä ammattialan aiheiden käsittely) kohtuullisen hyvä (X>51.8). Sosiaali-,

terveys-, ja liikunta- sekä kulttuurialalla ja humanistisella alalla opiskelijat arvioivat kielikoulutuksen onnistumisen hieman heikommaksi seuraavasti: KULTTUURI: suulliset vuorovaikutustaidot: X=48.5; SOTE: yleiskieli ja kielioppi, suulliset vuorovaikutustaidot sekä ammattialan kirjalliset taidot: X=42.6; Humanistinen ala: ammattialan aiheiden käsittely ja suulliset vuorovaikutustaidot: X=36.6.

Vapaapalautteissa opiskelijat nostivat esille tärkeinä asioina mm. seuraavaa:

1. Kielten- ja viestinnänopetus pitäisi integroida ammattiaineisiin mm. aika- tauluttamalla kielten ja ammattiaineiden opinnot niin, että niissä käsitellään samoja aiheita. Osa vastaajista totesi, että näin jo tapahtuukin. Pakollisen kieltenopetuksen edellytetään olevan selkeästi alakohtaista. Kaikilla aloilla tämä ei toteudu, vaan esim. liiketalousalainotteisia kieliopintoja edellytetään myös muiden alojen opiskelijoilta. Ehdotettiin ammattiaineiden ja kielten- ja viestinnän opetuksen yhdistämistä samoiksi opintojaksoiksi, jolloin opintojaksoa opettaisi useampi, (eri alojen) opettaja. Eri osa-alueet arvioitaisiin, siis myös kielitaito erikseen. Myös ulkomaisten luennoitsijoiden hyödyntämistä vieraskielisessä opetuksessa korostettiin. Opiskelijat toivoivat opintojaksojen sisältöjen laadunvalvontajärjestelmän luomista ja tehokkaampaa hyödyntämistä, jolloin varmistetaan myös kielten ja viestinnänopetuksen ajantasaisuus ammatillisuuden suhteen (esim. työnhakuprosessi ja tiedonhaku vieraalla kielellä). Tämän avulla voitaisiin myös poistaa päällekkäisyyksiä kielten opintojaksojen välillä. Yleensäkin toivottiin enemmän vuorovaikutteisuutta opiskelijoiden ja opettajien välillä, jolloin opiskelijat voisivat vaikuttaa enemmän opintojaksojen sisältöihin. Korostettiin yhteistyötä ammattiaineiden ja kieltenopettajien kesken mm. tehtävätyyppien valinnoissa, materiaalivalinnoissa ja sanastojen työstämisessä. Korostettiin sitä, että työelämäläheisyyden pitäisi toteutua käytännössä, ei vain teoriassa, mm. käytännönläheisempinä tehtävinä: esim. laajoja vieraskielistä tekstin tuottamista vaativia tehtäviä, yritysvierailuja ulkomaisiin tai suomalaisiin yrityksiin, joissa toimitaan vieraskielisten partnereiden kanssa. Kielikoulutus voisi toimia myös johdantona esim. vieraskieliseen luentojaksoon, joita esim. vierailevat ulkomaiset luennoitsijat voisivat vetää intensiivi-/ workshop-jaksoina. Myös kieltenopetuksen vahvaa sidosta kulttuurientuntemukseen korostettiin.
2. Opiskelijat toivoivat kieltenopiskelun omaehtoisuuden ja yksilöllisyyden lisäämistä mm. verkko-opetuksen määrää lisäämällä. Esim. kielioppia, kääntämistä ja kirjoittamista voisi harjoitella verkko-opetuksen avulla. Nykyjärjestelmä ei ole riittävän haastava edistyneemmille opiskelijoille. Toisaalta valmentavaa opetusta tarvitaan, jotta opintojen taso voidaan säilyttää. Toivottiin monipuolisempia opetusmenetelmiä ja elämyksellisyyttä, esim. draaman, musiikin, roolipelien, videoharjoitusten ja 'larppauksen' käyttöä opetuksessa. Kieltenopiskeluun

ehdotettiin harjoittelutyyppejä jaksoja, teemaviikkoja ja matkoja sekä suullisia tenttejä (esim. ulkomaisen opiskelu- tai harjoittelujakson jälkeen). Kielitaidon taitotasoa tulisi voida myös testata yksilöllisesti (vrt. Dialang, Euroopan neuvoston kehittämä Dialang-testaus). Suullisen taidon harjoittelu syntyperäisen kielenpuhujan vetämillä keskusteluryhmillä koettiin motivoivaksi tavaksi oppia vieraita kieliä. Esitettiin parempia mahdollisuuksia itsenäiseen työskentelyyn esim. ääntämisharjoittelussa (esim. itseopiskelustudiossa). Yleensäkin vastauksissa korostettiin voimakkaasti suullisen taidon ja keskusteluvalmiuksien kehittämisen tärkeyttä. Toisaalta todettiin, että kieltenopetuksessa henkilökohtaisen palautteen saaminen on tärkeää, sillä se mahdollistaa itseopiskelussa oikeanlaisen painotuksen löytämisen.

3. Kieltenopetuksen käytännönjärjestelyjen tehostaminen: 1. Yhteistyö muiden korkeakoulujen kanssa mahdollistaisi laajemman kielitarjonnan ja laajemmat kieltenopetuksen jatkumahdollisuudet; 2. Aikatauluongelmien ratkaiseminen mahdollistaisi opiskelijoille laajemman kielitarjonnan. 3. Iso ryhmäkoko kieltenopiskelussa koetaan ongelmaksi, samoin kielitaidon suhteen heterogeeniset ryhmät. 4. Kannustettiin yhteistyöhön ulkomaisten oppilaitosten opiskelijoiden kanssa kieltenopiskelussa esim. videoneuvotteluyhteyksien, internetin, oppimislustojen ja projektien avulla. 5. Kotikansainvälistymistä korostettiin: opiskelijat ehdottivat yhteistyötä ja vuorovaikutusta esim. viikoittain oman korkeakoulun vaihto-opiskelijoiden kanssa.
4. Toivottiin eurooppalaisempaa kielipolitiikkaa, joka sisältäisi ns. pakollisen virkamiesruotsin poistamisen: kaikki opiskelijat eivät ole ymmärtäneet virkamiesruotsiasetuksen ohjaavan ruotsin kielen pakollista opetusta. Esitettiin, että opiskelija saisi itse valita kieliohjelmansa. Osa vastaajista haluaa sisällyttää tutkintoonsa enemmän vieraiden kielten opintoja kuin nykyisin on mahdollista. Mielenpitoja tuli esiin myös siitä, että yleisaineiden määrää – kielet mukaan lukien – tutkinnossa tulisi vähentää, jolloin opiskelija voisi keskittyä vain ydinammattitaidon hankkimiseen. Toisaalta ehdotettiin myös ruotsin kielen alkeisopetuksen aloittamista niille opiskelijoille, jotka eivät ole aiemman koulutuksensa aikana (esim. ulkomailla) opiskelleet ruotsia.

B / Muut kieltenopetuksen käytännöt

Opiskelijat arvioivat korkeakoulunsa ja yksikkönsä kansainvälistymisen ja kieltenopetuksen välistä suhdetta, kulttuurienvälisen viestinnän osuutta ja kielialueeseen tutustumista, opetuksessa käytettävien tehtävien työelämäsidonnaisuutta sekä kieltenopettajien ammattialan tuntemusta. Yleisesti kaikkia listattujen seikkoja pidettiin tärkeinä: tärkeimmiksi asioiksi nousivat kieltenopettajien ammattialan

tuntemus, kieltenopetuksen ja yksikön kansainvälistymisen välinen yhteys sekä työelämään liittyvät tehtävät kieltenopetuksessa. Sosiaali- ja kulttuurialoilla kielialueeseen perehtyminen painottui vähiten (Y=42-47). Opiskelijoiden pohtiessa onnistumista näissä kieltenopetuksen käytännöissä kehittämiskohteiksi nousivat yksikön kansainvälistymisen vaikutus kieltenopetukseen, kulttuurienvälinen viestintä, kielialueeseen perehtyminen, kieltenopettajien ammattialueen tuntemus (kaikki alat paitsi liiketalous), työelämään liittyvät tehtävät (kaikki alat paitsi liiketalous), kieltenopetus osana korkeakoulun kansainvälistymistä (kaikki alat paitsi luonnontieteellinen). Vaikka onnistumista ei arvioitu erityisen huonoksi (X>30), nousivat nämä seikat selvästi kehittämiskohteiksi.

Vapaapalautteet

Tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi osiossa B nostettiin opiskelijoiden vapaapalautteissa osiossa A esitettyjen teemojen lisäksi seuraavaa:

1. Ryhmätyöt, esim. myös sähköiset ryhmätyöt kansainvälisissä projekteissa toisten korkeakoulujen kanssa, perinteistä kielten- ja viestinnänopetusta monipuolistavana tekijänä.
 2. Tasoerot pakollisissa opintojaksoissa koettiin motivaatiota laskevana tekijänä, ja ratkaisuksi suositeltiin mm. opintojaksojen sisällä järjestettäviä eritasoisia työskentelyryhmiä.
 3. Suullisen kielitaidon harjoittamisen vahvistamista suositeltiin mm. seuraavasti: a/ keskusteluryhmissä opetusta esim. syntyperäisen puhujan vetämissä ryhmissä; b/ nykyaikaisten kielistudiolaitteiden systemaattinen käyttö opetuksessa ja itseopiskelussa.
 4. Käytännön työelämälähtöinen opiskelu, jossa kieltenopetus nivoutuu ammattialan tilanteisiin ja sisältöihin myös opiskelumateriaalin ja menetelmien suhteen
-

5 VIERAILUT KORKEAKOULUIHIN

Hankkeen aikana vierailtiin seuraavissa korkeakouluissa, joissa on otettu käyttöön erilaisia hallinnollisia malleja kieltenopetuksessa: Turun ammattikorkeakoulun kielikoulutuskeskus; Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kielipalvelut, Helsingin yliopiston kielikeskus ja oppimiskeskus Aleksandria. Lisäksi hankittiin tietoa ongelma-perustaisen oppimisen (PBL) käytöstä kieltenopetuksessa vierailemalla seuraavissa oppilaitoksissa: Linköpings universitet Ruotsissa ja Maastricht University Alankomaissa. Tavoitteena oli selvittää kielten- ja viestinnänopetuksen eri organisaatiomallien hyviä ja huonoja puolia sekä peilata kieltenopetuksen ja ammattiaineiden integroimista organisaatiomalleihin. Luvuissa 5.1–5.6 käydään läpi vierailujen aikana käytyjen keskustelujen pohjalta kerättyä tietoa eri korkeakoulujen kieltenopetuksen hallintomallien ratkaisuja.

5.1 Turun ammattikorkeakoulu, kielikoulutuskeskus

Hallintomalli

Turun ammattikorkeakoulussa koulutusta annetaan seitsemällä eri alalla, jotka ovat kulttuuri, luonnontieteet, luonnonvara- ja ympäristöala, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, tekniikka ja liikenne sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala. Opiskelijoita on noin 8000. Organisaatiossa on kuusi opettamisen tulosaluetta. Kielikoulutuskeskus kuuluu kehittämisen tulosalueeseen ja sen päällikkönä toimii kielten yliopettaja. Hän kuuluu myös ammattikorkeakoulun laajennettuun johtoryhmään, joka kokoontuu n. kaksi kertaa vuodessa.

Kielikoulutuskeskus on itsenäinen tulosvastuuyksikkö, mutta se ei ole fyysisesti erillään muista amk-yksiköistä. Pääosin kieltenopettajien työpisteet sijaitsevat niissä yksiköissä, joissa heillä on opetusta. Kielikoulutuskeskuksella on oma henkilökuntaa, joskin perustamisaikana (1.8.2000) yksiköiden viroissa olevat lehtorit ovat edelleenkin yksiköiden työntekijöitä. Uudet päätoimiset ja sivutoimiset opettajat kuitenkin rekrytoidaan kielikoulutuskeskukseen. Kielikoulutuskeskukseen perustetaan uudet kielten ja viestinnän virat ja sinne myös siirretään vanhat virat silloin, kun ne täytetään uudelleen. Kielikoulutuskeskuksen kieltenopettajien palkat maksetaan yksiköistä.

Kielikoulutuskeskus on luonteeltaan tiimiorganisaatio, jonka toimialueeseen kuuluvat koulutusohjelmien pakolliset sekä vapaasti valittavat kieli- ja viestintäopinnot. Kielikoulutuskeskuksen vastuulla on myös henkilöstön kielikoulutus ja maksul-

linen, alueen ulkoisille toimijoille suunnattu kielikoulutus sekä kielikoulutuksen pedagogiikan arviointi ja kehittäminen sekä nykyaikaisten oppimisympäristöjen ja niiden teknologisten ratkaisujen koordinointi.

Vaikka kielikoulutuskeskuksella on omat strategiansa ja toimintasuunnitelmansa, eri koulutusohjelmien kielikoulutus perustuu myös kunkin yksikön/opetuksen tulosalueen strategioihin ja toimintasuunnitelmiin. Kielikoulutuskeskuksen kielitiimi koordinoi kielten ja viestinnän opetuksen kehittämistä yhdessä kielikoulutuskeskuksen päällikön kanssa. Tiimin jäsenet ovat eri koulutusalojen kielten ja viestinnän opettajia. Tiimin kautta tieto kehittämistoimenpiteistä kulkee yksiköihin. Kielitiimi laatii kielikoulutuskeskuksen strategiaan ja toimintasuunnitelmaan tehtävät muutokset sekä tekee TurkuAMK:n laatukäsikirjaan kielten opetusta koskevan osion. Tiimin alla toimivat myös SUVI (suomi vieraana kielenä), TOKI (toinen kotimainen kieli) ja ENGLANNIN tiimit.

TurkuAMK:ssa on yksi kielten ja viestinnän opetuksen yliopettajan virka, jonka toimenkuvaan kuuluu kieltenopetuksen kehittäminen ja tutkimus. Kielikoulutuskeskuksen päällikkö vastaa hallinnosta ja strategiatyöstä. Hän vastaa myös kielikoulutuskeskuksen budjetin toteutumisesta ja neuvottelee johdon kanssa budjetista vuosittain.

Kielikoulutuskeskuksen perustamisvaiheessa opettajien keskuudessa oli vastustusta ja epätietoisuutta siitä, millaiseksi opettajien asema muotoutuu uudessa organisaatiossa. Päällimmäisenä pelkona oli, että opettajia voitaisiin määrätä opettamaan mihin tahansa ammattikorkeakoulun yksikköön tai yrityksiin. Myös palkkajärjestelyjen muutoksia pelättiin. Kyseiset uhkakuvat eivät ole toteutuneet sellaisenaan, ja kielikoulutuskeskus on vakiinnuttanut asemansa ammattikorkeakoulussa ja saavuttanut työntekijöiden hyväksynnän.

Hallintomallin lisäarvo

Kielikoulutuskeskuksen myötä kieltenopetukselle on tullut näkyvämpi ja vahvempi asema TurkuAMK:ssa. Tulosyksikön puitteissa on mahdollista kehittää kieltenopetusta kokonaisvaltaisesti. Lisäksi on pystytty yhtenäistämään monia käytäntöjä. Kokonaisuudessaan toiminta on selkeästi koordinoitu ja vastualueet on jaettu. Kieltenopettajat rekrytoidaan asiantuntevasti kielikoulutuskeskukseen, ja myös sivutoimisilla opettajilla on selkeä esimies. Koko ammattikorkeakoulun yhteisillä päätoimisilla opettajilla on mahdollisuus ns. koordinoituun työnkuvaan, mikä tarkoittaa, että opettajia, joilla on opetusta ammattikorkeakoulun eri yksiköissä, ei satunnaisesti lähetetä yksiköstä toiseen, vaan heillä on selkeät, jokseenkin ennakoitavissa olevat työtehtävät. Kielikoulutuskeskus tarjoaa myös maksullista

yrittäjäkoulutusta, josta saaduilla tuloilla pystytään kustantamaan aiempaa laajemmin mm. kieltenopettajien kouluttautumista ja siihen liittyviä matkakuluja.

Kieltenopetukselle on laadittu strategia vuosille 2000–2005, 2006–2010, BSC-kortti (Balanced Score Card) sekä vuosittainen toimintasuunnitelma. Nämä liittyvät Turun kaupungin kehittämistavoitteisiin ja nivoutuvat TurkuAMK:n pedagogiseen strategiaan ja laatukäsikirjaan. Ne tukevat systemaattista kieltenopetuksen ja siihen liittyvien toimintojen kehittämistä.

Kustannukset

Kielikoulutuskeskuksen perusrahoitus oli vuonna 2006 180.000 €. Kielikoulutuskeskukselle on varattu tietty euromäärä TurkuAMK:n budjettiin, josta kustannetaan kaikkien yksiköiden opiskelijoiden vapaasti valittavien kielten opintojaksosten maksut, avoimen amk:n kieliopinnot ja kielten virtuaaliopinnot ja henkilöstökoulutus.

Hallintomallin haitat

Keskeisin haaste kielikoulutuskeskuksen hallintomallissa on opettajien kuuluminen eri virkaehtosopimuksiin. Vierailuhetkellä osa lehtoreista oli yksiköiden työntekijöitä, kun taas kielikoulutuskeskuksen perustamisen jälkeen rekrytoidut opettajat ovat kielikoulutuskeskuksen työntekijöitä ja kuuluvat kaupan alan virkaehtosopimukseen. Ongelmia saattaa aiheuttaa myös se, että jotkut yksiköt eivät välttämättä haluaisi resursoida kielikoulutuskeskuksen opettajille suunnittelutunteja.

Lisäksi mainittakoon, että keskitetystä hallintomallista huolimatta kielikoulutuskeskus ei voi välttyä sivutoimisten opettajien palkkaamiselta, koska amk-yksiköt sijaitsevat etäällä toisistaan, eri puolilla maakuntaa.

Kieliopinnoista tiedottaminen

Yksiköiden/koulutusohjelmien kieltenopettajat tiedottavat kieliopinnoista aloittaville opiskelijoille. Kielikoulutuskeskuksen päällikkö ei ole puuttunut lukuvuoden alussa tapahtuvaan tiedottamiseen, vaikka totesikin, että se voisi olla hyödyllistä siltä kannalta, että kielikoulutuskeskus henkilöityisi näin paremmin. Kielten ja viestinnän opetuksesta on tehty opinto-opas. Kielikoulutuksella on myös oma verkkosivusto.

Ryhmäkoot ja kontaktiopetuksen käytännöt

TurkuAMK:ssa ei ole yhtenäisesti määritelty kielten ryhmäkokoja, vaan se vaihtelee koulutusaloittain. Tekniikan alalla on suurimmat ryhmät (jopa yli 30), kun taas pienissä koulutusohjelmissa, joissa sisäänottomäärät ovat olleet pienet, myös kielten ryhmäkoot ovat samalla tasolla. Jossain koulutusohjelmissa on sovittu, että suullisen kielitaidon kursseille voi osallistua maksimissaan n. 20 opiskelijaa. Tarvittaessa perustetaan rinnakkaisryhmiä. Nämä ovat kuitenkin koulutusohjelman sisäisiä neuvottelukysymyksiä, ei yhteisesti määriteltyjä.

Läsnäolokäytännöt ovat vaihtelevia opintojaksoista ja koulutusohjelmista riippuen. Perinteisesti lähiopetusta on ollut 20–24 h/opintoviikko, mutta tässä ei pitäydytä, jos opintojaksolla noudatetaan monimuoto-opetusta (esim. verkko- tai kielisalkukutyöskentely). Tällöin valitusta pedagogisesta lähestymistavasta riippuen lähiopetusmäärä voi olla pienempi.

Verkko-opetus ja itseopiskelumahdollisuudet

TurkuAMK:n kielikoulutuskeskus on ollut mukana mm. KIVA2-hankkeessa tuottamassa kielten verkkomateriaalia ammattikorkeakouluille ja laatinut muun hanketoiminnan puitteissa omia kieltenopetuksen konsepteja, kuten esim. Euroopalaissä kielisalkku – hankkeessa ja DILAPORT (= Digital language portfolio) – hankkeessa. Nämä tukevat nykyaikaista ja itseohjautuvaa kieltenoppimista ja ovat käytössä sekä amk-opetuksessa että yrityskoulutuksessa. Itseopiskelustiokiäytäntöä ei toistaiseksi ole, sillä se olisi erillinen iso investointi.

Työaika ja resursointi

TurkuAMK:n päätoimiset kieltenopettajat ovat kokonaistyöajassa. Ammattikorkeakoulun normaali-resursointi kieltenopetukseen on 23 h/op (n. 32–35 h/ov). Yrityskoulutuksessa opettajalle resursoidaan selkeästi enemmän suunnittelu-aikaa. TurkuAMK:n kielikoulutuskeskuksessa toimivat toisen kotimaisen kielen tiimi (TOKI), suomen kielen ja viestinnän tiimi (SUVI), sekä englannin tiimi. Tiimien jäsenille on resursoitu 4 h/kokous ja ne kokoontuvat 6–8 kertaa vuodessa. Tiimien vetäjille on resursoitu työaika 150 h vuodessa.

Kieltenopetuksen keskittämisen vaikutus yhteistyöhön ammattiaineiden opettajien kanssa

TurkuAMK:n kieltenopettajat toimivat edelleenkin yksiköissä, joten yhteys ammattiaineen opettajiin on säilynyt. Kielikoulutuskeskuksen laatujärjestelmään

on kirjattu, että koulutusohjelmien kieliopintojen OPS-suunnittelusta vastaavat kielenopettajat yhteistyössä koulutusohjelmapäälliköiden/-vastaavien kanssa. Kielikoulutuskeskus puolestaan suunnittelee koulutusohjelmien kanssa kielenopetuksen pedagogista kehittämistä ja hanketoimintaa.

Kansainvälisyyspalvelut ja -kontaktit

Vierailuhetkellä kielikoulutuskeskuksen johtaja ja TurkuAMK:n kansainvälisten asioiden päällikkö olivat suunnittelemassa tiiviimpää yhteistyötä, sillä korkeakoulussa nähdään kansainvälisyys ammatillisena pätevyytensä, jolla on luonteva linkki kielikoulutuskeskuksen tarjoamaan opetukseen. Kielenopettajia toimii myös kv-koordinaattoreina ammattikorkeakoulussa.

Maksullinen palvelutoiminta

TurkuAMK:n kielikoulutuskeskus tarjoaa ammattikorkeakoulujen ulkopuolisille tahoille maksullisia palveluja. Kielikoulutuskeskuksen yrityskoulutuksesta vastaa koulutussuunnittelija. Yrityksille suunnattu kielenopetus on tuotteistettu. Tuotteet kuten kielisalkku, viestintäsalkku ja digisalkku erottavat kielikoulutuskeskuksen ulkoisen kielikoulutuksen alueen vastaavien yritysten tarjonnasta.

5.2 Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun (PKAMK) kielipalvelut -yksikkö

Hallintomalli

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa on hallinnollisesti keskitetty kielipalvelut yksikkö, jonka johtaja on kielenopettajien esimies. Hallinnollisesti kielipalvelut vastaa Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa koulutusohjelmajohtajien vetämiä koulutusohjelmia, joilla on myös omat budjetit. Kielipalvelut-yksikön johtaja osallistuu myös ammattikorkeakoulun johtoryhmän työskentelyyn.

Työkautena 2001–2002 yksikkö toimi kielenopetuksen koordinointikeskuksena, jolloin yhtenäistettiin kielenopetuksen käytäntöjä. Seuraavana työkautena, 1.8.2002 alkaen yksikkö on toiminut itsenäisenä tulosityksikkönä. Vaikka kielipalvelut on itsenäinen tulosvastuuyksikkö, se ei toimi fyysisesti erillään yksiköistä. Hallinnollisessa kielipalvelut-yksikössä toimii aikuiskoulutusvastaava ja sihteeri, joka työskentelee myös kv-yksikössä. Kielipalvelujen sihteeri järjestee yksikön kokoukset ja toimii niiden sihteerinä sekä kokoaa kokousmuistiot. Hän hoitaa myös kielen opintojaksojen kuvausten syötön verkkoon. Hän on hankkeissa mukana sihteerinä ja

hoitaa matkajärjestelyt ja matkalaskut, sekä tekee PowerPoint-esityksiä johtajan ja aikuiskoulutusvastaavan käyttöön.

Kielipalvelujen kieltenopettajat tekevät keskenään yhteistyötä opettamiensa aineiden mukaisissa tiimeissä. Tiimit ovat englannin, ruotsin, harvinaisten kielten ja suomen tiimi.

Aluksi osa kieltenopettajista suhtautui epäillen kieltenopetuksen keskittämiseen omaksi tulostavaksi yksiköksi. Kuten Turussakin, myös Pohjois-Karjalan opettajien pelkona oli, että he joutuvat opettamaan useissa eri yksiköissä. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, sillä kieltenopettajat työskentelevät edelleen pääasiassa omissa koulutusohjelmissaan. Sen lisäksi opettajille tarjotaan mahdollisuus työnkiertoon, jolloin he opettavat myös muissa yksiköissä. Mahdollinen liikkuminen on koettu nykyään mahdollisuudeksi eikä uhaksi.

Hallintomallin lisäarvo

Kielipalvelut on laatinut kieltenopetuksen toimintaohjelman ja toiminnanohjausjärjestelmän, jotka ohjaavat toimintaa. Kieltenopetusta voidaan kehittää nykyisessä mallissa kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti. Kieltenopettajien yhteishenki, yhdessä tekeminen sekä kollegiaalinen tuki on lisääntynyt. Rekrytointi tapahtuu kielipalveluissa, jossa on kielten asiantuntijuus. Kieltenopetuksen käytänteet ovat yhtenäistyneet, mikä on parannus opiskelijajärjestelyihin myös opiskelijoiden kannalta. Vapaasti valittavia opintojaksoja ja valmentavia opintojaksoja voidaan nykyisessä mallissa tarjota systemaattisemmin.

Kielipalvelujen johtaja osallistuu koulutusohjelmajohtajien kokouksiin (ammattikorkeakoulussa ei ole yksiköiden johtajia), joten kielipalveluilla on läheinen yhteistyö koulutusohjelmiin. Koulutustarjonnan päällekkäisyyttä on poistettu.

Hallintomallissa ei ole havaittu haittoja. Yhteys koulutusohjelmiin on säilynyt ja yhteistyö kieltenopettajien kesken on lisääntynyt. Mikään ryhmä ei ole ilmaissut haluavansa takaisin aiempaan hallintomalliin.

Kustannukset

Kielipalvelujen budjetti on 1.1 miljoonaa euroa, mikä sisältää henkilökunnan palkat ja kehittämisresurssin. Kustannustehokkuuteen on pyritty mutta tätä ei ole toistaiseksi seurattu. Sivutoimisten opettajien palkkaamiseen on ollut aiempaa vähemmän tarvetta. Kieltenopetuksen ja kielipalvelujen laatua on pystytty

nostamaan. Kieltenopettajat pääsevät osallistumaan aiempaa tasapuolisemmin koulutukseen, kun koulutuksen rahoitus tulee kielipalvelujen budjetista. Myös kielten virtuaalimateriaalia on kehitetty kielipalvelujen budjetin avulla.

Kieliopinnoista tiedottaminen

Kielipalveluiden tiedottamista varten on kehitetty kieltenopetuksen omat verkkosivut. Kieltenopettajat tiedottavat koulutusohjelmissä kieliopinnoista. Koulutusohjelmien järjestämissä aloitustilaisuuksissa järjestetään myös uusien opiskelijoiden kieltenopetuksen infotilaisuudet. Kieltenopetuksen verkkosivuilla sekä verkossa esillä olevassa vapaasti valittavien aineiden kurssitarjonnan yhteydessä on tietoa kielten opintojaksoista. Info-TV:t toimivat opetustiloissa. OPSNETistä löytyvät opintojaksokuvaukset ja arviointiperusteet.

Ryhmäkoot ja kontaktiopetuksen käytännöt

Minimiryhmäkoko on 14 opiskelijaa. Maksimimäärän opettaja päättää itse. Keskimäärin kieltenopetuksessa ryhmäkoko on 20–25 opiskelijaa. PKAMK:n kielten opintojaksoilla on keskimäärin puolet opintopistemäärästä lähiopetusta kursista riippuen. Kontaktiopetuksen läsnäolovelvollisuus on yleensä 80 %, mutta joustovaraa on riippuen kursseista. Myös näytön perusteella opiskelija voi saada vapautuksen läsnäolovelvollisuudesta.

Verkko-opetus ja itseopiskelumahdollisuudet

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa otetaan käyttöön R5-oppimisalusta, joka jossain vaiheessa korvaa myös intranetin. Opiskelijat voivat myös koota sinne esim. omia suorituksiaan portfolioiksi. Joitakin verkkokursseja esim. Writing at Work, Written Business Communication, eEnglish, eCluster (yhteistyössä Tampereen ammattikorkeakoulun ja yliopiston kanssa) on toteutettu. Työparityöskentely on havaittu hyväksi verkkokurssien laadinnassa. Korkeakoulu on myös mukana KIVA3-virtuaalirenkaassa. Suomen kielen opetuksessa on toteutettu 'aihio'-opetusta. Vaihtoon lähteville opiskelijoille on käytössä VALTTERI-virtuaalivalmennuspaketti. Yliopistojen kielikeskukset ovat ilmaisseet kiinnostuksensa yhteistyöhön ammattikorkeakoulun kieltenopetuksen kanssa mm. avoimen ammattikorkeakoulun ja virtuaaliammattikorkeakoulun kautta.

PKAMK:ssa käytetään perinteisiä ja digitaalisia kielistudioita, mutta ei toistaiseksi itseopiskeluun. Erilaisia tietokoneohjelmia on käytössä mm. valmentavassa opetuksessa.

Työaika ja resursointi

Kieltenopettajat ovat kokonaistyöajassa lukuun ottamatta neljää tekniikan alan kieltenopettajaa, jotka työskentelevät vanhan virkaehtosopimuksen mukaisesti palkattuina. Uudet opettajat rekrytoidaan kaupan alan palkkaussopimuksen mukaan kielipalvelut yksikköön. Myös muiden alojen kieltenopettajien palkkaus on nostettu vastaamaan kaupan alan palkkaustasoa erillisen järjestelyvarauksen avulla.

Yhden opintopisteen opintojaksototeutus vastaa noin 27 h opettajan työsuunnitelmassa vaihdellen opintojaksokohtaisesti; esimerkiksi maksullisen palvelutoiminnan puolella (yrityksille suunnatut kurssit) kurssien suunnitteluun varataan enemmän tunteja. Kieltenopettajille resursoidaan työsuunnitelmiin 40 h vuodessa ammattialan kehityksen seuraamiseen. Työaikasuunnitelmat tehdään kalenterivuositain. Koulutukset voidaan myös resursoida erikseen.

Kieltenopetuksen keskittämisen vaikutus yhteistyöhön ammattiaineiden opettajien kanssa

Kieliopintojen hallinnollinen keskittäminen ei ole vaikeuttanut kieltenopettajien yhteistyötä koulutusohjelmien muiden aineiden opettajien kanssa. Kieltenopettajien työpisteet sijaitsevat edelleenkin yksiköissä, joten yhteistyö toimii kuten aiemmin.

Kansainvälisyyspalvelut ja -kontaktit

Kieltenopettajia toimii useissa koulutusohjelmissa kv-koordinaattoreina. Jos näin ei ole, kieltenopettajia osallistuu kv-työryhmien kokouksiin, sekä kv-koordinaattori kielipalvelujen kokouksiin. Kieltenopettajia osallistuu myös kv-hankkeisiin.

Maksullinen palvelutoiminta

Kielipalvelut tarjoaa maksullista palvelutoimintaa. Kielipalvelut palvelee koko ammattikorkeakoulua tarjoamalla ammattikorkeakoulun sisäistä henkilöstön kielikoulutusta sekä kielentarkastus- ja käännöspalveluja. Ammattikorkeakoulun sisäisenä koulutuksena järjestetään henkilöstökoulutusta mm. CLIL-opettajille. Tavoitteena on, että CLIL-opettajat testataan Dialangin (Euroopan neuvoston kehittämä eurooppalaiseen viitekehukseen perustuva tasotestaus) avulla, ja että B2-tason taidon saavuttaneet voivat toimia CLIL-opettajina. Sisäinen palvelutoiminta laskutetaan koulutusohjelmilta.

Ammattikorkeakoulun ulkopuolisille tahoille tarjottavassa maksullisessa kielikoulutuksessa pyritään 20 % voittoon. Asiakkaita on tällä hetkellä noin 30/vuosi.

Opintojaksojen minimikesto 20 h. Aikuiskoulutusvastaava markkinoi ja hallinnoi ulkoisia kielipalveluita tehden tarjoukset kyselyihin. Laskutus toimii rehtorin toimiston kautta.

5.3 Helsingin yliopiston kielikeskus

Helsingin yliopiston kielikeskus on Suomen suurin kielikouluttaja. Se perustettu 30 vuotta sitten. Itsenäistä kielenopiskelua on harjoitettu jo 35 vuoden ajan Helsingin yliopistossa. Kielikeskuksen pitkähkön historian vuoksi sen asema on vakiintunut yliopiston kielenopetusta tarjoavana tahona. Vierailukohde valittiin mm. innovatiivisten opetusmenetelmien (esim. ALMS- 'Autonomous Language Learning Modules' - moduulit) ja opiskeluinfrastruktuurin johdosta (oppimiskeskus Aleksandria).

Hallintomalli

Kielikeskus on itsenäinen yksikkö ja se vastaa kaikkien tiedekuntien tutkintoihin sisältyvistä vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen opinnoista ja järjestää opetusta yliopiston kaikilla neljällä kampuksella. Lisäksi kielikeskus tarjoaa opiskelijoille perus-, jatko- ja erikoiskursseja noin viidessätoista kielessä vuosittain. Äidinkielen ja viestinnän opetus on toistaiseksi tiedekuntien vastuulla, mutta koska näissä aineissa opetuksen taso on todettu epätasaiseksi, aiotaan niiden opetusta tehostaa erillisen hankkeen avulla. Kielikeskuksessa tehtävä tutkimus liittyy ensisijaisesti opetukseen ja oppimiseen, ja laitoksen opetusta kehitetään oman tutkimuksen pohjalta.

Kielikeskuksessa on n. 80 päätoimisen työntekijän lisäksi vuosittain n. 50–60 sivutoimista opettajaa tai sijaista. Kielikeskusta johtaa johtokunta yhdessä laitoksen johtajan kanssa. Kielikeskuksella on myös opiskelijaneuvosto, johon kuuluu edustaja jokaisesta tiedekunnasta. Hallintohenkilöstöön kuuluu n. 15 työntekijää: johtaja, hallintopäällikkö, opintosihteri, tutkijalehtori sekä opintotoimiston, itseopiskelun ja atk-osaston työntekijät ja kirjasto- ja osastosihterit.

Kieliopinnoista tiedottaminen

Kielten kursseista tiedotetaan kielikeskuksen opinto-oppaassa. Sen lisäksi tietoa kielten kursseista ja kokeista on saatavilla yliopiston intrassa.

Ryhmäkoot

Kielten opetuksessa ryhmäkoko on rajoitettu pakollisissa englannin ja ruotsin opintojaksoissa. Opiskelijat ilmoittautuvat kursseille verkon kautta. Opiskelija voi ilmoittautua vain yhdelle kielten kurssille kerrallaan. Kursseille otetaan opiskelijat pääsääntöisesti ilmoittautumisjärjestyksessä, ja kurssille mahtumisensa näkee ilmoittautumisen yhteydessä. Joillekin erikoiskursseille opettaja tekee valinnat ja tällöin opiskelija saa tiedon hyväksymisestä sähköpostitse.

Verkko-opetus ja itseopiskelumahdollisuudet

Kielten verkko-opetusmateriaalia löytyy kielikeskuksen verkkosivuilta. Oppimiskeskus Aleksandriassa on monipuoliset itseopiskelutilat (mm. puhumo), opiskelumateriaaleja yli 40 kielessä, tuutorointia kuudessa kielessä sekä yleistä kielten itseopiskelun ohjausta. Itseopiskelupalvelut ovat myös yliopiston henkilökunnan käytettävissä. Kielten itseopiskelu on joustavaa täsmäopiskelua. Opiskelija valitsee itse käytettävän oppimateriaalin, ajan ja opiskelutahdin ja jatkossa yhä useammin myös paikan. Hän voi aloittaa uuden kielen alkeista tai kerrata aiemmin opiskelemaansa. Tämä perustuu näkemykseen, että tulevaisuuden työelämässä omatoiminen kielenopiskelu on arkipäivää. Materiaalia ei voi lainata kotiin.

Helsingin yliopiston rakennuttama oppimiskeskus Aleksandria, joka sijaitsee lähellä yliopiston kielikeskusta, on opiskelun ja opetuksen palvelutalo. Oppimiskeskus Aleksandria on myös opiskelijoiden kohtaamispaikka. Palvelut ovat helposti saavutettavissa. Suurin osa työskentelytiloista on asiakkaiden käytössä yötä päivää. Tiloissa on tukihenkilöitä, joiden puoleen voi tarvittaessa kääntyä (3 henkilöä, jotka mm. nauhoittavat materiaaleja ja vierailuluentoja ja osallistuvat kehityshankkeisiin). Mm. ALMS-moduuleissa (= Autonomous Language Learning Modules) opiskelija sitoutuu suorittamaan englannin itseopiskelujakson, johon voi sisältyä seuraavaa: 'oral, writing, reading, listening skills' tai muuta opiskelijan ja opettajan sopivaksi katsomaa aineistoa.

Työaika ja resursointi

Opettajien lähiopetusvelvollisuus on 392 h / työkausi. Päätoimiset opettajat ovat kokonaistyöajassa (1600 h / lukukausi). Yhden opintopisteen opintojaksototeutus vastaa opettajan työsuunnitelmassa 14 lähiopetustuntia. Opettajille ei resursoida työsuunnitelmiin erikseen ammattialan kehityksen seuraamiseen liittyvää työtä. Lähtötasotestien järjestämisestä maksetaan erilliskorvaus.

Kieltenopetuksen keskittämisen vaikutus yhteistyöhön substanssiaineiden opettajien kanssa

Kieltenopetuksen keskittäminen fyysisesti erilliseen kielikeskukseen on aiheuttanut jonkin verran ongelmia yhteistyössä kielten ja substanssiaineiden opettajien välillä. Tämä yhteistyö koetaan kuitenkin tärkeäksi ja sitä kehitetään.

Kansainvälisyyspalvelut ja -kontaktit

Kielikeskuksella on yhteistyötä Cercles:n (Confédération Européenne des Centres de Langues de l'Enseignement Supérieur) kanssa, joka on kansainvälinen korkeakoulujen kielikeskusten liitto. Opettajat osallistuvat konferensseihin ja opettajavaihtoon. Vaihtoon lähteville opiskelijoille järjestetään valmennuskursseja.

Maksullinen palvelutoiminta

Helsingin yliopiston kielikeskukseen kuuluva Kielipalvelut-yksikkö vastaa yliopiston henkilöstön kielikoulutuksesta ja käännös- ja kielentarkistuspalveluista sekä tarjoaa räätälöityä kieltenopetusta ja muita palveluja yliopiston ulkopuolisille tahoille.

5.4 Jyväskylän ammattikorkeakoulun kielikeskus

Saadaksemme vertailukohteen suomalaisille ammattikorkeakouluille, joissa kieltenopetus organisoidaan kielikeskuksesta käsin, mutta joissa opetus on säilynyt yksiköissä, haastattelimme Jyväskylän ammattikorkeakoulun (JAMK) kielikeskuksen johtajaa ja varajohtajaa.

Hallintomalli

Jyväskylän ammattikorkeakoululla on fyysisesti erillinen kielikeskus, jossa toimii 20 kielten ja viestinnän opettajaa, kielikeskuksen johtaja, varajohtaja, yksi päätoiminen kielenkääntäjä sekä kaksi assistenttia kielikeskuksen toimistossa. Kielikeskus on itsenäinen tulosvastuuyksikkö. Kielikeskuksen alkutaipaleella oli muutosvastarintaa. Kielikeskus on haastatteluajankohtaan mennessä toiminut kuusi vuotta ja on vakiinnuttanut asemansa.

Hallintomallin lisäarvo

JAMK:n kieltenopetuksen opetussuunnitelmien laatiminen on tehostunut ja hyvien käytänteiden vertailu helpottunut, kun opettajat työskentelevät samassa yhteisös-

sä. Henkilöstön työaikasunnitelmaratkaisut ovat selkeitä ja järkeviä. Vapaasti valittavien kielten tarjonta on sama koko JAMK:ssa.

Hallintomallin haitat

Kielikeskuksen lukujärjestysten suunnittelu on haasteellista. Tavoitteena on, että kielikeskuksen toimisto on mukana koko JAMK:n lukujärjestyksen suunnittelussa: ensin laaditaan kielikeskuksen lukujärjestys, joka toimitetaan yksiköihin lopullisten lukujärjestysten tekoa varten.

Kieliopinnoista tiedottaminen

Uudet opiskelijat osallistuvat kielikeskuksen järjestämään infotilaisuuteen kieliopintojen käytännön järjestelyistä. Tilaisuudessa jaetaan opetusmoniste, joka on saatavana myös opiskelijoiden intrasta. Kielikeskuksella on oma verkkosivusto. Informaatiota saa myös keskuksen toimistosta ja opettajilta.

Ryhmäkoot ja kontaktiopetuksen käytännöt

Kielikeskuksen minimiryhmäkoko on 16, mutta vaihtelee opintojaksojen luonteen mukaan - suullisen viestinnän painotus merkitsee pienempiä ryhmäkokoja. Kaikille yhteisillä pakollisilla ruotsin ja englannin opintojaksoilla ryhmäkoko n. 30. Vapaasti valittavien opintojaksojen minimiryhmäkoko on 18; 40 opiskelijan ryhmä jaetaan kahdeksi ryhmäksi.

Lähiopetuksen läsnäolojen suhteen ei ole yhtenäistä käytäntöä. Läsnäolovelvoite riippuu opintojakson luonteesta: suullinen painotus merkitsee tiukempaa läsnäolovelvoitetta.

Verkko-opetus ja itseopiskelumahdollisuudet

Englannin ja ruotsin pakollisissa 3 op:n opintojaksoissa 2 op tarjotaan verkossa. Tutkimusviestintää ja valmentavia opintojaksoja tarjotaan myös verkko-opetuksena. Saksan ja ranskan opetuksessa on myös tarjolla monimuoto-opetusta, johon yhdistetään verkko-opetusta. Itseopiskelumahdollisuuksia ei tarjota tällä hetkellä, mutta haastattelujakohtana oli käynnissä 'oppimisbulevardi'-hanke, jossa tätä kehitetään.

Työaika ja resursointi

Kielikeskuksen opettajat ovat kokonaistyöajassa ja noudattavat AMK-opetuksen työehtosopimusta. Päätoimisten opettajien kohdalla 3 op:n opintojakso vastaa

70–80 h työaikas suunnitelmassa. Englanninkielinen opintojaksototeutus merkitsee korkeampaa tuntimäärää työsuunnitelmassa (englanti tukikielenä). Itsensäkehittämisen resurssi on 60 h / lukuvuodessa. Sivutoimiset opettajat saavat korvauksen pidettyjen oppituntien mukaan.

Kieltenopetuksen keskittämisen vaikutus yhteistyöhön ammattiaineiden kanssa

Fyysisesti erillisessä kielikeskuksessa on aiempaa haasteellisempaa pitää yhteyttä ammattiaineiden opettajiin. Jotkut koulutusohjelmat resursoivat erikseen tätä työtä.

Kansainvälisyyspalvelut ja -kontaktit

Kielikeskuksen ja kansainvälisten asioiden välillä yhteistyö on satunnaista: esim. vaihtoon lähteville opiskelijoille hankittiin kielikeskukseen kiinan alkeisoppimateriaalia.

Maksullinen palvelutoiminta

Ulkoisen liiketoiminnan kehittäminen on työn alla: yhteistyötä tehdään Pohjois-Karjalan amk:n kanssa. Erillinen koordinaattori hoitaa tätä kehitystyötä. Maksulliseen palvelutoimintaan kuuluu henkilöstökoulutusta ja käänno toimintaa sekä korkeakoulun sisäisesti että ulkopuolisille tahoille.

5.5 Linköpingin yliopisto (Ruotsi)

Linköpingin yliopisto (LiU) oli alun perin osa Tukholman yliopistoa. Siitä tuli vuonna 1975 Ruotsin kuudes yliopisto. LiU:ssa on neljä tiedekuntaa: teknologinen tiedekunta, humanistinen tiedekunta, terveystieteiden tiedekunta ja kasvatustieteellinen tiedekunta. Yliopisto toimii neljällä kampuksella. Se houkuttelee opiskelijoita ympäri Ruotsia (60 %). Loput opiskelijoista (40 %) tulee lähialueelta.

LiU valittiin vierailukohteeksi, koska se on kuuluisa monitieteellisyydestään, rohkeista opetus- ja oppimismetodivalinnoistaan kuten ongelmaperustaisesta oppimisesta (PBL) ja oppijakeskeisistä lähestymistavoistaan. Myös opiskelijan vastuu omasta oppimisprosessistaan korostuu yliopiston toiminnassa.

Vastuu kieltenopetuksesta LiU:ssa on kahdella taholla: Erityisalojen kieltenopetuksen (LSP) ja kulttuurienvälisen viestinnän laitoksella (Ekonomiska institutionen – avdelning för fackspråk och interkulturell kommunikation - EKI/FACKSPRÅK)

sekä Kielten ja kulttuurin laitokselle (Institutionen för språk och kultur - ISK). Ensin mainittu tarjoaa kieltenopetusta eri tiedekuntien opiskelijoille, jälkimmäinen tarjoaa koulutusta tuleville kielten tutkijoille ja kieltenopettajille. Kieltenopetuksessa on meneillään rakenteellisia uudistuksia, koska yhä harvempi opiskelija valitsee pääaineensa kielistä. Erityisesti saksan kieltä valitaan vähän.

Erityisalojen kielten ja kulttuurienvälisen viestinnän laitoksella (EKI/FACKSPRÅK) painopiste on ammatillisessa kieltenopetuksessa. Vaatimuksena on hyvä kielitaito, johon integroidaan ammatillisia sisältöjä (esim. liiketaloutta). Tarkoituksena on hankkia tietoja kokonaisvaltaisesti opiskeltaessa samanaikaisesti kieltä ja ammatillisia sisältöjä.

Vierailumme aikana meillä oli mahdollisuus seurata ranskan CLIL-opetustilannetta. Johtamisen laitoksen kansainvälisen koulutusohjelman opiskelijat valitsevat yhden vieraan kielen. Opiskelijalla tulee olla vähintään kahden vuoden opinnot kohdekielestä toiselta asteelta.

Hallintomalli ja kieltenopintojen sisällöt

Aiemmin eri tiedekuntien opiskelijat osallistuivat ISK:n (Institutionen för språk och kultur) kielikursseille, jossa kieltenopetus oli jaettu erillisiin kielten osastoihin. Yliopiston johto halusi kehittää kulttuurienvälisen viestinnän opetusta ja erityisalojen kieltenopetusta, joten perustettiin EKI/FACKSPRÅK. Samaan aikaan kehitettiin myös kansainväliset koulutusohjelmat. Nyt yliopisto on organisoitu matriisiorganisaatioksi, jossa tiedekunnat tilaavat EKI-FACKSPRÅKilta kielikursseja ranskan-, espanjan-, saksan-, englannin-, japanin-, kiinan- ja venäjänkielissä ja lisäksi ISK:lta ranskaa, espanjaa ja saksaa. Edellä mainittujen kielten lisäksi opiskelijat ISK:ssa voivat myös opiskella englantia, yleistä fonetiikkaa, yleistä kielitiedettä, ruotsia, ruotsia vieraana kielenä sekä latinaa. EKI-FACKSPRÅKin henkilökunta koostuu johtajasta, sihteeristä, 10 opettajasta ja yhdestä jatko-opiskelijasta. ISK:n henkilökuntaan kuuluu johtaja, kolme apulaisjohtajaa, kuusi professoria, 31 kieltenopettajaa, 13 jatko-opiskelijaa, seitsemän hallinnon sihteerä, kolme opinto-ohjaajaa.

EKI Fackspråk ja ISK ovat vastuussa pakollisten, koulutusohjelman ammattiaineisiin integroitujen kielikurssien järjestämisestä sekä valinnaisten ja vapaa-valinnaisten kielikurssien järjestämisestä. LiU:iin ei ole pääsykokeita, mutta erityisesti kansainvälisissä koulutusohjelmissa kilpaillaan aloituspaikoista. Kansainvälisissä koulutusohjelmissa opiskelijat valitsevat hakuprosessin aikana yhden vieraan kielen ('profile language'). Opiskelijoiden kielitaidon taso testataan, ja jos opiskelija ei saavuta vaadittua tasoa valitsemassaan kielessä, hän on vastuussa kielitaitonsa

parantamisesta ennen opetuksen alkua (esim. kesäkursseilla). Kaikki kansainvälisen koulutusohjelman opiskelijat osallistuvat kansainväliseen opiskelijavaihtoon, joka on heille pakollinen.

Profile language-kielen valitsevien opiskelijoiden kielitaidossa on suuria eroja, mikä on haaste opettajille. Arviointi perustuu opiskelijan yksilölliseen oppimisprosessiin absoluuttisen kielitaidon tason sijaan. Opiskelijat antavat palautetta opinnoistaan 15 op:n jälkeen.

Keskeistä LSP-opetuksessa on hyvän kielitaidon ja kulttuurienvälisen taitojen oppiminen kommunikatiivisen pedagogian kautta EKI/FACKSPRÅKISSA, missä kieliopinnot integroidaan lakiin, taloustieteisiin tai teknologiaan. Näin valmenneita opiskelijat kieliopinnojen kautta työskentelemään liike-elämän asianajajina, taloustieteilijöinä tai insinööreinä.

Kaikki opiskelijat Ruotsissa opiskelevat englantia peruskoulussa, mutta se ei ole pakollinen useimmille LiU:n opiskelijoille (paitsi IT-alan opiskelijoille teknillisessä tiedekunnassa Norrköpingissä, missä englanninopetus on integroitu ainekohtaiseen opetukseen). LiU:ssa on nyt kuitenkin päätetty, että kaikkien opiskelijoiden on kirjoitettava päättötyönsä englanniksi. Tämä saattaa johtaa muutokseen englannin opetuksessa. LiU:ssa on myös maisteritason koulutusohjelmia, joissa kaikki opetus tapahtuu englanniksi.

'Profiilikielen' valitsevien opiskelijoiden kieliopinnot johtamisen laitoksen kansainvälisessä koulutusohjelmassa sisältävät seuraavat tavoitteet: 1. vuosi: Saavutetaan hyvät tiedot kohdekielen maan/maiden kulttuurista ja yhteiskunnallisesta kehityksestä; parannetaan kielitaitoa intensiivisen harjoittelun avulla; paneudutaan kulttuurienväliseen viestintään. 2. vuosi: Perehdytään kohdekielen maan/maiden liike-toimintaan ja talouselämään. Tähän sisältyy LSP-harjoittelua (language for special purpose), liike-elämän kulttuuria, kulttuurienvälistä viestintää ja valmistautumista ulkomaan opintoihin kohdemaassa. 3. vuosi: Opiskelijat viettävät lukukauden tai vuoden ulkomailla. 4. vuosi: Käytännön seminaareja ja projektityöskentelyä, jossa lähtökohtana on ulkomailla opiskelu vaihtovuoden aikana.

Kieltenopetuksen budjetti on 8 mio ruotsin kruunua, josta ISK hallinnoi 1,4 mio Ruotsin kruunua.

Nykyisen hallintomallin haittoja

Kieliopinnot pääaineekseen valitsevien opiskelijoiden lukumäärä pienenee. Siksi LiU:ssa on käynnissä projekti, jonka tavoitteena on uudelleenorganisoida kieltenopetus.

Kieliopinnoista tiedottaminen

Tiedekunnat informoivat opiskelijoita LSP-opinnoista. Lisäksi opiskelijat saavat tietoa LSP-opinnoista LiU:n www-sivujen kautta sekä opinto-oppaista.

Läsnäolo kontaktitunneilla

Opintoryhmien koko vaihtelee riippuen koulutusohjelmasta (10–25–36 opiskelijaa ryhmää kohden). Läsnäolo kontaktitunneilla ei yleisesti ottaen ole pakollista, vaikka joissain tapauksissa sitä vaaditaan, jos kurssilla ei ole tenttiä (esim. seminaarit).

E-oppiminen ja vaihtoehdot itseopiskeluun kieltenopetuksessa

LiU:n kieltenopetuksessa verkko-opetus ei ole aktiivisessa käytössä.

Kontaktituntien ja etätöön osuus opetuksessa sekä henkilökunnan työjärjestykset

Henkilökunta työskentelee 1700 tuntia lukuvuodessa. Opettajien opetustyön osuus on 400 kontaktituntia lukuvuodessa. Yksi kontaktitunti vastaa neljää työtuntia henkilökunnan työsuunnitelmissa. Uusien kurssien kohdalla vastaava luku on viisi tuntia.

Kielikeskuksen ja tiedekuntien välinen yhteistyö

Monialainen teemaperustainen opetus (theme-based instruction) on käytössä LiU:ssa erityisesti terveysalalla, mutta tällä on vaikutusta koko yliopistoon. PBL alkoi MacMasterin yliopistossa Kanadassa vuonna 1969, Maastrichtin yliopistossa 1975, Linköpingin yliopistossa suunnittelu alkoi 1984–86. Oli todettu, että perusopintojen ja soveltavien opintojen välillä on kuilu. Tavoite oli lisätä poikkitieteellistä oppimista ja opiskelijoiden riippumattomuutta oppimisprosessissa. Lisäksi tavoite oli nähdä terveysalojen koulutus spiraalina, jossa opintosuunnitelma on organisoitu keskeisiin aihealueisiin, ei tieteenaloihin (cf. Newcastle University, Australia). Tietyt tekniset taidot ('hardware') vaativat erillistä opettamista, mutta 'software', kuten esim. etiikka, lakiasiat, viestintätaidot, kulkee spiraalin keskiössä. Tällaisessa teemaperustaisessa koulutuksessa ilmiöitä lähestytään makrotasolta.

Tutoriaalityöskentely (2 h/viikossa) muodostaa oppimisprosessin ytimen, mutta se myös sisältää oppitunteja, laboratoriotyöskentelyä, opintovierailuja jne. Joskus aihe päättyy seminaariin, jossa opiskelijat esittelevät oppimiaan asioita. Ideana on asettaa opiskelijat osittain opettajan rooliin, koska tämä parantaa oppimista. Opis-

kelijat myös arvioivat itseään ja toisiaan, mutta opettajat/tutorit antavat arvosanat. Arviointikäytännöissä huomioidaan yksilö – ryhmille ei anneta arvosanoja. Tentit sisältävät ns. 'triple jump' tenttejä (1. virike, 2. yksilötyö, 3. suullinen raportti). Myös klinisiä tenttejä järjestetään terveystalalla.

PBL nähdään ennemminkin lähestymistapana kuin metodina. Se painottaa opiskelijakeskeisyyttä, jossa vastuu oppimisesta on jaettu. Opettaja toimii 'välittäjänä', joka ohjaa opiskelijoita. Opiskelijoiden energia on oppimisprosessin päätekijä. ICT-alalla tai liiketaloudessa projektipohjainen tai Harvardin yliopistossa kehitetty case-based oppimiseen perustuva lähestymistapa saattaa olla soveltuvampi, koska näillä aloilla yleensä tuotetaan jotain uutta (esim. jokin tuote) sen sijaan että diagnosoitaisiin virheitä tai vikoja järjestelmässä (esim. sairaus).

Kansainvälisyyspalvelut ja -kontaktit

Tiedekunnilla on säännöllisesti vierailevia professoreja ja lehtoreita. Myös ulkomaalaisten ja LiU:n opiskelijoiden tapaamisia järjestetään.

Maksullinen palvelutoiminta

Sen lisäksi, että LiU tarjoaa kieltenopetusta opiskelijoilleen, se myös kouluttaa ja konsultoi yliopiston ulkopuolisia tahoja kuten yritysasiakkaita ja kuntia. Tätä toimintaa ei kuitenkaan markkinoida aktiivisesti ja sen määrä riippuu paljolti henkilökunnan henkilökohtaisista kontakteista. LiU:n opiskelijoilla ei ole säännöllisesti kontakteja yritysmaailmaan.

5.6 Maastrichtin yliopisto (Alankomaat)

Maastrichtin yliopisto on perustettu 1975. Se tarjoaa Bachelor ja/tai Master tason koulutusta noin 12000 opiskelijalle. Yliopisto valittiin vierailukohteeksi, koska opetukseen sovelletaan Bachelor- ja Master-tasoilla ongelmaperustaista oppimista (PBL). Se perustuu pienryhmätyöskentelyyn, joka vuorottelee luentojen ja itseopiskelun kanssa. Yliopisto on hyvin kansainvälinen jo pelkästään sijaintinsa vuoksi: 25–30 % opiskelijoista tulee Maastrichtin yliopistoon opiskelemaan Alankomaiden ulkopuolelta. Suuri osa opiskelijoista, n. 60 %, osallistuu kansainväliseen vaihtoon. Yliopistossa on erillinen kielikeskus, mutta englannin kielen opetusta on integroitu PBL-moduuleihin, sillä englanti on hollannin kielen rinnalla tärkeä opetuskieli. Yliopistossa on kuusi täysin englanninkielistä koulutusohjelmaa. Vierailuohjelmaan kuului CLIL (Content and Language Integrated Learning) -tyyppisen tutoriaaliopetuksen seuraamista. Muiden kielten osalta opetusmenetelmät ovat perinteisempiä.

Hallintomalli

Maastrichtin yliopiston kieltenopetusta hoidettiin aluksi yksityisen kielikoulun kautta, josta sittemmin kehittyi Maastrichtin yliopiston kielikeskus (1989). Kielikeskus on itsenäinen, fyysisesti erillinen yksikkö ja siellä opiskellaan hollantia vieraana kielenä, englantia ja muita kieliä. Varsinkin englannin kielen opiskelua on integroitu PBL-moduuleihin. Kieltenopetusta on myös eri tiedekuntien tiloissa.

Kielikeskuksella on hallinnollinen johtaja, joka vastaa kielikeskuksen budjetin toteutumisesta. Keskuksessa on kolme laitosta (englanti, hollanti, muut modernit kielet). Henkilökuntaan kuuluu johtajan ja laitosten esimiesten lisäksi 60 kieltenopettajaa, kolme sihteeriä, talousvastaava ja taloussihteeri sekä atk-vastaava. Keskus vastaa pakollisesta ja valinnaisesta kielitarjonnasta. Valinnainen kielikoulutus on opiskelijoille maksullista

Malli on havaittu hallinnollisesti selkeäksi. Kieltenopetuksesta vastaa yksi taho, jonka työntekijät ovat sitoutuneet noudattamaan yliopiston linjaa mm. koskien PBL-opetusmetodia. Koska kielikeskuksen opetusryhmät muodostetaan englannin kielessä sisältöaineiden ryhmien pohjalta, on ryhmäytyminen voimakkaampaa kuin mitä se olisi, jos ryhmät luotaisiin tasotestien perusteella. Voimakas ryhmäytyminen aiheuttaa ryhmän kontrollia, joka puolestaan selkeästi vähentää opiskelijoiden keskeyttämisistä. Muissa kielissä opiskelijaryhmät muodostetaan tasotestien perusteella, jolloin samassa ryhmässä on eri tiedekuntien opiskelijoita. Tämä toimii myös hyvin.

Yliopistokoulutuksen kustannustehokkuutta on pyritty parantamaan viime aikoina mm. vähentämällä kielipintojen opintopisteitä. Säästöjä on myös tavoiteltu sillä, että PBL-kieltenopetuksessa sisältöaineisiin linkitettyjä kirjallisia tehtäviä eivät enää arvioi kielten opettaja ja sisältöaineen opettaja erikseen, vaan ainoastaan kieltenopettaja, joka arvioi opiskelijoiden suoritteet (term papers) kielellisen ilmaisun ja ulkoasun kannalta ja saa sisältöaineen opettajalta ohjeet, mitkä asiat tekstin tulee sisältää.

Hallintomallin haitat

Aikatauluongelmia esiintyy ajoittain, kun toimitaan yhteistyössä eri tiedekuntien kanssa. Ongelmia saattaa esiintyä myös sen suhteen, että kielten ryhmät on sidottu ammattiaineiden ryhmien muodostumiseen. Kielten ryhmiä ei siis muodosteta sen mukaan, millä tasolla opiskelijat kyseisessä kielessä ovat, joten ryhmät saattavat olla kielitaidon suhteen hyvin heterogeenisiä.

Kieliopinnoista tiedottaminen

Kieltenopinnoista tiedotetaan opiskelijoille ja henkilöstölle opinto-oppaan ja verkkosivujen sekä aloitusinfo-tilaisuuksien avulla.

Kontaktiopetuksen ryhmäkoot ja käytännöt

Kieltenopetuksen ryhmäkoko on rajoitettu 12–15 opiskelijaan. PBL-opetus koostuu seuraavista: kaksi plenary-luentoa, joita seuraa neljä tutoriaalia samasta aiheesta. Jälkimmäisissä on läsnäolopakko, luennoille osallistuminen on vapaaehtoista. Kaikissa tiedekunnissa ei ole plenary-luentoja, vaan vain pienryhmäopetusta kieltenopinnoissa.

Verkko-opetus ja itseopiskelumahdollisuudet

Tarkoitus on lisätä itseopiskelua, sillä ajoittain kurssien toimintaa häiritsee se, että opiskelijat eivät käy plenary-luennoilla ja eivät siten ole selvillä kurssin tavoitteista. Itseopiskelu on mahdollista kirjastossa, jossa on 20-paikkainen itseopiskelutila. Verkko-opiskelu on myös mahdollista kielistudiossa.

Työaika ja resursointi

Puolet kurssin opintopisteistä käytetään lähiopetukseen, mutta tämä vaihtelee jonkin verran kurssittain. Kieltenopettajat ovat kokonaistyöajassa (1600 h/lukuvuosi). Opetushenkilöstö voi käyttää 3 % kokonaistyöajastaan itsensä ammatilliseen kehittämiseen.

Kieltenopetuksen keskittämisen vaikutus yhteistyöhön ammattiainien opettajien kanssa

Kielten- ja sisältöaineiden opettajien yhteistyössä esiintyy jonkin verran ongelmia liittyen mm. budjettiin, ajankäyttöön ja opettajien työpisteiden eri sijaintiin. Kielten ja sisältöaineiden opettajien yhteistyö on kuitenkin perusedellytys kieltenopetuksen PBL-toteutukselle. Esimerkiksi englannin kurssien tehtävät tulevat saman aikaan järjestettävältä sisältöaineen kurssilta.

Kansainvälisyyspalvelut ja -kontaktit

Kieltenopetuksella on yhteistyötä ja vaikutusta yliopiston kansainvälisten palvelujen toimintaan, mm. vaihto-ohjelmien yhteydessä. Kielikeskus osallistuu Cercles-yhteistyöhön (= kansainvälinen kielikeskusten liitto).

Maksullinen palvelutoiminta

Kielikeskus tarjoaa kielikoulutusta sekä kielentarkastus- ja käännöspalveluita paitsi yliopiston sisäisesti, myös ulkopuolisille tahoille. Sisäisessä palvelutoiminnassa hinnoittelu on edullisempaa.

Palveluita ei aktiivisesti markkinoida, mutta noin 10–15 % toiminnasta on yrityksille suunnattua kielikoulutusta. Tämä toiminta ei kuitenkaan olennaisesti lisää tulo-rahoitusta kielikeskuksen budjettiin. Yleensä yritykset ottavat yhteyttä kielikeskukseen, ja koulutusta räätälöidään tarpeen mukaan.

5.7 Yhteenveto vierailuista

Yhteenvetona vierailuista voidaan todeta, että hallinnollisesti erillisen kielikeskuksen perustamisen voidaan katsoa edistävän yhtenäisten käytäntöjen ja monipuolisen ja nykyaikaisen pedagogisen linjan kehittämistä. Esimerkiksi kielenopetuksen kustannuksia voidaan kattaa myös ulkoisen palvelutoiminnan tuloilla, jolloin varoja voidaan suunnata suoraan kielenopetuksen ja opettajien ammattitaidon kehittämiseen. Fyysisesti erilleen sijoitetuissa kielikeskuksissa, joissa kielenopettajat ja ammattiaineiden opettajat toimivat eri rakennuksissa, yhteistyö eri aineiden välillä voi olla haasteellista, mutta hallinnollisesti keskitetyssä mallissa, jossa opettajat toimivat edelleen yksiköissä, ei tätä ongelmaa synny. Toisaalta esim. ryhmäkoot kielenopetuksessa eivät näytä olevan riippuvainen hallintomallista.

6 KEHITTÄMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksessa -hankkeen aikana osallistuvat korkeakoulut laativat tai päivittivät omat kieltenopetuksen kehittämissuunnitelmansa. Kehittämissuunnitelmien laatimisessa Oulun seudun ja Seinäjoen ammattikorkeakoulut etenivät eri tahtia, sillä SeAMK:ssa kieltenopetuksen strategiatyötä oli tehty jo ennen hankkeen alkamista. Luvuissa 6.1 ja 6.2 käydään lyhyesti läpi molempien ammattikorkeakoulujen kehittämissuunnitelmien laatimista. Luvussa 6.3 esitellään yhteenveto hankkeen arviointiryhmän lausunnoista koskien kehittämissuunnitelmia ja -luonnoksia. Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan lopuksi oli tarkoitus verrata osallistuvien oppilaitosten kieltenopetuksen kehittämissuunnitelmia ja / tai kehittämissuunnitelmaluonnoksia. Hankkeen aikana käynnistyi kuitenkin toinen kieltenopetuksen kehittämishanke Oulun seudun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston kanssa, jonka tarkoituksena on suunnitella yhteistyötä mm. vapaasti valittavien ja harvemmin opiskeltujen kielten opetuksessa. Tästä syystä Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksessa -hankkeen aikana tehtiin Oulun seudun ammattikorkeakoulussa yleisluonteinen kehittämissuunnitelmaluonnos ja koulutusalaakohtaiset, yksityiskohtaisemmat kehittämissuunnitelmat laaditaan myöhemmin.

6.1 Seinäjoen ammattikorkeakoulu

SeAMK:n kielten toimintasuunnitelman (LIITE 14) laatiminen aloitettiin jo vuonna 2004. Samaan aikaan koko ammattikorkeakoululle laadittiin yhteinen strategia. Kielten toimintasuunnitelman laadinnasta vastasivat SeAMK:n kielten yliopettaja ja kielten koordinaattori. Kielten toimintasuunnitelma perustuu SeAMK:n koulutusyksiköissä tehtyihin haastatteluihin ja keskusteluihin, joihin osallistuivat koulutusyksiköiden kielten ja viestinnän opettajat, koulutusohjelmapäälliköt sekä opiskelijaedustajat. Toimintasuunnitelma hyväksyttiin SeAMK:n yksiköiden johtajien kokouksessa vuonna 2005.

Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksessa -hankkeen aikana kielten toimintasuunnitelman toimivuus ja kehittämistoimien tilanne tarkastettiin ja toimintasuunnitelmaan laadittiin seurantataulukko. Seurantataulukon merkittiin kunkin kehitettävän asian kohdalle asian edistämiseksi tehdyt toimenpiteet sekä tilanne tarkastushetkellä. Kielten toimintasuunnitelmaa ja sen päivitystä myös käsiteltiin SeAMK:n kielipalvelujen ohjausryhmässä, joka kokoontuu n. 3-4 kertaa lukukaudessa ja tukee kielten koordinaattorin työskentelyä.

Kielten toimintasuunnitelma ja siihen liittyvä seurantataulukko ovat osoittautuneet toimiviksi työkaluiksi, jotka mahdollistavat sekä SeAMK:n kieltenopetuksen kokonaistilanteen että yksittäisissä asioissa edistymisen tarkkailun. Kehittämistoimenpiteiden toteutumiseen tosin vaikuttaa se, että kieltenopetus kuuluu tulostavasti koulutusyksiköiden vastuualueeseen. Täten yksikötason kehittämistoimenpiteiden toteutuminen riippuu yksiköiden kielten ja viestinnän opettajien aktiivisuudesta ja halukkuudesta viedä asioita eteenpäin omissa yksiköissään, yksikön johtajan mahdollisuuksista resursoida kehittämistoimenpiteitä sekä tietyissä tapauksissa myös muiden aineiden opettajien kiinnostuksesta ja mahdollisuuksista yhteistyöhön.

6.2 Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Oulun seudun ammattikorkeakoulussa kielten- ja viestinnänopetuksen kehittämissuunnitelmaluonnoksen laadinnassa edettiin hankkeen aikataulun mukaisesti siten, että tutkimusaineiston analyysin jälkeen projektipäällikkö informoi syksyllä 2006 korkeakoulun kaikkien yksiköiden kielten- ja viestinnänopettajia hankkeen kyselyjen ja kartoitusten tuloksista. Tämän jälkeen yksiköiden kieltenopettajat laativat näkemyksensä mukaisen luonnoksen koko korkeakoulun kielten- ja viestinnänopetuksen kehittämissuunnitelman yleisistä linjauksista. Projektiryhmä käsitteli eri yksiköiden luonnoksia ja laati niistä yhtenäisen kehittämissuunnitelmaluonnoksen, jossa kuvataan Oulun seudun ammattikorkeakoulun kielten- ja viestinnänopetuksen missio, visio ja strategiset tavoitteet vuoteen 2010 asti (vrt. LIITE 13). Tässä kehitystyössä seuraava vaihe oli suunnitelman mukaan korkeakoulun yksikkökohtaisten toimintasuunnitelmien laatiminen, mutta tämän kehitystyön aikana käynnistyi Oulun yliopiston ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun yhteistyöhanke. Tähän uudempaan hankkeeseen sisältyi myös yhteistyö kieltenopetuksessa, joten aiemmin alkaneen hankkeen kehitystyön prosessia päätettiin hidastaa, kunnes yliopiston ja ammattikorkeakoulun yhteistyön suunta ja muodot olisivat selkiytyneet. Tästä syystä hankesuunnitelman toteutus jäi tältä osin kesken.

6.3 Arviointiryhmän työskentely

Hankkeen arviointiryhmään kutsuttiin asiantuntijoita kielikoulutuksen eri sektoreilta (vrt. luku 3 Hankeorganisaatio) sekä opiskelijoiden ja alumnien järjestöiltä. Lausunnot koskien Seinäjoen ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen päivitettyä toimintasuunnitelmaa sekä Oulun seudun ammattikorkeakoulun kielten- ja viestinnän opetuksen kehittämissuunnitelmaluonnosta saatiin Oulun

yliopistolta (lehtori Satu Selkälä), Helsingin kauppakorkeakoululta (johtaja Tuija Nikko), AAC Global Oy:stä (Katja Uutela, Area Manager), Haaga-Helian ammatillisesta opettajakorkeakoulusta (yliopettaja Merja Alanko-Turunen) sekä Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijakunnalta. Seuraavaksi esitetään yhteenveto saaduista lausunnoista.

Korkeakoulujen asiantuntija-edustajat kommentoivat SeAMK:n kielten ja viestinnän toimintasuunnitelmaa ja OAMK:n kielten- ja viestinnänopetuksen kehittämissuunnitelmaluonnosta erikseen, sillä korkeakoulut ovat eri vaiheessa kieltenopetuksen strategiatyössä. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa päivitettiin jo aiemmin laadittua suunnitelmaa. Oulun seudun ammattikorkeakoulussa hankkeen kehittämissuunnitelmaprosessia hidastettiin hankkeen aikana Oulun yliopiston kanssa aloitetun yhteistyöprojektin takia. Näin ollen OAMK:ssa on toistaiseksi laadittu vain yleisluontoinen kehittämissuunnitelmaluonnos.

Yleisesti todettiin, että pitkän tähtäyksen suunnittelu, jossa saavutetaan yhteinen ymmärrys toiminnan kehittämissuunnasta, sekä hyvien käytänteiden ja yhteisten toimintatapojen jakaminen koko organisaation sisällä tehostaa ja parantaa organisaation toimintaa. Toisaalta todettiin, että jos strategiatyötä arvioidaan, on tarpeen huomioida, että arviointi on myös arvottamista (Levy, Alvesson & Willmott 2003). Jos strategiatyötä arvioidaan esim. kriittisen liiketaloustieteen näkökulmasta, kritiikin kohteeksi nousee usein rationaalisuuden yksipuolinen korostuminen organisaatiossa.

Yleisesti arvioijat kaipasivat strategiatyön johdantoon katsausta sen syistä ja ajoituksesta. Pohdittiin myös sitä, miksi juuri kieltenopetukseen tarvitaan strategiatyötä. Laajempaa toimintaympäristön analyysiä olisi myös hyödyllistä liittää strategiatyön johdantoon. Tällöin mission ja vision tulee arvioijien mukaan kiinnittyä toimintaympäristöanalyysissa esille nouseviin haasteisiin. Strategiatyötä tehtäessä tulee olla myös tietoinen siitä, että kirjoitettu strategia toimii johtamisen ja viestinnän välineenä (Vaara & Laine 2006).

Todettiin, että OAMK:n ja SeAMK:n kirjoitetut strategiat nivoutuvat managerialistisen strategiatyön valtavirtaan. Niissä painotetaan kilpailukykytavoitteita ja työelämän tarpeita. Kieltenopetuksen on kuitenkin perinteisesti nähty pohjautuvan humanistiseen arvoperustaan, jossa korostetaan kokonaisvaltaisen oppimisen näkökulmasta kielenoppimista opiskelijan persoonaa kehittävänä prosessina. Kielenoppija kehittyi kielenkäyttäjänä ja työyhteisön jäsenenä (Kohonen, Jaatinen & Lehtovaara 2004). Arvioijat käyttävät termiä 'kielikasvatus' (idem.), joka sisältää mm. opiskelijan omat päämäärät, hänen autonomiansa ja vastuullisuutensa. Tämä tukee opetuksen merkityskeskisyyttä ja oppimisen mielekkyyttä.

Arvioijat toteavat, että esitetyt missiot ovat haasteellisia ja niiden toteuttaminen edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua työelämän edustajien kanssa, jotta sisältöä voidaan kehittää. Pitkäaikaisten kumppanuussuhteiden rakentaminen eri organisaatioiden välillä on tärkeää tässä työssä niin, että kumppanuus on osa organisaatioiden kokonaisstrategiaa. On myös vaikea puhua työelämän tarpeista yhtenäisenä asiakokonaisuutena, sillä eri alojen tarpeet ovat erilaisia. Siksi koulutusalaakohtaisten kehittämistavoitteiden laatiminen on tärkeää. Koulutuksen onnistumisen seuranta työelämän eri tahojen kannalta on tärkeää tässä työssä. Lopuksi arvioijat toteavat, että arviointi olisi ollut helpompaa, jos käytettävissä olisi ollut hankeraportti ennen arviointityötä.

Oulun seudun ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen kehittämislunnon kommentoitiin seuraavasti:

Yleisesti ottaen arvioijat odottavat, että kun OAMK:n kielten ja viestinnänopetuksen kehittämissuunnitelma on valmis, se sisältää konkreettisia toimenpiteitä. Nyt asiakirja on yleinen ja siksi puutteellinen. Sen alkuun on myös tarpeen liittää, kuten yllä mainittiin, nykytilan arviointi, jossa esitetään vahvuudet ja kehittämisaalueet sekä se, miten nykyisiä vahvuuksia pidetään yllä ja miten kehittämisaalueisiin panostetaan strategiakautena. Kielten- ja viestinnän kehittämissuunnitelman nivoutuminen korkeakoulun kokonaisstrategiaan on tarpeen tuoda selkeästi esille, samoin kuin ne arvot, jotka ohjaavat kielten- ja viestinnän opetuksen toteuttamista. Ulkomaisien opiskelijoiden huomioiminen korkeakoulun kansainvälistymisprosessissa ja kulttuurienvälisen viestinnän opetuksessa kannattaa liittää kehittämissuunnitelmaan.

Mission ja vision todettiin sisältävän jonkin verran toistoa. Yhtenäinen asiakirja saataisiin esittämällä visiossa kielten- ja viestinnänopetuksen tärkeät tavoitteet sekä sen jälkeen konkreettiset toimenpiteet. Seuraavat suositukset viittaavat kehittämissuunnitelmaluonnoksen rakenteeseen ja sisältöihin.

Opiskelijajärjestö kommentoi Oulun seudun ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen kehittämissuunnitelmaa ja suosittaa, että sekä missiota että visiota tiivistetään, jotta ne saadaan selkeämmiksi. Tämä mahdollistuu, jos kehittämissuunnitelmaan liitetään johdannoksi kuvaus kielten- ja viestinnänopetuksen nykytilasta. Lisäksi osa mission kuvauksesta kuuluisi luontevammin visioon. Visiossa olisi hyvä kuvata joustavia opintopolkuja, joiden avulla opiskelijan on mahdollista saavuttaa riittävä kielitaito. Strategiset tavoitteet olisi hyvä kuvata tiivistetyiden johtolauseiden avulla, jotka jakavat vision osa-alueisiin.

MISSIO:

- suositetaan aloittamaan kuvaus suoraan kieltenopetuksen missiolla, sillä nykyisellään linkki koko korkeakoulun strategiaan ei ole ilmeinen
- kulttuurienvälisen viestinnän taidot tulee huomioida selkeämmin organisaatioviestinnän ohella
- kansainvälistymistä korostettaessa on mainittava sitä tukevia toimenpiteitä
- opiskelijoiden omien oppimisvalmiuksien kehittämistä on tuettava konkreettisesti

VISIO:

- konkreettiset toimenpiteet eivät kuulu visioon, vaan ne tulisi siirtää tavoiteosiin
- tarvitaan selkeä kuvaus siitä, miten kieltenopetuksen hallinto korkeakoulussa järjestetään
- opintojen vaihtoehtoiset suoritustavat tulee tuoda esiin: tieto- ja viestintätekniikan ja monimuoto-opetuksen mahdollisuuksia kannattaa kuvata myöhemmin konkreettisten toimenpiteiden osiossa, samoin henkilökohtaisten opintosuunnitelmien laatimisen yhteydessä

STRATEGISET TAVOITTEET:

- tietotekninen palautejärjestelmä on strateginen vasta osana prosessia, jossa osoitetaan miten sen avulla opetusta kehitetään mm. koskien vastuunjakoa ja onnistumisen arviointia
- työelämän arvoja ei tule välittää kritiikittömästi, vaan niitä tulee analysoida opiskelijoiden kanssa
- osoitettava miten kielten- ja viestinnän opetuksen kehittämissuunnitelman toteuttaminen nivoutuu korkeakoulun koulutusohjelmien opetussuunnitelmatyön laadintaan ja muuhun kehitystyöhön
- kehittämissuunnitelmassa tulee kuvata kuka on vastuussa sen toteuttamisesta, arvioinnista ja seurannasta

Seinäjoen ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen toimintasuunnitelmaa ja strategiaa kommentoitiin seuraavasti:

Yleisesti ottaen arvioijat kiittävät SeAMK:n kielipalvelujen strategiaa ja toimintasuunnitelmaa sen kattavuudesta, loogisuudesta ja selkeydestä. Matriisimuotoista esitystapaa pidettiin hyvänä. Seuraavia yleisiä linjauksia ja kehitysehdotuksia esitettiin:

- missio ja tahtotila määrittävät yhteisön suunnan ja tavoitteet; strategian avulla määritetään miten ne toteutetaan
 - nykyisessä muodossaan tahtotila määritetään ensisijaisesti kieltenopettajien roolin kautta ja vähemmän opiskelijoiden roolin kautta: sen avulla tulisi myös hahmottaa dynaamisemmin tulevaisuutta
 - strategisten tavoitteiden avulla voitaisiin hahmottaa voimakkaammin innovatiivista uudistamista, yhteisöllistä oppimista ja tulevaisuuden ennakointiin liittyviä teemoja osaamisen suhteen
 - kielten- ja viestinnänopetuksen strategia voisi olla selkeämmin nivoutunut koko korkeakoulun hallinnollisiin käytäntöihin, kuten koulutusohjelmien opetussuunnitelmatyöhön
 - missio ja tahtotila tulee määritellä selkeästi, jotta ne voivat ohjata korkeakouluyhteisön toimintaa
 - arvioijat pohtivat sitä, jäävätkö työelämän edellyttämät yleisemmät kielten ja viestinnän taidot taka-alalle
 - kehitystyössä tulee huomioida sekä kansallinen että kansainvälinen tutkimus
 - tradenomin yleiset ja yhteiset kieli- ja viestintäkompetenssit tulee huomioida, jonka lisäksi olisi hyvä kuvata eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta minimitalitovaatimuksia ja huomioida kulttuurienvälisen viestinnän ja elinikäisen oppimisen valmiuksia
 - olisi tarpeellista kuvata kielivalikoimaa sekä määritellä tarkasti tavoitteena olevat taidot ja niihin liittyvät arviointikriteerit, mikä on tärkeää varsinkin ammattiaineiden ja kielten sisältöjen integroidun opetuksen kannalta
 - strategiatyön vastuutuksen suhteen olisi tärkeää todeta miten kielipalvelut seuraa linjauksien toteutumista niin, että ne ohjaavat päivittäistä toimintaa
 - koulutusyksiköiden kehittämistoimenpiteiden yhteydessä olisi tärkeää konkretisoida niiden toteuttamista kuvaamalla vastuulliset tahot ja toteutumisen arviointi
 - tulee tarkkaan miettiä miten virtuaaliopetuksen avulla tuetaan kieltenopetusta, jossa varsinkin perustason opetuksessa lähiopetus on tärkeä työkalu
 - pohdittiin valmentavan opetuksen tarpeellisuutta, sillä tämä opetus voi vaikuttaa kielteisesti varsinaisen korkeakoulutasoisen kieltenopetuksen määrään (vrt. KIEPO-projekti, jonka mukaan on tarpeen joko muuttaa vaatimuksia ruotsin kielen taitotason suhteen tai lisätä ruotsin kielen opetuksen resursointia merkittävästi)
 - valmentavan opetuksen vaikuttavuutta olisi tarpeellista mitata
 - vieraskielisen opetuksen suhteen olisi selkeämpää puhua englanninkielisestä opetuksesta, jota se lähes poikkeuksetta on
 - äidinkielenopetuksen suhteen oikeakielisyys korostuu, mutta muitakin tärkeitä tavoitteita varmasti on
-

7. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Seinäjoen ja Oulun seudun ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopetuksen arviointi ja kehittämishankkeen aikana kerättiin valtakunnallisesti tietoa kielten- ja viestinnänopetuksen nykytilasta ja sen tulevaisuudennäkymistä, luotiin pohjaa OAMK:n ja SeAMK:n kieltenopetuksen strategiatyölle ja sen seurannalle, laadittiin yleinen kehittämissuunnitelmaluonnos Oulun seudun ammattikorkeakoululle sekä päivitettiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun toimintasuunnitelmaa kieltenopetuksen osalta. Hankkeen aikana linjattiin osallistuvien korkeakoulujen kieltenopetuksen käytäntöjä Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston asettamiin suosituksiin. Lisäksi osallistuttiin kieltenopetuksen ydinaineksen ja taitotasojen määrittämistyöhön valtakunnallisesti. Tietoa kerättiin kieltenopetuksen hallinnollisista ratkaisuksista sekä innovatiivisista menetelmistä vieraillemalla muissa korkeakouluissa kotimaassa ja ulkomailla.

Yhteenvetona voidaan todeta, että ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen taso voidaan valtakunnallisen kyselyn tulosten perusteella pitää hyvänä. Projektin tavoitteisiin liittyen voidaan kyselyjen ja vierailujen perusteella todeta, että kieltenopetusta ja ammattiaineiden sisältöjä on jo yhdistetty ammattikorkeakouluopetuksessa, mutta ei riittävästi. Kaikkien kyselyjen vastaajaryhmät esittivät tähän uusia toimintatapoja (vrt. luku 4). varsinkin opiskelijat totesivat tämänsuuntaisen kehityksen lisäävän motivaatiota kieltenopiskeluun. Vieraskielisen (englannin-kielisen) opetuksen on todettu vaikuttavan itse kieltenopetukseen, jonka sisällöt muuttuvat viestintäpainotteisemmiksi (vrt. luku 4). Erityisesti opiskelijat toivoivat enemmän kosketuspintaa korkeakoulun kansainvälistymisen ja kieltenopetuksen välille. Kansainvälinen opiskelijavaihto lisää opiskelijan itseohjautuvuutta (vrt. existential competence) myös kieltenopiskelun suhteen. Monipuolinen kielitarjonta korkeakoulussa mahdollistaa opiskelijan kielitaidon ja kulttuuriosaamisen laajenemisen (*multilingualism*). Kieltenopettajien yhteistyö taas vahvistaa plurilingvaalista lähestymistapaa kieltenopetuksessa, jolloin yhdessä kielessä opittua voidaan hyödyntää toisen kielen oppimisessa.

Mielenkiintoisia kehittämisehdotuksia saatiin kaikilta kyselyyn osallistuneilta ryhmiltä: opiskelijoilta, koulutusohjelmavastaavilta, sekä ammattiaineiden- ja kieltenopettajilta. Tärkeimmiksi niistä nousivat jo aiemmin mainittu tiiviimpi yhteistyö eri aineiden opettajien välillä korkeakoulun sisällä, nykyistä monipuolisemmat pedagogiset ratkaisut ja yksilöllisemmät opintojen suoritumahdollisuudet. Koskien kieltenopetuksen hallinnollisia järjestelyjä voidaan vierailujen ja osittain myös valtakunnallisen kyselyn perusteella todeta, että kielten- ja viestinnänopetusta on kehitetty voimakkaammin niissä korkeakouluissa, joissa alan opetus on hallinnoitu erikseen, jolloin vastuuhenkilöinä toimivat kieltenopetuksen ammattilaiset.

Fyysisesti erillisen kielikeskuksen yhteydessä voi yhteistyö ammattiaineiden ja kielten- ja viestinnän opettajien välillä kuitenkin olla haasteellista sisältöjen integraation kannalta.

Arviointiryhmältä saadun palautteen perusteella on tärkeää, että ammatillisesti suuntautuneessa kielten- ja viestinnänopetuksessa ei unohdeta opiskelijan kokonaisvaltaista kehittymistä tutkintokoulutuksen aikana. Tulee huomioida paitsi ammatilliset kompetenssit, myös kielikoulutukseen perinteisesti kuuluvat humanistiset arvot, jolloin työelämän arvoja on mahdollista tarkastella koulutuksessa analyyttisesti. Omaan toimintaansa ja toimintaympäristöönsä rakentavan analyyttisesti suhtautuvalla opiskelijalla ja tulevalla työntekijällä voidaan olettaa olevan niitä ominaisuuksia, joiden avulla oman ammattitaidon ja työskentely-ympäristön jatkuva kehittämien on mahdollista.

LÄHTEET

A 15.5.2003/352. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista.

Ala-Louko, R. 2004. Ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetus hakee muotoaan: selvitys kielten ja viestinnän opetuksesta Rovaniemen ammattikorkeakoulussa. Rovaniemi: Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Rovaniemen ammattikorkeakoulun julkaisusarja C.

ARENE. Ei päivitystä. Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulualueeseen. [WWW-sivusto]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: <http://www.ncp.fi/ects>

The Bologna Process. 13.8.2007. [WWW-sivusto]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: http://ec.europa.eu/education/policies/educ/bologna/bologna_en.html

Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskus. Ei päivitystä. Verkkoaluotsi: ohjeistus verkkokurssien suunnittelijoille. [WWW-sivusto]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: <http://verkkoluotsi.chydenius.fi/>

Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. 2001. Cambridge: Cambridge University Press.

Dialang. Ei päivitystä. [WWW-sivusto]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: <http://www.dialang.org/finnish/index.htm>

Eurooppalainen viitekehys: kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. 2004. 2. p. Helsinki: WSOY.

Kantelinen, R. & Heiskanen, M. 2004. Ammattikorkeakoulujen kieliopinnot. Joensuu: Joensuun yliopisto, soveltavan kasvatustieteen laitos.

Karjalainen, A. (toim.) 2003. Akateeminen opetussuunnitelmatyö. Oulu: Oulun yliopisto, opetuksen kehittämissyksikkö.

Kieltenopetuksen kehittäminen ammattikorkeakouluissa. 1999. Helsinki: Opetusministeriö. Opetusministeriön työryhmien muistioita 1999, 25.

Kielikoulutuspoliittinen projekti KIEPO. 9.4.2008. [WWW-sivusto]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: <http://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/tutkimus/projektit/kielo>

Kohonen, V., Jaatinen, R. & Lehtovaara, J. 2004. Onko kielenoppimisen arviointi ohenemassa taitotasojen määrittämiseksi? *Tempus* 39 (3), 8-9.

Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi. Ei päivitystä. [WWW-sivusto]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: <http://kielikompassi.jyu.fi/main.php?d1=10&d2=27&d3=789&d4=790>

Kristiansen, I. 1998. Tehokkaita oppimisstrategioita: esimerkkinä kielet. Helsinki: WSOY.

- L 6.6.2003/424. Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta.
- Laurea. 2007. Pedagoginen strategia. [PDF-julkaisu]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa http://www.laurea.fi/internet/fi/03_tietoa_laureasta/01/03_Strategiat/peda_str_250607.pdf
- Levy, D., Alvesson, M. ja Willmott, H. 2003. Critical Approaches to Strategic Management. Teoksessa Alvesson, M. & Willmott, H. (toim.) Studying Management Critically. London: Sage, 92-110.
- Löfström, E., Kantelinen, R, Johnson, E., Huhta, M., Luoma, M., Nikko, T., Korhonen, A., Penttilä, J., Jakobsson, M. & Miikkulainen, L. 2002. Ammattikorkeakoulun kielenopetus tienhaarassa: kielenopetuksen arviointi Helsingin ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakouluissa. Helsinki: Edita. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 15.
- Opetushallitus. Ei päivitystä. Yleiset kielitutkinnot. [WWW-sivusto]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: <http://www.oph.fi/SubPage.asp?path=1,17629,3432>
- Opetusministeriö. 2006. AMK-tietopalvelu: AMKOTA/AMKOPAS. [WWW-sivusto]. [Viitattu 27.8.2007]. Saatavissa: <http://amkota.minedu.fi:8080/>
- Penttinen, M. 2002. Needs for Teaching and Learning English in BBA Studies as Perceived by Students, Teachers and Companies: North-Karelia Polytechnic in an international perspective. Joensuu: University of Joensuu. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja 75.
- Pietiläinen, J. 2006. Kielitaito Euroopan Unionissa: yksinomaan englantia vai monikielisyyttä? Teoksessa Pietilä, P., Lintunen, P. ja Järvinen, H.-M. (toim.). Kielenoppija tänään = Language Learners of Today: AFinLAN vuosikirja 2006. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja 64, 315–334.
- Poikela, E. & Poikela, S. 2005. The strategic points of problem-based learning. Teoksessa Poikela, E. & Poikela, S. (eds.) PBL in context. Bridging work and education. Tampere: Tampere Univeristy Press, 7-22.
- Vaara, E ja Laine, P.-M. 2006. Kriittinen diskurssianalyysi metodologiana strategi-antutkimuksessa. Teoksessa Rolin, K., Kakkuri-Knuuttila, M.-L. & Hentonen, E. (toim.) Soveltava yhteiskuntatiede ja filosofia. Helsinki: Gaudeamus, 155–173.
-

LIITE 1. Hankesuunnitelma

Päävaihe 1. Kieltenopetuksen nykytilan itsearviointi: OAMK / yksiköt (ja SeAMK)

Tavoite:	Toimenpiteet:	Tekijät:	Aikataulu:
Yhteiset periaatteet ja menettelyta-paohjeet OAMKin kieltenopetuksen käytänteissä (ARENEN kielityöryhmän suositusten suhteen). Pysyvät, säännöllisesti kokoontuvat yksiköidenväliset kielentii- mit (OAMK): 1. Ruotsi, 2. Englanti, 3. Muut kielet, jotka kehittävät oman aineen opetusta ja seuraavat myös toistensa työskentelyä.	- Yksiköiden johtajat nimeävät tiimien jäsenet ja resur-soivat työskentelyn (nykyisen tiimiorga-nisaation puitteissa) - Valmistellaan esitys kieltenopetuksen käytännöistä rehtorin päätöstä varten (vrt. ARENE:n suositukset) - Laaditaan yhteismitallisten opetussisältöjen ydinaineskuvaukset huomioiden valta-kunnallinen käytäntö (ruotsi, englanti, muut kielet); verrataan kielten-opetusta (ARENE:n suositukset) - Laaditaan taitotaso-kuvaukset (englanti, ruotsi, muut kielet) huomioiden euroop-palainen viitekehys ja AMKKIA-tasot	Projektiryhmä (OAMK): kieltenopet-tajat ja ammattiaineiden opettajat; mahdolli-sesti ohjausryhmän jäseniä	OAMK kevät – syksy 2005; vertailu SeAMK syksy 2005
Opetusmenetelmien ja opetussisältöjen korkeakoulutason ja ammattisuun- tautuneisuuden laadun ja tason (OAMK ja SeAMK) varmistaminen kielten opetuksessa.	- Laaditaan kieltenopettajien osaamisportfoliot (kuvaus osaamis-vahvuuksista) - Kartoitetaan opettajien kouluttau-tumistarpeet - Laaditaan soveltuvat kyselylomakkeet (suoritetaan mahdol-liset haastattelut)	Projektin vastuu-henkilöt yhdessä projektiryhmän kanssa: laativat kyselylomakkeet (suorittavat haastat-telut); kieltenopettajat ja ammattiaineiden opettajat kohderyh-mänä.	OAMK: kevät 2005- syksy 2005; vertailu SeAMK syksy 2005

Päävaihe 2. Kieltenopetuksen ulkoinen arviointi: OAMK ja SEAMK

Tavoite:	Toimenpiteet:	Tekijät:	Aikataulu:
Katsaus AMK-kieltenopetuksen ammatillisuuden/ ammattisuuntautuneisuuden laatuun ja tasoon valtakunnallisesti .	Laaditaan soveltuvat kyselylomakkeet (suoritetaan mahdolliset haastattelut) Pohditaan mm. ammattiaineiden ja kielenopettajien tehtäväkenttää ja sitä, miten keskinäinen tuki realisoituu	Projektin vastuuhenkilöt yhdessä projektiryhmän kanssa laativat kyselylomakkeet (suorittavat haastattelut); kielenopettajat ja ammattiaineiden opettajat, koulutusohjelmavastaavat ja opiskelijat kohderyhmänä.	Syksy 2005 – syksy 2006
Selvitys kieltenopetuksen organisoinnin (erilliset kielikeskukset; CLIL: Content and Language Integrated Learning-opetus, PBL-ongelmaperustainen oppiminen) mahdollisista vaikutuksista opetuksen sisältöön (mm. ammatillisuus).	Hankitaan tietoa vierailujen avulla : kohteena Pohjois-Karjalan amk, Turun amk, Helsingin yliopiston oppimiskeskus Aleksandria, Pirkanmaan amk; Linköpings universitet; Maastricht University. Kyselylomake .	Hankkeen vastuuhenkilöt.	Syksy 2005 – syksy 2006

Päävaihe 3. Hankkeessa kerätyn materiaalin analyysi, synteesi, arviointi ja raportointi

Tavoite:	Toimenpiteet:	Tekijät:	Aikataulu:
Valmistella osallistuvien korkeakoulujen kieltenopetuksen kehittämissuunnitelmat osana näiden korkeakoulujen pedagogista strategiaa.	- Tehdään kerätyn aineiston analyysi ja synteesi - Visioidaan kielenopetuksen tulevaisuuden näkymiä ja painopistealueita ja tehdään johtopäätöksiä kielenopetuksen kehittämistarpeista osallistuvissa korkeakouluissa	Projektiryhmä; hankkeen vastuuhenkilöt; ohjausryhmä	Syksy 2006
Hankeraportti	Laaditaan julkaisu hankkeesta.	Hankkeen vastuuhenkilöt	Syksy 2006-keväät 2007
Osallistuvien korkeakoulujen kielenopetuksen kehittämissuunnitelmien arviointi ja vertailu. Rehtori vahvistaa kielenopetuksen kehittämissuunnitelman.	Lähetetään suunnitelmat lausuntokierrokselle.	Arviointiryhmä	Syksy 2006

SUOSITUKSET KIELTENOPETUKSEN KÄYTÄNNÖIKSI AMMATTIKORKEAKOULUISSA

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n asettama kieltenopetuksen kehittämissyöryhmä on tuottanut oheiset suosituksset. Suositukset on laadittu ammattikorkeakoulujen yhteistyönä ja ARENE ry:n asettama työryhmä on koordinoinut hanketta. Yhteiset käytännöt on tarkoitettu edistämään ammattikorkeakoulun laatutyötä. Käytännöt on valmisteltu ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyössä ja vahvistamisen jälkeen noudattamisesta vastaa koko ammattikorkeakoulu yhteisö. Käytännöt edistävät ammatillisen kieltenopetuksen yhdenmukaisuutta ja valtakunnallista vertailtavuutta. Suosituksia päivitetään tarpeen tullen.

Aihe	Suosituksen muoto	Suosituksen perustelut
1. Suomen ja ruotsin kielen taidon osoittaminen ammattikorkeakouluopinnoissa opiskelijan koulusivistyskiel-lestä riippuen sekä todistusmerkinnät	Opiskelija, jonka koulusivistyskieli on <u>suomi</u> Kypsyysohjetteen kieli on suomi, jolloin opiskelijalle tulee ko. kielestä erinomainen suullinen ja kirjallinen taito (ks. A481/2003 15 §). Toinen kotimainen kieli on ruotsi. Huom.! Mikäli opiskelijalla on ylioppilastutkin- nonsaan vähintään arvosana magna cum laude approbatur suomen kielessä suoritetussa äidinkielen kokeessa (joka osoittaa ko. kielen erinomaista taitoa), kypsyysohjetteen kieli voi olla myös ruotsi tai koulutusohjelman kieli. Opiskelija, jonka koulusivistyskieli on ruotsi Kypsyysohjetteen kieli on ruotsi, jolloin opiskelijalle tulee ko. kielestä erinomainen suullinen ja kirjallinen taito (ks. A481/2003, 15 §). Toinen kotimainen kieli on suomi.	Suosituksen perustelut 1. Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta edellyttää korkeakoulututkimnon suorittaneen henkilön kielitaidosta seuraavaa: "Valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädetynä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa." [424/2003] 2. Toisesta kotimaisesta kielestä säädetään ammattikorkeakouluasetuksessa seuraavasti: Opiskelijan tulee osoittaa saavuttaneensa "sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain [424/2003] mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen." (A352/2003, 8 §)

Ammattikorkeakoulun kieltenopetuksen missio

Ammattikorkeakoulun kieltenopetuksen tehtävänä on tuottaa opiskelijalle kansainvälistyvän elinkeino- ja työelämän asiantuntijatehtävissä tarvittava kieli- ja viestintätaito.

Kieltenopetuksessa korostetaan opiskelijan valmiuksia kieli- ja kulttuurirajat ylittävään vuorovaikutukseen ja omaan ammatilliseen kehitymiseen. Ammatillista kieltenopetusta kehitetään kansallisen ja kansainvälisen tutkimuksen pohjalta tavoitteena ammattikorkeakoulututkintojen kansainvälinen vertailukelpoisuus ja kilpailukyky.

Huom.! Mikäli opiskelijalla on ylioppilastutkin- nossaan vähintään arvosana magna cum laude approbatur ruotsin kielessä suoritettussa äidinkielen kokeessa (joka osoittaa ko. kielen erinomaista taitoa), kypsyysnäytteen kieli voi olla myös suomi tai koulutusohjelman kieli. Suomenkielisessä ammattikorkeakoulussa opiskelevan suomen kielen taidon osoittaminen, jos koulusivistyskieli on ruotsi Perusopintoihin kuuluvana osana on (ks. A352/2003 7 §) näyttökoe, joka sisältää sekä suullisen että kirjallisen osuuden ja jonka arvioinnissa käytetään Koru-hankkeessa laadittuja kielitaidon tasokuva- uksia; asteikko <i>tydyttävä/hyvä</i> [ks. arviointikriteerit Elsimen, R. & Juurakko-Paavola, T. 2006. Korkea- kouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi, s. 97–98]. Ruotsinkielisessä ammattikorkeakoulussa opiskelevan ruotsin kielen taidon osoittaminen, jos koulusivistyskieli on suomi Perusopintoihin kuuluvana osana on (ks. A352/2003 7 §) näyttökoe, joka sisältää sekä suullisen että kirjallisen osuuden ja jonka arvioinnissa käytetään KORU-hankkeessa laadittuja kielitaidon tasokuva- uksia; asteikko <i>tydyttävä/hyvä</i> [ks. arviointikriteerit Elsimen, R. & Juurakko-Paavola, T. 2006. Korkea- kouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi, s. 97–98]. Opiskelija, jonka koulusivistyskieli ei ole suomi eikä ruotsi Kypsyysnäytteen kielen päättää ammattikorkeakoulu. Koulusivistyskielen määrättyminen Ks. Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtiorhallinnossa (481/2003, 20 §). Huom.! Asetuksessa mainitut vastaavat opinnot eivät tarkoitakaan ammatillista 2. astetta.	3. Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtiorhallinnossa määrätty, millä tavoin opintojen yhteydessä voi osoittaa lainsäädännön edellyttämän erinomaisen suullisen ja kirjallisen kielitaidon toisessa kotimaaisessa ja vähintään tyydyttävän suullisen ja kirjallisen kielitai- don toisessa kotimaaisessa kielessä. (481/2003, 15–17§). Em. asetuksen mukaan tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita, jos opiskelija on saanut koulusivistyksensä ja suorittanut korkeakoulussa kypsyysnäytteen ao. kielellä. 4. Ammattikorkeakouluasetuksen mukaan opiskelijalla on ”sellainen yhden tai kahden vieraan kielen kirjallinen ja suullinen taito, joka ammatin harjoittami- sen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.” (A352/2003, 8 §) 5. ”Korkeakoulun perustutkinnosta annettavaan todistukseen on merkittävä koulusivistyksen ja kypsyysnäytteen kieli sekä kieli, jolla opiskelija on suorit- tanut maan toisen kielen suullista ja kirjallista taitoa osoittavan kielikokeen tai kielipinnot.” (481/2003, 19 §) 6. Valtioneuvoston asetuksen (481/2003) mukaan ”henkilön katsotaan saaneen koulusivistyksensä sillä kielellä, jolla hän on perusopetuslain (628/1998) tai lukiolain (629/1998) mukaisia tai vastaavista opinnoista saamassaan päättötodistuksessa saanut hyväksytyin arvosanan äidinkielenä opiskellusta suomen tai ruotsin kielestä.” Opetusministeriön näkemyksen mukaan koulusivistyskieli ei määrity ammatil- lisen perustutkinnon kautta. (Tieto saatu s-postilla toukokuussa 2006.) 7. Tutkintotodistukseen merkitään julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003, 6 §, 1 mom.) mukaista kaksikielisessä viranomaisessa valtion henkilöstöltä vaadittavaa toisen kielen taitoa osoittavat arvosanat erikseen suullisen ja kirjallisen kielitaidon osalta. Perusteluna menettelylle on oikeusministeriön 24.8.2005 antama lausunto asiasta. Liite 3. (Oikeusministeriön lausunto) 8. Yhteiset käytännöt ja todistusmerkinnät valmistavat opintojen vertailukelpoi- suuden ja yhtenäisyyden opiskelijan hakeutuessa työelämään ja jatko-opintoi- hin.

	Liite 1. (Lainsäädäntö) Todistusmerkinnät Ammattikorkeakoulu käyttää todistuksessaan merkintää asetuksenmukaisen kielitaidon saavuttamisesta. Lisämerkinnästä käyvät ilmi: 1) koulusivistyskieli 2) kypsyysnäytteen kieli ja 3) ammattikorkeakoulun kieliopintojen vastaavuus kielitaidosta annetun lain 424/2003, 6 § kaksikielisessä viranomaisessa valtion henkilöstöltä vaadittavaan toisen kielen taitoon, eli merkintä siitä, onko toisen kotimaisen kielen osaamisen taso hyvä vai tyydyttävä. Liite 2. (Todistusmerkinnät)	
2. Kypsyysnäytettilaisuuden järjestäminen ja kypsyysnäytteen kieliasun arviointi	Kypsyysnäytettilaisuuden järjestäminen Kypsyysnäyte annetaan kirjallisesti. Kukin opiskelija kirjoittaa kypsyysnäytteen itsenäisesti. Kypsyysnäyte kirjoitetaan valvotussa tilaisuudessa koulusivistyskielillä (suomi tai ruotsi) tai ammattikorkeakoulun päättämällä kielellä. Lukivaiketuksen opiskelijan kypsyysnäytettä koskevat seuraavat erityisjärjestelyt edellyttävät, että opiskelija esittää asiantuntijan (esim. erikoislääkärin tai erityisopettajan) lausunnon tilanteestaan: – Lukivaiketuksinen opiskelija voi kirjoittaa pidempään kuin muut ja kirjoittaa koneella. – Lukivaiketuksinen opiskelija voi täydentää suoritustaan suullisesti. Kypsyysnäytteen arviointi Kypsyysnäytteen asiasällön arvioi ammattiaineen opettaja ja kieliasun arvioi asianomaisen kielen opettaja. Kypsyysnäyte arvioidaan asteikolla hyväksyty – hylätty.	Ammattikorkeakouluasetuksen mukaan opiskelijan on tutkintoa varten ”kirjoitettava opinnäytetyönsä alalta kypsyysnäyte, joka osoittaa perehtyneisyyttä alaan ja suomen tai ruotsin kielen taitoa. Ammattikorkeakoulu päättää kypsyysnäytteestä silloin, kun opiskelijalta ei vaadita 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua kielitaitoa.” (A352/2003, 10 §; A423/2005, 10 §) Ks. edellisestä suosituksesta L424/2003, A481/2003.

	Kypsyyntyneen kieliasun arviointi kohdistuu seuraaviin asioihin: - Jäsentyly (mm. tekstin kokonaisrakenne, kappalejako, otsikointi) - Ymmärrettävyys (mm. tekstin itsenäisyys, argumentointi, väitteet ja niiden perustelut) - Selkeys (mm. virkerakenne, ammattitermien käyttö, sanavalinnat) - Tyylilasiatyylil ja kieli (mm. oikeakielisyys, oikeinkirjoitus, ohjeiden mukainen ulkoasu).	
3. KORU-suositukset ja ruotsin kielen taitotasokuvaukset	Ammattikorkeakoulujen ruotsin kielen opintojen arvioinnissa suositellaan noudatettavan KORU-hankkeen (=Korkeakoulujen ruotsin kielen suoritusten yhteismitallisuuden kehittäminen) suosituksia sekä niitä täydentäviä ammattikorkeakoulujen käyttöön laadittuja taitotasokuvauksia. Nämä suositukset on työstetty yhteistyössä korkeakoulujen ruotsin kielen opettajien kanssa. Liite 4. (Puhumisen taitotasokuvaukset) Liite 5. (Kirjoittamisen taitotasokuvaukset)	1. KORU-hankkeen suositusten tavoitteena on yhdenmukaistaa ruotsin kielen taidon arviointia eri korkeakouluissa. Suositukset koskevat seuraavia asioita: arvioitavat ruotsin kielen taidon osa-alueet ja niiden arvioinnissa käytettävät menetelmät ja tehtävätyypit, ruotsin kielen puhumis- ja kirjoittamistaitojen arviointikriteerit, ruotsin kielen taidon arvioinnissa käytettävien tehtävien sisällöt, ruotsin kielen opintojen hyväksilukemiset, ruotsin kielen opinnoista vapauttamiset ja mahdolliset erityisjärjestykset sekä tutkintotodistusmerkinnät ruotsin kielen taidosta. (ks. tark. Elsinen, R. & Juurakko-Paavola, T. 2006. Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi. HAMKin julkaisuja 4/2006). Ammattikorkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen arviointikriteerit on linjattu ammattikorkeakouluissa käytössä oleviin arvosanoihin ja kuvattu tarkemmin taitotasokuvauksissa (ks. tark. liitteet 4 ja 5). Opiskelijoiden yhdenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun vuoksi on tärkeää, että kaikkien ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajat käyttävät arvioinnissa näitä samoja kriteereitä, kun kyse on tutkintotodistusmerkintään oikeuttavasta ruotsin kielen opintojaksoista. Erityisesti on huomattava, että ruotsin kielen opinnoista saadun arvosanan merkitsemiseen ammattikorkeakoulun tutkintotodistukseen liittyy tietty tasovaatimus tämän arvosanan saamiseksi. Tämä osaamisen taso ei ole yksittäisen korkeakoulun tai ruotsinopettajan määriteltävissä, vaan ruotsin opintojen vaatimustaso määrittyy ns. uudesta kielitutkintoasetuksesta (481/2003), joka rinnastaa ammattikorkeakoulujen ruotsin opinnot valtionhallinnon kielitutkintoihin.

4. Strategia	Ammattikorkeakouluja suositetaan laatimaan kieltenopetuksen strategia, joka on osa ammattikorkeakoulun strategiaa. Kieltenopetuksen strategiaa voidaan kutsua osastrategiaksi, toimintaohjelmaksi tai kehityssuunnitelmaksi, joka nivoutuu ammattikorkeakoulun kokonaisstrategiaan. Ammattikorkeakoulun tulisi määritellä kieltenopetuksen tavoitteet riittävän yksityiskohtaisesti eri koulutusaloille.	Sama suositus on ilmaistu jo OPM:n muistiossa 95/1999.
5. Kielet, sisäänotto ja lähtötasokokeet	Jos ammattikorkeakoulu hyväksyy opiskelijan tutkintokoulutukseen, sen on harkittava, mitkä mahdollisuudet opiskelijalla on suoriutua kielipinnoistaan, ja toimittava sen mukaisesti. Lähtötasotestin perusteella opiskelija voidaan ohjata ammattikorkeakoulun varsinaisia kieliointoja valmentaviin opintoihin tai yhteistyöoppilaitosten kursseille täydentämään taitojaan. Ammattikorkeakouluopiskelijan vieraan kielen (englanti) ja toisen kotimaisen kielen lähtötaso arvioidaan opintojen alussa ainakin toisen asteen ammattillista väylää tulleiden opiskelijoiden osalta.	1. Käytäntö on osoittanut, että kaikilla ammattikorkeakouluihin hyväksytyillä opiskelijoilla ei ole ammattikorkeakouluopintojen edellyttämää kieltaitoa. 2. Ammattikorkeakouluun tulevilla opiskelijoilla voi olla hyvin erilaiset lähtökohdat ammattikorkeakoulun kieliointoihin. Toisen asteen ammattillista väylää tulevilla voi olla kieliointoja huomattavasti vähemmän suorittuna kuin lukiosta tulevilla opiskelijoilla. Näin ollen on jo opiskelijan edun mukaista testata lähtötasokokeella hänen lähtötasonsa englannissa (vieraassa kielessä) ja toisessa kotimaisessa kielessä, jotta opiskelijan voi ohjata valmentaviin kielten opintoihin. 3. Testauksen ajoittaminen opintojen alkuun mahdollistaa valmentautumisen ennen pakollisia opintojaksoja. Mahdolliset oppimisvaikeudet voidaan havaita riittävän ajoissa. 4. Korkeakoulujen arviointineuvosto on kieltenopetuksen arvioinnissa myös edustanut sitä kantaa, että jos opiskelija otetaan sisään, ammattikorkeakouluun on myös voitava tarjota opiskelijan tasoa vastaavia kieliointoja.
6. Opintopisteiden kertyminen valmentavista kielioinnoista	Ammattikorkeakoulun kielten valmentavista opintojaksoista annetaan opiskelijalle opintopisteitä vapaasti valittaviin opintoihin, jos opiskelijan lähtötaito on havaittu puutteelliseksi ja hänet on siksi ohjattu näihin kieliointoihin.	1. Opintopisteiden saaminen motivoi opiskelijaa osallistumaan kielten valmentaville opintojaksoille. 2. Mikäli ammattikorkeakoulu järjestää valmentavaa opetusta, on johdonmukaista että tällainen opetus katsotaan kuuluvaksi ammattikorkeakouluopetukseen ja liitetään sen laadunvarmennuksen piiriin. 3. Opiskelijan kieliointoihin käytettävä aika tulee näkyä opintopisteinä myös opintotuen kertymisen vuoksi.

7. Minimiopintopistemäärät	Ammattikorkeakoulun pakollisten kielten sekä suomen/ruotsin kielen ja viestinnän opetuksen minimimäärä on 3 opintopistettä kussakin seuraavasta: vieras kieli (englanti tai muu vieras kieli), toinen kotimainen kieli sekä suomen/ruotsin kieli ja viestintä. Kun vieraskielinen opiskelija vapautetaan toisen kotimaisen kielen opetuksesta, tilalle järjestetään 3 opintopistettä muita kielioptiona, ensisijaisesti suomen tai ruotsin opintoja.	1. Ammattikorkeakouluopintojen tulee antaa opiskelijalle mm. teoreettiset perusteet asiantuntijatehtävissä toimimista varten, edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen, riittävä viestintä- ja kielitaito sekä alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet. (A352/2003, 7 §) 2. Riittävän kieli- ja viestintätaidon tulee tarkemmin ottaen antaa opiskelijalle sellainen ”kirjallinen ja suullinen kielitaito, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.” (A352/2003, 8 §) 3. Minimiopintoviikkomäärien vakiinnuttaminen edistää eri ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen yhdenmukaisuutta ja vertailtavuutta.
8. Kielioptiontojen sijoitus mielekkäästi ammattialan kielen ja osaamistason kannalta	Kielioptionnot suositellaan sijoitettavaksi koko opiskelujalle. Opintojen alkuun sijoitetaan pakollisten kielten valmentavat opinnot, jotta kaikki opiskelijat saavuttavat riittävän lähtötaidon kielioptiontoihin. Ammattialan kielioptionnot sijoitetaan opintojen keskijälkeen ja loppuvaiheeseen (2.-4. opintovuoteen), jolloin opiskelijat tuntevat ammattialansa ja työelämää ja integrointi ammattialan sisältöihin on luontevaa. Kielioptiontoja suositellaan sijoitettaviksi sekä opintojen alkuun (erityisesti valmentavat opinnot) ja myös 3.-4. opintovuodelle, jolloin alan ammatillisen osaamisen tietoperustaa on kertynyt riittävästi.	1. Jos ammattikorkeakoulun kielioptionnot ovat opintojen alussa, niin opiskelijalla ei vielä ole ammattialan asioista riittävää käsitystä. 2. Motivaatio kielienopiskeluun lisääntyy työelämään siirtymisen lähestyessä.
9. Opintojen hyväksilukeminen eri tapauksissa	1. Mikäli opiskelija on suorittanut vastaavan ammattialan kielioptionnot toisessa ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa, opinnot hyväksiluetaan sellaisenaan. 2. Mikäli opiskelija on suorittanut samanlaajuiset ja samantasoiset eri ammattialan kielioptionnot (lei: eri koulutusalan kielioptionnot) toisessa ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa; tai yleisen kielitutkinnon vähintään tasolla kolme (3); tai valtionhallinnon kielitutkinnon, hän täydentää edellä mainittuja opintoja alakohtaisesti, jotta säädösten vaatima ammattialakohtainen kielitaito saavutetaan.	1. Opintojen hyväksilukemista sovelletaan laajasti eri korkeakouluissa suoritettujen kielioptiontojen tulkinnaissa. 2. Vertailtavuus ammattikorkeakoulujen opintosuoritusten välillä parane.

10. Vapaasti valittavat kielopinnot	Ammattikorkeakoulu antaa kaikille opiskelijoille mahdollisuuden monipuolistaa ja laajentaa kielitaitoaan tarjoamalla laajasti vapaasti valittavia kieliointoja. Jos opiskelija valitsee hänelle uuden kielen alkeet opinto-ohjelmaansa, hänet ohjataan valitsemaan samasta kielestä useampia opintojaksoja syventämään saman kielen osaamista.	Opiskelijoiden tulisi olla tasa-arvoisessa asemassa.

Liite 1. Ammattikorkeakoulun kieliopinnoista koskeva lainsäädäntö

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424

6 § Valtion henkilöstön suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset

Valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352

7 § Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tavoitteet (16.6.2005/423)

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen yleisenä tavoitteena on antaa opiskelijalle:

- 1) laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet asianomaisen alan asiantuntijatehtävissä toimimista varten;
- 2) edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen;
- 3) valmiudet jatkuvaan koulutukseen;
- 4) riittävä viestintä- ja kielitaito; sekä
- 5) asianomaisen alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet.

Perusopinnojen tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva asianomaisen tehtäväalueen asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa, työelämässä ja kansainvälisesti, perehdyttää opiskelija asianomaisen tehtäväalueen yleisiin teoreettisiin perusteisiin ja viestintään sekä antaa hänelle 8 §:ssä tarkoitettu kielitaito.

8 § Kielitaito

Opiskelijan tulee ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvissä opinnoissa tai muulla tavalla osoittaa saavuttaneensa:

- 1) sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen; sekä (16.6.2004/497)
- 2) sellainen yhden tai kahden vieraan kielen kirjallinen ja suullinen taito, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, eikä opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä ulkomailta. Tällaiselta opiskelijalta vaadittavasta kielitaidosta päättää ammattikorkeakoulu.

Ammattikorkeakoulu voi erityisestä syystä vapauttaa opiskelijan 1 momentissa säädettyistä kielitaitovaatimuksista osittain tai kokonaan.

Opiskelijan osoittama kielitaito ilmoitetaan tutkintotodistuksessa.

10 § Kypsyysnäyte (16.6.2005/423)

Tutkintoa varten opiskelijan on kirjoitettava opinnäytetyönsä alalta kypsyysnäyte, joka osoittaa perehtyneisyyttä alaan ja suomen tai ruotsin kielen taitoa. Ammattikorkeakoulu päättää kypsyysnäytteestä silloin, kun opiskelijalta ei vaadita 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua kielitaitoa.

Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 481/2003

4 luku Kielitaidon osoittaminen opintojen yhteydessä

15 § Erinomainen suullinen ja kirjallinen kielitaito

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on kyseisellä kielellä

- 1) saanut 20 §:n mukaisen koulusivistyksensä ja suorittanut korkeakoulussa kypsyysnäytteen;
- 2) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy vähintään arvosana magna cum laude approbatur kyseisessä kielessä suoritetussa äidinkielen kokeessa; taikka
- 3) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy vähintään arvosana eximia cum laude approbatur suomi toisena kielenä tai ruotsi toisena kielenä -kokeessa.

16 § Hyvä suullinen ja kirjallinen kielitaito

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on kyseisellä kielellä:

- 1) saanut 20 §:n mukaisen koulusivistyksensä;

2) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy hyväksytyt arvosana kyseisessä kielessä suoritettussa äidinkielen kokeessa;

3) suorittanut ylioppilastutkinnon, johon sisältyy vähintään arvosana magna cum laude approbatur suomi toisena kielenä tai ruotsi toisena kielenä -kokeessa; taikka

4) suorittanut korkeakoulussa kypsyysnäytteen.

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka tässä kielessä on vähintään arvosanalla hyvä suorittanut korkeakoulututkintoon sisältyvän sellaisen kielikokeen tai sellaiset kieliopinnot, jotka osoittavat toisen kotimaisen kielen suullista ja kirjallista taitoa.

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut korkeakoulussa vähintään 35 opintoviikon opinnot taikka arvosanan cum laude approbatur suomen kielessä tai korkeakoulun antaman todistuksen mukaan vastaavassa oppiaineessa.

Tutkintoa, jolla osoitetaan ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut korkeakoulussa vähintään 35 opintoviikon opinnot taikka arvosanan cum laude approbatur ruotsin kielessä tai korkeakoulun antaman todistuksen mukaan vastaavassa oppiaineessa.

17 § Tyydyttävä suullinen ja kirjallinen kielitaito

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen tai ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka tässä kielessä on arvosanalla tyydyttävä suorittanut korkeakoulututkintoon sisältyvän sellaisen kielikokeen tai sellaiset kieliopinnot, jotka osoittavat toisen kotimaisen kielen suullista ja kirjallista taitoa.

Tutkintoa, jolla osoitetaan suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut 16 §:n 3 momentissa tarkoitettussa oppiaineessa vähintään 15 opintoviikon opinnot tai vähintään arvosanan approbatur.

Tutkintoa, jolla osoitetaan ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito, ei vaadita siltä, joka on suorittanut 16 §:n 4 momentissa tarkoitettussa oppiaineessa vähintään 15 opintoviikon opinnot tai vähintään arvosanan approbatur.

20 § Koulusivistys

Henkilön katsotaan saaneen koulusivistyksensä sillä kielellä, jolla hän on perusopetuslain (628/1998) tai lukiolain (629/1998) mukaisista tai vastaavista opinnoista saamassaan päättötodistuksessa saanut hyväksytyt arvosanan äidinkielenä opiskellusta suomen tai ruotsin kielestä.

Sen, joka on suorittanut ylioppilastutkinnon eri kielellä kuin 1 momentissa tarkoitettulla koulusivistyskielellään, katsotaan kuitenkin saaneen koulusivistyksensä myös sillä kielellä, jolla hän on ylioppilastutkinnossa suorittanut hyväksytyt kokeen äidinkielessä tai saanut vähintään arvosanan magna cum laude approbatur suomi toisena kielenä tai ruotsi toisena kielenä -kokeessa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry.

Liite 2.

Suositus todistusmerkinnöiksi ammattikorkeakouluissa

Suomenkielisissä koulutusohjelmissä:

Tutkinnon suorittanut on osoittanut ammattikorkeakouluista annetun asetuksen (352/2003, 8 § 1 mom.) mukaista ja julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003, 6 § 1 mom.) mukaista kaksikielisessä viranomaisessa valtion henkilöstöltä vaadittavaa toisen kielen taitoa seuraavasti: suomen/ruotsin kielen tyydyttävä/hyvä suullinen taito ja tyydyttävä/hyvä kirjallinen taito.

Lisäksi hän on osoittanut ammattikorkeakouluista annetun asetuksen (352/2003, 8 § 2 mom.) mukaista x kielen (ja y kielen) suullista ja kirjallista taitoa.

Tutkinnon suorittanut on saanut koulusivistyksensä suomen/ruotsin/muulla kielellä ja kirjoittanut kypsyysnäytteen suomen/ruotsin/muulla kielellä.

Ruotsinkielisissä koulutusohjelmissä:

_____ (namnet) har visat prov på goda/nöjaktiga muntliga och goda/nöjaktiga skriftliga kunskaper i finska/svenska, vilket enligt lagen (424/2003, 6 § 1 mom.) krävs av offentligt anställda som verkar vid tvåspråkiga myndigheter och nått sådana kunskaper i finska/svenska, som enligt yrkeshögskoleförordningen (352/2003, 8 § 1 mom.) behövs med tanke på studerandens yrkesutövning och utveckling i yrkesmässigt avseende.

Därtill har _____ (namnet) i enlighet med yrkeshögskoleförordningen (352/2003, 8 § 2 mom.) nått sådana muntliga och skriftliga färdigheter i _____ (och _____), som behövs med tanke på studerandens yrkesutövning och utveckling i yrkesmässigt avseende.

_____ (namnet) har fått sin skolbildning på svenska/finska/annat språk och avlagt mognadsprov på svenska/finska/annat språk.

Englanninkielisissä koulutusohjelmissä:

The student has acquired the language skills in Swedish/Finnish required of state officials functioning in a position requiring a higher education in a bilingual office according to the Act (424/2003, 6 §) with a grade of good/satisfactory in written language skills and good/satisfactory in spoken language skills. The student has also acquired the language skills in Swedish/Finnish necessary for practicing the profession and for further professional development (Decree 352/2003, 8 §, 1).

The student has gained such oral and written skills in the obligatory _____ language/s required by the degree programme that are necessary for practising the profession and for further professional development (Decree 352/2003, 8 §, 2).

The student has received his/her school education in the _____ language and completed the maturity test in the _____ language.

Jos opiskelija on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, saanut koulusivistyksensä ulkomailta tai on osin tai kokonaan vapautettu kieliohinnoista erityisestä syystä:

Opiskelija on koulusivistyskielensä _____ (kielen)/ulkomailta saadun koulusivistyksen/erityisen syyn vuoksi vapautettu asetuksen (352/2003, 8 §, 1 mom.) mukaisista suomen ja/tai ruotsin kieltä koskevista kielitaitovaatimuksista. Opiskelija on kirjoittanut kypsyysnäytteen _____ kielellä.

Studeranden har på grund av sin skolbildning på _____ språket/på grund av sin utländsk skolbildning/på grund av särskilda skäl befriats från de kunskapskrav i finska och/eller svenska som formulerats i förordningen (352/2003, 8 §, 1). Studeranden har avlagt mognadsprov på _____ språket.

The student's school education was completed in a language other than Finnish or Swedish/abroad. The student has thus/for a special reason been exempted from the requirements on Finnish and/or Swedish stipulated by Decree 352/2003, 8 §, 1. The student has completed the maturity test in the English/_____ language.

Liite 3.

LAUSUNTO

24.8.2005 OM 5/58/2005

Kielikoulutuskeskus/Hämeen ammattikorkeakoulu

LAUSUNTO

Hämeen ammattikorkeakoulu on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa ammattikorkeakoulujen tutkintotodistuksiin otettavista ruotsin kielen suoritusmerkinnöistä. Oikeusministeriö esittää kunnioittavasti seuraavaa:

1 Yleistä kielitutkinnoista ja kielitaidon osoittamisesta

Suomen ja ruotsin kielen osoittamisesta valtionhallinnossa annettu valtioneuvoston asetus (481/2003) tuli voimaan 1.1.2004. Asetuksessa säädetään muun muassa valtionhallinnon kielitutkinnoista, yleisten kielitutkintojen rinnastamisesta valtionhallinnon kielitutkintoihin ja siitä, kuinka kielitaito voidaan osoittaa opintojen yhteydessä.

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaan valtionhallinnon kielitutkinnoilla voidaan osoittaa suomen tai ruotsin kielen **suullinen taito, kirjallinen taito ja ymmärtämisen taito**. Nämä kielitaidon eri osa-alueet on mahdollista osoittaa eri kokeilla ja eri aikoina. Koska nämä kielitaidon eri alueet osoitettiin aiemmin samassa kokeessa tai koekokonaisuudessa, oli luontevaa, että niistä annettiin vain yksi arvosana. Näin ollen kielitutkintojärjestelmässä kielitaito merkittiin ennen 1.1.2004 yhdellä arvosanalla.

Mainitulla valtioneuvoston asetuksella kuitenkin kielitaidon osoittamistapoja monipuolistettiin ja samalla mahdollistettiin se, että kielitaidon eri osa-alueet voidaan osoittaa eri kokeissa ja myös eri aikoina. Näin ollen jokaisesta osa-alueesta annetaan oma arvosanansa. Uudistuksen taustalla olivat käytännölliset syyt: tavoitteena oli, että kielitutkintojen avulla voitaisiin todellinen kielitaito todeta mahdollisimman *luotettavasti ja yhdenmukaisesti sekä riittävän monipuolisesti*.

Valtioneuvoston asetuksen perustelumuiotiossa todetaan asetuksen tarkoituksena olevan myös luoda sellainen kielitutkintojärjestelmä, jonka avulla voidaan *edistää julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa sekä muussa lainsäädännössä asetettuja tavoitteita* julkishallinnon henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta.

2 Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset ja niiden merkitys kielitaidon osoittamisessa

Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettu laki (424/2003) tuli voimaan 1.1.2004. Lain 5 §:n mukaan voidaan virkaa tai tehtävää varten asettaa kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia. Näiden kelpoisuusvaatimusten tulee olla suhteessa siihen *kielitaitoon, jota kyseisessä virassa tai tehtävässä tosiasiallisesti tarvitaan*. Kielitaitoa koskeviksi kelpoisuusvaatimuksiksi voidaan näin ollen tarpeen mukaan säätää myös eritasoiset suullista ja kirjallista kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset.

Edellä esitetyn mukaisesti esimerkiksi tehtävissä, joissa kielitaitoa pääasiassa tarvitaan suullista kanssakäymisessä – esimerkiksi puhelinpalvelua varten – voidaan edellyttää jonkun tai joidenkin kielten *erinomaista* tai *hyvää suullista taitoa*. Jos tehtävässä ei kuitenkaan käytännössä tarvita merkittävää kirjallista kielitaitoa, esimerkiksi muistioiden tai kirjeiden laatimista varten, saattaa *tydyttävä kirjallinen taito* olla riittävä. Tällaiseen virkaan tai tehtävään hakevan tulee siis pystyä osoittamaan sekä suullisen että kirjallisen kielitaidon arvosanansa, joten molempien arvosanojen on näin ollen näytävä tutkintotodistuksesta. Jos kuitenkin todistuksessa on vain yksi arvosana, tässä tapauksessa esimerkiksi tyydyttävä, olisi seurauksena ettei hakija suullisen kielitaidon osalta olisi kelpoinen virkaan eikä häntä hakumenettelyssä voitaisi ottaa huomioon.

Ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (352/2003) 8 §:n mukaan opiskelijan tulee *ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvissä opinnoissa* tai muulla tavalla *osoittaa saavuttaneensa* sellaisen suomen ja ruotsin kielen taidon, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja *joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen*.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n tarkoituksena on varmistaa, että ammattikorkeakouluista valmistuu henkilöitä, jotka täyttävät valtion viranomaisten henkilöstölle säädetyt kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset.

Mainitun asetuksen säännös ja sen tavoitteet ovatkin sopusoinnussa julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 6 §:n 1 momentin kanssa, jossa säädetään kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista valtion henkilöstölle, jolta edellytetään säädettyä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa: kaksikielisessä viranomaisessa vaaditaan viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa.

Vaikka mainitut kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset ovatkin suullisen ja kirjallisen kielitaidon osalta samantasoiset, voidaan virkoihin ja tehtäviin muutoin asettaa eritasoisia suullista ja kirjallista kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan on näin ollen *opiskelijoiden ammatin harjoittamisen kannalta tarpeellista*, että kielitaito voidaan osoittaa suullisen ja kirjallisen taidon osalta erikseen.

3 Kielitaidon osoittaminen opintojen yhteydessä ja opintojen merkitseminen tutkintotodistukseen

Suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetun valtioneuvoston asetuksen (481/2003) 19 §:ssä säädetään, että korkeakoulun perustutkinnosta annettavaan todistukseen on merkittävä muun muassa kieli, jolla opiskelija on suorittanut maan toisen kielen suullista ja kirjallista taitoa osoittavan kielikokeen tai kieliopinnot. Mainitun asetuksen perustelumuition mukaan säännös vastaa aikaisempaa lainsäädäntöä. Oikeusministeriön kannan mukaan säännös vastaa aikaisempaa lainsäädäntöä *niiltä osin kuin oikeustila ei ole muuttunut*.

Koska kielitutkintoja ja kielitaidon osoittamista koskevan lainsäädännön uudistuksilla on kuitenkin nimenomaisesti pyritty entistä joustavampaan ja monipuolisempaan järjestelmään – muun muassa siten, että suullinen ja kirjallinen kielitaito voidaan osoittaa eri kokeissa ja eri aikoina – on asetuksen yksittäisiä pykäläiäkin tulkittava koko asetuksen päämäärät huomioon ottaen. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan asetuksen 19 § edellyttää, että tutkintotodistukseen merkitään sekä kieli, jolla maan toisen kielen opinnot on suoritettu että *tämän kielen suullista ja kirjallista kielitaitoa osoittavat arvosanat*.

Ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (352/2003) 8 §:n mukaan *opiskelijan osoittama kielitaito* ilmoitetaan tutkintotodistuksessa.

Opiskelijan on nyttemmin käytännössä mahdollista osoittaa kielen eritasoista suullista ja kirjallista taitoa (ks. edellä otsikon 2 alla esitetty). Opiskelijalla voi olla esimerkiksi opintojen tukena käytännössä kehittynyt suullinen ruotsin kielen taito, josta hän saa arvosanan ”hyvä”, mutta esimerkiksi vähemmän harjoittelun seurauksena hän voi kirjallisesta kokeesta saada arvosanan ”tydyttävä”. Jos tämä arviointi ilmenee ammattikorkeakoulun kielikokeessa, on *opiskelijan osoittama kielitaito* suullisen kielitaidon osalta hyvä ja kirjallisen tydyttävä. Tällöin *molemmat arvosanat* – joita ei voi yhdistää yhdeksi arvosanaksi laskematta tai korottamatta jompaakumpaa – tulee merkitä tutkintotodistukseen.

Hallintojohtaja	Olli Muttilainen
Hallitusneuvos	Paulina Tallroth

Liite 4.

RUOTSIN PUHUMISEN (=SUULLINEN TUOTTAMINEN JA SUULLINEN VUOROVAIKUTUS) TAITOSOKUVAUKSET AMMATTIKORKEAKOULUILLE

Arvioinnin tulee perustua ennen kaikkea **kokonaiskuvaukseen**. Tarkemmat kriteerit vuorovaikutustaidot, sanasto, rakenteet ja ääntäminen ovat arvioinnin tukena. Ne auttavat opettajaa arvosanan määrittämiseksi ja tarkemman palautetiedon antamisessa. Lisäksi niitä voidaan käyttää opiskelijan itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittämiseen.

	Kokonaiskuvaus	Vuorovaikutustaidot	Sanasto	Rakenteet	Ääntäminen
HYVÄ TAITO					
5 B2.2-C1	Selviytyy hyvin monipuolisissa ja vaativissakin työelämän yleisis- sä ja alakohteisissa kielenkäyt- tötilanteissa. Pystyy viestimään tilanteeseen sopivalla tavalla ja ottamaan luontevasti huomioon keskustelukumppaninsa. Puhe on sujuvaa ja vaivatonta.	Osallistuu aktiivisesti ja tilanteen mukaisesti vuorovaikutukseen. Reagoi asianmukaisesti ja sovittoa oman osuutensa kohteliaasti keskustelu- kumppanien sanomisiin.	Hallitsee laajan oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä moni- puolisesti ja asianmukai- sesti. Harvinaiset ilmaiset ja merkitysvivahteet aiheuttavat joskus ongel- mia. Osaa tarvittaessa käyttää kiertoilmaisuja.	Käyttää rakenteita monipuoli- sesti ja hallitsee ne lähes virheettömästi.	Ääntää erittäin selkeästi ja luontevasti. Käyttää luontevaa lauserytmiä.
4 B2.1	Selviytyy hyvin monipuolisissa työelämän yleisissä ja alakoh- teisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy pääosin viestimään tilanteeseen sopivalla tavalla ja ottamaan huomioon keskuste- lukumppaninsa. Puhe on melko sujuvaa eikä viestintä vaadi ponnisteluja kummaltakaan osapuolelta.	Osallistuu aktiivisesti vuorovaikutukseen ja edistää sen etenemistä. Ilmaisu pääosin tilantee- seen sopivaa.	Hallitsee laajahkon oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä monipuolisesti. Sana- valinnoissa voi esiintyä satunnaista epätarkkuutta. Osaa toisinaan käyttää kiertoilmaisuja.	Käyttää rakenteita melko monipuolisesti ja hallitsee ne suhteellisen hyvin. Satunnaisia virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa.	Ääntää hyvin selkeästi ja luontevasti sekä käyttää pääosin luontevaa lauserytmiä. Ääntämisessä voi esiintyä satunnaista epätarkkuutta.

3 B1.2	Selviytyy kohtalaisesti jokapäiväisissä työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy välittämään haluamansa viestin, vaikka epärointi hidastaa puhetta ja epätarkkuudet saattavat häiritä viestintää.	Osallistuu aloitteellisesti vuorovaikutukseen tutuissa tilanteissa. Osaa osin sopeuttaa ilmaisu tilanteen mukaan.	Hallitsee kohtalaisesti oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavälinnoissa joiakin epätarkkuuksia. Muiden kielten vaikutus havaittavissa.	Käyttää perusrakenteita jokseenkin virheettömästi. Muiden kielten vaikutus havaittavissa.	Ääntää ymmärrettävästi, mutta lauserytmi voi olla osin katkonainen. Ääntämissessä voi olla epätarkkuutta ja havaittavissa muiden kielten vaikutusta.
2 B1.1	Selviytyy tyydyttävästi jokapäiväisissä työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy välittämään viestin, vaikka viestintä on hidasta, katkonaista ja osin epätarkkaa.	Osallistuu vuorovaikutukseen tutuissa tilanteissa ja on osin aloitteellinen.	Hallitsee tyydyttävästi oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavälinnoissa rajoittavat viestintää. Muiden kielten vaikutus selvästi havaittavissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti mutta pääosin oikein. Muiden kielten vaikutus selvästi havaittavissa.	Ääntää ymmärrettävästi, mutta lauserytmi voi olla katkonainen ja hidas. Ääntämissessä voi olla epätarkkuutta. Muiden kielten vaikutus selvästi havaittavissa.
1 B1.1	Selviytyy tavallisimmissa ennakoitavissa työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Pystyy viestimään pääosin ymmärrettävästi, vaikka viestintä vaatii ponnisteluja kummaltakin osapuolelta.	Osallistuu yksinkertaiseen vuorovaikutukseen, mutta tarvitsee usein tukea keskustelukumppanilta.	Hallitsee tavallisimman oman alan ja yleiskielen sanaston. Useita epätarkkuuksia ja muiden kielten häiritsevää vaikutusta sanavälinnoissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti ja osin virheettömästi. Muiden kielten vaikutus häiritsevää.	Ääntää ymmärrettävästi, vaikka ääntäminen poikkeaa osin kohdekielestä. Lauserytmi usein hidas ja katkonainen. Muiden kielten vaikutus häiritsevää.
Hy- lätty	Ei suoriudu työelämän yleisistä ja alakohtaisista suullisista viestintätilanteista asianmukaisesti tavalla. Tuotos liian niukkaa ja/tai puheen pääsisällön ymmärtäminen on muille osapuolille vaikeaa tai lähes mahdotonta.	Ei pysty osallistumaan vuorovaikutukseen, koska ongelmia tuottaa omaa puhetta ja/tai ymmärtää muiden osapuolten puhetta.	Hallitsee erittäin suppean oman alan ja yleiskielen sanaston, joka ei riitä tilanteesta suoriutumiseen. Käyttää toistuvasti sopimattomia sanoja ja sanontoja.	Käyttää perusrakenteitakin puutteellisesti. Ongelmia erottaa sanaluokkia toisistaan, tärkeimmät sanaluokat taivutettu usein väärin.	Ääntäminen erittäin vaikeasti ymmärrettävää. Muiden kielten vaikutus erittäin häiritsevää.

Liite 5.

RUOTSIN KIRJOITTAMISEN (=KIRJALLINEN TUOTTAMINEN JA KIRJALLINEN VUOROVAIKUTUS) TAITOTASOKUVAUKSET AMMATTIKORKEAKOULUILLE

Arvioinnin tulee perustua ennen kaikkea **kokonaiskuvaukseen**. Tarkemmat kriteerit tekstin sisältö ja jäsentely, sanasto ja rakenteet ovat arvioinnin tukena. Ne auttavat opettajaa arvosanan määrittämisessä ja tarkemman palautetiedon antamisessa. Lisäksi niitä voidaan käyttää opiskelijan itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittämiseen.

	Kokonaiskuvaus	Tekstin sisältö ja jäsentely	Sanasto	Rakenteet
HYVÄ TAITO				
5 B2.2- C1	Selviytyy hyvin monipuolisissa ja vaativissakin yleisissä ja alakohtaisissa työelämän kielenkäyttötilanteissa. Osa kirjoittaa sujuvasti ja tilanteeseen sopivalla tavalla.	Kirjoittaa sujuvaa, selkeää ja yksityiskohtaista tekstiä asianmukaisella tyylillä. Teksti on vivahteikasta ja vaivattomasti ymmärrettävää.	Hallitsee laajan oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä monipuolisesti ja asianmukaisesti. Harvinaiset ilmaiset ja merkitysvivahteet aiheuttavat joskus ongelmia. Osa tarvittaessa käyttää kiertoilmaisuja.	Käyttää rakenteita monipuolisesti ja hallitsee ne lähes virheettömästi.
4 B2.1	Selviytyy hyvin monipuolisissa yleisissä ja alakohtaisissa työelämän kielenkäyttötilanteissa. Osa useimmiten kirjoittaa tilanteeseen sopivalla tavalla.	Kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti eheän tekstin. Tekee eron muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön välillä. Satunnaiset epäluonteavat ilmaukset ja virheet eivät vaikuta ymmärrettävyyteen.	Hallitsee laajahkon oman alan ja yleiskielen sanaston sekä käyttää sitä monipuolisesti. Sanavalinnoissa voi esiintyä satunnaista epätarkkuutta.	Käyttää rakenteita melko monipuolisesti ja hallitsee ne suhteellisen hyvin. Satunnaisia virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa.

TYYDYTTÄVÄ TAITO					
3 B1.2	Selviyty kohtalaisesti jokapäiväisissä työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Osaa kirjoittaa johdonmukaista tekstiä, jossa viesti välittyy. Virheet eivät johda väärinkäsityksiin vaikka ne voivat häiritä lukurytmiä.	Kirjoittaa sisällöllisesti eheän tekstin. Puutteet vaativien rakenteiden käytössä ja vieraampien aiheiden käsittelyssä voivat häiritä lukurytmiä.	Hallitsee kohtalaisesti oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavalinnoissa joitakin epätarkkuuksia. Muiden kielten vaikutus havaittavissa.	Käyttää perusrakenteita jokseenkin virheettömästi. Muiden kielten vaikutus havaittavissa.	
2 B1.1	Selviyty tyydyttävästi jokapäiväisissä yleisissä ja alakohtaisissa työelämän kielenkäyttötilanteissa. Osaa kirjoittaa yksinkertaista pääosin yhtenäistä tekstiä. Viesti välittyy, vaikka teksti sisältää virheitä ja sen ymmärtäminen voi olla osin hankalaa.	Kirjoittaa pääosin yhtenäistä, ymmärrettävää ja sisällöllitään sopivaa tekstiä. Tekstin epäjohdonmukaisuudet ja virheet vaikeuttavat osin ymmärtämistä.	Hallitsee tyydyttävästi oman alan ja yleiskielen perussanastoa. Sanavaraston niukkuus ja virheellisyys rajoittavat viestintää. Muiden kielten vaikutus selvästi havaittavissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti mutta pääosin oikein. Muiden kielten vaikutus selvästi havaittavissa.	
1 B1.1	Selviyty tavallisimmissa ennakoitavissa työelämän yleisissä ja alakohtaisissa kielenkäyttötilanteissa. Osaa kirjoittaa yksinkertaista osin epäyhtenäistä tekstiä. Virheet voivat vaikeuttaa ymmärtämistä, mutta ne eivät estä viestin perillemenoa.	Kirjoittaa yksinkertaisen omaan alansa liittyvän tekstin pääosin ymmärrettävästi. Tekstin hajanaisuus, niukkuus ja virheellisyys vaikeuttavat ymmärtämistä.	Hallitsee tavallisimman oman alan ja yleiskielen sanaston. Useita epätarkkuuksia ja muiden kielten häiritsevää vaikutusta sanavalinnoissa.	Käyttää tavallisimpia perusrakenteita yksipuolisesti ja osin virheellisesti. Muiden kielten vaikutus häiritsevää.	
Hy-lätty	Ei suoriudu työelämän yleisistä ja alakohtaisista kirjallisista viestintätilanteista asianmukaisella tavalla. Tekstissä toistuvasti ymmärtämistä haittaavia piirteitä.	Kirjoittaa vain irrallisia lauseita ja ajatuksia, joista ei muodostu ymmärrettävää tekstiä.	Hallitsee erittäin suppean oman alan ja yleiskielen sanaston, joka ei riitä tilanteesta suoriutumiseen. Käyttää toistuvasti sopimattomia sanoja ja sanontoja.	Käyttää perusrakenteitaikin puutteellisesti. Ongelmia erottaa sanaluokkia toisistaan. Taivuttaa usein sanoja väärin.	

LIITE 3. Osaamis- ja kouluttautumistarpeiden kartoitus
kyselylomake

*Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen
kieltenopetuksessa*

Kieltenopetuksen arviointi- ja kehittämishanke: OAMK, SeAMK

KARTOITUS
KIELTENOPETTAJIEN
OSAAMISALUEISTA JA
KOULUTTAUTUMISTARPEISTA
2006

Tiimiä/VASTAAJAA KOSKEVAT TIEDOT

TYÖKOKEMUS

T&K-toiminta

Osaamisen itsearviointi ja kehittämissuunnitelma

Oppimiskäsitykseni / opetusfilosofiani

TIIMIÄ/VASTAAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Tiimi/Vastaaja:

TYÖKOKEMUS

Kuvaile yleisesti sellainen muu kuin opetusalan työkokemus, josta on ollut hyötyä opetus-työsi kannalta:

T&K-TOIMINTA

Luonnehdi yleisesti kokemuksiasi (projektityö, julkaisutoiminta):

OSAAMISEN ITSEARVIINTI JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA

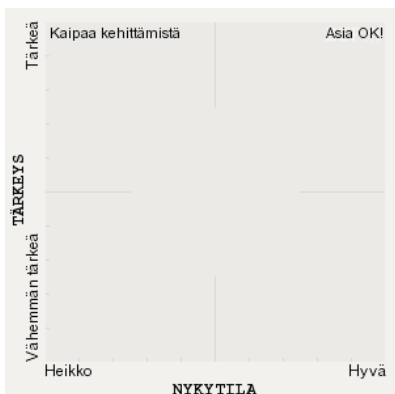
Luonnehdi yleisesti listaamalla tai kuvailemalla:

1. osaamisesi tasoa ja laajuutta (esim. erityisosaaminen kuten suggestopedia jne.)
2. kiinnostuksen kohteet ammatillisen kehittymisen kannalta
3. kouluttautumistarpeet

OPPIMISKÄSITYKSENI / OPETUSFILOSOFIANI

Luonnehdi yleisesti:

LIITTEET 4a)-d). Valtakunnallinen kysely ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopinnoista:kyselylomakkeet

Huom.! Valtaosaan kysymyksistä vastattiin arvioimalla kysytyn asian tärkeyttä ja nykytilaa. Oma näkemys asiasta sijoitettiin oikeaseen nelikenttään.

Esim.: Mikäli kysytyn asian nykytila nähdään hyväksi ja asia tärkeäksi, vastaus näkyy pisteenä nelikentän ylemmässä, oikeassa neljänneksessä.

Mikäli asian tärkeys nähdään vähäiseksi ja nykytila heikoksi, vastaus näkyy pisteenä nelikentän alemmassa, alemmassa neljänneksessä

LIITE 4a) Koulutusohjelmapäälliköt/-vastaavat/-johtajat/osastonjohtajat: kieltenopetuksen arviointi- ja kehittämishanke (Jatkossa koulutusohjelmapäälliköllä viitataan kaikkiin edellä mainittuihin tehtävänimikkeisiin.)

A Koulutusyksikkösi ammatillinen kieltenopetus

Kerro näkemyksesi ammattikorkeakoulusi / koulutusyksikkösi ammatillisesta kieltenopetuksesta arvioimalla samalla eri osa-alueiden tärkeyttä ja nykytilaa.

1. Ammatillinen kieltenopetus sisältää yleiskielen ja ammattialan sanaston opetusta (yleiskielen lisäksi).
2. Ammatillinen kieltenopetus sisältää alan ammateissa tarvittavia suullisia vuorovaikutustaitoja.
3. Ammatillisessa kieltenopetuksessa opiskellaan alan ammateissa tarvittavia kirjallisia taitoja.
4. Ammatillinen kieltenopetus sisältää myös ammattialan substanssiin liittyvää tietoa.
5. Ammatillinen kieltenopetus on yleiskielen opiskelua ja sisältää myös kielioppia.
6. Korkeakoulun ulkopuoliset sidosryhmät vaikuttavat kieliopinintojen opetussuunnitelmien kehittämiseen
7. Korkeakoulusi kansainvälistyminen vaikuttaa kieltenopetukseen
8. Kieltenopetus vaikuttaa korkeakoulusi kansainvälistymiseen
9. Kommentteja, ideoita, ajatuksia ja käytössä olevia toteutusmalleja em. asioihin liittyen

B Minkä asian/taidon opettamista pidät tärkeänä ammattikorkeakoulun kieltenopetuksessa oman vastualueesi kannalta? Arvioi tärkeys ja näkemyksesi nykytilanteesta yksikössäsi.

1. Esitelmät vieraalla kielellä
2. Tuote-esittelyt vieraalla kielellä
3. Kirjallinen ilmaisu. Esim. tiivistelmät, liikekirjeet, käyttöohjeet, sähköpostiviestit, raportit jne.
4. Tiedonhaku vieraalla kielellä
5. Kyky lukea ja ymmärtää oman alan tekstejä, esim. käyttöohjeita, raportteja
6. Palvelutilanteet, kuten ohjeiden ja neuvojen antaminen
7. Kohdekielen alueeseen perehtyminen maantieteellisenä/taloudellisena/kulttuurillisena alueena.
8. Neuvottelutaidot
9. Opiskelijan yleissivistyksen tason nostaminen kuuluu ammatillisen kielikoulutuksen sisältöihin.
10. Jokin muu?

C Koulutusohjelmapäälliköiden rooli kieltenopetuksessa

1. Koulutusohjelmapäälliköt vaikuttavat kielten ja viestinnän opetussuunnitelmien sisältöjen suunnitteluun yksikössäsi.
2. Jos koulutusohjelmapäälliköt vaikuttavat kielten ja viestinnän opetussuunnitelmien suunnitteluun, niin kuvaile miten.
3. Jos et koulutusohjelmapäällikkönä vaikuta kielten ja viestinnän opetussuunnitelmien suunnitteluun, niin olisiko tähän tarvetta? Jos vastasit edelliseen kysymykseen Kyllä, paina En osaa sanoa, jolloin voit ohittaa tämän kysymyksen.

4. Vaikutatko koulutusohjelmanpäällikkönä siihen, miten kielten ja viestinnän opetus yksikössänne käytännössä toteutetaan?
5. Koulutusohjelmanpäälliköt vaikuttavat tapaan, jolla kielten ja viestinnän opetus yksikössäsi toteutetaan. Arvioi väittämän tärkeys ja nykytila.
6. Jos koulutusohjelmanpäällikkönä vaikutat kielten ja viestinnän opetuksen toteutustapaan, niin kuvaile lyhyesti miten?
Jos vastasit edelliseen kysymykseen En, paina En osaa sanoa, jolloin voit ohittaa tämän kysymyksen.
7. Vaikutatko koulutusohjelmanpäällikkönä kieltenopettajien (pää- ja sivutoimisten ja/tai sijaisten) rekrytointiin?
8. Kieltenopetuksen ammattilaiset osallistuvat kieltenopettajien rekrytointiprosessiin. Arvioi väittämän tärkeys ja nykytilanne.
9. Millä perusteilla päätetään, mitä kieliä yksikössäsi tai koulutusohjelmassasi opiskellaan?

D Arvioi ominaisuuksia, joita toivot yksikköosi rekrytoitavilla kieltenopettajilla olevan.

Miten tärkeänä pidät alla mainittuja ominaisuuksia?

1. Myös muu kuin opetusalan työkokemus
2. Kansainvälinen projektitoiminta / työkokemus
3. Yhteistyökyky
4. Käännösvalmiudet
5. Valmius yrityksille suunnattuun koulutukseen
6. Laaja-alainen opetus- ja oppimismenetelmien tuntemus
7. Tietotekniikan tuntemus
8. Verkko-oppimisympäristöjen hallinta
9. Hyvät tiedonhankintataidot
10. Jokin muu?

E Ammattiaineiden opetusjärjestelyt

1. Pohdi koulutusohjelmasi / koulutusohjelmiesi kielten ja ammattiaineiden opetusjärjestelyiden koordinaointia ja opetuksen sisältöjen yhdistämistä seuraavien väittämien avulla. Valitse koulutusohjelmaasi sopivat väittämät. Erityiset opetusjärjestelyt: esim. opintojaksolla opettavat yksikönne kieltenopettaja ja ammattiaineiden opettaja joko yhtä aikaa tai erikseen.

- Koulutusohjelmassani ei ole yhdistetty kieltenopetuksen ja ammattiaineiden opetuksen sisältöjä erityisillä opetusjärjestelyillä.
- Olemme yhdistäneet ammattiaineiden ja kielten opetusta erityisillä opetusjärjestelyillä.
- Aiomme lähitulevaisuudessa kokeilla kielten ja ammattiaineiden opetussisältöjen yhdistämistä.
- Kieltenopetus ja ammattiaineiden opetus on perusteltua suorittaa erikseen.

2. Jos kieltenopetusta ja ammattiaineiden opetusta on yhdistetty erityisillä opetusjärjestelyillä, kuvaile miten.
Jos ei ole yhdistetty, paina En osaa sanoa ohittaaksesi tämän kysymyksen.
3. Arvioi erityisten opetusjärjestelyjen toteutumisen onnistumista.
4. Kommentoi tarvittaessa erityisten opetusjärjestelyjen kokeiluja ja toteutumista.

F Kieltenopetuksen hallintomalli

1. Mikä kieltenopetuksen hallintomalli korkeakoulussasi on?

- Keskitetty malli, jossa kieltenopetus tapahtuu fyysisesti erillisessä kielikeskuksessa.
- Keskitetty malli, jossa on erillinen hallinnonin hoitava kielikeskus, mutta pääosin kieltenopetus tapahtuu ja opettajien työpisteet sijaitsevat yksiköissä.
- Hajautettu malli, jossa kieltenopetus tapahtuu yksiköissä; ammattikorkeakoululla on yksi tai useampi kielten yliopettaja.
- Koordinaatiomalli, jossa kieltenopetus tapahtuu yksiköissä, mutta erillinen koordinaattori tiedottaa ja organisoii esimerkiksi koulutusta.
- Jokin muu malli. Kuvaile käytössä oleva malli seuraavan kysymyksessä olevaan vapaapalautekenttään.

-
- Muuta kommentoitavaa ammatillisesta kieltenopettamisesta ja sen hallinnollisesta kehittämisestä?

G Kieltenopetuksen hallintomallin arviointi

Millä tavalla seuraavat asiat toteutuvat kieltenopetuksen hallintomallissanne? Pohdi asioiden nykytilaa ja tärkeyttä.

- Kieltenopetuksen menetelmällinen kehittäminen
- Opettajien kouluttautuminen
- Kansainväliset kontaktit kieltenopetuksessa
- Yritysyhteistyö kieltenopetuksessa
- Kieltenopettajien kollegiaalinen yhteistyö ja tuki eri opetusyksiköiden välillä
- Kieltenopetuksen painoarvo koulutusohjelmissa

H Pohdi korkeakoulusi kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä / arvoja.

Nykyisessä hallintomallissamme kieltenopetukseen ja oppimiseen vaikuttavia tekijöitä ja arvoja ovat

- Opiskelijoiden itseohjautuvuus
- Autenttisia kielenkäyttötilanteita hyödyntävä opetus
- Opettajien välinen yhteistyö
- Johdon tuki opettajille
- Resursoinnin käyttö ohjausvälineenä kohti nykyaikaisempia opetusmenetelmiä
- Oppimisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö
- Tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö
- Vaikuttavuus, eli näkemys kielitaidosta ammatillisena ydinosaamisena
- Opiskelijoiden tasa-arvoisuus opiskelumahdollisuuksien kannalta
- Opettajien tasa-arvoisuus esim. suhteessa kouluttautumismahdollisuuksiin ja kehittämisrahoitukseen
- Opettajien tuki opiskelijoille

I Ammatillisen kieltenopetuksen tulevaisuuden pohdinta.

Arvioi seuraavien kieltenopetuksen menetelmien ja pedagogisten näkemysten merkitystä tulevaisuudessa. Pohdi niiden tärkeyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä.

- Itseopiskelumahdollisuudet, esim. ALMS-moduulit, joissa opiskelija voi opiskella yksin, parin kanssa tai ryhmässä sekä opettajan johdolla että itsenäisesti oman oppimissuunnitelman mukaisesti.
- Virtuaaliopetus Esim. tietokoneavusteinen opetus, videoneuvottelut
- NLP:N (neuro-linguistic programming) käyttö kieltenopetuksessa, mm. positiivisten mielikuvien hyödyntäminen oppimisessa
- Suggestopedian käyttö
- Yritysyhteistyö
- Elämyksellinen oppiminen Oppimista aiemmista ja uusista kokemuksista. Sisältää erilaisia kokemusperäisiä toimintoja, esim. roolipelejä, simulaatioita, ryhmäkeskusteluja ja projektityöskentelyä.
- Ongelmaperustainen oppiminen (PBL)
- Content and Language Integrated Learning (CLIL)
- Kielisalkkutyöskentely Kielisalkku sisältää kielenoppimishistorian, kielitaitonäytteitä ja kielipassin.
- Pienryhmäopetus
- Ammattiaineen ja kieltenopettajan parityöskentely
- Muuta, mitä? Kommentoi tarvittaessa.

J Muuta

- Muuta kommentoitavaa ammatillisesta kielen ja viestinnän opettamisesta ja sen kehittämisestä

K Taustatiedot

Taustatietojen keräämisestä huolimatta yksittäisen vastaajan vastauksia ei pystytä käsittelemään erikseen, joten vastaajan nimettömyys säilyy.

- Ammattikorkeakoulu Valitse ammattikorkeakoulu, jossa työskentelet.
 - Koulutusala Valitse ala, jolle johtamasi koulutusala kuuluu.
-

L Henkilötiedot

Henkilötiedot arvontaa varten

Mikäli haluat osallistua arvontaan, kirjoita oheiseen kenttään nimesi, sähköpostiosoitteesi, postiosoitteesi, sekä puhelinnumerosi. Yhteystietoja ei voida yhdistää annettuihin vastauksiin, joten vastaajien nimettömyys säilyy. Voittajiin otetaan henkilökohtaisesti yhteyttä. Ellet halua osallistua arvontaan, paina En osaa sanoa. Vastattuasi kaikkiin kysymyksiin paina lopuksi päätä kysely -nappia.

LIITE 4b) Opiskelijat: kielenopetuksen arviointi- ja kehittämishanke

A Koulutusyksikkösi ammatillinen kielenopetus

Kerro näkemyksesi ammattikorkeakoulusi/yksikkösi ammatillisesta kielenopetuksesta (=muu korkeakoulusi kielenopetus paitsi valmentavat kurssit) arvioimalla eri osa-alueiden tärkeyttä ja nykytilaa opiskelijan näkökulmasta.

1. Ammatillinen kielenopetus sisältää ammattialan sanastoa
2. Ammatillinen kielenopetus sisältää alan ammateissa tarvittavien suullisten vuorovaikutustaitojen kehittämistä.
3. Ammatillisessa kielenopetuksessa opiskellaan alan ammateissa tarvittavia kirjallisia taitoja.
4. Ammatillinen kielenopetus sisältää myös ammattialan opetuksessa käsiteltäviä aiheita.
5. Ammatillinen kielenopetus on yleiskielen opiskelua ja sisältää myös kieliopin opettelua.
6. Jotakin muuta, mitä?
7. Kommentteja, ideoita ja ajatuksia em. asioihin liittyen

B Muita kielenopetuksen käytäntöjä

Arvioi väittämien tärkeys ja vaikuttavuus nykytilanteessa (missä määrin asiat on huomioitu kielenopetuksen sisällöissä).

1. Kielialueeseen perehtyminen maantieteellisenä / taloudellisena / kulttuurisena alueena kuuluu ammattikorkeakoulun kielenopetukseen.
2. Ammattikorkeakoulun kielenopetuksessa käsitellään myös ammattiaineissa esiin tulevia sisältöjä.
3. Jos ammattikorkeakoulusi kielenopetuksessa käsitellään ammattiaineiden sisältöjä, arvioi miten siinä on onnistuttu.
4. Ammattikorkeakoulun kielenopetuksessa käytetään käytännönläheisiä, työelämään liittyviä tehtävänäntöjä
5. Ammattikorkeakoulun kielenopetus sisältää kulttuurienvälistä viestintää (jossa käsitellään esim. kielialueiden eri tapoja).
6. Koulutusyksikkösi kansainvälisyyttä hyödynnetään kielenopetuksessa (esim. ulkomaiset luennoitsijat, tunneilla vierailevat vaihto-opiskelijat).
7. Kielenopetuksen merkitys osana opiskelijan kansainvälistymistä
8. Kielenopettajien ammattiaineiden tuntemus
9. Kommentteja, ideoita ja ajatuksia em. asioihin liittyen
10. Muuta kommentoitavaa ammatillisesta kielenopettamisesta ja sen kehittamisestä (esimerkiksi kuvaus onnistuneesta työskentelytavasta).

C Taustatiedot

Taustatietojen keräämisestä huolimatta yksittäisen vastaajan vastauksia ei pystytä käsittelemään erikseen, joten vastaajan nimettömyys säilyy.

1. Sukupuoli
2. Ammattikorkeakoulu Valitse listasta ammattikorkeakoulu, jossa opiskelet.
3. Koulutusala Valitse koulutusala, johon koulutusohjelmasi kuuluu.
4. Opintojen aloitusvuosi Valitse vuosi, jolloin aloitit opintosi.
5. Pohjakoulutus Koulutus tai koulutukset, jotka olet suorittanut ennen ammattikorkeakouluopintoja.

LIITE 4c) Ammattiaineiden opettajat: kieltenopetuksen arviointi- ja kehittämishanke

A Koulutusyksikkösi ammatillinen kieltenopetus

Kerro mielikuvasi ammattikorkeakoulusi / yksikkösi ammatillisesta kieltenopetuksesta. Arvioi eri osa-alueiden tärkeyttä ja nykytilaa ammattiaineiden opettajan perspektiivistä.

1. Ammatillinen kieltenopetus on kieltenopetusta, joka sisältää ammattialan sanaston opetusta (yleiskielen lisäksi).
2. Ammatillinen kieltenopetus sisältää alan ammateissa tarvittavien suullisten vuorovaikutustaitojen harjoittelua.
3. Ammatillisessa kieltenopetuksessa opiskellaan alan ammateissa tarvittavia kirjallisia taitoja.
4. Ammatillinen kieltenopetus on yleiskielen opiskelua ja sisältää myös kieliopin opettelua.
5. Ammatillisessa kieltenopetuksessa yhdistetään ammattiaineiden ja kieltenopetuksen sisältöjä
6. Jotakin muuta, mitä?
7. Kommentteja, ideoita ja ajatuksia em. asioihin liittyen
Voit halutessasi ohittaa tämän kysymyksen painamalla En osaa sanoa.

B Muita kieltenopetuksen käytäntöjä

Minkä asian / taidon opettamista pidät tärkeänä ammattikorkeakoulun kieltenopetuksessa oman alasi kannalta (kuinka hyvin huomioitu opetussisällöissä).

1. Esitelmät vieraalla kielellä
2. Tuote-esittelyt vieraalla kielellä
3. Kirjallinen ilmaisu Esim. tiivistelmät, liikekirjeet, käyttöohjeet, sähköpostiviestit, raportit jne.
4. Tiedonhaku vieraalla kielellä
5. Kyky lukea ja ymmärtää omaan alaan liittyviä tekstejä Esim. käyttöohjeita, raportteja
6. Palvelutilanteet, kuten ohjeiden ja neuvojen antaminen
7. Kohdekielen alueeseen perehtyminen maantieteellisenä/taloudellisenä/kulttuurisena alueena
8. Neuvottelutaidot
9. Opiskelijan yleissivistyksen tason nostaminen kuuluu ammatillisen kielikoulutuksen sisältöihin.
10. Kommentteja, ideoita ja ajatuksia kieltenopetuksen käytäntöihin liittyen.
Kerro esimerkiksi, millä tavalla ammattiaineiden opettajat osallistuvat kieltenopetuksen OPS-työhön.

C Pohdi vieraiden kielten hallinnan merkitystä oman oppiaineesi ja työsi kannalta

Miten tärkeitä seuraavat seikat ovat opetuksen onnistumisen kannalta ja mikä on niiden nykytilanne (kuinka toteutuu opetuksessasi).

1. Opettajan vieraiden kielten hallinta opetustyössä
2. Opiskelijoiden vieraiden kielten hallinta opiskeluaikana oppiaineesi kannalta
3. Opiskelijoiden vieraiden kielten hallinta tulevissa työtehtävissä
4. Kommentoi tarvittaessa

D Vieraskielinen opetustilanne

Arvioi eri kohtien tärkeyttä vieraskielisen opetustilanteen onnistumisen kannalta

1. Lähiopetuksen valmistelutyö
2. Opiskelijoiden ryhmätöiden käyttö Esim. suulliset esitykset
3. Kansainvälisyys-aspektin huomiointi käsiteltävissä aiheissa
4. Alan vieraskielisen terminologian käsittely
5. Opettajan kielitaito
6. Jokin muu:
7. Kommentteja, ideoita ja ajatuksia vieraskieliseen opetukseen liittyen

E Pohdi korkeakoulusi kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä / arvoja.

Nykyisessä hallintomallissamme kieltenopetukseen ja oppimiseen vaikuttavia tekijöitä ja arvoja ovat

1. Opiskelijoiden itseohjautuvuus
2. Autenttisia kielenkäyttötilanteita hyödyntävä opetus
3. Opettajien välinen yhteistyö
4. Johdon tuki opettajille

5. Resursoinnin käyttö ohjausvälineenä kohti nykyaikaisempia opetusmenetelmiä
6. Oppimisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö
7. Tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö
8. Vaikuttavuus, eli näkemys kielitaidosta ammatillisena ydinosaamisena
9. Opiskelijoiden tasa-arvoisuus opiskelumahdollisuuksien kannalta
10. Opettajien tasa-arvoisuus
esim. suhteessa kouluttautumismahdollisuuksiin ja kehittämisrahoitukseen
11. Opettajien tuki opiskelijoille

F Ammattiaineiden ja kieltenopetuksen opetusjärjestelyjen koordinointi

1. Pohdi ammattiaineiden ja kieltenopetuksen opetusjärjestelyjen koordinoitua ja opetuksen sisältöjen yhdistämistä oikealla olevien väittämien kautta.

- Olen yhdistänyt kieltenopetuksen ja ammattiaineiden sisältöjä
- En ole yhdistänyt ammattiaineita ja kieltenopetusta
- Yhdistäisin ammattiaineiden sisältöjä ja kieltenopetusta yhteistyössä kielten opettajien kanssa, jos saisin tukea (rahoitusta / kollegiaalista tukea) sen toteuttamiseen.
- Yhdistäisin ammattiaineiden sisältöjä ja kieltenopetusta jos kieltenopettajat tekisivät aloitteen
- Kieltenopetus ja ammattiaineiden opetus on perusteltua suorittaa erikseen

2. Opetatko ammattiainettasi vieraskielisissä (englanti tai jokin muu kieli opetuskielenä) koulutusohjelmis-
sa ns. CLIL-opetuksena (Content and Language Integrated Learning)

Kyllä

Ei

3. Jos vastasit edelliseen kysymykseen KYLLÄ, poikkeako tämä opetus sisällöllisesti tai menetelmällisesti opetuksestasi kotimaisella kielellä toteutettavien koulutusohjelmien opetuksesta (muutoin kuin että opetuskielenä ei ole kotimainen kieli)? Jos vastasit Ei edelliseen kysymykseen, paina En osaa sanoa ohittaaksesi tämän kysymyksen.

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

4. Jos vastasit kyllä, kommentoi miten opetus poikkeaa.
Jos vastasit kysymykseen 2 Ei, paina En osaa sanoa ohittaaksesi tämän kysymyksen.
5. Muita kommentteja ammattiaineiden ja kieltenopetuksen opetusjärjestelyistä.
6. Reagoi väittämään: ammattiaineiden opettajat osallistuvat kieltenopintojen opetussuunnitelmien laatimiseen yksikössäsi. Kerro näkemyksiäsi asian tärkeydestä ja nykytilanteesta (kuinka hyvin toteutuu tällä hetkellä).
7. Jos ammattiaineiden opettajat osallistuvat kieltenopetuksen opetussuunnitelmien laatimiseen, kuvaile miten.
Jos ammattiaineiden opettajat eivät osallistu, paina En osaa sanoa ohittaaksesi tämän kysymyksen.
8. Reagoi väittämään: kieltenopetuksen opetussuunnitelmien laatimiseen osallistuu työelämän edustajia ja/tai muita korkeakoulun ulkopuolisia sidosryhmiä. Kerro näkemyksiäsi/mielikuvasi asian tärkeydestä ja nykytilanteesta.
9. Jos kieltenopetuksen opetussuunnitelmien laatimiseen osallistuu työelämän edustajia ja/tai muita korkeakoulujen ulkopuolisia sidosryhmiä, kuvaile miten. Jos ulkopuolisia sidosryhmiä ei osallistu, paina En osaa sanoa ohittaaksesi tämän kysymyksen.

G Taustatiedot

Taustatietojen keräämisestä huolimatta yksittäisen vastaajan vastauksia ei pystytä käsittelemään erikseen, joten vastaajan nimettömyys säilyy.

1. Ammattikorkeakoulu
Valitse ammattikorkeakoulu, jossa pääsääntöisesti opetat.
2. Koulutusala Valitse koulutusala, jolla pääsääntöisesti opetat.
3. Opettamasi aine Kirjoita vapaapalautekenttään opettamasi aine tai aineet.

H Henkilötiedot

1. Henkilötiedot arvontaa varten

Mikäli haluat osallistua arvontaan, kirjoita oheiseen kenttään nimesi, sähköpostiosoitteesi, postiosoitteesi, sekä puhelinnumerosi. Yhteystietoja ei voida yhdistää annettuihin vastauksiin, joten vastaajien nimettömyys säilyy. Voittajiin otetaan henkilökohtaisesti yhteyttä. Ellet halua osallistua arvontaan, paina En osaa sanoa. Vastattuasi kaikkiin kysymyksiin paina lopuksi päätä kysely -nappia.

LIITE 4d) Kieltenopettajat: kielenopetuksen arviointi- ja kehittämishanke

A Koulutusyksikkösi ammatillinen kielenopetus

Kerro näkemyksesi koulutusyksikkösi ammatillisesta kielenopetuksesta. Arvioi eri osa-alueiden tärkeyttä ja nykytilaa kielenopettajan perspektiivistä.

1. Ammatillinen kielenopetus on kielenopetusta, joka sisältää ammattialan sanaston opetusta (yleiskielen lisäksi).
2. Ammatillinen kielenopetus sisältää alan ammateissa tarvittavien suullisten vuorovaikutustaitojen harjoittelua.
3. Ammatillisessa kielenopetuksessa opiskellaan alan ammateissa tarvittavia kirjallisia taitoja.
4. Ammatillinen kielenopetus sisältää myös ammattialan substanssiin liittyvää tietoa.
5. Ammatillinen kielenopetus on yleiskielen opiskelua ja sisältää myös kieliopin opettelua.
6. Kommentteja, ideoita ja ajatuksia em. asioihin liittyen

B Muita kielenopetuksen käytäntöjä

1. Opiskelijan yleissivistyksen tason nostaminen kuuluu ammatillisen kielikoulutuksen sisältöihin.
2. Kielialueeseen perehtyminen maantieteellisenä / taloudellisenä / kulttuurisena alueena kuuluu ammattikorkeakoulun kielenopetuksen sisältöihin.
3. Ammattiaineiden opettajat osallistuvat kielenopintojen opetussuunnitelmien suunnitteluun / toteutukseen ammattikorkeakoulussa.
4. Korkeakoulun ulkopuolisten sidosryhmien edustajia osallistuu kielenopintojen opetussuunnitelmien kehittämiseen
5. Kulttuurienvälistä viestintää tulee opettaa erillisenä kurssina.
6. Kulttuurienvälistä viestintää tulee opettaa kieliopintoihin sisällytettynä.
7. Koulutusyksikköni kansainvälistyminen vaikuttaa kielenopetukseen.
8. Millä tavalla kansainvälistyminen vaikuttaa kielenopetukseen?
9. Kielenopetuksen ja ammattiopetuksen sisältöjä yhdistetään erityisillä opetusjärjestelyillä.
10. Kommentteja, ideoita ja ajatuksia kielenopetuksen käytäntöihin liittyen
Kerro esimerkiksi yhteistyötavoista korkeakoulujen ulkopuolisten sidosryhmien kanssa ja/tai millä tavalla ammattiaineiden opettaja osallistuvat OPS-työhön.

C Vieraskielinen opetustilanne (Content and Language Integrated Learning, CLIL)

Vastaa ensin kysymyksiin 1 - 2 ja arvioi sen jälkeen kohtien 3 - 7 tärkeyttä vieraskielisen opetustilanteen onnistumisen kannalta ja sen nykytoteutusta.

1. Opetatko kielenopintoja vieraskielisissä koulutusohjelmissa?
Vieraskielisessä koulutusohjelmassa opetuskieli on jokin muu kuin ammattikorkeakoulun virallinen opetuskieli (eli ei suomi tai ruotsi).
2. Jos vastasit kyllä, poikkeako tämä opetus sisällöllisesti tai menetelmällisesti opetuksestasi suomen- tai ruotsinkielellä toteutettavien koulutusohjelmien opetuksesta? (Muutoin kuin että opetuskielenä ei ole kotimainen kieli.)
3. Lähiopetuksen valmistelu
4. Opiskelijoiden ryhmätyöt Esim. suulliset esitykset
5. Kansainvälisyys käsiteltävissä aiheissa
6. Vieraskielinen terminologia
7. Opettajan kielitaito
8. Muita seikkoja, kommentteja, ideoita ja ajatuksia vieraskieliseen opetukseen (CLIL) liittyen
9. Oletko kiinnostunut laajentamaan opetusalaasi esimerkiksi suorittamalla lisäopintoja, niin että se kattaisi myös sinulle uusien ammattiaineiden sisältöjä?
Esim. markkinointiviestintää omalla opetuskielelläsi.
10. Kommentoi tarvittaessa ammattikorkeakoulusi vieraskielistä opetusta

D Ammattiaineiden ja kieltenopetuksen opetusjärjestelyjen koordinointi

1. Pohdi ammattiaineiden ja kieltenopetuksen opetusjärjestelyjen koordinointia ja opetuksen sisältöjen yhdistämistä seuraavien väittämien kautta.

Olen yhdistänyt kieltenopetuksen ja ammattiaineiden sisältöjä

En ole yhdistänyt ammattiaineita ja kieltenopetusta.

Yhdistäisin ammattiaineiden sisältöjä ja kieltenopetusta yhteistyössä ammattiaineiden opettajien kanssa, jos saisin tukea (aikaa / rahoitusta / kollegiaalista tukea/pedagogista tukea) sen järkevään / tehokkaaseen toteuttamiseen

Yhdistäisin ammattiaineiden sisältöjä ja kieltenopetusta jos ammattiaineiden opettajat tekisivät aloitteen.

Kieltenopetus ja ammattiaineiden opetus on perusteltua suorittaa erikseen

2. Kommentoi tarvittaessa:

E Kieltenopetuksen hallintomalli

1. Mikä kieltenopetuksen hallintomalli korkeakoulussasi on?

Keskitetty malli, jossa kieltenopetus tapahtuu fyysisesti erillisessä kielikeskuksessa

Keskitetty malli, jossa erillinen hallinnonin hoitava kielikeskus, mutta pääosin kieltenopetus ja opettajien työpisteet yksiköissä

Hajautettu malli (kieltenopetus tapahtuu yksiköissä; ammattikorkeakoululla on yksi tai useampi kielten yliopettaja)

Koordinaatiomalli (kieltenopetus tapahtuu yksiköissä, mutta erillinen koordinaattori tiedottaa ja organisoii esim. koulutusta)

Jokin muu malli. mikä?

2. Muuta kommentoitavaa ammatillisesta kieltenopettamisesta ja sen hallinnollisesta kehittämisestä?

F Kieltenopetuksen hallintomallin arviointi

Millä tavalla seuraavat asiat toteutuvat kieltenopetuksen hallintomallissanne? Pohdi asioiden nykytilaa ja tärkeyttä.

1. Kieltenopetuksen menetelmällinen kehittäminen
2. Opettajien kouluttautuminen
3. Kansainväliset kontaktit kieltenopetuksessa
4. Kieltenopettajien kollegiaalinen yhteistyö ja tuki eri opetusyksiköiden välillä. Kieltenopettajien kollegiaalinen yhteistyö ja tuki eri opetusyksiköiden välillä
5. Kieltenopetuksen painoarvo koulutusohjelmissa
6. Kieltenopetuksen painoarvo koulutusohjelmissa

G Pohdi korkeakoulusi kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä / arvoja.

Nykyisessä hallintomallissamme kieltenopetukseen ja oppimiseen vaikuttavia tekijöitä ja arvoja ovat:

1. Opiskelijoiden itseohjautuvuus
2. Autenttisenkaltaisia kielenkäyttötilanteita hyödyntävä opetus
3. Opettajien välinen yhteistyö
4. Johdon tuki opettajille
5. Resursoinnin käyttö ohjauksena kohti nykyaikaisempia opetusmenetelmiä
6. Oppimisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö
7. Tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö
8. Näkemys kielitaidosta ammatillisena ydinosaamisena
9. Opiskelijoiden tasa-arvoisuus opiskelumahdollisuuksien kannalta
10. Opettajien tasa-arvoisuus
esim. suhteessa kouluttautumismahdollisuuksiin ja kehittämisrahoitukseen
11. Opettajien tuki opiskelijoille
12. Kommentoi tarvittaessa korkeakoulusi kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä/arvoja.

H Ammatillisen kieltenopetuksen tulevaisuuden pohdinta

Arvioi seuraavien kieltenopetuksen menetelmien ja pedagogisten näkemysten merkitystä tulevaisuudessa. Pohdi niiden tärkeyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä.

1. Itseopiskelumahdollisuudet. Esim. ALMS-moduulit (Autonomous Learning Modules), joissa opiskelija voi opiskella yksin, parin kanssa tai ryhmässä sekä opettajan johdolla että itsenäisesti oman oppimissuunnitelman mukaisesti.
2. Virtuaaliopetus Esim. tietokoneavusteinen opetus, videoneuvottelut.
3. NLP:n (neuro-linguistic programming) käyttö kieltenopetuksessa
Mm. positiivisten mielikuvien hyödyntäminen oppimisessa
4. Suggestopedian käyttö
5. Yritysyhteistyö
6. Elämyksellinen oppiminen. Oppimista aiemmista ja uusista kokemuksista. Sisältää erilaisia kokemusperäisiä toimintoja, esim. roolipelejä, simulaatioita, ryhmäkeskusteluja ja projektityöskentelyä.
7. Ongelmaperustainen oppiminen (PBL)
8. Content and Language Integrated Learning (CLIL)
9. Kielisalkkutyöskentely. Kielisalkku sisältää kielenoppimishistorian, kielitaitonäytteitä ja kielipassin.
10. Pienryhmäopetus
11. Ammattiaineen ja kieltenopettajan parityöskentely
12. Muuta, mitä? Kommentoi tarvittaessa.

I Taustatiedot

Taustatietojen keräämisestä huolimatta yksittäisen vastaajan vastauksia ei pystytä käsittelemään erikseen, joten vastaajan nimettömyys säilyy.

1. Ammattikorkeakoulu. Valitse ammattikorkeakoulu, jossa opetat.
2. Koulutusala. Valitse koulutusala, jolla pääsääntöisesti opetat.
3. Opetettava kieli. Valitse kieli tai kielet, joita opetat.

J Henkilötiedot

1. Henkilötiedot arvontaa varten

Mikäli haluat osallistua arvontaan, kirjoita oheiseen kenttään nimesi, sähköpostiosoitteesi, postiosoitteesi, sekä puhelinnumerosi. Yhteystietoja ei voida yhdistää annettuihin vastauksiin, joten vastaajien nimettömyys säilyy. Voittajiin otetaan henkilökohtaisesti yhteyttä. Ellet halua osallistua arvontaan, paina En osaa sanoa. Vastattuasi kaikkiin kysymyksiin paina lopuksi päätä kysely -nappia.

LIITE 5. Yhteenvedo kyselyn tuloksista koulutusaloitin: koulutusohjelmapäälliköt / koulutusohjelmapäälliköt

Humanistinen ala ei ole mukana koulutusalakohtaisissa vastauksissa, sillä vastausprosentti oli liian pieni.

	Luova, MaRaTa, Luonnont., kulttuuri	LiTa	Tekniikka, liikenne
A / yksikkösi ammatillinen kieltenopetus (tärkeys = Y)	ei riittävästi dataa	1. kirjallinen ilmaisu 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kieli + substanssi 4. ammattisanasto 5. kieloppi	1. suulliset vuorovaikutustaidot 2. ammattisanasto 3. kirjallinen ilmaisu
A / Yksikkösi ammatillinen kieltenopetus (nykytila = X)		1. kirjallinen ilmaisu 2. yleiskieli ja kieloppi 3. suulliset vuorovaikutustaidot 4. kieli + substanssi 5. ammattisanasto	1. ammattisanasto 2. yleiskieli ja kieloppi 3. suulliset vuorovaikutustaidot 4. kieli + substanssi 5. kirjallinen ilmaisu
B / Minkä asian / taidon opettamista pidät tärkeänä (=Y)		1. kyky lukea alan tekstejä 2. kirjallinen ilmaisu 3. neuvottelutaidot 4. tiedonhaku vieraalla kielellä 5. esitelmat 6. palvelutilanteet 7. kielialueeseen perehtyminen 8. tuote-esittelyt	1. kyky lukea alan tekstejä 2. tiedonhaku vieraalla kielellä 3. esitelmat 4. neuvottelutaidot 5. tuote-esittelyt 6. palvelutilanteet 7. kielialueeseen perehtyminen 8. kirjallinen ilmaisu
B / Minkä asian / taidon opettamista pidät tärkeänä (nykytila = X)	1. kyky lukea alan tekstejä 2. kirjallinen ilmaisu 3. tiedonhaku 4. palvelutilanteet 5. kielialueeseen perehtyminen 6. esitelmat 7. tuote-esittelyt 8. neuvottelutaidot Kehtyskohde: neuvottelutaidot	1. tiedonhaku 2. kyky lukea alan tekstejä 3. neuvottelutaidot 4. kielialueeseen perehtyminen 5. kirjallinen ilmaisu 6. palvelutilanteet 7. tuote-esittelyt 8. esitelmat Kehtyskohde: esitelmat	
C / KO-päälliköiden rooli kieltenopetuksessa		66,7 % vaikutan kieltenopetuksen sisältöihin 33,3 % en vaikuta kieltenopetuksen sisältöihin	63,6 % vaikutan kieltenopetuksen sisältöihin 36,4 % en vaikuta kieltenopetuksen sisältöihin

		LiTTa	Tekniikka
C / Koulutusohjelmien kielivalintaan vaikuttavat	ei riittävästi dataa	1. kielen asema työelämässä 2. opiskelijoiden kiinnostus 3. kielen tulevaisuus 4. kielen asema viestintävälineenä	1. kielen asema työelämässä 2. opiskelijoiden kiinnostus 3. kielen asema viestintävälineenä 4. kielen tulevaisuus
D / Tärkeitä ominaisuuksia rekrytoitavilla kielten- ja viestinnän opettajilla		1. yhteistyökyky 2. muu työkokemus 3. opetusmenetelmien tuntemus 4. tietotekniikan tuntemus 5. tiedonhankintataidot 6. verkkoympäristöjen hallinta	1. yhteistyökyky 2. muu työkokemus 3. opetusmenetelmien tuntemus 4. tiedonhankintataidot 5. tietotekniikan tuntemus 6. verkkoympäristöjen hallinta
E / Opetusjärjestelyt		66,7 % yhdistänyt substanssi- ja kieltenopetusta 22,2 % suunnittelee integrointia integroinnin onnistuminen OK (X=60)	30 % yhdistänyt substanssi- ja kieltenopetusta 10 % suunnittelee integrointia integroinnin onnistuminen OK (X=65)
F / Kieltenopetuksen hallintomalli		66,7 % hajautettu malli 22,2 % erillinen kielikeskus 11,1 % koordinaatiomalli	30 % hajautettu malli 40 % erillinen kielikeskus 10 % koordinaatiomalli 20 % hallinnollisesti keskitetty malli
G / Hallintomallin arviointi (tärkeys = Y)		1. kieltenopettajien yhteistyö 2. kouluttautuminen 3. yritys yhteistyö 4. menetelmien kehittäminen 5. kv-kontaktit opetuksessa 6. kielten painoarvo KO:ssa	1. kv-kontaktit opetuksessa 2. menetelmien kehittäminen 3. kouluttautuminen 4. yritys yhteistyö 5. kielten painoarvo KO:ssa 6. kieltenopettajien yhteistyö
G / Hallintomallin arviointi (nykytila = X)		1. kielten painoarvo 2. kieltenopettajien yhteistyö 3. kouluttautuminen 4. kv-kontaktit Kehityskohde: yritys yhteistyö (X=37.5)	1. kielten painoarvo 2. kv-kontaktit 3. kieltenopettajien yhteistyö 4. menetelmällinen kehittäminen 5. kouluttautuminen Kehityskohde: yritys yhteistyö (X=45.8)
H / Korkeakoulusi kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä (tärkeys = Y)		1. opettajien yhteistyö 2. nykyaikaiset opetusmenetelmät 3. opettajien tuki opiskelijoille 4. tehokkaat opetusmenetelmät 5. johdon tuki 6. autenttinen kielenkäyttö	1. kielitaito ydinosaamisena 2. johdon tuki; opettajien yhteistyö 3. opettajien tuki opiskelijoille 4. tehokkaat opetusmenetelmät 5. autenttinen kielenkäyttö 6. opettajien yhteistyö

H / Korkeakoulusi kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä (nykytila = X)	ei riittävästi dataa	1. opettajien tasa-arvoisuus 2. tehokkaat opetusmenetelmät 3. opiskelijoiden tasa-arvoisuus 4. kielitaito ydinosaamisena 5. johdon tuki 6. opettajien tuki opiskelijoille Kehityskohde: autenttiset kielenkäyttötilanteet (X=48.8)	1. opettajien tasa-arvoisuus; 2. opiskelijoiden tasa-arvoisuus; 3. opettajien tuki opiskelijoille; 4. opettajien yhteistyö; 5. tehokkaat opetusmenetelmät; 6. johdon tuki; Kehityskohde: autenttiset kielenkäyttötilanteet (X=48.6); opiskelijoiden itseohjautuvuus (X=45.9)
I / Tulevaisuuden pohdinta (tärkeys = Y)		1. yritys yhteistyö 2. ammatti- ja kieltenopettajan parityöskentely 3. pienryhmäopetus 4. itseopiskelu-mahdollisuudet 5. virtuaaliopetus 6. CLIL-opetus 7. kielisalkku	1. pienryhmäopetus 2. yritys yhteistyö 3. CLIL-opetus 4. PBL 5. elämyksellinen oppiminen 6. ammatti- ja kieltenopettajan parityöskentely
I / Tulevaisuuden pohdinta (toteutumisen todennäköisyys = X)		1. virtuaaliopetus 2. opettajien parityöskentely 3. pienryhmäopetus 4. CLIL-opetus 5. PBL 6. kielisalkku	1. elämyksellinen oppiminen 2. PBL 3. CLIL-opetus 4. pienryhmäopetus 5. itseopiskelumahdollisuudet 6. suggestopedia
Vapaapalautteet	- kieltenopetuksen tulosi nivoutua osaksi kaikkea opetusta – nyt liian vahva kytkös yleissivistykseen - kehitettävää: opintomatkat; ammattinaisten vieraskielisen toteutuksen yhteissuunnittelu ja toteutus	- lisää yhteistyötä ammatti- ja kieltenopettajille - lisää hankkeissa oppimista	- kieltenopettajien on hyvä toimia yksiköissä

LIITE 6. Yhteenveto kyselyyn tuloksista koulutusaloittain: opiskelijat

	Kulttuuri	LiTa	Luonnonvara	Matkailu...	SosTer, iikunta	Tekniikka, liikenne
A / Koulutus-yksikkösi ammat. kielten-opetus (tärkeys = Y)	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieloppi	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieloppi	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieloppi	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieloppi	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieloppi	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieloppi
A / Koulutus-yksikkösi ammat. kielten-opetus (nykytila = X)	1. ammattisanasto 2. yleiskieli ja kieloppi 3. kieli + substanssi 4. kirjallinen ilmaisu 5. suulliset vuorovaikutustaidot Kehityskohde: suulliset taidot X=48.5	1. ammattisanasto 2. kirjallinen ilmaisu 3. yleiskieli ja kieloppi 4. kieli + substanssi 5. suulliset vuorovaikutustaidot (x=56.6)	1. ammattisanasto 2. yleiskieli ja kieloppi 3. kieli + substanssi 4. suulliset vuorovaikutustaidot; 5. kirjallinen ilmaisu (x=52.1)	1. ammattisanasto 2. kirjallinen ilmaisu 3. kieli + substanssi 4. suulliset vuorovaikutustaidot 5. yleiskieli ja kieloppi (x=53.3)	1. ammattisanasto 2. kieli + substanssi 3. suulliset vuorovaikutustaidot 4. yleiskieli ja kieloppi 5. kirjallinen ilmaisu Kehityskohdeet: kohdat 3-5: X<50	1. ammattisanasto 2. yleiskieli ja kieloppi 3. kirjallinen ilmaisu 4. suulliset vuorovaikutustaidot 5. kieli + substanssi (X=51.8)
B / Muita käyttäntöjä (tärkeys = Y)	1. kieltenopettajien ammattitaito 2. työelämään liittyvät taidot 3. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 4. kansainvälisyyden hyödyntäminen kieltenopetuksessa; 5. kulttuurivälillinen viestintä 6. kielialueeseen perehtyminen	1. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 2. kieltenopettajien ammattitaito 3. työelämään liittyvät taidot 4. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa 5. kulttuurivälillinen viestintä 6. kielialueeseen perehtyminen	1. kieltenopettajien ammattitaito 2. työelämään liittyvät taidot 3. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 4. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa 5. kulttuurivälillinen viestintä 6. kielialueeseen perehtyminen	1. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 2. kieltenopettajien ammattitaito 3. työelämään liittyvät taidot 4. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa 5. kulttuurivälillinen viestintä 6. kielialueeseen perehtyminen	1. kieltenopettajien ammattitaito 2. työelämään liittyvät taidot 3. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 4. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa 5. kulttuurivälillinen viestintä 6. kielialueeseen perehtyminen	1. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 2. kieltenopettajien ammattitaito 3. työelämään liittyvät taidot 4. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa 5. kulttuurivälillinen viestintä 6. kielialueeseen perehtyminen

B / Muita käyttäjiä (nykytila = X)	1. työelämään liittyvät tehtävät 2. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 3. kielialueeseen perehtyminen 4. kieltenopettajien ammattiaineiden tuntemus 5. kulttuurien välisen viestintä 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa; Kehityskohteet: kaikki X<50	1. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 2. kieltenopettajien ammattiaineiden tuntemus 3. työelämään liittyvät tehtävät 4. kielialueeseen perehtyminen 5. kulttuurien välisen viestintä 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa Kehityskohteet: kohdat 4-6: X<50	1. työelämään liittyvät tehtävät 2. kieltenopettajien ammattiaineiden tuntemus 3. työelämään liittyvät tehtävät 4. kielialueeseen perehtyminen 5. kulttuurien välisen viestintä 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa Kehityskohteet: kohdat 2-6: X<50	1. työelämään liittyvät tehtävät 2. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 3. kieltenopettajien ammattiaineiden tuntemus 4. kielialueeseen perehtyminen 5. kulttuurien välisen viestintä 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa Kehityskohteet: kaikki X<50	1. työelämään liittyvät tehtävät 2. kieltenopettajien ammattiaineiden tuntemus 3. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 4. kielialueeseen perehtyminen 5. kulttuurien välisen viestintä 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa Kehityskohteet: 2-6: X<50	1. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 2. työelämään liittyvät tehtävät 3. kieltenopettajien ammattiaineiden tuntemus 4. kielialueeseen perehtyminen 5. kulttuurien välisen viestintä 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa Kehityskohteet: X<50
Vapaa-palautteet	- kieltenopetusta liian vähän: kielitaitoni huonontui opiskeluaikana - korkeakoulutyyppiset opiskelumenetelmät käyttöön - alakohtaiset menetelmät (draamaa kulttuurissa) - onnistunutta: kieltä oppii osana projektia - enemmän alakohtaista - muita eurooppal. kieltä – eng. pakollisuus ei perusteitua	- kurssirakenteet tarkemmin suunniteltuja ja alakohtaisia - ammattisanasto ei riittävä fokus 'nippelitietoa' - enemmän mahdollisuuksia itseohjautuvaan opiskeluun - tasoryhmät - ammattialan asiait usein ensin esillä kieltenopetuksessa: hankalaa - kieltenopiskelua koko opintojen ajan - liian isot ryhmät	- enemmän oman alan vieraskielistä kirjallisuutta ja artikkeleita - kieltenopetuksen piiriin - vaativampaa vaihto-opiskelijat mukaan - lisää CLIL-ope- tusta	- enemmän painotusta vuoro- vaikutustaitoihin palvelualalla - nykyisellä tasolla kieltenopiskelu turhauttaa amk: ssa, jos taustana lukio - lisää kieltenopin- toja tarjolle	- lisää kieltä – myös latina mukaan - valinnaisissa opinnoissa enemmän syventäviä kielten- kursseja - täsmäopetusta alan tarpeisiin - kielit rinnakkain ammattiopintojen kanssa - aikuisopiskelijoilla vaikeuksia selvittää - liian suuret ryhmät	- liian virhekeskeistä opetusta: oppija oppii pelkäämään viestintää - liian sanasto ja vuoropuhelukeskeistä: cd:t ja videot mukaan opetukseen - opetustilanteessa leikitään – ei autenttisuuden tuntua - enemmän yhteis-työtä ammattiaineiden ja suomen kielen opettajien kanssa; esim. logistiikan asiakirjat ensin äidinkieltä, sitten vierasalla kielellä - lukiopohjaiset haluavat vaativampaa, ammatillista väylää tulevat helpompaa: tasoryhmät

	Luonnont.	Humanistinen ala
A / Koulutusyksikkösi ammat. kieltenopetus (tärkeys = Y)	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieliooppi	1. suulliset vuorovaikutustaidot 2. kirjallinen ilmaisu 3. ammattialan sanasto 4. kieli + substanssi 5. yleiskieli ja kieliooppi
A / Koulutusyksikkösi ammat. kieltenopetus (nykytila = X)	1. ammattisanasto 2. yleiskieli ja kieliooppi 3. kirjallinen ilmaisu 4. kieli + substanssi 5. suulliset vuorovaikutustaidot	1. ammattisanasto 2. kieli + substanssi 3. yleiskieli ja kieliooppi 4. kirjallinen ilmaisu 5. suulliset vuorovaikutustaidot (X=36.6) Kehityskohteet: kohdat 2-5 X<50
B / Muita käytäntöjä (tärkeys = Y)	1. kieltenopettajien ammattiaiineiden tuntemus 2. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 3. työelämään liittyvät tehtävät 4. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa 5. kulttuuriväläinen viestintä 6. kielialueeseen perehtyminen	1. kieltenopettajien ammattiaiineiden tuntemus 2. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 3. työelämään liittyvät tehtävät 4. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa 5. kielialueeseen perehtyminen 6. kulttuuriväläinen viestintä
B / Muita käytäntöjä (nykytila = X)	1. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 2. työelämään liittyvät tehtävät 3. kieltenopettajien ammattiaiineiden tuntemus 4. kielialueeseen perehtyminen 5. kulttuuriväläinen viestintä 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa Kehitettävää: kohdat 3-6 X<50	1. työelämään liittyvät tehtävät 2. kieltenopetus osana kansainvälistymistä 3. kielialueeseen perehtyminen 4. kulttuuriväläinen viestintä 5. kieltenopettajien ammattiaiineiden tuntemus 6. yksikön kansainvälisyys kieltenopetuksessa Kehitettävää: kaikki X<50
Vapaaopelut	- erilaisia oppimistylejä tulee huomioida enemmän - keskustelevaa opetusta - suuret ryhmäkoot estävät tehokkaan kieltenopiskelun - ammattisanasto ei riittävä linkki työelämään - yhteistyötä vieraskielisen opetuksen ja kieltenopetuksen välillä	- lisää kieltenopiskelua, varsinkin harvinaisia kieliä - monikulttuurisia opetusryhmiä - eri korkeakoulujen yhteistyötä

LIITE 7. Yhteenveto kyselyn tuloksista koulutusaloittain: ammattiaineiden opettajat

	Kulttuuri	LiTa	Luonnonvara	Matkailu...	SosTer, liikunta	Tekniikka, liikenne	Luonnont. Human.
A / mielikuva yksikön ammatillisesta kieltenopetuksesta (tärkeys = Y)	1. suulliset vuorovaikutustaidot 2. ammattisanasto 3. integrointi 4. kirjallinen ilmaisu 5. yleiskieli	1. suulliset vuorovaikutustaidot 2. kirjallinen ilmaisu 3. integrointi 4. ammattisanasto 5. yleiskieli	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. integrointi 4. kirjallinen ilmaisu 5. yleiskieli	1. integrointi 2. suulliset vaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. ammattisanasto 5. yleiskieli	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. integrointi 5. yleiskieli	1. suulliset vuorovaikutustaidot 2. ammattisanasto 3. integrointi 4. kirjallinen ilmaisu 5. yleiskieli	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. kirjallinen ilmaisu 4. integrointi 5. yleiskieli
A / Yksikkösi ammatillinen kieltenopetus (nykytila = X)	1. ammattisanasto 2. integrointi 3. yleiskieli 4. suulliset vuorovaikutustaidot 5. kirjallinen ilmaisu	1. suulliset vuorovaikutustaidot 2. yleiskieli 3. kirjallinen ilmaisu 4. sanasto 5. integrointi	1. yleiskieli 2. ammattisanasto 3. suulliset vuorovaikutustaidot 4. integrointi 5. kirjallinen ilmaisu	1. ammattisanasto 2. suulliset vuorovaikutustaidot 3. yleiskieli 4. kirjallinen ilmaisu 5. integrointi	1. yleiskieli 2. ammattisanasto 3. kirjallinen ilmaisu 4. integrointi 5. suulliset vuorovaikutustaidot	1. yleiskieli 2. kirjallinen ilmaisu 3. ammattisanasto 4. suulliset vuorovaikutustaidot 5. integrointi Kehityskohde: integrointi X=42.1	1. integrointi 2. ammattisanasto 3. kirjallinen ilmaisu 4. yleiskieli 5. suulliset vuorovaikutustaidot
B / Muita kieltenopetuksen käyttäjä; (tärkeys oman alan kannalta = Y)	1. lukeminen 2. tiedonhaku 3. neuvottelutaidot 4. palvelutilanteet	1. tiedonhaku 2. lukeminen 3. kirjallinen ilmaisu 4. esitelmät Vähiten tärkeitä: yleissivistys Y=55.5; kohdekielen alue Y=61.4	1. lukeminen 2. kirjallinen ilmaisu 3. tiedonhaku, esitelmät Kaikki tärkeitä paitsi yleissivistys X= 53.3; Y=48.8	1. palvelutilanteet; 2. lukeminen; 3. esitelmät; Vähien tärkeitä neuvottelutaidot X=33.0, Y=51.7; yleissivistys X=44.8, Y=55.6	1. lukeminen 2. tiedonhaku 3. palvelutilanteet	1. lukeminen 2. tiedonhaku 3. kirjallinen ilmaisu Vähemmän tärkeä kohdekielen alue Y=51.6	1. tiedonhaku 2. neuvottelutaidot 3. lukeminen
B / Muita kieltenopetuksen käyttäjä (nykytila = X)	1. palvelutilanteet 2. esitelmät 3. tuote-esitelyt 4. kirjallinen Keskitasoa	1. palvelutilanteet 2. tuote-esitelyt 3. esitelmät Lukeminen X=47.8	1. tiedonhaku 2. lukeminen 3. kohdekielen alue 4. palvelutilanteet Yleissivistys X=53.3; Y=48.8	1. kirjallinen 2. tuote-esitelyt 3. esitelmät	1. tiedonhaku 2. yleissivistys 3. lukeminen, palvelutilanteet 4. kirjallinen ilmaisu	1. tiedonhaku 2. kohdekielen alue 3. yleissivistys	1. lukeminen 2. tiedonhaku Kehityskohheet mm: esitelmät X=25.8, Y=72.4; kirjallinen ilmaisu X=31.2, Y=84.5; neuvottelutaidot X=17.1, Y=86.3

	Kult.	LiTa	Luonnonvara	Matkailu	SosTer	Tekniikka tiikenne	Luonnont., human.
C / Kielten merkitys oman oppiaineen ja työn kannalta (tärkeys = Y)	1. opettajan kielten hallinta 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 2. opettajan kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 2. opettajan kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 2. opettajan kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opettajan kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 2. opettajan kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa 3. opettajan kielten hallinta työssä
C / Kielten merkitys oman oppiaineen ja työn kannalta (nykyosaaminen = X)	1. opettajan kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opettajan kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opettajan kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta työssä	1. opettajan kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opettajan kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opettajan kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta opinnoissa	1. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 2. opiskelijoiden kielten hallinta työssä 3. opiskelijoiden kielten hallinta työssä
D / Vieraskielinen opetus tilanne (tärkeys = Y)	1. opettajan kielitaito 2. valmistelutyo 3. terminologia	1. opettajan kielitaito 2. valmistelutyo 3. terminologia	1. opettajan kielitaito 2. terminologia 3. valmistelutyo	1. opettajan kielitaito 2. ryhmätyo 3. kansainvälisyys	1. opettajan kielitaito 2. terminologia 3. valmistelutyo	1. opettajan kielitaito 2. terminologia 3. valmistelutyo	1. terminologia 2. valmistelu 3. ryhmätyo
D / Vieraskielinen opetus tilanne; (nykytila = X)	1. opettajan kielitaito 2. terminologia 3. kansainvälisyys	1. kansainvälisyys 2. ryhmätyo 3. valmistelu (X=46.3) Kehityskohteet: opettajan kielitaito X=41.9; terminologia X=45.5	1. terminologia 2. kansainvälisyys 3. opettajan kielitaito Kehityskohteet: valmistelutyo X=44.9	1. opettajan kielitaito 2. kansainvälisyys 3. terminologia	1. kv-aspekti 2. terminologia 3. opettajan kielitaito	1. terminologia 2. valmistelutyo 3. kv-aspekti	1. ryhmätyo 2. terminologia 3. kv-aspekti, valmistelu, opettajan kielitaito

E / Kieltenope- tusta ohjaavat tekijät / arvot (tärkeys = Y)	1. resursointi ohjausvälineenä 2. oppimisen kan- nalta tehokkaat oppimismene- telmät 3. opettajien tuki opiskelijoille 4. opiskelijoiden itseohjautuvuus	1. johdon tuki 2. opettajien tuki opiskelijoille 3. oppimisen kannalta tehokkaat oppimismene- telmät	1. opettajien tuki opiskelijoille 2. autenttiset kielenkäyttö- lanteet 3. johdon tuki 4. opettajien tasa-arvoisuus, oppimisen kan- nalta tehokkaat oppimismene- telmät	1. resursointi ohjausvälineenä 2. johdon tuki 3. oppimisen kan- nalta tehokkaat oppimismene- telmät 4. opettajien yhteistyö	1. opettajan tuki 2. opettajien yhteistyö 3. johdon tuki 4. resursointi ohjausvälineenä	1. opettajien tuki 2. oppimisen kan- nalta tehokkaat oppimismene- telmät 3. johdon tuki, itseohjautu- vuus;	1. opettajien tuki 2. oppimisen kannalta tehokkaat oppimismene- telmät 3. tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaat opetusmene- telmät
E / Kieltenope- tusta ohjaavat tekijät / arvot (nykytila = X)	1. tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaat opetusmene- telmät 2. opiskelijoiden tasa-arvoisuus 3. autenttisia kielenkäyttö- lanteita 4. opettajien tasa-arvoisuus 5. opiskelijoiden itseohjautuvuus Kehityskohteet: resursoinnin käyttö ohjausvä- lineenä X=33.6; Y=84.4; oppimisen kannal- ta tehokkaiden... X=44.2, Y=80.1	1. opiskelijoiden tasa-arvoisuus 2. tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaat opetusmene- telmät 3. opettajien tasa-arvoisuus Kehityskohteet: itseohjautuvuus X=39.6, Y=71.3; opettajien välinen yhteistyö X=36.2, Y=74.5; johdon tuki X=36.5, Y=80.2; resursointi ohjausvälineenä X= 32.7, Y=75.5;	1. opettajien tuki opiskelijoille 2. opiskelijoiden tasa-arvoisuus 3. vaikuttavuus, resursoinnin käyttö ohjausvä- lineenä 4. oppimisen kan- nalta tehokkaat oppimismene- telmät Kehityskohteet: johdon tuki X=35.5, Y=76.1; opettajien yhteistyö X=40.1, Y=71.1; opiskelijoiden itseohjautuvuus X=42.1, Y=70.7	1. opettajien tasa-arvoisuus 2. opiskelijoiden tasa-arvoisuus 3. opettajien tuki Kehityskohteet: itseohjautuvuus X=37.9, Y=63.6; opettajien yhteistyö X=35.2, Y=80.5; johdon tuki X=33.3, Y=83.7; resursointi ohjausvälineenä X=27.2, Y=85.7	1. opiskelijoiden tasa-arvoisuus 2. opettajien tuki 3. vaikuttavuus 4. oppimisen kan- nalta tehokkaat oppimismene- telmät 5. tutkintojen tuot- tamisen kannalta tehokkaat... Kehityskohteet johdon tuki X=40.4; resursointi ohjausvälineenä 37.8	1. opettajien tasa-arvoisuus 2. oppimisen kan- nalta tehokkaat oppimismene- telmät 3. opettajien tuki Kehityskohteet: opiskelijoiden itseohjautuvuus X=34.7; autentti- set kielenkäyttö- tilanteet X=36.3; johdon tuki X=37.3	1. opettajien tasa-arvo 2. opettajien tuki 3. opiskelijoiden tasa-arvoisuus Kehityskohteet mm: johdon tuki X=24.4, Y=65.3; resursointi ohjausvälineenä X=25.9, Y=66.2, oppimisen kan- nalta tehokkaat X=25.9, Y=79.0; vaikuttavuus X=36.9, Y=61.3

	Kulttuuri	LITÄ	Luonnonvara	Matkailu	SosTer	Tekniikka, liikenne	Luonnont. human
F / (1) integrointi	53,3 % olen yhdistänyt... 26,7 % en ole yhdistänyt.. 20,0 % yhdistäisin, jos tukea 0,0 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 0,0 % kielten ja ammattilainneiden opetus erikseen	39,1 % olen yhdistänyt... 13,0 % en ole yhdistänyt.. 26,1 % yhdistäisin, jos tukea 17,4 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 4,3 % kielten ja ammattilainneiden opetus ammattilainneiden opetus erikseen	33,3 % olen yhdistänyt... 25 % en ole yhdistänyt.. 33,3 % yhdistäisin, jos tukea 0,0 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 8,3 % kielten ja ammattilainneiden opetus erikseen	40,0 % olen yhdistänyt... 30,0 % en ole yhdistänyt.. 10,0 % yhdistäisin, jos tukea 20,0 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 0,0 % kielten ja ammattilainneiden opetus erikseen	32,4 % olen yhdistänyt... 23,5 % en ole yhdistänyt.. 38,2 % yhdistäisin, jos tukea 5,9 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 0,0 % kielten ja ammattilainneiden opetus erikseen	47,6 % olen yhdistänyt... 9,5 % en ole yhdistänyt.. 28,6 % yhdistäisin, jos tukea 9,5 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 4,8 % kielten ja ammattilainneiden opetus erikseen	33,3 % olen yhdistänyt... 33,33 % en ole yhdistänyt.. 0,0 % yhdistäisin, jos tukea 0,0 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 33,3 % kielten ja ammattilainneiden opetus erikseen
F / (2) opetusta vieraskielisessä koulutusohjelmassa	8,3 % kyllä 91,7 % ei	28,6 % kyllä 71,4 % ei	9,1 % kyllä 90,9 % ei	22,2 % kyllä 77,8 % ei	20,7 % kyllä 79,3 % ei	29,2 % kyllä 70,8 % ei	33,3 % kyllä 66,7 % ei
F / (3) Poikke- aako?	ei riittävästi dataa	30 % kyllä 20 % ei 50 % EOS	0 % kyllä 20 % kyllä 80 % EOS	50 % kyllä 50 % ei	17,6 % kyllä 11,8 % ei 70,6 EOS	15,4 % kyllä 30,8 % ei 53,8 % EOS	ei riittävästi dataa
F / (6) ammattilainneiden opettajien osallistuminen kielten opetuksen suunnitteluun (Y = tärkeys, X=nykytila)	X=29,8 Y=77,9	X=28,7 Y=65,1	X=35,3 Y=66,4	X = 41,1 Y = 78,9	X = 33,7 Y = 72,1	X=21,7 Y = 67,7	X=20,3 Y=50,4

F / (8) Työelämän edustajien osallistuminen opsin laatimi- seen	X=13.6 Y=63.7	X=33.1 Y=64.2	X=19.5 Y=51.0	X=28.0 Y=67.8	X= 29.9 Y= 58.5	X=23.5 Y=58.6	X=16.9 Y=23.8
G / Vastaukset	HAMK, Kyamk, Lahti, Oulu, SeAMK, Sydväst	Etelä-Karjala, Helia, HAMK, Kajaani, COP, Kyamk, Laurea, Pkamk, SeAMK, Tuamk	Helia, HAMK, Kyamk, Oulu, Pkamk, SeAMK, Sydväst	Haaga, Helia, Jyamk, Laurea, Pkamk, Sydväst	Etelä-Karjala, Stadia, HAMK, Kajaani, Laurea, Oamk, Pkamk, Rovaniemi, SeAMK	Etelä-Karjala, EVTEK, Helia, HAMK, Kajaani, TOKEM, COP, Kyamk, Lahti, Laurea, Mikkeli, OAMK, PKAMK, TUAMK	Helia, Kajaani, Pkamk

LIITE 8. Yhteenveto kyselyn tuloksista koulutusaloittain: kielten- ja viestinnänopettajat

	Kulttuuri	LiTa	Luonnonvara	Matkailu...	SosTer, liikunta	Tekniikka, liikenne	Luon- nont.	Hu- man.
A / yksikkösi ammatillinen kieltenopetus (Y = tärkeys)	1. suullinen 2. kirjallinen 3. substanssi	1. suullinen 2. sanasto 3. substanssi	1. sanasto 2. suullinen 3. substanssi	1. sanasto 2. suullinen 3. kirjallinen	1. sanasto 2. suullinen 3. kirjallinen	1. suullinen 2. sanasto 3. kirjalliset	ei riittävästi dataa	ei riittävästi dataa
A / Yksikkösi ammatillinen (X = nykytila)	1. yleiskieli ja kielioppi 2. substanssi 3. kirjallinen	1. sanasto 2. suullinen 3. kirjallinen	1. sanasto 2. substanssi 3. yleiskieli ja kielioppi Kehityskohde: suullinen X=48.1	1. yleiskieli ja kielioppi 2. suullinen 3. kirjallinen	1. substanssi 2. yleiskieli 3. sanasto 4. suullinen	1. suullinen, 2. sanasto 3. kirjallinen		
B / Muita kieltenopetuksen käyttäjiä (Y = tärkeys)	1. integrointi 2. ulkopuolisten sidosryhmien osallistuminen 3. kulttuurien välistä viestintää kieliopinnoissa	1. kielialueeseen perehtyminen 2. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 3. kansainvälistymisen vaikuttava kieltenopetusseen	1. kansainvälistymisen vaikuttava kieltenopetusseen 2. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 3. ammattialueeseen opettajat osallistuvat kieliopintojen suunnitteluun (x=32.7, y=65.8)	1. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 2. ammattialueeseen opettajat osallistuvat kieliopintojen suunnitteluun 3. kielialueeseen perehtyminen	1. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 2. ammattialueeseen opettajat osallistuvat kieliopintojen suunnitteluun 3. kielialueeseen perehtyminen	1. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 2. Kansainvälistymisen vaikuttava kieltenopetusseen 3. ammattialueeseen opettajat osallistuvat kieliopintojen suunnitteluun 4. kielialueeseen perehtyminen	ei riittävästi dataa	ei riittävästi dataa

	Kult.	LiTa	Luonnonvara	Matkailu	SosTer	Tekniikka, liikenne	Luonnont.	Huoman.
B / Muita kieltenopetuksen käyttäjät (X = nykytila)	1. kielialueeseen perehtyminen 2. yleissivistys 3. yksikön kansainvälistyminen Kehityskohteet: Integrointi X=37.6, Y=71.6; ulkop. sidosryhmät X=24.6, Y=66.2; kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa X=42.8, Y=65.5	1. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 2. kulttuurienvälistä viestintää erillisenä 3. kielialueeseen perehtyminen. Kehityskohteet: Integrointi X=32.1, Y=69.0	1. Kansainvälistyminen vaikuttaa kieltenopetukseen 2. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 3. kulttuurienvälistä viestintää erillisenä Kehityskohteet: ammattiaineen opettajat kielten ops-suunnitteluun X=32.7, Y=65.8; ulkopuoliset sidosryhmät X=30.4, Y=62.2	1. kielialueeseen perehtyminen 2. kulttuurienvälistä viestintää 3. ammattiaineiden opettajat osallistuvat kieliopintojen suunnitteluun 4. kansainvälistyminen vaikuttaa kieltenopetukseen	1. kielialueeseen perehtyminen 2. yleissivistystason nosto 3. kulttuurienvälistä viestintää kieliopinnoissa 4. kansainvälistyminen vaikuttaa kieltenopetukseen Kehityskohteet: ammattiaineen opettajat osallistuvat kieliopintojen suunnitteluun X=33.3, Y=65.6		ei riittävästi dataa	ei riittävästi dataa
C / opetus vieraskielisessä koulutusohjelmassa	20 % kyllä 80 % ei	44,8 % kyllä 55,2 % ei	20 % kyllä 80 % ei	16,7 % kyllä 83,3 % ei	12,5 % kyllä 87,5 % ei	11,8 % kyllä 88,2 % ei		
C / Vieraskielinen opetus tilanne (Y = tärkeys)	1. ryhmätyöt 2. opettajan kielitaito 3. vieraskielinen terminologia	1. opettajan kielitaito 2. opiskelijoiden ryhmätyöt 3. lähiopetuksen valmistelu	1. opettajan kielitaito 2. lähiopetuksen valmistelu 3. vieraskielinen terminologia	1. opettajan kielitaito 2. lähiopetuksen valmistelu 3. vieraskielinen terminologia	1. opettajan kielitaito 2. opiskelijoiden ryhmätyöt 3. kansainvälisyys aiheissa	1. ryhmätyöt 2. opettajan kielitaito 3. lähiopetuksen valmistelu		

C / Vieraskielinen opetustilanne (X = nykytila)	1. opettajan kielitaito 2. lähiopetuksen valmistelu 3. ryhmätyöt	1. opiskelijoiden ryhmätyöt 2. kansainvälisyys käsiteltävissä asioissa 3. vieraskielinen terminologia	1. vieraskielinen terminologia 2. lähiopetuksen valmistelu 3. opettajan kielitaito	1. opettajan kielitaito 2. vieraskielinen terminologia 3. kansainvälisyys käsiteltävissä asioissa Kehityskohde: opiskelijoiden ryhmätyöt X= 42.8, Y= 79.9	1. opiskelijoiden ryhmätyöt 2. lähiopetuksen valmistelu vieraskielinen terminologia, opettajan kielitaito	1. opettajan kielitaito 2. kansainvälisyys 3. ryhmätyöt	
C /Kiinnostus laajentaa omaa opetusala	60 % kyllä 40 % ei	50 % kyllä 50 % ei	60 % kyllä 40 % ei	60 % kyllä 40 % ei	50 % kyllä 50 % ei	66,7 % kyllä 33,3 % ei	

	Kult.	LiTa	Luonnonvara	Matkailu	SosTer	Tekniikka, liikenne	ei riittävästi dataa	ei riittävästi dataa
D / Ammat- tinaineiden ja kieltenopetuk- sen opetus- järjestelyjen koordinointi	80 % olen yhdistänyt... 0 % en ole yhdistänyt... 20 % yhdistäisin, jos tukea 0 % yhdistäisin, jos aloite kielen- opettajilta 0 % kielen ja ammattitieteiden opetus erikseen	65,5 % olen yhdistänyt... 10,3 % en ole yhdistänyt... 13,8 % yhdistäi- sin, jos tukea 3,4 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 6,9 % kielen ja ammattitieteiden opetus erikseen	0 % 0 % 0 % 0 % 0 %	100 % olen yhdistä- nyt...	85,7 % olen yhdistänyt 0 % en ole yhdis- tänyt 14,3 % yhdistäisin, jos tukea 0 % yhdistäisin, jos aloite kielenopet- tajilta 0 % kielen ja ammattitieteiden opetus erikseen	52,9 % olen yhdistänyt... 5,9 % en ole yhdistänyt... 29,4 % yhdistäi- sin, jos tukea 5,9 % yhdistäisin, jos aloite kieltenopettajilta 5,9 % kielen ja ammattitieteiden opetus erikseen		
E / Kielten- opetuksen hallintomalli	0 % keskitetty, jossa fyysisesti erillinen kielikes- kus 40 % keskitetty, jossa erillinen hallinnollinen kielikeskus 20 % hajautettu 20 % koordinaatio 20 % jokin muu	0 % keskitetty, jossa fyysisesti eril- linen kielikeskus 20 % keskitetty, jossa erillinen hallinnollinen kielikeskus 40 % hajautettu; 25,9 % hajautettu; 29,6 % koordi- naatio 3,7 muu	0 % keskitetty, jossa fyysisesti eril- linen kielikeskus 20 % keskitetty, jossa erillinen hallinnollinen kielikeskus 40 % hajautettu malli 40 % koordinaatio- malli 0 % muu	0 % keskitetty, jossa fyysisesti erillinen kielikeskus erillinen hallinnolli- nen kielikeskus 83,3 % hajautettu 16,7 % koordinaa- tiomalli 0 % muu	0 % keskitetty, jossa fyysisesti erillinen kielikes- kus 20 % keskitetty, jossa erillinen hallinnollinen kielikeskus 40 % hajautettu 40 % koordinaatio- malli 0 % muu	5,9 % keskitetty, jossa fyysisesti erillinen kieli- keskus 35,3 % keskitetty, jossa erillinen hallinnollinen kielikeskus 52,9 % hajautettu 0 % koordinaatio- malli 5,9 % muu		
F / Hallin- tomallin arviointi; asioiden toteutuminen kieltenopetuk- sen hallinto- mallissa (Y = tärkeys)	1. kielenope-tuk- sen painoarvo (X= 23,8, Y=85,7) 2. kollegiaalinen yhteistyö ja tuki yksiköiden välillä 3. kv-kontaktit	1. opettajan kouluttautu- minen 2. kv-kontaktit kieltenopetuk- sessa 3. kollegiaalinen yhteistyö ja tuki eri opetusyksi- köiden välillä	1. kollegiaalinen yhteistyö ja tuki 2. kv-kontaktit 3. kouluttautumi- nen	1. kieltenopetuksen painoarvo (X=22,0, Y=85,3) 2. menetelmällinen kehittäminen 3. opettajien kouluttautuminen Kaikki kohdat kehittämiskohteita	1. kv-kontaktit 2. kollegiaalinen yhteistyö 3. kielenopetuksen painoarvo 4. menetelmällinen kehittäminen	1. kv-kontaktit 2. kollegiaalinen yhteistyö 3. kielenopetuksen painoarvo		

	Kulttuuri	LiTa	Luonnonvara	Matkailu	SosTer	Tekniikka, liikenne	
F / Hallintomallin arviointi; asioiden toteutuminen kieltenopetuksen hallintomallissa (X = nykytila)	1. opettajan kouluttautumisen menettely kehittäminen Kehityskohteet: kieltenopetuksen painoarvo, kollegiaalinen yhteistyö	1. kollegiaalinen yhteistyö ja tuki eri opetusyksiköiden välillä 2. opettajan kouluttautumisen menettely kehittäminen Kehityskohteet: kv-kontaktit, yritys yhteistyö, kielenopetuksen painoarvo	1. kouluttautumisen kv-kontaktit 3. kollegiaalinen yhteistyö ja tuki eri opetusyksiköiden välillä Kehityskohteet: yritysyhteistyö	1. menetelmällinen kehittäminen (X=47.9, Y=84.1) 2. kouluttautumisen (X=47.4, Y=83.2) 3. yritysyhteistyö (X=34.5, Y=77.4) 4. kollegiaalinen yhteistyö (X=29.1, Y=66.4) 5. kv-kontaktit (X=29.0, Y=76.0) 6. kielen painoarvo (X=22.0, Y=85.3) Kaikki kohdat kehittämiskohteita	1. kollegiaalinen yhteistyö 2. kouluttautumisen menettely kehittäminen Kehityskohteet: KV-kontaktit ja kielenopetuksen painoarvo kehittämisskohteita	1. menetelmällinen kehittäminen 2. kollegiaalinen yhteistyö 3. kouluttautumisen menettely kehittäminen Kehityskohteet: yritysyhteistyö, kielenopetuksen painoarvo ja kollegiaalinen yhteistyö	ei riittävästi dataa
G / Korkeakoulusi kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä (Y = tärkeys)	1. näkemys kielitaidosta ammatillisena osaamisena (X=35.7, Y=91.4) 2. johdon tuki opettajille (X=17.8, Y=87.4) 3. tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaiden...	1. johdon tuki opettajille 2. opettajien välinen yhteistyö 3. näkemys kielitaidosta ammatillisena ydinosaamisena	1. oppimisen kannalta tehokkaiden oppimismenetelmien käyttö 2. opettajien välinen yhteistyö 3. johdon tuki opettajille	1. opettajien tasa-arvoisuus 2. näkemys kielitaidosta ammatillisena osaamisena 3. oppimisen kannalta tehokkaiden oppimismenetelmien käyttö 4. johdon tuki opettajille	1. opettajien tuki opiskelijoille 2. opettajien välinen yhteistyö 3 näkemys kielitaidosta ammatillisena ydinosaamisena 4. autenttisenkaltaisia kielenkäyttötilanteita	1. johdon tuki oppimisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö 3. opettajien tuki opiskelijoille 4. näkemys kielitaidosta ammatillisena osaamisena	ei riittävästi dataa

	Kulttuuri	LiTa	Luonnonvara	Matkailu	SosTer	Tekniikka, liikenne	
G / Kor-keakoulu si kieltenopetusta ohjaavia tekijöitä; (X = nykytila)	1. opettajan tuki opiskelijoille 2. opettajien tasa-arvoisuus 3. opiskelijoiden itseohjautuvuus Kehityskohteet: kielitaito ammattillisena ydinosaamisena, johdon tuki, resursointi ohjauvälineenä, tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaat...	1. opettajan tuki opiskelijoille 2. opettajien tasa-arvoisuus 3. autenttisia kielenkäyttötilanteita hyödyntävä opetus Kehityskohteet: Näkemykset kielitaidosta ammattillisena ydinosaamisena X=31.9, Y=73.2; opiskelijoiden tasaarvoisuus X=37.6, Y=81.5; opettajien välinen yhteistyö X=38.2, Y=83.8	1. Opiskelijoiden tasa-arvoisuus; 2. opettajien tuki opiskelijoille, 3. autenttisenkaltaisia kielenkäyttötilanteita 4. tutkintojen tuottamisen kannalta tehokkaiden... Kehityskohteet: kaikki paitsi opiskelijoiden tasa-arvoisuus ja opettajien tuki. Vrt. erit. johdon tuki opettajille (X=21.4; Y=86.4) ja resursoinnin käyttö ohjauvälineenä kohti nykyaikaisempia... X=13.2, Y=80.1)	1. opettajien tuki opiskelijoille 2. opettajien välinen yhteistyö 3. Näkemys kielitaidosta ammatillisena ydinosaamisena	1. opettajien tuki opiskelijoille 2. opiskelijoiden tasa-arvoisuus 3. oppimisen kannalta tehokkaiden opetusmenetelmien käyttö Kehityskohteet: opiskelijoiden itseohjautuvuus, johdon tuki opettajille, resursoinnin käyttö ohjauvälineenä, opettajien tasaarvoisuus	ei riittävästi dataa	ei riittävästi dataa
H / Ammatillisen kieltenopetuksen tulevaisuuden pohdinta (Y = tarkeys)	1. pienryhmäopetus 2. yritysyritys yhteistyö 3. ammattiaineen opettajan ja kieltenopettajan paritöskentely	1. CLIL 2. yritysyritys yhteistyö 3. pienryhmäopetus	1. CLIL 2. ammattiopettajan ja kieltenopettajan paritöskentely 3. PBL 4. elämyksellinen oppiminen 5. virtuaaliopetus	1. pienryhmäopetus (X=30.6, Y=80.3) 2. yritysyritys yhteistyö 3. CLIL	1. ammattiopettajan ja kieltenopettajan paritöskentely 2. pienryhmäopetus 3. CLIL	1. pienryhmäopetus 2. elämyksellinen oppiminen 3. ammattiaineen opettajan ja kieltenopettajan paritöskentely	

	Kulttuuri	LiTa	Luonnonvara	Matkailu	SosTer	Tekniikka, liikenne	
H / Ammatillisen kielten opetuksen tulevaisuuden pohdinta (todennäköisyys)	1. pienryhmäopetus 2. elämyksellinen oppiminen 3. itseopiskelumahdollisuudet	1. CLIL 2. elämyksellinen oppiminen 3. virtuaaliopetus	1. CLIL 2. virtuaaliopetus 3. yritys yhteistyö 4. kielisalkkutyökentely	1. elämyksellinen oppiminen 2. CLIL 3. yritys yhteistyö	1. ammattiopettajan ja kieltenopettajan parityöskentely 2. elämyksellinen oppiminen 3. CLIL	1. elämyksellinen oppiminen 2. yritys yhteistyö 3. PBL	ei riittävästi dataa
Vastaukset	Etelä-Karjala, HAMK, KYAMK	Etelä-Karjala, Haaga, Helia, HAMK, Cop, KYAMK, Oulu, PkAMK, SeAMK, TAMK, TuAMK, Vaasa, Sydväst	KYAMK, Oulu, PKAMK, Savonia, SeAMK	Etelä-Karjala, Haaga, Helia, Kajaani, Oulu	Diakonia, Stadia, Kemi-Tornio, Kyamk, Laurea, Oulu, SeAMK, Vaasa, Sydväst	Stadia, HAMK, KPAMK, Lahti, Oulu, TAMK	ei riittävästi dataa
Kielet	16,7 % en 16,7 % ru 50 % su 16,7% FiFo	34,2 % en 28,9 % ru 10,5 % su 2,6 % FiFo 23,7 % muu	37,5 % en 25 % ru 12,5 % su 25 % muu	33,3, % en 50 % ru 16,7 % muu	41,7 % en 37,5 % ru 16,7 % su 4,2 % FiFo	54,2 % en 12,5 % ru 8,3 % su 4,2 % FiFo 20,8 % muu	

en = englanti; ru = ruotsi; su = suomi; FiFo = Finnish for foreigners; muu = muut kielet

LIITE 9. Kysely kielten alkeisopetuksen ammatillisuudesta; sähköpostikyselyn tulokset

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Taina Vuorela

KYSELY

11.12.2006

AMK	AMMATILLISET ALKEET	YLEISKIELISET ALKEET
PIRAMK	suomi vieraana kielenä	saksa, ranska, espanja, italia, portugali, venäjä, viro, kreikka
STADIA	tekniikan saksa	espanja, italia, ranska, venäjä, viro, japani, saksa
ETELÄ-KARJALAN AMK	-	alkeiskielten ensimmäiset 6 op yleiskieltä
HAAGA	ammattillisuus heti mukana alkeiskielten opetuksessa	-
LAHDEN AMK	-	venäjä, saksa, ranska, espanja, ruotsi: 6 op yleiskieltä
SEAMK	ammattillinen suuntaus mukana osittain (palvelutilanteet, sanasto)	
POHJOIS-KARJALAN AMK	-	saksa, ranska, venäjä yleiskieltä alussa: palvelutilanteet mukana
CENTRIA	ammattillinen suuntaus ideana heti alusta lähtien	-
LAUREA	alakohtaisia oppimistehtäviä mukana	alkeisopetus periaatteessa yleiskieltä
OAMK	opettajakohtaista vaihtelua, esim. saksassa ammatillisuus mukana; muilla alakohtaisia oppimistehtäviä mukana	alkeisopetus lähinnä yleiskieltä useimmissa kielissä

LIITE 10. Ristiintaulukointi hankkeen vierailuista ja haastatteluista

Vierailukohteet:

- Helsingin yliopiston kielikeskus (HY) ja oppimiskeskus Aleksandria
- Jyväskylän ammattikorkeakoulun kielikeskus (JAMK) (Heikki Tulkin puhelinhaastattelu)
- Linköpingin yliopisto, ammattikielen ja kulttuurienvälisen viestinnän osasto, Ruotsi (Avdelning för fackspråk och Interkulturell Kommunikation/Ekonomiska institutionen EKI)
- Maastrichtin yliopiston kielikeskus, Alankomaat
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kielipalvelut (PKAMK)
- Turun ammattikorkeakoulun kielikoulutuskeskus (TurkuAMK)

Haastattelujen aihepiirit:

- Hallintomalli ja tehtävät
 - Hallintomallin hyödyt
 - Hallintomallin haitat
 - Yhteistyö ammattiaineiden kanssa
 - Kustannukset
 - Ryhmäkoot
 - Läsnäolo kontaktiopetuksessa
 - Verkko-opetus ja itseopiskelu
 - Lähi- ja etäopetuksen suhde
 - Resursointi ja työaikajärjestelyt
 - Kieliopinnoista tiedottaminen
 - KV-palvelut ja -kontaktit
 - Kielikoulutus yrityksille
-

Korkea-koulu HY ja Aleksandria	Hallintomalli ja tehtävät Kielikeskuksessa n. 80 päätoimimista työntekijää, lisäksi vuosittain n. 50–60 sivutoimimista opettajaa tai sijaista. Kielikeskusta johtaa laitoksen johtaja, johtokunta ja opiskelijaneuvosto, johon kuuluu edustaja jokaisesta tiedekunnasta. Hallintohenkilöstö: n. 15 työntekijää (johtaja, hallintopäällikkö, opintosihteeri, tutkijalehtori, opintotoimiston, itseopiskelun ja atk-osaston työntekijät, kirjasto- ja osasto-sihteerit). Itsenäinen yksikkö; vastaa kaikkien tiedekuntien tutkintoihin sisältyvistä vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen opinnoista ja järjestää opetusta yliopiston kaikilla neljällä kampuksella. Äidinkielen ja viestinnän opetus on toistaiseksi tiedekuntien vastuulla. Kielipalvelut tarjoaa julkis-yhteisöille, yrityksille ja yksityisille kielipalveluja.	Hallintomallin hyödyt Opetuksen tasalaatuisuus (vrt. äidinkielen ja viestinnän opetus, joka on tiedekuntien vastuulla ja jonka laatu todettu epätasaiseksi; pyritään nyt kehittämään). Kielikeskuksessa tehtävä tutkimus liittyy ensisijaisesti opetukseen ja oppimiseen, ja laitoksen opetusta kehitetään oman tutkimuksen pohjalta.	Hallintomallin haitat Kieltenopetuksen keskittäminen fyysisesti erilliseen kielikeskukseen aiheuttanut jonkin verran ongelmia yhteistyössä kielten ja ammattilaisien opettajien välillä. Yhteistyö koetaan kuitenkin tärkeäksi ja sitä kehitetään.	Yhteistyö ammattilaisien kanssa Kielikeskuksen henkilökunta tekee yhteistyötä Helsingin yliopiston ainelaitosten kanssa.	Kustannukset Yliopiston rehtori päättää vuosittain tiedekuntien ja erillislaitosten (kielikeskus) määrärahoista (valtion budjetitvarat). Kielipalveluilla on oma erillinen budjettinsa yliopiston omat varat ja maksullinen toiminta). Kielipalvelut tukee kielikeskusta mm. matka- ja hankinta-asioissa.

Korkea-koulu JAMK	Hallintomalli ja tehtävät Fyysisesti erillinen kieli-keskus, jossa 20 kielen ja viestinnän opettajaa, kielikeskuksen johtaja, varajohtaja, 1 päätoiminen kielenkääntäjä, 2 assistenttia kielikeskuksen toimistossa. Itsenäinen tulosvastuuyksikkö.	Hallintomallin hyödyt Kieltenopetuksen OPS-suunnittelu on tehostunut: hyvien käytänteiden vertailu helpottunut, kun työskennellään samassa kielikeskuksessa. Henkiöstön työaikasuunnitelmaratkaisut ovat selkeitä, järkeviä. Vapaasti valittavien kielten tarjonta on koko JAMK:ssa sama.	Hallintomallin haikat Alussa oli muutosvastarintaa. Kielikeskus on nyt toiminut 6 v. ja on vakiinnuttanut asemansa. Lukujärjestysten suunnittelu on haasteellista. Tavoitteena on, että kielikeskuksen toimisto on mukana JAMK:n lukujärjestyksen suunnittelussa: ensin tehdään kielikeskuksen lukujärjestys, joka toimitetaan yksiköihin lopullisten lukujärjestysten tekoa varten.	Yhteistyö ammattiaineiden kanssa On aiempaa haasteellisempaa pitää yhteyttä ammattiaineiden opettajiin. Jotkut koulutusohtejelmat resursoivat erikseen tätä työtä.	Kustannukset Kielikeskusta luotaessa tavoitteena oli toiminnan kustannustehokkuus: samalla budjetilla pyrittiin monipuolisempaan tarjontaan. Budjetti 2005 € 1,3 milj.

Korkea-koulu	Hallintomalli ja tehtävät	Hallintomallin hyödyt	Hallintomallin haitat	Yhteistyö ammattinaiden kanssa	Kustannukset
Linköping	Kieltenopetus on organisoitu kahden eri yksikön kautta (tämä on välivaihe, sillä hallinnollinen uudistus jatkuu) 1. Avdelningen för fackspråk och interkulturell kommunikation, joka sijaitsee liike-elämän yksikössä (Ekonomiska institutionen) - EKI/FACKSPRÅK, 2. Institutionen för språk och kultur - ISK. Henkilöstö: 1. EKI/FACKSPRÅK: johtaja, sihteeri, 10 opettajaa, 1 tohtoriopiskelijaa; 2. ISK: johtaja, 3 apulaisjohtajaa, 6 professoria, 31 kieltenopettajaa, 13 tohtoriopiskelijaa, 7 assistenttia, 3 opinto- neuvojaa. Tiedekunnat "ostavat" ammatillista kielikoulutusta EKI/FACKSPRÅK-yksiköstä. ISK:ssa opiskelevat valmistuvat kieltenopettajiksi, -tutkijoiksi. ISK vastaa myös tiedekuntien opiskelijoiden valitsemien "profiili"-kielten kielitaitokoulutuksesta (ääntämys, kielioppi, yms.).	Mahdollistaa ammatillisesti suuntautuneen, kielellisesti korkeatasoisen kieltenopetuksen toteuttamisen. Kansainvälisten koulutusohjelmien opiskelijat valitsevat yhden "profiili-kielen", jota he opiskelevat koko opiskeluajan, kunnes menevät vaihto-opiskelijaksi maahan, jossa profiilikieltä puhutaan.	Kieltenopetus on jaettu kahteen yksikköön, joista toisessa opiskellaan kieltä pääaineena, toisessa taas ammatillista erikoisviestintää. Pääaineopiskelijoiden määrä on laskenut, joten kieltenopetuksessa on parhailtaan hallinnollinen kehittämishanke, joka voi merkitä muutoksia. Kieltenopiskelu on pakollista vain kansainvälisissä koulutusohjelmissa. Toisaalta juuri tehdyn päätöksen mukaan kaikki opiskelijat tekevät jatkossa loppuyönsä englannin kielellä, joten tämä voi merkitä muutoksia englannin kielen opetukseen / sen pakollisuuteen.	Opetuksen monialaisuus on yksi LiU:n painoalueita ja sitä toteutetaan varsinkin lääketieteellisessä tiedekunnassa ongelmaperusteisessa oppimisessa. Kieltenopetuksessa EKI/FACKSPRÅK-yksikössä ammatillinen kieltenopetus ei ole kielten opiskelua teknisenä suorituksena, vaan kieltä ja ammattinaiteita opiskellaan yhdessä (esim. lakioopinossa ranskan kieltä ja Ranskan lainsäädäntöä) keskittyen myös esim. kulttuurienvälisen viestinnän eroavaisuuksiin. Arvioinnissa keskitytään prosessiarviointiin, mikä kuuluu myös PBL-opetukseen.	Kieltenopetuksen budjetti LiU:ssa on 8 milj. kruunua, josta ISK:n osuus on 1,4 milj. kruunua.

Korkea- koulu	Hallintomalli ja tehtävät	Hallintomallin hyödyt	Hallintomallin haitat	Yhteistyö ammattiainei- den kanssa	Kustannukset
Maastricht	Itsenäinen tulosvastuuyksikkö: 3 laitosta (englanti, modernit kielet, hollanti). Henkilöstö: johtaja, laitosten esimiehet, 60 kieltenopettajaa, 3 sihteerää, talousvastaava ja taloussihteeri, atk-tukihenkilö. Opetusta fyysisesti erillisessä kielikeskuksessa sekä tiedekunnissa (esim. lääketiede). Pakollinen kielikoulutus ja vapaaasti valittavia opintojaksoja, henkilöstön kielikoulutus, käännös- ja kielentarkastuspalvelut, maksullinen palvelutoiminta ulkopuolisille, kielikoulutuksen pedagogiikan kehittäminen.	Kieltenopetus aluksi yksityisen kielikoulun vastuulla. Yliopiston kielikeskus perustettu 1989. Malli on todettu hallinnollisesti selkeäksi - opettajat ovat sitoutuneet yliopiston linjauksiin, esim. PBL:n suhteen.	Ajoittaisia aikatauluongelmia kun toimitaan yhteistyössä eri tiedekuntien kanssa. Opiskelijaryhmät muodostetaan englannin kielessä tiedekuntakohtaisesti, joten ryhmät ovat heterogeenisiä taitotasojen suhteen. Muussa kieltenopetuksessa ryhmät muodostuvat lähtötason mukaan.	Yhteistyössä ajoittain ongelmia erillisten laitosten takia, mutta kielten ja sisältöaineiden opettajien yhteistyö on perusedellytys kieltenopetuksen PBL-toteutukselle, esim. englannin kielen tehtävät tulevat samaan aikaan järjestettävältä sisältö-aineen kurssilta. Integroitujen PBL-moduulien päättösesseet arvioidaan kielikeskuksessa; sisältöarvion ohjeet tulevat laitoksilta.	Kielikeskus perustettu alun perin myös kustannustehokkuuden takia.

Korkea-koulu	Hallintomalli ja tehtävät	Hallintomallin hyödyt	Hallintomallin haitat	Yhteistyö ammattiaineiden kanssa	Kustannukset
PKAMK	Itsenäinen tulosvastuuyksikkö (johtaja, sihteeri ja aikuiskoulutusvastaava), mutta opetus hajautettu yksiköihin. Kieltenopettajat kokoontuvat tiimeissä: englantti, ruotsi, harvinaiset kielet ja suomi.	Hallintomalli mahdollistaa kieltenopetuksen kokonaisvaltaisen ja monipuolisen kehittämisen. Kielipalvelut on laatinut kieltenopetuksen toimintaohjelman ja toiminnanohjausjärjestelmän. Kieltenopetusta voidaan kehittää nykyisessä mallissa kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti. Kieltenopettajien kollegiaalinen tuki ja yhteistyö lisääntynyt. Rekrytointi tapahtuu kielipalveluissa, jossa on alan asiantuntijuus. Kieltenopetuksen käytänteet ovat yhtenäistyneet, mikä on parannus opiskelijajärjestelyihin myös opiskelijoiden kannalta. Vapaasti valittavia opintojaksvoja ja valmentavia opintojaksvoja voidaan nykyisessä mallissa tarjota systemaattisemmin. Kieltenopettajien tasapuolinen osallistuminen koulutukseen kielipalvelujen rahoituksen turvin.	Hallintomallissa ei ole havaittu haittoja. Yhteys koulutusohjelmiin on säilynyt ja yhteistyö kieltenopettajien kesken on lisääntynyt. Mikään ryhmä ei ole ilmaissut haluavansa takaisin aiempaan hallintomalliin.	Kieliopintojen keskittäminen ei ole vaikeuttanut kieltenopettajien yhteistyötä koulutusohjelmien muiden aineiden opettajien kanssa. Kieltenopettajien työpisteet sijaitsevat edelleenkin yksiköissä, joten yhteistyö toimii kuten aiemmin.	Kustannustehokkuuteen on pyritty mutta tätä ei ole toistaiseksi seurattu. Sivutoimisten opettajien palkkaamiseen on ollut vähemmän tarvetta. Kieltenopetuksen ja kielipalvelujen laatu on pystytty nostamaan. Kielipalvelut-yksikön budjetti oli 1,1 milj. € (2005): sisältää henkilöstön palkat ja kehittämisresurssin.

Korkea- koulu TURKUA	Hallintomalli ja tehtävät Itsenäinen tulosvastuuyksikkö (päällikkö, sihteeri ja koul.suunnittelija), mutta opetus haja utettu yksiköihin. Pakolliset kielopinnot, henkilöstön kielikoulutus, maksullinen palvelutoiminta ulkopuolisille, kielikoulutuksen pedagogiikan kehittämisen. Kielikoulutuksella oma strategia ja toimintasuunnitelma. Yksi kielten ja viestinnän yliopettaja, joka vastaa kieleno- tuksen kehittämisestä ja tutkimuksesta. Kielten tiimit osallistuvat kielten opetuksen kehittämiseen. Kielikoulutuskeskus suunnittelee hanketoi- mintaa.	Hallintomallin hyödyt Kieltenopetuksen kokonaisvaltainen kehittäminen. Yhtenäiset käytännöt, koordinoitu toiminta ja selkeät vastualueet. Kieltenopettajien asiantunteva rekrytointi ja koordinoitu työnkuva. Maksullisella palvelutoiminnalla katetaan kieltenopettajien kouluttautumiskuluja.	Hallintomallin haitat Kaikki uudet opettajat rekrytoidaan kielikoulutuskeskukseen kaupan ja hallinnon VES:n mukaisesti. Tällä hetkellä osa lehtoreista edelleen yksiköiden työntekijöitä, joihin sovelletaan eri alojen virkakehtosopimuksia. Aiheuttaa eriarvoisuutta esim. suunnittelutuntien resursoinnissa.	Yhteistyö ammattineiden kanssa Kieltenopettajat toimivat edelleenkin yksiköissä. Yhteys ammattineen opettajiin on säilynyt. Kielikoulutuskeskuksen laatuja järjestelmän mukaan kielipintojen ops-suunnittelusta vastaavat kieltenopettajat koulutusohjelmien vastaavien kanssa.	Kustannukset Rahoitus koostuu perusrahoituksesta (v. 2006 180.000 €) ja ulkoisesta rahoituksesta (esim. yrityspalvelut ja projektrahoitus). Amk:n budjettiin varattu kielikoulutuskeskukselle määräraha, josta katetaan vapaasti valittavien kielten maksut, avoimen amk:n kielipintojen, kielten virtuaaliopintojen ja henkilöstökoulutuksen kustannukset.

Korkea-koulu	Ryhmäkoot	Läsnäolo kontaktiopetuksessa	Verkko-opetus ja itseopiskelu	Lähi- ja etäopetuksen suhde	Resursointi ja työaikajärjestelyt
HY ja Aleksandria	Optimaalinen ryhmäkoko 20. 20 opiskelijalle vahvistus kurssipaikasta viikkoa ennen kurssin alkua. Jonotuslistalla olevia pyydetään tulemaan ensimmäiselle istunnolle sen varalta, että jotkut ilmoittautuneista eivät olisi paikalla. Ryhmän minimikoko riippuu ryhmätyypistä ja kohdekielestä	Virallisesti vaaditaan täysi läsnäolo kontaktiopetuksessa, mutta käytännössä opettajilla on erityisjärjestelyitä, jos joku opiskelija ei ole ollut aina läsnä.	Verkkomateriaalia kielikeskuksen verkkosivuilla. Oppimiskeskus Aleksandriassa itseopiskelutilat, opiskelumateriaaleja yli 40 kielessä, tuutorointia kuudessa kielessä, yleistä kielten itseopiskelun ohjausta. Itseopiskelupalvelut myös yliopiston henkilökunnan käytettävissä. Materiaalia ei voi lainata kotiin.	14 lähiopetustuntia vastaa yhtä opintopistettä. Opettajien lähiopetustuntivelvollisuus 392 h / työkausi. Päätoimiset opettajat ovat kokonaistyöajassa (1600 h / lukukausi).	1600 h kokonaistyöaikaan sisältyy 392 kontaktiopetustuntia. 1 op = 14 h kontaktiopetusta.
JAMK	Minimiryhmäkoko 16, mutta vaihtelee opintojaksosten luonteen mukaan - suullisen viestinnän painotus merkitsee pienempiä ryhmäkokoja. Kaikille yhteiset pakolliset ruotsin ja englannin opintojaksot: ryhmäkoko n. 30. Vapaasti valittavien opintojaksosten minimiryhmäkoko on 18; 40-opiskelijan ryhmä jaetaan kahteen eri ryhmään.	Ei yhtenäistä käytäntöä. Riippuu opintojakson luonteesta: suullinen painotus merkitsee tiukempaa läsnäolovelvoitetta. Opettaja määrittää.	Englannin ja ruotsin pakollisissa 3 op:n opintojaksoissa 2 op tarjotaan verkossa. Tutkimusviestintää ja valmentavia opintojaksoja tarjotaan myös verkko-opetuksena. Saksan ja ranskan opetuksessa monimuoto-opetusta myös, jossa verkko mukana. Itseopiskelumahdollisuuksia ei tarjota tällä hetkellä, mutta ”oppimisbulevardi”-hanke on käynnissä, jossa tätä kehitetään (kielstudioita varustetaan parhaitillaan).	Opiskelijan työpanos 3 op:n opintojaksoissa on 80 h, jossa lähi- ja etäopetuksen suhde on 40 h / 40 h.	Kielikeskuksen opettajat ovat kokonaistyöajassa ja noudattavat AMK-opetuksen TES:tä. Päätoimiset opettajat: 3 op:n opintojakso vastaa 70-80 h työaikasuunnitelmaa. Englanninkielinen opintojakso toteutus merkitsee korkeampaa tuntimäärää työsuunnitelmassa (englanti tukikielenä). Itsensäkehittämissen resurssi 60 h / lukuvuosi. Sivutoimiset opettajat: korvaus pidettyjen oppituntien mukaan.

Korkea-koulu	Ryhmäkoot	Läsnäolo kontaktiopetuksessa	Verkko-opetus ja itseopiskelu	Lähi- ja etäopetuksen suhde	Resursointi ja työaikajärjestelyt
Linköping	Ryhmäkoko vaihtelee koulutusohjelmasta riippuen (10-25-36 opiskelijaa / ryhmä).	Läsnäolopakkoa ei ole opetuksessa, mutta joissakin seminaarityyppisissä tilanteissa sitä voidaan vaatia.	Verkko-opetusta ei juuri käytetä kieltenopetuksessa.	Yleensä 8 h lähiopetusta / 1 opintoviikko.	Opettajat työskentelevät 1700 h/lukuvuosi, josta opetusvelvollisuutta on 400 h. 1 h opetusta vastaa 4 h opettajan työsuunnitelmassa luusien opintojaksojen kohdalla suhde on 1 opetustunti / 5 h suunnittelua).
Maastricht	Ryhmäkoko on rajoitettu 12-15 opiskelijaan (paitsi plenary-luennoilla).	PBL-opetus koostuu seuraavasti englannissa: 2 kpl plenary-luentoja, joita seuraa 4 kpl tutoriaaleja samasta aiheesta. Jälkimmäisissä on läsnäolopakko, luennoilla ei. Muissa kielissä ei luontoja, vaan pienryhmäopetusta.	Tarkoitus on lisätä itseopiskelua, sillä ajoittain PBL-toimintaa häiritsee se, että opiskelijat eivät käy plenary-luennoilla ja eivät siten ole selvillä kurssin tavoitteista. Itseopiskelu on mahdollista kirjastossa, jossa on 20-paikkainen itseopiskelutila. Verkko-opiskelumahdollisuus myös kielistudiossa.	Puolet opintojaksojen opintopisteistä käytetään lähiopetukseen, mutta käytäntö vaihtelee jonkin verran.	Kieltenopettajat ovat kokonaisyöajassa (1600 h / lukuvuosi). Opetushenkilöstö voi käyttää 3 % kokonaisyöajastaan itsensä ammatilliseen kehittämiseen.

Korkea- koulu	Ryhmäkoot	Läsnäolo kontaktiopetuk- sessa	Verkko-opetus ja itseopis- kelu	Lähi- ja etäopetuksen suhde	Resursointi ja työaikajärjes- telyt
PKAMK	Minimiryhmäkoko on 14. Maksimin opettaja päättää itse. Keskimäärin kieltenopetuksessa ryhmäkoko on 20–25 opiskelijaa.	Kontaktiopetuksen läsnä-olovelvollisuus on yleensä 80 %, mutta joustovaraa on riippuen kursseista. Myös näyttökokeen avulla opiskelija voi saada vapautuksen läsnäolovelvollisuudesta.	PKAMK:ssa otetaan käyttöön R5-oppimisolusta, joka korvaa intranetin. Verkkokursseja esim. Writing at Work, Written Business Communication, eEnglish, eCluster (yhteistyössä TAMK:n ja yliopiston kanssa) on toteutettu. PKAMK on myös mukana KIVA3-virtuaalirenkaassa. Suomen kielen opetuksessa on toteutettu aihio-opetusta. Tämä vaatii lisätyötä: yliopistojen kielikeskukset ovat kiinnostuneita yhteistyöstä AMK:jen kieltenopetuksen kanssa mm. avoimen amk:n ja virtuaaliamk:n kautta.	Kielten opintojaksolla on keskimäärin puolet opintopistemäärästä lähiopetusta kurssista riippuen.	Yhden opintopisteen opintojakso toteuttaa vastaa noin 27 h opettajan työsuunnitelmassa vaihdellen opintojaksokohtaisesti; esim. maksullisen palvelutoiminnan puolella (yrityksille suunnatut kurssit) kurssien suunnitteluun varataan enemmän tunteja. Kieltenopettajille resursoidaan työsuunnitelmiin 40 h vuodessa ammattialan kehityksen seuraamiseen. Työaikasuunnitelmat tehdään kalenterivuositain. Koulutukset voidaan myös resursoida erikseen.

Korkea- koulu TURKUAMK	Ryhmäkoot Ei yhtenäisesti määrityt ryhmäkokoja. Vaihtelee, tekniikassa suurimmat ryhmät (jopa yli 30); pienissä koulutusohjelmissa, missä sisäänotto on 16/vuosi, ryhmäkoot 16. Osassa koulutusohjelmia on sovittu, että suullisen kielitaidon kursseilla maksimisaan n. 20 osallistujaa ja tarvittava määrä rinnakkaisryhmiä. Nämä ovat ko:n sisäisiä neuvottelukysymyksiä, ei yhteisesti määrättyjä.	Läsnäolo kontakti- opetuksessa Läsnäolokäytännöt ovat vaihtelevia opintojaksoista ja koulutusohjelmista riippuen.	Verkko-opetus ja itseopiskelu TurkuAMK:n kielikoulutusyksikkö on ollut mukana mm. KIVA2-hankkeessa (= kielten verkkomateriaalia ammattikorkeakouluille) ja laatinut muun hanketoiminnan puitteissa omia kieltenopetuksen konsepteja (Eurooppalainen kielisalkku -hanke ja DILAPORT 'digital language portfolio' -hanke). Ei tarjota tällä hetkellä itseopiskelumahdollisuuksia opiskelijoille.	Lähi- ja etäopetuksen suhde Perinteisesti 20-24 h/ov, mutta opettaja voi muuttaa lähiopetusmäärää jos pedagoginen toteutus on monimuotoinen (esim. verkko- tai salkkutyöskentely).	Resursointi ja työaika- järjestelyt Normaaliресурсointi kieltenopetuksessa 23 h/op (n. 32-35 h/ov). Yrityskoulutuksessa opettajan resurssi 42-45 h/1 ov (erityistapauksessa jopa 50 h/1 ov). Kielten tiimien jäsenten resurssi 4 h/kokous (kokouksia 6-8 krt/vuosi) ja vetäjien 150 h/vuosi. Kielikoulutuskeskuksen päätoimiset kieltenopettajat ovat kokonaistyöajassa.

Korkea-koulu	Kielioinnosta tiedottaminen	Kv-palvelut ja kontaktit	Kielikoulutus yrityksille
HY ja Aleksandria	Kielikursseista tiedotetaan kielikeskuksen opinto-oppaassa ja yliopiston intrassa.	Kielikeskuksella yhteistyötä muiden Euroopan maiden yliopistollisten kielikeskusten kanssa. Cercles:n (= Confédération Européenne des Centres de Langues de l'Enseignement Supérieur) kanssa, joka on kansainvälinen korkeakoulujen kielikeskusten liitto. Opettajat osallistuvat konferenssiin ja opettajavaihtoon. Vaihtoon lähteville opiskelijoille järjestetään preppauskursseja.	Kielikeskukseen kuuluva Kielipalvelut-yksikkö vastaa yliopiston henkilöstön kielikoulutuksesta ja käännös- ja kielentarkistuspalveluista, sekä tarjoaa räätälöityä kieltenopetusta ja muita kielipalveluja yliopiston ulkopuolisille tahoille.
JAMK	Uudet opiskelijat osallistuvat kielikeskuksen toimiston järjestämään infotilaisuuteen kieliointojen käytännön järjestelyistä. Opetusmoniste jaetaan, saatavana myös opiskelijoiden intrasta. Kielikeskuksella on oma verkkosivusto. Informaatiota saa myös toimistosta ja opettajilta.	Ei systemaattista yhteistyötä - satunnaista kyllä: esim. vaihtoon lähteville opiskelijoille hankittiin kielikeskuksen kiinan alkeisoppimateriaalia.	Ulkoisen liiketoiminnan kehittäminen on työn alla parhailtaan: yhteistyötä tehdään PKAMK:n kanssa. Erillinen koordinaattori hoitaa tätä kehitystyötä. Henkilöstökoulutusta ja käännöstoimintaa myös korkeakoulun sisällä maksullisena palvelutoimintana.
Linköping	Tiedekunnat tiedottavat opiskelijoitaan ammatillisesta kieltenopetuksesta. Opiskelijat saavat tietoa myös yliopiston verkkosivuilta www.liu.se sekä painetuista opinto-oppaista.	Tiedekunnissa on säännöllisesti ulkomaisia luennoitsijoita vaihto-ohjelmien puitteissa. Yhteistoimintaa vieraskielisten vaihto-opiskelijoiden kanssa järjestetään myös.	EKI/FAKSPRÅK-yksikkö ei markkinoi kielikoulutusta yrityksille, mutta yliopistolla on jonkin verran yliopiston ulkopuolisia asiakkaita. Tämä riippuu lähinnä henkilökunnan omista suhteista, eikä vaikuta kielikoulutuksen budjettiin.
Maastricht	Verkkosivut ja opinto-opas.	Kielikeskus tekee yhteistyötä yliopiston kv-palvelujen kanssa mm. vaihto-ohjelmien yhteydessä. Kielikeskus osallistuu Cercles-yhteistyöhön (=kansainvälinen kielikeskusten liitto).	10–15 % toiminnasta. Ei kuitenkaan lisää tulorahoitusta merkittävästi.

Korkea-koulu	Kieliopinnoista tiedottaminen Kieltenopettajat tiedottavat koulutusohjelmassa kieltenopinnoista ja niiden järjestämisestä aloitustilaisuuksissa järjestetään myös uusien opiskelijoiden kieltenopetuksen infotilaisuudet. Kieltenopetuksen verkkosivuilla sekä verkossa esillä olevassa vapaasti valittavien aineiden kurssitarjonnan yhteydessä on tietoa kieltenopintojaksoista. Infotilaisuudet toimivat opetustiloissa. OPSNETistä löytyvät opintojaksovauokset ja arviointiperusteet.	Kv-palvelut ja kontaktit Kieltenopettajat toimivat useissa koulutusohjelmissä kv-koordinaattoreina. Jos näin ei ole, kieltenopettaja osallistuu kv-työryhmien kokouksiin, sekä kv-koordinaattori kielipalvelun kokouksiin. Johtajan mukaan luonnollinen yhteys on tärkeä kielipalveluissa ja kv-toiminnassa. Kieltenopettajia osallistuu kv-hankkeisiin. Vrt. TAMK:iin on juuri perustettu oppimiskeskus, johon on keskitetty TAMK:n kieltenopetus ja kv-toiminta.	Kielikoulutus yrityksille Maksullisen palvelutoiminnan puitteissa järjestetävissä kieltenopetuksessa pyritään 20 % voittoon. Asiakkaita on tällä hetkellä noin 30/vuosi. Opintojaksojen minimikesto 20 h. Aikuisopetusvastaava markkinoi ja hallinnoi ulkoisia kielipalveluita tehden tarjoukset kyseilyihin. Laskutus toimii Rehtorin toimiston kautta. Ammattikorkeakoulun sisäisenä koulutuksena järjestetään henkilöstökoulutusta mm. CLIL-opettajille. Tavoitteena on, että CLIL-opettajat testataan Dialangin (Euroopan neuvoston kehittämä tasotestaus) avulla, ja että B2-tason taidon saavutukset voivat toimia CLIL-opettajina.
TURKUAMK	Yksiköiden / koulutusohjelmien kieltenopettajat tiedottavat kieltenopinnoista aloittaville opiskelijoille. Kielikoulutuskeskuksen pääliikkeenä ei ole puuttunut lukuvuoden alussa tapahtuvaan tiedottamiseen, mutta totesi, että se voisi olla hyödyllistä: kielikoulutuskeskus henkilöityisi paremmin. Kielten ja viestinnän opetuksesta on tehty opinto-opas. Kielikoulutuksella on myös oma verkkosivusto (osoitteessa http://www.turkuamk.fi/kielikoulutuskeskus/).	Kielikoulutuskeskuksen pääliikkeenä ja TurkuAMK:n kv-johtaja ovat suunnittelemassa tiiviimpää yhteistyötä; kansainvälisyys nähdään ammatillisena pätevytenä, jolla luonteva linkki kielikoulutuskeskukseen. Kieltenopettajia toimii myös kv-koordinaattoreina ammattikorkeakoulussa.	Kielikoulutuskeskuksen yritysopetuksessa vastaa koulutussuunnittelija. Yrityksille suunnattu kieltenopetus on tuoteistettu. Tuotteet kuten kielisalkku, viestintäsalkku ja digisalkku erottavat kielikoulutuskeskuksen ulkoisen kielikoulutuksen alueen vastaavien yritysten tarjonnasta.

LIITE 11. Englanninkielen taitotasot

ENGLANTI /Kirjoittaminen (11.5.2007)

	Kokonaiskuvaus	Ymmärrettävyys	Rakenteet	Sanasto
Opiskelija pystyy ammattialaansa liittyvissä kirjallisissa viestintätilanteissa...				
2	- käyttämään kieltä erittäin sujuvasti - tuottamaan selkeää, monipuolista ja hyvin jäsentynyttä tekstiä vaativistakin aiheista	- tuottamaan tekstiä joka on selkeää, täsmällistä ja hyvin jäsentynyttä - käyttämään tilanteen, genren¹ ja vastaanottajan vaatimaa tyyliä	- käyttämään monipuolisia rakenteita osuvasti ja oikea-kielisesti	- käyttämään taitavasti erittäin laajaa ammattialalla ja toimintaympäristössä tarvittavaa sanastoa - käyttämään kohdekielille tyypillisiä ilmauksia oikein ja luontevasti
C1	- (kuten tasolla C2) vaikea kielellisiä lipsahduksia saattaa esiintyä)	- (Kuten tasolla C2, vaikka tilanteen huomioon ottaminen onnistuu täysin vain keskeisimmässä tilanteissa/genressä)	- käyttämään taitavasti monipuolisia rakenteita, vaikka satunnaisia lipsahduksia esiintyy vaativimmissa rakenteissa	- käyttämään taitavasti laajaa ammattialalla ja toimintaympäristössä tarvittavaa sanastoa - käyttämään idiomattisia ilmauksia tai löytämään korvaavia ilmaisumuotoja, vaikka satunnaisia sanaston lipsahduksia saattaa esiintyä
B2	- tuottamaan hyvää, melko monipuolista ja johdonmukaista tekstiä, jossa kuitenkin voi esiintyä lukurytmiä jossakin määrin häiritseviä kielellisiä virheitä	- tuottamaan tekstiä joka on pääosin selkeää, jäsentynyttä ja tyyllillisesti asianmukaista, ja jossa kehitellään argumentteja systemaattisesti, vaikkakaan se ei kaikilta osin vastaa viestintätilanteen vaatimuksia - ilmaisemaan ajatuksiaan ilman että ilmaisutaito juurikaan rajoittaa ymmärrettävyyttä	- käyttämään yleensä rakenteita hyvin, vaikka lauserakenteissa saattaa esiintyä puutteita, jotka eivät yleensä aiheuta väärinkäsityksiä	- käyttämään melko laajasti ammattialalla ja toimintaympäristössä tarvittavaa sanastoa - käyttämään vaihtelevaa kieltä, korvaavia ilmaisuja ja tavallisia idiomattisia ilmauksia, vaikka satunnaisissa ja ilmauksissa voi esiintyä virheitä, jotka eivät estä viestin perillemenoaa

B1	- ilmaisemaan ajatuksensa ymmärrettävästi melko selkeällä, yksinkertaisella ja pääosin yhtenäisellä tekstillä, vaikka ammattialan erityiskielellä on yleensä puutteita ja lukurytmiä häiritseviä peruskielen virheitä esiintyy - laatimaan dokumentteja pääasiasa vain kielellisten apuvälineiden avulla	- ilmaisemaan ajatuksiaan yksittäisin ymmärrettävien virkkein, jotka eivät aina muodosta loogista kokonaisuutta, ja vain satunnaisesti viestintätalanteen tarpeet huomioiden - ilmaisemaan itseään yleensä ymmärrettävästi, vaikka tekstin hajanaisuus, niukkuus ja/tai virheellisyys häiritsevät jossakin määrin	- käyttämään rakenteita tyydyttävästi, ja tavallisia rakenteita melko hyvin, vaikka äidinkielen vaikutus voi olla selvästi havaittavissa lauserakenteissa	- käyttämään tyydyttävästi oman alan ja toimintaympäristön perussanastoa, mutta usein vain kielellisten apuvälineiden avulla - viestimään yleensä ymmärrettävästi, vaikka sanavalinnoissa esiintyy epäselvyyksiä ja virheitä erityisesti ennestään tuntemattomissa aiheissa
A2	- tuottamaan yksinkertaista, jossakin määrin ymmärrettävää mutta usein heijanaista tekstiä, jossa kielelliset virheet häiritsevät sekä lukurytmiä että viestin perillemeno	- ilmaisemaan ajatuksiaan vain tekstillä, jonka kokonaisrakenne on vajavainen ja joka ei huomioi tekstityypin perusrakennetta, eikä viestintätalanteen vaatimuksia - tuottamaan vain osin ymmärrettävää tekstiä koska tekstin hajanaisuus, niukkuus ja/tai virheellisyys vaikeuttavat ymmärtämistä suuresti	- käyttämään yksinkertaisia rakenteita jokseenkin oikein, mutta tehden systemaattisesti virheitä perusrakenteissa, esimerkiksi aikamuodoissa	- käyttämään vain suppeaa ja konkreetteihin asioihin liittyvää sanastoa

i "Genre" Lajityyppi eli "genre" on prototyyppistä viestintää, jolla on viestintätarkoitus, rakenne, tyyli, sisältö ja aiotto kuulijakunta, esim. puhelu, esitelmä. (esim. Swales 1990:58)

	Kokonaiskuvaus	Vuorovaikutus	Ymmärrettävyys & Rakenteet	Sanasto	Ääntäminen
C2	- käyttämään kieltä hyvin laaja-alaisesti ja hallitusti - ilmaisemaan ajatuksiaan spontaanisti, erittäin sujuvasti ja täsmällisesti - painottamaan asioita, nostamaan esiin eroja ja välttämään epäselvyyksiä - esittämään selkeän ja sujuvan kuvauksen tai perustelun asiayhteyteen sopivalla tyyllillä	- toimimaan tasaveroisena viestintäkumppanina - taitavan kielenkäyttäjän kanssa - viestimään vakuuttavasti ja selkeästi esim. monimutkaisissa neuvotteilitilanteissa - ottamaan puheenvuoronsa erittäin luontevasti - jäsentämään ja sovitamaan ilmaisunsa hyvin joustavasti tilanteen³ mukaan	- käyttämään sujuvaa rakenteellisesti moitteetonta ja viestintätavoitteita hyvin tukevaa kieltä myös monimutkaisista aiheista vaativissakin tilanteissa	- käyttämään vivahteikasta ja täsmällistä sanastoa - korvaamaan puutteet huomaamattomasti	- kuten C1
C1	- ilmaisemaan itseään melko vaivattomasti käyttäen tilanteeseen sopivia kielellisiä muotoiluja tarvitsematta rajoittaa sanottavaansa - esittämään selkeitä, yksityiskohtaisia kuvauksia ja esityksiä mutkikkaistakin aiheista	- kehittelemään keskustelua sujuvasti ilman tukea - viestimään abstrakteistakin aiheista esim. neuvotte-luis-sa spontaanisti ja sujuvasti - kytkemään omat puheen-vuoronsa taitavasti muiden puheenvuoroihin	- puhumaan selkeästi ja jäsenneilysti mutta joutuu tinkimään sujuvuudesta aiheen ollessa vaativa - käyttämään rakenteellisesti monipuolista lähes virheetöntä kieltä, eivätkä virheet haittaa ymmärtämistä	- käyttämään kohdekielelle tyypillisiä ilmaisuja ja sanastoa täsmällisesti ja tilanteeseen sopivasti - pystyy tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ilman että puhe katkeaa	- ääntämään erittäin luontevasti ja vivah-teikkaasti - käyttämään luontevaa ja vaihtelevaa lauserytimiä ja lause-painoa ilmaisemaan merkitysvaihteita

ⁱⁱ "Ammattiala" viittaa diskurssiyhteisön (esim. työyhteisön) viestintään, jossa henkilö toimii jossakin roolissa (esim. insinöörinä). "Ammatillinen diskurssi" on viestintäyhteisön tuottamaa viestintää, jolla on yhteiset tavoitteet, viestintämekanismit, osallistumismekanismit, yhden tai usean lajiin käyttö, jonkin verran omaleimasta sanastoa ja jäsenet, jotka tuntevat sisällön ja joilla on viestintäkokemusta. [Swales 1990:25-27]

ⁱⁱⁱ "Tilanne" tai "puhettilanne" on kokonaisvaltainen käsite, joka sisältää erilaisia kontekstuaalisia tekijöitä kuten diskurssityyppi tai genre, osanottajien roolit ja keskinäiset suhteet, kulttuurit. Kulttuuri tulisi ymmärtää kielellisenä, etnisenä, organisatorisena ja ammatillisena kulttuurina.

B2	- toimimaan puhe-tilanteissa, jotka vaativat kykyä ilmaista näkökantoja ja kehittää argumentteja, joutumatta juuri rajoittamaan sanottavaansa - kuvaamaan omin sanoin erilaisia asioita yhtämittaisesti, yksityiskohtaisesti ja selkeästi vaikkakin ajoittain hieman epäroiden	- osallistumaan sujuvasti keskusteluun tilanteeseen sopivalla tavalla - ymmärtämään keskustelun yksityiskohtia, välittämään monitahoista tietoa ja perustelevaan omaa kantaansa - kommentoimaan toisen puhetta sekä esittämään täydentäviä näkökohtia ja johtopäätöksiä - ottamaan puheenvuoroja, vaikkakaan ei aina tyylikkäästi	- viestimään sujuvasti ja vaivattomasti ymmärrettävällä kielellä - käyttämään rakenteita pääosin oikein, eivätkä virheet haittaa ymmärtämistä	- käyttämään laajaa sanavarastoaan täsmällisesti ja vaihtelevasti, mutta sanavalinnoissa voi esiintyä epätarkkuuksia - käyttämään kiertoilmaisuja, jotka edesauttavat viestin perillemenoa	- ääntämään selvästi ja luonnollisesti - kiinnittämään huomiota myös intonaatioon
B1	- selviytymään useimmista tavanomaisista tilanteista - puhumaan tutuista tai itseään kiinnostavista asioista johdonmukaisesti - puheessa voi olla toistuvasti taukoja ja korjauksia - perustelevaan ja selittämään lyhyesti mielipiteitä ja suunnitelmia - pitämään tutusta aiheesta valmistellun yksinkertaisen ja ymmärrettävän esityksen	- osallistumaan merkityksellisesti pitkäkköön selkeällä kielellä käytävään keskusteluun konkreettisiin asioista, vaikka tarvitsee keskustelemisensä kielellistä tukea ajatustensa ilmaisuun - esittämään siihenastisesta keskustelusta koosteen tekemään toisto- tai tarkennuspyynnön - jossain määrin muokattamaan ilmaisuun tilanteeseen sopivaksi	- ilmaisemaan mielipiteensä pääosin ymmärrettävästi ainakin helpoista aihepiireistä, vaikka ajoittain voi olla vaikeaa ymmärtää puhujan tavoitteita - käyttämään yksinkertaisia kieltä välttämättä vaatimattomasti rakenteita, minkä johdosta puheen niukkuus ja yksinkertaisuus voivat vaikeuttaa ymmärtämistä tai aiheuttaa väärinymmärtämisiä	- käyttämään hyvin alansa perussanastoa - käyttämään tavallisimpia sanontatapoja, mutta monimutkaisten asioiden ilmaisemisessa esiintyy virheitä	- ääntämään ymmärrettävästi vaikka vierasperäinen korostus on ilmeistä - kiinnittämään vain vähäistä huomiota intonaatioon

A2	- viestimään tutuista asioista yksinkertaisissa ja rutiinimaisissa tilanteissa - kuvailemaan yksinkertaisia ilmauksia ja lauseita käyttäen omaa taustaansa, elin- tai työympäristöään - pitämään lyhyen, yksinkertaisen, harjoitellun esityksen tutusta aiheesta	- osallistumaan helppoihin puhetilanteisiin, esim. selkeään ja hitaaseen tiedonvaihtokeskusteluun⁴, mutta pystyy harvoin ylläpitämään keskustelua ja joutuu usein pyytämään keskeisten seikkojen toistamista - muotoilemaan ilmaisunsa vain muiden avulla	- viestimään ymmärrettävästi lyhyissä, listanomaisissa puheenvuoroissa, vaikka perusrakenteiden systemaattinen käyttö horjuu ja keskustelu kumppani voi joutua pyytämään toistoa - ilmaisemaan ajatuksiaan vain runsaiden taukojen ja uudelleenmuotoilujen avulla	- käyttämään jokapäiväisiin tilanteisiin liittyvää keskeistä sanastoa	- ääntämään yleensä ymmärrettävästi virheistä huolimatta - keskittymään ääntämisessä enemmän yksittäisiin sanoihin kuin lauserytmiin ja intonaatioon

^{iv} "Tiedonvaihtokeskustelu" on keskustelu, jonka päätarkoituksena on informaation vaihtaminen tai välittäminen puhujien kesken.

Kieltenopettajilta saadun palautteen perusteella työryhmä on päättänyt jättää 'Viestintästrategiat' -sarakkeen pois muuttujien joukosta. Tämä ei tarkoita, etteikö viestintästrategioiden mukanaolo olisi olemassa ja tärkeää; emme vain toistaiseksi kykene kuvaamaan niitä riittävän systemaattisesti.

Viestintästrategiat liittyvät siihen missä määrin opiskelija osaa

- keskeyttää, pyytää tarkennusta tai kompensoida ja täydentää keskustelun puutteita
- käyttää erilaisia kuuntelustrategioita (1.aktiivisesti: äännähdellen, kommentoiden, kysyen, kohteliaisuuksia antaen, 2. kriittisesti argumentoiden 3. sosiaalisesti osoittaen empatiaa, 4. hiljaa tarkkaillen jne.)
- poimia tietoa, tiivistää ja muokata viestejä eri tarkoituksiin
- kuuntelun perusteella tiivistää näkökantoja ja esittää kompromisseja
- esittää asioita suoraan tai ensin taustoittaen ja perustellen
- käyttää puhekumppanin nimeä ja taustatietoja räätälöidäkseen viestiä tarkoitukseen sopivammaksi
- päätellä merkityksiä tuntemattomista ilmaisuista
- soveltaa tietojaan uusissa tilanteissa ja rakentaa omaa kielitaitoaan

'Tilanne' tai 'puhetilanne' on kokonaisvaltainen käsite, joka sisältää erilaisia kontekstuaalisia tekijöitä kuten diskurssityyppi tai genre, osanottajien roolit ja keskinäiset suhteet, kulttuurit. Kulttuuri tulisi ymmärtää kielellisenä, etnisenä, organisatorisena ja ammatillisena kulttuurina.

'Tiedonvaihtokeskustelu' on keskustelu, jonka päätarkoituksena on informaation vaihtaminen tai välittäminen puhujien kesken.

LIITE 12. Artikkeli Vuorela, Simon (2007): Learning Languages for Professions. Research Papers International Nordic – Baltic conference of the World Federation of Language Teacher Associations, Riga, Latvia 15-16 June 2007.

VUORELA, T. (Oulu University of Applied Sciences) and **SIMON, H.** (Seinäjäki University of Applied Sciences), Finland

LEARNING LANGUAGES FOR PROFESSIONS.

A DEVELOPMENT PROJECT IN TERTIARY-LEVEL LANGUAGE INSTRUCTION IN FINLAND, 2005-2006.

ABSTRACT

Learning Languages for Professions. A Development Project in Tertiary-Level Language Instruction in Finland, 2005-2006

The aim of the study was to gather data from relevant stakeholders regarding their views of the present state of language instruction at universities of applied sciences in Finland. The methods used involved quantitative, qualitative and ethnographic-type approaches. According to the results, 1. more cooperation is required in tertiary-level language education between teachers of profession-related subjects and language teachers; 2. more innovative and varying pedagogical approaches to language and communication instruction are needed, e.g. project-based language learning through close contacts of teaching staff with relevant stakeholders in the working world. It can also be stated that positive influence on language instruction has been reported in the tertiary level when language studies are governed as a separate administrative unit by professionals in the field, allowing them to obtain a higher profile.

Keywords: professional language training, integration, PBL, ALMS, CLIL

1. Introduction

Since the creation of the network of polytechnics (as of 2006, universities of applied sciences, UAS) in Finland in the 1990s, there has been active research and discussion in the field of tertiary-level education regarding relevant pedagogic approaches for professional higher education (e.g. Ekola 1992, Liljander 2002, Auvinen 2004). Similar topics have also been discussed and studied elsewhere, e.g. in the context of British higher education (e.g. Taylor 1999, Pratt 1997). Professional language training received particular attention when a committee of experts gathered by the Finnish Ministry of Education published its recommendations for the organisation of professional language training in Finnish polytechnics in 1999. Since then in many UASs in Finland, development strategies have been created in order to form administratively efficient units for language learning. This has meant, in many UASs, the creation of separately managed administrative units of language training and services. The main aim has been to produce, first and foremost, solutions which enable the use of pedagogically sound methodology for professional language learning in higher education. This project continues in the same vein and explores the issues further. Besides evaluating the present quality of language training in the tertiary level in the participating educational establishments, the study also set out to explore the present state of integration of language training into the instruction of profession-related subjects.

2. Goal of the work

The main aims of the study were the following: 1. to explore the present state of language studies, i.e. foreign languages and Swedish and Finnish, in the participating educational establishments, namely, the Seinäjoki University of Applied Sciences (SeAMK) and the Oulu University of Applied Sciences (OAMK); 2. to survey the state of integration of language training content into professional subjects in the Finnish UASs; 3. to become acquainted with innovative ways of integrating language studies into professional subjects. There seems a general need for more creative and self-directive methods of learning in higher education (see Bélanger 2005), e.g. via approaches such as problem-based learning (PBL) (see e.g. Poikela et al. 2005; Dahlgren et al. 2005). The study was also timed so that it would fit in well with the general developments taking place in Finnish higher education as curricula were being streamlined for the Bologna process (see http://ec.europa.eu/education/policies/educ/bologna/bologna_en.html).

3. Materials and methods

The study lasted for two years, 2005-2006. During the project a combination of qualitative and quantitative methods were used in evaluating the material. Ethnographic-type fieldwork was also carried out as the researchers visited other establishments of higher education. Different types of material were collected during the study. The project consisted of three phases: Phase 1. internal evaluation by the participating UASs, during which the objective was to analyse the core content of the language curricula of the participating UASs (see Tuning Project), and to evaluate the levels of proficiency of the language courses according to the Common European Framework of Reference for Languages (2001). A second objective was to collect information from the language teachers' own description of expertise and needs for further training. Phase 2 consisted of a set of visits to relevant educational establishments both in Finland and abroad. Phase 3 consisted of a nationwide survey of the quantity and quality of cooperation between language teachers and teachers of profession-related subjects in Finnish UASs.

4. Results

The study comprised three phases, namely, internal evaluation of the participating UASs, visits to relevant educational establishments, and a national survey of four stakeholder groups. In this section, the main findings of each phase will be outlined. However, regarding the description of the curricula of language instruction in terms of core contents and proficiency levels, the work is a long-standing process that was started during the project, but that is still in progress.

4.1 Internal surveys

All the language teachers at SEAMK and OAMK received a questionnaire about their present know-how and needs of training, of which they were asked to give a personal evaluation. At OAMK, the response rate was thirty percent (30%) and at SEAMK, fifty-six percent (56%). The teachers were asked to describe their pedagogical views on teaching. The answers clearly show that some teachers hold more traditional views with an emphasis on behaviourism in language learning and, consequently, see traditional 'frontal' teaching as a basic tool for teaching languages. Generally, the views expressed were mainly a mixture of cognitive views, humanism, constructivism and socioconstructivism (see e.g. Demers et al. 2006), and, according to the respondents, the methodology is chosen on the basis of the skills to be learned. The teachers saw their role in the learning process to be that of a guide, a facilitator, whose task is, most of all, to encourage students to learn in and outside class. Generally, the teachers expressed the need for students' self-directiveness in learning languages. The teachers can provide 'scaffolding' through guidance and appropriate course content. Surprisingly, students' conservative attitudes were reported to sometimes hinder the application of modern pedagogical approaches, such as virtual learning with the help of computers. The importance of a safe and motivating atmosphere, which enables language learning through positive experiences in order to facilitate learning, was also emphasised.

In both organisations, the respondents reported a wide range of profession-related work experience in fields such as translation, journalism, export and foreign trade, selling, administration, tourism and health care. Many teachers felt that work experience from other fields besides education is a resource, which gives them insight into the requirements of the worklife for future graduates. Many of the language teachers had also worked and/or studied abroad, which was considered useful practical experience for teaching intercultural communication in language courses, in addition to having gained theoretical knowledge about the issue during studies.

Teachers at UASs are expected to involve research and development activities (R&D) into their work to an increasing degree. At present the number of teachers involved in R&D is still limited. There was some obscurity about what classifies as R&D in UASs. The teachers reported on the following: doctoral studies involving writing academic articles, different UAS-internal surveys and national surveys, testing electronic language learning materials, and writing instruction materials. The majority of the respondents were not involved in R&D at the time of the survey, which indicates a need for improvement. The teachers were also asked whether their present expertise is adequate in meeting the challenges of their work. The following training needs were reported: adult pedagogics; new methodology, e.g. PBL; computer-based virtual learning; CLIL (Content and Language Integrated Learning); further training in the professional field they work in, such as business or technology; and leadership skills.

4.2 National surveys

The national survey on language training in the Finnish UASs was carried out during the spring term of 2006, when a web-based questionnaire about language instruction was sent to four different groups, namely, 1. directors of degree programmes, 2. teachers of profession-related subjects, i.e. all the other teachers of UASs except language teachers, 3. language teachers, and 4. students of all the UASs in Finland. The aim of the survey was to gain an understanding of how successful the present contents and methodology of language instruction were seen to be nationwide by these stakeholders. The employer sector was not included in the study, as several surveys have been conducted quite recently about the needs of language instruction by the future employers [see e.g. Penttinen 2002, Karjalainen et al. 2005, Huhta et al. 2006]. The main results of the survey will be described in sections 4.2.1 to 4.2.3.

4.2.1 Directors of degree programmes

In the directors' survey 291 persons nationwide responded to the questionnaire. The directors were asked to evaluate the content, quality and organisation of language instruction in their unit: on the whole they were satisfied with its present state. Four different administrative models can be identified in the UASs in Finland (see e.g. Alalouko 2004): 1. decentralised model, where language teaching takes place in different professional units involving different degree programmes; 2. coordination model, where teaching is decentralised, but it is coordinated by one teacher; 3. centralised model with a separate language centre; and 4. administratively centralised model, where teaching is decentralised but the administration is centralised. In the directors' estimation, the decentralised model and the model where language instruction is separately administered although teaching is decentralised rated the highest. The fact that the decentralised model rated high could be, at least partly, explained by the fact that it is the traditional way of organising language instruction in the UASs, and a change may be perceived as threatening. The model with a separate administrative unit received a good rating, possibly because it allows a higher profile for language instruction with e.g. a separate budget. Still, the directors felt it to be important that language teaching takes place in different professional units, i.e. it is decentralised, as this allows cooperation between teachers of different fields. Approximately half of the respondents reported on ways of integrating profession-related and language instruction content.

According to the directors, among the factors that require further development in language training are: contact with important stakeholders outside the educational establishment: e.g. companies; use of authentic communicative situations in teaching; and teaching methodology, which allows for self-steering learning opportunities for students. Regarding the importance of content of language instruction, oral and negotiation skills, professional vocabulary and writing skills rated the highest. Also reading skills were considered important. Of the qualities that rated the highest when evaluating optimal future recruits for language teaching staff, cooperation skills were valued, similarly with other work experience besides teaching, as well as the willingness to test and to develop new teaching methodology.

4.2.2 Teachers of profession-related subjects and language teachers

In the questionnaire targeted to the teachers of profession-related subjects, the respondents were asked to respond on the basis of their views on professional language instruction. Language teachers were instructed to reply to the questions from the perspective of the language instruction of their own UAS. In the language teachers' survey, 538 persons and in the profession-related teachers' survey, 555 persons nationwide responded to the questionnaire.

Regarding the contents of language instruction, both groups considered professional vocabulary and oral skills the most important content to be taught at UASs, followed by writing skills. Intercultural communication and generally becoming acquainted with the target countries were seen as important content by the language teachers, whereas the profession-related teachers regarded reading comprehension as the most relevant from the perspectives of their subjects. Content and language integration (CLIL-orientation) rated high as methodology. Despite the fact that many CLIL experiments have been implemented in the Finnish UASs during the past few years and that many respondents stated having CLIL experience, the need to develop CLIL instruction became evident.

The language teachers expressed the need to know more about the content of professional subjects, and they also hoped for more cooperation with profession-related teachers. The latter group was also eager to increase their understanding of the content of professional language instruction and general collaboration with language teachers. Approximately thirty-eight percent (38 %) of profession-related teachers stated that they had integrated language content into their subjects; thirty percent (30 %) stated that they would be willing to do so if this was funded properly. Those language and profession-related teachers who had cooperated with each other gave accounts on team teaching, team evaluation, and planning course curricula together. However, CLIL teaching was not only seen as an opportunity to motivate language learning. Some language teachers felt that CLIL could also be a threat; profession-related teachers could take more responsibility for language teaching and language teachers could be assigned the role of assistant teacher or “walking dictionary” in team teaching efforts. Both groups raised the point that today’s language instruction in the Finnish UASs is mainly concentrated on English and Swedish. This fact has received attention on a national level in connection with a project on Finnish Language Education Policies (KIEPO Project), which emphasises the need to promote multilingualism in Finland. In this, attention will need to be paid to the requirements of working life. Although students’ participation in foreign exchange periods receives particular attention in the UASs, and such experiences undoubtedly promote students’ multilingualism and increase their existential competence in a globalising world, it can be concluded that the promotion of the concept of plurilingualism, as developed by the Council of Europe (see Common European Framework of Reference for Languages 2001), which refers to the totality of an individual’s linguistic competences across different languages, needs a more focused effort in the Finnish UASs. It can also be concluded from the survey that CLIL teaching has had an effect on the content of English language instruction, where the focus is shifting from language skills to those of communication skills. Regarding preferred administrative models for the organisation of language training, the fact that a separate administrative model enhances pedagogical innovation in language training became evident from the language teachers’ survey.

4.2.3 Students

The students’ response rate was six percent (6%) of the total of UAS student population in Finland (AMKOTA 2006). The students were, generally speaking, quite pleased with language instruction at UASs in Finland. Similarly with the other respondent groups, the students value oral skills and professional vocabulary regarding the content of language instruction. They also consider it important that language instructors are well acquainted with the professional content of the field. According to them, the factors that require more attention in the future are the following: contact of language instruction with the internationalisation processes of UASs, cross-cultural communication and economic geography of the language areas studied. Generally, in the students’ suggestions for improving language instruction, four main issues can be identified: issue 1: more cooperation with profession-related studies regarding the content of course syllabuses; issue 2: more variety in the methodology used; issue 3: practical measures for improving language instruction; issue 4: comments regarding policy issues in language instruction.

Regarding issue 1: more cooperation, the students suggest that the timing of language instruction and relevant professional studies should be coordinated so that they support each other. All compulsory language instruction should, in its content, according to the students, be clearly related with the future professions. Furthermore, combining relevant language and professional content into combined courses involving several teachers was brought up as a motivating way to learn languages. The suggestions involved the use of a systematic quality process in order to assure that instruction is updated regularly for professional content. Other ideas involved e.g. the following: more foreign visiting lecturers should be used in all degree programmes; more cooperation is needed between language instructors, profession-related instructors and students in choosing materials, types of tasks and course content; more work-life-oriented tasks. Additionally, language courses could serve as introductory courses before an intensive professional course by a foreign visiting lecturer.

Issue 2: more variety in methodology, involves the introduction of more self-directed, individual solutions for language learning, e.g. by increasing web-based alternatives for learning grammar, writing and translating. Students are also interested in the possibility to test their language skills individually. According to student feedback, the present system of language instruction in UASs is not challenging for advanced students; on the other, remedial teaching is needed in compulsory languages (Swedish and

English) to maintain appropriate levels in instruction. Students also call for more variety in methodology, such as drama, music, role plays, video-recorded simulations, larping; training periods abroad in language learning; theme weeks, trips abroad, possibility for oral examinations e.g. after exchange periods abroad.

Issue 3: practical measures: according to the students, there should be more cooperation with other establishments of higher education, as this could result in a more extensive language selection and the possibility for further, more advanced studies. Large, heterogeneous groups are stated as a problem in language training. They call for more cooperation with students in foreign establishments of higher education in language training e.g. via video-conferencing, the Internet, learning platforms, different projects. Also, they suggest increasing cooperation with foreign exchange students who are studying in Finland, e.g. team learning (cf. Oulu University Tandem Study Exchange).

Issue 4: language policy: the students claim the need for a more European language policy in Finland (cf. Sajavaara et al 1993, Alanen et al. 2006), and they criticise the Finnish legislation which obliges all students to study Swedish in order to gain certification for holding public offices. They are interested in acquiring more freedom regarding the choice of languages for their personal study programmes, but generally still want to include more languages in their studies than is at present possible. This is in accordance with the views expressed by language and profession-related teachers on the selection of languages provided at UASs. The present system of language training at Finnish UASs does not develop multilingualism and plurilingualism sufficiently. Examples of successful multilingual approaches to teaching content in university education have been reported e.g. in the Netherlands by van Leeuwen and Wilkinson (2003).

4.3 Benchmarking visits

During the project three universities, namely Linköping University (LiU) in Sweden, the University of Maastricht in the Netherlands and the University of Helsinki, Finland, and two Finnish universities of applied sciences, Turku University of Applied Sciences and North Carelia University of Applied Sciences, were visited. The aim of the visits was to become acquainted with both pedagogically and administratively innovative approaches to language learning and teaching and to reflect on the applicability of such innovations at SEAMK and OAMK. A brief account will be given below of two issues which were found to be of particular interest for the participating UASs.

4.3.1 ALMS modules

At the Language Centre of Helsinki University an innovative self-steered learning method ALMS, Autonomous Language Learning Modules, has been developed (see e.g. Ervola et al. 1995). The centre also provides an excellent infrastructure for such learning with Aleksandria Self-Access Centre, which offers material for independent study in more than 40 languages. The staff assist in finding suitable material and in using the equipment. Additionally, language tutors provide consultation. In ALMS, learners not only learn the target language but also develop their learning and studying skills. Via ALMS and Aleksandria, students can study alone, in pairs or in a group supported by a teacher/tutor. ALMS classes are mainly targeted to students who are self-directed (see www.helsinki.fi/kksc/alms).

At SeAMK, a decision was made to apply certain elements of the ALMS system with students who had difficulties in passing obligatory language courses in English and Swedish. Six students participated in English and Swedish ALMS classes. At the beginning, the students analysed their learning styles and strategies for learning languages. According to the analysis, these students used limited learning strategies and their self-confidence in using foreign languages was low. During the ALMS course, the students met each other every week for a four-hour session. They took turns in leading the group through the programme of the session and informing the tutors about possible problems. The students compiled portfolios of tasks and kept a learning diary, in which they reflected on their progress. Their learning was also tested. According to the results of the SEAMK ALMS pilot, the students were strongly supported by the peer group; thus some barriers in language learning were overcome. We also discovered that some needs for improvement: 1. tutors need more resources; 2. simultaneous ALMS courses in several languages may be problematic; 3. the timing of the ALMS courses should be carefully planned; 4. the facilities need to be carefully planned and equipped.

4.3.2 PBL and CLIL in language instruction

Both Linköping University in Sweden and the University of Maastricht in the Netherlands were chosen as benchmarking targets because of their unconventional teaching and learning methods involving the multidisciplinary PBL approach and CLIL instruction. Below, some features of language instruction at Maastricht University will be described followed by a brief account of PBL piloting at OAMK. The Language Centre at Maastricht University is responsible for the language instruction of the whole university. English language training is integrated into PBL modules of profession-related studies. PBL courses consist of two plenary-lectures followed by four tutorial sessions in smaller groups of 12-15 students. They feature the same content as subject courses organised simultaneously, which means that language teachers cooperate with lecturers in charge of profession-related content. Language classes are formed on the basis of the groups in profession-related subjects. Thus, the groups may be relatively heterogeneous regarding students' language skills, but group commitment is stronger than in groups that are built on the basis of language proficiency tests. Strong commitment to the group produces group control, which reduces student absenteeism.

PBL has been piloted at OAMK as a means of including language learning tasks into professional learning modules and as a tool for increasing students' self-directiveness. According to the results of such pilots, it can be stated that PBL does promote student initiative and increases students' communication in the learning process. Additionally, the profile of language and communication skills is thus raised in the curriculum. However, it has also become evident that some students prefer more traditional approaches to teaching language skills.

5. Conclusions

In conclusion, it can be stated that an efficient administrative organisation of language training in the tertiary level creates surplus value for both students and teaching staff by creating a higher profile for language and communication studies in the curriculum and by promoting pedagogical development. In renewing language training in the Finnish universities of applied sciences, pedagogical methodology which enables students to be more self-directed learners should be applied. Also, a clear connection between language learning and profession-related content of students' future professions should be evident from the very beginning of language training. Students' early awareness of the fact that languages are studied for the purposes of their future professions increases motivation for learning. These factors clearly speak for CLIL, PBL and ALMS implementations in language training.

REFERENCES

1. Abrandt Dahlgren, M., Hult, H. Dahlgren L.-O., Hård af Segerstad, H. and Johansson, K. (2005) The transition from higher education to work life. Poikela, E. and Poikela, S. (Eds.), PBL in context. Bridging work and education. Tampere, Finland: Tampere University Press, p. 23-44.
2. Alalouko, R. (2004) Ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetus hakee muotoaan. Selvitys kielten ja viestinnän opetuksesta Rovaniemen ammattikorkeakoulussa. [Searching for identity: Language and communication education at the Rovaniemi University of Applied Sciences]. Rovaniemi: Rovaniemen ammattikorkeakoulun julkaisusarja C.
3. Alanen, R., Dufva, H. and Mäntylä, K. (Eds). (2006) Kielen päällä. Näkökulmia kieleen ja kielenkäyttöön. [On the tongue. Viewpoints on languages and their use] Jyväskylä: Centre of Applied Linguistic Research.
4. AMKOTA (2006) Statistics database on universities of applied sciences. The Ministry of Education of Finland. <http://amkota.minedu.fi:8080/>
5. Bélanger, P. (2005) The Changing nature of employment and adult learning policies: unlocking creative forces. Bascia, N., Cumming, A., Datnow, A., Lethwood, K. and Livingstone, D. (Eds.), International Handbook of Educational Policy. Part II. Volume 13. Dordrecht, The Netherlands: Springer, p. 815-827.
6. Bologna Process. http://ec.europa.eu/education/policies/educ/bologna/bologna_en.html. Last update 13.12.2006.
7. Common European Framework of Reference for Languages. (2001) Learning, teaching, assessment. Council of Europe. Cambridge: Cambridge University Press.
8. Demers, P., Pardo, A. M., Pelletier, F. (2007) Prototype of an online course, French as a second language. DistanceS, Volume 7, Numéro 2. http://cqfd.telug.quebec.ca/distances/v7n2_e.html

9. Ekola, J. (Ed.) (1992) *Johdatusta ammattikorkeakoulupedagogiikkaan. [Introduction to polytechnic pedagogics]* Porvoo, Finland: WSOY.
10. Ervola, K., Karlsson, L., Kjisik, F., Nordlund, 3. & Pilkinton-Pihko, D., (1995) *The ALMS Programme - An experiment in autonomous language learning.* Lehtinen, K. (Ed.), *Uudistuva Korkeakouluopetus [Renewing higher education]*, Helsinki: Finn Lectura
11. Huhta, M. Jaatinen, R. and Johnson, E. (2006) *Työelämään valmentavan kielikoulutuksen perusteet. [Basics of language training preparing for work life]* Huhta, M., Johnson, E., Lax, U. and Hantula, S. (Eds.), *Työelämän kieli- ja viestintätaito [Language and communications skills at work]*. Helsinki: Publications by the Helsinki University of Applied Sciences Stadia, Series A (8), p. 32-61.
12. *Kieltenopetuksen kehittäminen ammattikorkeakouluissa. (1999) [Developing language teaching in polytechnics. Memorandums by the Ministry of Education no 25]* Opetusministeriön työryhmän muistioita 25. Helsinki: Finnish Ministry of Education.
13. Kantelinen, R., Heiskanen, M. (2004) *Ammattikorkeakoulujen kieliopinnot. [Polytechnic language studies]* Joensuu: Joensuu University.
14. Karjalainen, S. and Lehtonen, T. (Eds.) (2005) *Että osaa ja uskaltaa kommunikoida – akateemisissa ammateissa tarvittava kielitaito työntekijöiden ja työnantajien kuvaamana. [Knowing how and daring to communicate – professional communication described by employees and employers.]* Helsinki: Helsinki University Publications 13.
15. Kiepo Project. http://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/tutkimus/projektit/kiepo/in_english
16. Liljander, J.-P. (2002) *Omalla tiellä. Ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. [On a road of their own. Polytechnics' ten years]* Helsinki: Edita.
17. Löfström, E. Jakobsson, M., Miikkulainen, L. (2002) *Ammattikorkeakoulun kieltenopetus tienhaarassa. Kieltenopetuksen arviointi Helsingin ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakouluissa. [Polytechnic language instruction at a crossroads. Evaluating language teaching at Helsinki and Centria Polytechnics. Publications by the FINHEEC, no 15]* Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 15. Helsinki: Edita.
18. Penttinen, M. (2002) *Needs for Teaching and Learning English in BBA Studies as Perceived by Students, Teachers and Companies.* Joensuu: Publications by Joensuu University, no. 57.
19. Pietiläinen, J. (2006) *Kielitaito Euroopan Unionissa: yksinomaan englantia vai monikielisyttä?* Pietilä, P., Lintunen, P., Järvinen, H.-M. (Eds) *Kielenoppija tänään [Language Learners of Today]*, Jyväskylä: AFinla Yearbook. Publications of the Finnish Association of Applied Linguistic, pp. 315-334.
20. Poikela, E. and Poikela, S. (2005) *The strategic points of problem-based learning.* Poikela, E. and Poikela, S. (Eds.), *PBL in context. Bridging work and education.* Tampere, Finland: Tampere University Press, p. 7-22.
21. Pratt, J. (1997) *The polytechnic experiment, 1965-1992.* Buckingham: Society for Research into Higher Education.
22. Sajavaara, K. Lambert, R. D., Takala, S. and Morfit, C. A. (1993) *National foreign language planning: Practices and prospects.* Jyväskylä: Institute for Educational Research, University of Jyväskylä.
23. *Tandem Study Exchange at Oulu University, Finland.* http://www.oulu.fi/kielikeskus/tandem_studyexchange.htm
24. Taylor, P. G. (1999), *Making sense of academic life: academics, universities and change.* Buckingham: Society for Research into Higher Education.
25. *Tuning Educational Structures in Europe.* <http://www.relint.deusto.es/TuningProject/background.asp>
26. van Leeuwen, C. and Wilkinson, R. (Eds.) (2003). *Multilingual Approaches in University Education. Challenges and Practices.* Nijmegen: Talencentrum Universiteit Maastricht.

Heli Simon, M.A., Coordinator of Language Services, Seinäjoki University of Applied Sciences, Koulukatu 41, 60100 Seinäjoki, Finland. GSM +358 40 830 4129. Fax +358 20 124 54 01. Email heli.simon@seamk.fi

Taina Vuorela, PhD, Principal Lecturer, Oulu University of Applied Sciences, Teuvo Pakkalankatu 19, 90100 Oulu, Finland. GSM +358 50 917 9974. Fax +358 8 312 6825. Email taina.vuorela@oamk.fi

LIITE 13. Kielten kehittämissuunnitelma, Oulun ammattikorkeakoulu

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

LUONNOS/projektiryhmä/ohjausryhmä

2.12. / 14.12.2006

KIELTEN- JA VIESTINNÄNOPETUKSEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA 2010

MISSIO: Mitä varten olemme organisaationa / organisaationosana olemassa? Tavoitteet ja painopiste-alueet.

Oulun seudun ammattikorkeakoulu tukee Pohjois-Suomen kansainvälistymistä. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa kansallisen ja kansainvälisen työelämän asiantuntijatehtävissä tarvittavan kieli- ja viestintätaidon sekä kulttuurienvälisen viestinnän taidot. Kieli-, kulttuuri- ja viestintätaidot sekä omien oppimisvalmiuksien kehittäminen ovat olennainen osa ammattitaitoa. OAMK järjestää työelämän tarpeita ennakkoivasti palvelevaa korkeatasoista, monipuolista ja käytännönläheistä kieli- ja viestintäkoulutusta. Lisäksi seideoi ja organisoii tutkimus- ja kehityshankkeita kielten ja organisaatiaviestinnän alalta yhteistyössä muiden korkeakoulujen ja työelämän edustajien kanssa.

VISIO: Tavoitteellinen unelma tulevaisuudesta eli tietoon ja valittuun tulevaisuuden skenaarioon perustuva määrittely tilasta, jossa tahdomme olla 2010.

Oulun seudun ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetus on kansallisesti ja kansainvälisesti vertailukelpoista ja korkealaatuista. Opetus järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti. Opettajat työskentelevät pääasiallisesti omilla yksiköissään, mutta yhteistyötä tehdään opetustarjonnan suunnittelussa ja toteutuksessa alueen muiden korkeakoulujen kanssa.

Opiskelijat opiskelevat tutkintoonsa kuuluvat kielten- ja viestinnän opinnot pääsääntöisesti omilla yksiköissään osallistuen lähiopetukseen. Opiskelijoille tarjotaan myös vaihtoehtoisia suoritusapoja, esim. tietoverkon kautta itseopiskelumateriaaleja ja -tiloja käyttäen. Vaihtoehtoisesti he voivat valita alueen muiden korkeakoulujen tarjonnasta tutkintoonsa soveltuvia kielten ja viestinnän opintoja. He suorittavat kielten ja viestinnän opintonsa koulutusohjelman opetussuunnitelman aikataulun mukaisesti. Myös erilaisten oppijoiden tarpeisiin pyritään vastaamaan. Kielten- ja viestinnän opinnot on osittain integroitu osaksi muuta korkeakoulun opetusta. Vieraiden kielten opetus ja vierailu kielillä tarjottava ammattiaineiden opetus tukevat toisiaan. Vieraskielisen opetusmateriaalin käyttöä lisätään myös suomenkielisessä koulutuksessa. Opiskelijat osallistuvat kielten ja viestinnän T&K-hankkeisiin esim. tekemällä oppinäytetöitä tai muilla soveltuvilla tavoilla, jotka tukevat kielten ja viestinnän osaamista.

Kielten- ja viestinnänopettajat osallistuvat oppinäytteiden ohjausprosessiin. Kieltenopettajat osallistuvat korkeakoulun kansainvälistymisprosessiin ja opiskelijoiden työharjoittelun ohjaukseen.

Työelämän vaatimia viestintävalmiuksia ja kehittämistarpeita kartoitetaan säännöllisesti. Oulun seudun ammattikorkeakoulun yksiköt tarjoavat työelämälle kieli- ja viestintäpalveluja. Ammattikorkeakoulun sisällä tarjotaan keskitetysti kielentarkastus- ja käännöspalveluita sekä henkilöstökoulutusta kansainvälistymisen tukemiseksi ja laadunvarmistamiseksi.

STRATEGISET TAVOITTEET: Valittu polku vision toteuttamiseksi. Konkreetit toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

PROSESSIT

Strategisena tavoitteena on tietotekninen palautejärjestelmä, jonka avulla kehitetään opetusta. Työelämän tulevaisuuden vaatimukset sekä ajankohtaiset tarpeet ohjaavat kielten ja viestinnän opetusta, jonka sisällöt ja painotukset perustuvat työelämän kieli- ja viestintätutkimusten tuloksiin. Pysyvien oppimistulosten saavuttamiseksi kielitaidon ylläpitämisen ja kehittämisen on jatkuttava koko opiskeluajan.

RESURSSIT JA HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN

Pätevän ja motivoituneen henkilöstön osaamisesta huolehditaan kouluttautumisen, T&K-työhön osallistumisen ja työelämäyhteyksien avulla. Kielten ja viestinnänopetus resursoidaan tarkoituksenmukaisesti, mikä mahdollistaa toimivien oppimisympäristöjen ylläpidon. Toimivaan oppimisympäristöön kuuluu riittävä lähiopetuksen määrä, optimaaliset ryhmäkoot, hyvin varustetut opetustilat (sisältäen myös itseopiskelutilat ja kielistudiot), monipuolisten opetusmenetelmien käyttö sekä ajanmukaiset kirjalliset ja audiovisuaaliset materiaalit.

KUMPPANIT

Strategisena tavoitteena on yhteistyö oman korkeakoulun opiskelijoiden ja henkilökunnan kesken sekä muiden korkeakoulujen, oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa, mikä mahdollistaa mm. projektien avulla oppimisen. Kielten ja viestinnän opettajat tekevät yhteistyötä myös ammatillisten aineiden opettajien kanssa. Kielten- ja viestinnän opetus edistää osaltaan kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

ARVOT

Opetuksessa välitetään opiskelijoille työelämän kannalta keskeisiä arvoja. Tavoitteena on työyhteisö, jonka toimijat ovat tietoisia vastuustaan ja velvollisuuksistaan. Opetuksessa korostetaan työyhteisön avointa viestintäkulttuuria, hyviä tapoja keskinäisessä kommunikaatiossa sekä asiantuntijuuteen oppimista.

Oulun seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) kielten- ja viestinnänopetuksen kehittämissuunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt:

Luonnonvara-alan yksikkö: Merja O'Rourke, Leila Karjalainen, Arja Maunumäki

Sosiaali- ja terveysalan yksikkö: Tuula Koski, Marja Kuure, Marketta Rusanen, Anja Tolonen

Kulttuurialan yksikkö: Maarit Wimmer, Petra Roininen

Liiketalousalan yksikkö: Marita Alamäki, Terhi Kempainen, Liisi Tihinen, Seija Kattainen, Ida Valtonen, Päivi Kurkela, Maija-Liisa Niemelä, Kaarina Niemelä, Taina Vuorela

LIITE 14. Kielten toimintasuunnitelma (2005–2006) ja toimintasuunnitelman seuranta-aulukko, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

1. Kielten- ja viestinnänopetuksen missio

Ammattikorkeakoulun kieltenopetuksen tehtävänä on tuottaa opiskelijalle kansainvälistyvän työelämän asiantuntijatehtävissä tarvittava kieli- ja viestintätaito. Kieltenopetuksessa korostetaan opiskelijan valmiuksia kieli- ja kulttuurirajat ylittävään vuorovaikutukseen ja omaan ammatilliseen kehittymiseen. Ammatillista kieltenopetusta kehitetään kansallisen tutkimuksen pohjalta tavoitteena ammattikorkeakoulututkintojen kansainvälinen vertailu- ja kilpailukyky.

SeAMK:ssa koulutusyksiköt vastaavat oman alansa ammatillisesta kielten- ja viestinnänopetuksesta yksikön omien tarpeiden ja lähtökohtien sekä ammatillisten painopisteiden pohjalta. **Liitteessä 1** on kuvattu SeAMK:sta valmistuneen asiantuntijan kieli- ja viestintäkompetenssi koulutusalaakohtaisesti.

Yksiköiden kieltenopetusta ja sen kehittämistä tukee kielipalveluyksikkö, jonka koordinaatiotyölle luovat haasteita yksikköjen omat toimintatavat sekä erilaiset priorisoinnit. Kielipalveluiden tehtävänä on myös vaikuttaa ja osallistua kieltenopetuksen valtakunnallisten linjausten luomiseen ja vakiinnuttaa niitä SeAMK:n kieltenopetukseen. Näin varmistetaan, että SeAMK:n kieltenopetus seuraa aikaansa ja on valtakunnallisesti vertailukelpoista.

Kielipalvelut on SeAMK:ssa vakiinnuttanut asemansa asiantuntijatahona, jonka puoleen käännetään kieliin tai kieltenopetukseen liittyvissä asioissa. Kielipalvelujen kumppaneja ovat koulutuskuntayhtymän eri tahot sekä koulutuskuntayhtymän alueella toimivat organisaatiot ja yritykset.

2. Tahtotila

Kieltenopetus

- SeAMK:n kieltenopetus on valtakunnallisella tasolla kilpailukykyistä ja ajanmukaista.
- Kieltenopettajat ovat ammattitaitoisia ja motivoituneita sekä kiinnostuneita osallistumaan SeAMK:n yhteiseen kieltenopetuksen kehittämistyöhön.
- Kieltenopettajien yhteistyö substanssiaineiden opettajien kanssa sekä ammattialakohtaiset tehtävät, joissa tarvitaan kieliasiantuntemusta lisäävät ammattialan tuntemusta ja edesauttavat ammattikielen välittämistä opiskelijoille.

Kielipalvelut

- SeAMK:n kielipalvelut palvelee tehokkaasti koulutuskuntayhtymän henkilöstöä kaikissa kieliin liittyvissä asioissa.
- SeAMK:n kielipalvelut on merkittävä koulutuskuntayhtymän toiminta-alueen yrityksiä ja organisaatioita palveleva kielten asiantuntija.

3. Strategiset tavoitteet

Kumppanuusajattelun mukaisesti tavoitteena on

- myötävaikuttaa valmistuvien opiskelijoiden ammattitaitoon kielten ja viestinnän osalta
- toteuttaa kieltenopetusta mielekkäästi ja kiinnostavasti opiskelijoiden näkökulmasta
- että amk:sta valmistuneita rekrytoivat tahot saavat työntekijöitä, jotka täyttävät työelämän asettamat kieli- ja viestintätarpeet
- huolehtia siitä, että kielipalvelut pystyy vastaamaan työelämän kehittämis-, tutkimus- ja palvelutoiminnan tarpeisiin

Henkilöstön osalta tärkeää on, että

- SeAMK rekrytoi ammattitaitoisia ja yhteistyökykyisiä kielten ja viestinnän opettajia
- kieltenopettajille annetaan mahdollisuus ylläpitää ammattitaitoaan.

Resurssien osalta keskeistä on

- riittävien voimavarojen turvaaminen kieltenopetuksen ja kielipalvelujen laadukkaalle toteuttamiselle ja kehittämiselle.
- päällekkäisyyksien vähentäminen toiminnoissa ja kehitystyön järkevä koordinointi
- laajan kansainvälisen toiminnan luomien mahdollisuuksien hyödyntäminen kieltenopetuksessa entistä monipuolisemmin

Prosessien osalta pyritään

- vahvistamaan kieltenopetuksen integraatiota kunkin koulutusalan muuhun opetukseen kuitenkin kadottamatta kieltenopetuksen omaa erityisluonnetta ja -vaatimuksia.
- kehittämään kieltenopetuksen koordinaatiota koko SeAMK:n piirissä
- luomaan hyviä käytänteitä sovellettavaksi yksikkötasolla.
- tukemaan ammatillista kieltenopetusta koordinaatiotyön avulla ja samalla luomaan edellytyksiä kieliin ja viestintään liittyvälle tutkimus- ja kehitystyölle.

Seuraaviin taulukkoihin on koottu yllä kuvattujen otsikkojen alle SeAMK:n kieltenopetuksen ja kielipalvelujen strategiset tavoitteet kriittisine menestystekijöineen, avainmittareineen ja toimenpiteineen vuosille 2005–2006. Kielipalveluyksikkö vastaa siitä, että tarvittavia ponnistuksia tehdään tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteet nivoutuvat yksiköiden kieltenopettajien laatimiin omiin kehittämistoimenpiteisiin ja tukevat niitä.

KUMPPANUUS			
Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Avainmittarit	TOIMENPITEET 2005–2006
Peruskielitaidon varmistaminen			
Ruotsin ja englannin valmentavaa opetusta tarjotaan kaikkien yksikköjen opiskelijoille, joilla on puutteita peruskielitaidossaan.	- Opiskelijoiden sitoutuminen oppimiseen ja oppimistavoitteisiin. - Yksiköt mahdollistavat opiskelijoilleen valmentavaan opetukseen osallistuminen.	Valmentavien kielioptojen määrä op	Yksikkörajojen ylittäviä valmentavia englannin ja ruotsin opintojaksoja kehitetään toimivammaksi.
Kieliopinnot (vieraat kielet ja äidinkieli) tulee ajoittaa siten, että kielitaidon ylläpitäminen on jatkuvaa koko opintojen ajan.	- Kielten- ja substanssiaineiden opettajien yhteistyö yksiköissä. - Substanssiaineiden opettajat antavat kielitaidon ylläpitoa vaativia oppimistehtäviä.	Seuranta kielten opintojaksosten ajallisesta toteutumisesta ja vieraan kielen sisällyttämisestä substanssiaineisiin.	Sovitaan minimimäärä, joka kaikkien pitää opiskella jotain substanssiainetta käyttäen opiskelemaansa vierasta kieleltä (vieraskieliset esitelmät substanssiaineissa, vierailevien luennoitsijoiden opintojaksosten suorittaminen) tai ainakin lukea vieraskielistä kirjallisuutta.
Opiskelijoiden ruotsin kielen lähtöajon heikessä huolehditaan siitä, että pystytään täyttämään lainsäädännön edellyttämät oppimistavoitteet.	- Monipuoliset opetus- ja oppimismenetelmät - Opiskelijat hallitsevat kielten oppimisstrategioita		Opiskelijoiden motivoimiseksi ruotsin kielen opintoihin yhteistyötä kaksikielisten amk:n kanssa lisätään esim. opettajavaihdon muodossa. - Ruotsin asemaa vahvistetaan esim. hanketoiminnan avulla.
Laajan kielitarjonnan varmistaminen			
Laajan kielitarjonnan varmistaminen ns. harvinaisissa kielissä	- Opiskelijoiden ajalliset mahdollisuudet osallistua opetukseen	Toteutuneet vvo-opintojaksot ja opiskelijamäärät	- Lisätään virtuaali-opiskelumahdollisuuksia. - Opettajat liikkuvat yksiköiden välillä - Intensiiviopintojaksoja tarjotaan paikallisesti.
Suomen kielen kirjallinen ja suullinen viestintätaito			
Opinnytetöiden kieliasun tarkastukseen tulee kiinnittää huomiota.	Yksiköiden resursointi kieliasun tarkastustyöhön	Kartoitus	Opinnytetöiden kieliasun tarkastetaan kaikissa koulutusohjelmissa
Oikeakielisyys tulee kiinnittää huomiota	Oikeakielisuuden huomioiminen myös substanssiaineissa	Äidinkielen ja viestinnän arvosanat	Tarjotaan oikeakielisuuden virtuaaliopintojaksoa vvo-opinnoissa

Kielipalvelut		
Kielipalvelut pyrkii vastaamaan tehokkaammin koulutuskuntayhtymän ja työelämän palvelutarpeeseen.	Riittävät ja pätevät henkilö- ja resurssit	Ulkoisten ja sisäisten toimeksiantojen määrä
		Rekrytoidaan sivutoimisia työntekijöitä

RESURSSIT			
Strategiset tavoitteet	kriittiset menestystekijät	AVAINMITTARIT	Toimenpiteet 2005–2006
Kieltenopetus ja kansainvälisyys			
Kv-toimintaa hyödynnetään kielenopetuksessa määrätietoisemmin ja suunnitelmallisemmin	Kotikansainvälisyyteen panostaminen ja vaihto-opiskelijoiden ajan resursoiminen palvelumaan myös kielenopetusta.	Raportointi yksiköittäin toteutuneista toimenpiteistä.	- Laaditaan ja toteutetaan suunnitelma vieraillevien luennoitsijoiden hyödyntämisestä kielenopetuksessa. - Vaihto-opiskelijoiden ja vaihdossa olleiden opettajien hyödyntäminen kielenopetuksessa.
Suomi vieraana kielenä opetuksen tarjonta varmistetaan.	Taloudellisten resurssien riittävyys, jotta opetusta voidaan tarjota myös pienehköille ulkomaalaisryhmille.	Toteutuneet opintojaksot	- Suomi vieraana kielenä –opetuksessa yhteistyötä yksiköiden välillä. - Varmistamaan opetuksen järjestäminen tarvittaessa lukukausittain.
Kielipalvelut			
Kielipalveluiden päällekkäisten toimintojen minimointi.	Kielipalvelujen tunnettuus koulutuskuntayhtymässä		Säännöllinen tiedottaminen kielipalveluista.

HENKILÖSTÖ			
Strategiset tavoitteet	kriittiset menestystekijät	Avainmittarit	TOIMENPITEET 2005–2006
Kieltenopettajien ammatillisen kasvun tukeminen			
Motivoidaan kieltenopettajia jatko- ja täydennyskoulutukseen sekä ulkomaan vaihtoihin ja työelämäjaksoille.	Kieltenopettajat hyödyntävät amk:n tarjoamia mahdollisuuksia ammatilliseen kehitykseen.	Seurataan vaihtojen ja työelämäjaksojen toteutumista ja jatko- tai täydennyskoulutukseen osallistumista.	Opettajien ammatillista kasvua tuetaan motivoimalla projekteihin, työelämäjaksoille ja ulkomaan vaihtoon tehostamalla tiedotusta sekä välittämään kokemuksia kyseisestä toiminnasta.

PROSESSIT			
Strategiset tavoitteet	kriittiset menestystekijät	AVAINMITTARIT	Toimenpiteet 2005–2006
opetusmenetelmät			
Ammatillisen kieltaidon opettaminen monipuolisin opetusmenetelmin	- Kieltenopettajien päätömmisyydet tai vähäinen vaihtuvuus ja tätä kautta opetusmenetelmien substanssin tuntemus - Opetusmenetelmien tuntemus - Yhteistyö substanssiaineiden opettajien kanssa		Laajennetaan kieltenopettajien opetusmenetelmien tuntemusta ja hallintaa (esim. CLIL, draamamenetelmä, kielikylpy) järjestämällä benchmarking-toimintaa ja kieltenopettajien yhteisiä koulutustilaisuuksia tai tiedottamalla valtakunnallisista koulutustilaisuuksista.

Laadunvarmistus			
Pedagogisesti pätevä henkilökunta	- Kouluttautumismahdollisuudet ja -halukkuus	Opettajien pedagogisen pätevyyden kartoitus ja suoritettut tutkinnot	Kannustetaan opettajankoulutukseen ja tiedotetaan koulutusmahdollisuuksista
Opintojaksopalautteita kerätään, käsitellään ja prosessoidaan systemaattisesti	- Opettajien sitoutuminen palautekäytäntöön ja tätä kautta oman työn arviointiin	Yhteenvedot palautteista lukuvuosittain	Palautekäytännöissä seurataan SeAMK:n laatuöryhmän linjauksia. Kielissä palautteita käsitellään myös kollegoiden kesken ja tätä kautta väitetään hyvien käytänteiden tuntemusta.
Opiskelijasuoritusten vertailtavuutta parannetaan.	- Opettajat sitoutuvat noudattamaan yhteisiä linjauksia arvioinnissa		SeAMK:n kieltenopettajien laatimia arviointikriteerejä päivitetään. Suositellaan yhteisten kriteerien käyttöä kielten arvioinnissa.
Yhtenäisten käytänteiden luominen ja noudattaminen	- Opettajat sitoutuvat noudattamaan yhteisiä käytänteitä	Kartoitus käytänteiden noudattamisesta	Sekä SeAMK:n sisäisiä että ARENEN kielityöryhmän laatimia kieltenopetuksen suosituksia noudatetaan SeAMK:n koulutusyksiköissä.
Kielipalvelut			
Kielipalvelut tukee yksiköiden ammatillista kieltenopetusta	Kieltenopettajat kehittävät yksiköiden kieltenopetusta	Toteutuneet parannukset	Seurataan koulutusyksiköiden kehittämistoimenpiteiden toteutusta (ks. liite 2)

LIITTEET:

- Liite 1: Seinäjoen ammattikorkeakoulusta valmistuneen asiantuntijan kieli- ja viestintäkompetenssi koulutuslakohtaisesti
- Liite 2: Koulutusyksiköiden kehittämistoimenpiteet
- Liite 3: SeAMK:n kieltenopetuksen ja kielipalvelujen toimintasuunnitelman laatimiseen osallistuneet tahot

LIITE 1: Seinäjoen ammattikorkeakoulusta valmistuneen asiantuntijan kieli- ja viestintäkompetenssi koulutusalaakohtaisesti

ICT-yksikkö; insinöörit	Tavoitteena on, että koulutusohjelman suorittaneet insinöörit (AMK) hallitsevat ammattinsa edellyttämät suomen, ruotsin ja englannin kielen kirjalliset ja suulliset viestintätaidot siten, että pystyvät selviytymään hyvin/erittäin hyvin työelämässään. Vieraskielisten ammattitermien hallitsemista painotetaan sekä kykyä lukea ja perehtyä alan uusimpiin vieraskielisiin julkaisuihin. Insinööreillä on kyky valmistumisensa jälkeen aktiiviseen kieltenoppimiseen sekä oman ammattitaidon kartuttamiseen vieraallaakin kielellä. Suullisen kielitaidon kehittämistä painotetaan. Suullisen kielitaidon oppimista pyritään helpottamaan integroimalla ammattiai-neisiin vieraskielisiä esityksiä, näin kannustaan ja motivoiden vieraan kielen oppimista. Pyrkimyksenä on, että suurin osa opiskelijoista saavuttaa pakollisissa kielopinnoissaan vähintään B1-tason. B2-tasolle pyrkimistä kannustetaan. Äidinkielen opetuksen tavoitteena on kirjoittamisen sujuvuuden lisääminen, kyky teknisen asiatekstin tuottamiseen ja soveltuvin osin tieteellisen tekstin tuottamiseen. Oikeakielisyyden merkityksen mieltäminen työelämässä on tärkeää. Esintymis-, puhe- ja vuorovaiku-tustaitojen osuutta painotetaan.
ICT-yksikkö; tradenomit	Opetuksessa kiinnitetään huomiota puhe- ja vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Opiskelijat oppivat selviytymään erilaisista puhe- ja viestintä tilanteista sekä keskustelemaan ja neuvottelemaan erikoisalaansa liittyvistä asioista. Koulutusohjelmasta valmistuneilla on myös lingvistiset valmiudet ammattitaitonsa ajan tasalla pitämiseen ja perustyökalut elinikäiseen kieltenoppimiseen.
Liiketalous	Tradenomitutkinnon suorittaneet voivat sijoittua työelämässä moniin eri tehtäviin, joissa edellytetään erilaisia kommunikointitaitoja. Tavoitteena on, että heillä on hyvät viestinnän perusvalmiudet opiskelemissaan kielissä ja valmius elinikäiseen oppimiseen. Tutkinnon suorittaneilla on riittävä omaan alaan liittyvän sanaston hallinta ja he pystyvät seuraamaan alansa kehitystä eri viestintämuodoissa. Tutkinnon suorittaneet pystyvät ilmaisemaan itseään riittävässä määrin täsmällisesti ja kohteliaasti työelämän ja sosiaalisen kanssakäymisen tilanteissa suullisesti ja kirjallisesti. Kansainvälisessä toimintaympäristössä he osaavat ottaa myös kulttuurienväliset erot huomioon. Tutkinnon suorittaneilla on äidinkielessä hyvät esintymis- ja vuorovaikutustaidot ja he pystyvät tuottamaan työhön ja tutkimukseen liittyvää oikeakielistä asiatekstiä.
Maaseutu- Maatalous, Ilmajoki	Agrologin ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet toimivat tehtävissä, jotka edellyttävät kommunikointitaitoja. Työtehtävistä riippuen painottuvat eri kommunikointi- ja vuorovaikutustaidot. Tavoitteena on, että ainakin 70 prosenttia valmistuvista agrologeista saavuttaa pakollisissa vieraan kielen opinnoissa tason, joka vastaa luokkaa B1 Euroopan Neuvoston taitotasoteikolla. Äidinkielessä ja viestinnässä tavoitteena on, että 90 prosenttia valmistuvista opiskelijoista omaa erittäin hyvin viestintä- ja vuorovaikutustaidot. Valmistuvalla agrologilla on myönteinen ja realistinen käsitys omasta kieli- ja viestintäosaamisestaan, jota hän osaa myös itsearvoiden kehittää.

Matkailu ja ravitsemisala, Kauhajoki	Koulutusohjelman suorittaneet restonomit (AMK) hallitsevat ammattinsa edellyttämät suomen, ruotsin ja englannin kielen kirjalliset ja suulliset viestintätaidot siten, että pystyvät selviytymään hyvin työelämän tyypillisissä vuorovaikutustilanteissa. Suullinen kielitaito on keskeisessä asemassa ulkomaalaisten asiakkaiden ja työtovereiden kohtaamisessa. Ammattitermien hallitseminen on tärkeää, samoin kulttuuriväliseen viestintään perehtyminen. Restonomeilla on valmistuttuaan motivaatio elinikäiseen kielienoppimiseen ja kielitaidon ajan tasalla pitämiseen ja hyvä itseluottamus toimiakseen yhä kansainvälisemmässä maailmassa.
Metsä- ja puutalousala, Tuomarniemi	Metsätalouden ja Metsä- ja puutalouden markkinoinnin koulutusohjelman suorittaneet metsätalousinsinöörit (AMK) hallitsevat ammattinsa edellyttämät suomen, ruotsin ja englannin kielen viestintätaidot, siten että pystyvät selviytymään hyvin työelämän tyypillisissä vuorovaikutustilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti ja kulttuurien väliset erot huomioiden. He hallitsevat hyvin oman alansa ammattisanastoa ja pystyvät seuraamaan alansa kehitystä myös vieraskielisistä julkaisuista. Metsä- ja puutalouden markkinoinnin koulutusohjelman vieraiden kielten opintoihin sisältyy lisäksi syventäviä kursseja englannin kielestä sekä vaihtoehtoisia muiden kielten opintoja, jotka pääsääntöisesti ovat teemoitettuja. Tavoitteena on, että he pystyvät suoriutumaan kansainvälisen metsä- ja puutalouden ja teollisuuden markkinointitehtävissä, mikä edellyttää kykyä kommunikoida asiantuntija- ja liike-elämän työtilanteissa käyttäen muodollisesti oikeita ilmaisuja sekä täsmällistä terminologiaa. Valmistuneilla metsätalousinsinööreillä on myönteinen ja realistinen käsitys omasta kieli- ja viestintäosaamisestaan ja he ovat motivoituneita kehittämään kielitaitoaan. Suomen kielen ja viestinnän opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota tilanteenmukaisten vuorovaikutustapojen löytämiseen ja hallintaan. Tavoitteena on selviytyä oman ammattialan tyypillisistä esitys-, keskustelu ja neuvottelutilanteista. Valmistuneet metsätalousinsinöörit hallitsevat myös sujuvan ja tehokkaan kirjallisen ilmaisuuden työkalut ja osaavat laatia työhön ja tutkimukseen liittyviä asiayllisiä tekstejä.
Muotoilun koulutusohjelma, Jurva	Koulutusohjelman suorittaneet muotoilijat (AMK) ja artonomit (AMK) hallitsevat ammattinsa edellyttämät suomen, ruotsin ja englannin kielen kirjalliset ja suulliset viestintätaidot siten, että pystyvät selviytymään hyvin työelämän tyypillisissä vuorovaikutustilanteissa. Ammattitermien hallitseminen on tärkeää sekä perehtyminen kulttuuriväliseen viestintään. Muotoilijoilla ja artonomilla on valmistuttuaan myönteinen ja realistinen käsitys omasta kieli- ja viestintäosaamisestaan. Hänellä on motivaatio elinikäiseen kielten oppimiseen ja kielitaidon ajan tasalla pitämiseen ja hän pystyy toimimaan alan kansainvälisessä maailmassa.

Sosiaali- ja terveysala	Tavoitteena on, että koulutusohjelmansa suorittaneilla sosionomeilla, sairaanhoitajilla terveydenhoitajilla, fysioterapeuteilla ja geronomeilla on asiakas- ja potilastyössä välttämätöntä kulttuurisensitiivisyyttä ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelijat perehtyvät alansa keskeiseen ruotsin- ja englanninkielisen sanastoon, alalle tyypilliseen suulliseen ja kirjalliseen viestintään, sekä motivoituvat omaehtoiseen kieltenopiskeluun tulevaisuudessakin. Äidinkieli ja viestintä: Äidinkielen ja viestinnän opetuksen tavoitteena on, että sosiaali- ja/tai terveysalan yksiköstä valmistunut asiantuntija ymmärtää suullisten ja kirjallisten vuorovaikutustaitojen syvällisen tarkoituksen sosiaali- ja terveysalan työn väliseen. Hän hallitsee yksilöllisiä ja ryhmään kuuluvia puhutaitoja sekä kokous- ja neuvottelutaitoja. Hän on oppinut käyttämään suullisesti ja kirjallisesti oman ammattikielensä käsitteistöä. Hän on perehtynyt tieteelliseen kirjoittamiseen ja asiakirjojen laadintaan. Opetuksen eräänä päämääränä on ollut, että sosiaali- ja terveysalan yksiköstä valmistunut fysioterapeutti (AMK), geronomi (AMK), sairaanhoitaja (AMK), sosionomi (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK) on kiinnostunut kehittämään opiskelun aikana saavuttamiaan äidinkielen taitoja myös työelämässä. Tämä tavoite merkitsee, että valmistuneella on myönteinen käsitys äidinkielen elinikäisestä oppimisprosessista.
Tekniikka	Tavoitteena on, että insinööriin tutkinnon suorittaneet kykenevät siirtämään asiantuntemustaan toisten tietoon vakuuttavasti ja ymmärrettävästi sekä kirjoittaen että puhuen ja toimimaan vuorovaikutteisesti esiintymis- ja keskustelutilanteissa äidinkieltään, toisella kotimaisella kielellä ja vierailta kielellä. Tutkinnon suorittaneet ovat tietoisia eri kulttuurien ominaispiirteistä ja lainalaisuuksista viestintätilanteissa ja pystyvät toimimaan niiden mukaisesti. Tavoitteena on myös, että tutkinnon suorittaneilla on valmius elinikäiseen oppimiseen ja uuden tiedon hankkimiseen.
Yrittäjyys	Seinäjoen ammattikorkeakoulun Yrittäjyyden yksikön koulutusohjelman, pk-yritystoiminnan liikkeenjohdon koulutusohjelman, tavoitteena on kouluttaa kielitaitoisia kansainvälisesti suuntautuneita liikkeenjohdon ammattilaisia. Tähän tavoitteeseen pyritään laajoilla kieliohjelmoilla (24 ECTS) kotioppilaitoksessa. Lisäksi koulutusohjelmaan kuuluu pakollisena 30 ECTS:n laajuiset opinnot ulkomaisessa korkeakoulussa. Ulkomaan opintojakso sijoittuu kolmanteen opiskeluvuoteen. Myös mahdollisuus suorittaa työharjoittelu ja oppinnäyte-tö ulkomailla antavat tilaisuuden syventää kielitaitoa. Kahden ensimmäisen opiskeluvuoden tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa ainakin yhdessä vierassa kielessä/toisessa kotimaisessa kielessä tason, jolla hän kykenee opiskelemaan tai työskentelemään valitsemassaan vaihtokohteessa. Tätä tuetaan tarjoamalla opiske-lijoille mahdollisuus keskittyä kieliohjelmoissaan tämän valitsemansa kohtemaan kieleen. Myös mahdollisuus suorittaa työharjoittelu ja oppinnäyetyö ulkomailla sekä opiskelijavaihdon jälkeiset syventävät kieliohjelmat antavat tilaisuuden vahvistaa ja pitää yllä kielitaitoa. Yrittäjyyden yksiköstä valmistuneet pystyvät kommunikoimaan ainakin kahdella vieralla (englanti ja saksa tai venäjä) kielellä vaativis-sakin arki- ja liike-elämän viestintätilanteissa. Toisen kotimaisen kielen, ruotsin, osalta tavoitteena on antaa valmiudet työskennellä kaksikielisessä toimintaympäristössä. Koulutusohjelmasta valmistunut hallitsee liike-elämälle tyypilliset kirjalliset työt ja vuorovaikut-teiset puhetilanteet omalla äidinkieltään. Tavoitteena on myös lisätä opiskelijoiden esiintymiskykyä sekä painottaa sekä kirjallisen että suullisen viestinnän sujuvuutta. Opiskelijoi-den tulisi valmistuttuaan pystyä oikeakieliseen viestintään niin kirjallisesti kuin suullisestikin.

Liite 2: Koulutusyksiköiden kehittämistoimenpiteet

Yksikkö	Kehittämistoimet
ICT-yksikkö; insinöörit	• lisämateriaalin tuottaminen opetuksen alan todellisia materiaaleja hyödyntäen • erikoissanastojen kerääminen
ICT-yksikkö; tradenomit	• IT-alaan liittyvän sanaston ja asioiden vahvempi huomioiminen opetuksessa
Liiketalous	• ryhmäkoko: Erit. ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kieliryhmien kokoa pitäisi tarkistaa. • kielenopetuksen ryhmien yhteiset yritysvierailut • tarvittavat av-laitteet ovat niiden luokkien kiinteänä varustuksena, joissa kielitunteja pidetään • kielten opintojaksoille ilmoittautumiskäytäntöä täsmennetään • ulkopuolisten luennoitsijoiden käyttöä lisätään
Maaseutu- Maatalous, Ilmajoki	• integrointi muiden aineiden kanssa • alakohtaisuuden ja työelämälähtöisyyden edistäminen • lähtötasotestin ja -opintojen toteuttamisen kehittäminen • suullisen viestinnän harjoittamisen ja kielenhuollon korostaminen
Matkailu ja ravitsemisala, Kauhajoki	• fyysinen ympäristö (lisää mahdollisuuksia atk:n käyttöön kielenopetuksessa) • suullisen kielitaidon opetukseen panostaminen • kotikansainvälistyminen (projektit yms.) • kielitarjonnan lisääminen • integroinnin lisääminen ammatillisiin aineisiin, yhteistyötä enemmän, aikaa • vieraskielisen materiaalin käytön lisääminen ammatillisissa aineissa ja vieraskielisen opetuksen lisääminen • verkostoituminen muiden oppilaitosten kanssa, materiaalivaihtoa, yhteisiä hankkeita

Metsä- ja puutalousala, Tuomarniemi	• valmentavan opetuksen aseman selvittäminen • integroinnin syventäminen ammattiaiineiden opetuksen kanssa • vieraskielisen materiaalin käytön lisääminen ammatillisten aineiden opetuksessa • erityisesti kielten ja viestinnän opetukseen tarkoitettujen ja uusimmalla informaatio- ja kommunikaatiotekniikalla varustetun opetustilan kehittäminen • uuden teknologian hyödyntämiseen liittyvä perehdyttäminen ja käytön opastaminen • oppinnäytetyöhön liittyvän kielenoajauksen ja –tarkastuksen resursoinnin selkiyttäminen
Muotoilun koulutusohjelma, Jurva	--
Sosiaali- ja terveysala	• vierailuille ulkomaisille luennoitsijoille kokonaisia opintojaksoja • suunnitelmallisempaa yksikköön tulevien vaihto-opiskelijoiden hyödyntämistä • sosiaali- ja terveysalan saksaa vapaasti valittaviin opintoihin • resurssien kohdentaminen pienimuotoiseen ”yksityisklinikatoimintaan” erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita varten • ulkoisen arvioinnin suunnittelu • sairaanhoitopiirin ruotsin ja englannin täydennyskoulutuksen kehittäminen (tasoryhmät, aikataulut ym.) Äidinkieli ja viestintä, kirjallinen viestintätaito: • myös muut kuin äidinkielenopettajat voisivat antaa lyhyen kirjallisen palauteen, mikäli opiskelijan kirjallisessa esityksessä on runsaasti virheitä. • sosiaali- ja terveysalan yksikössä opinnäytetöiden kieliasun tarkastaisi äidinkielenopettaja, jonka opastuksella opiskelija voisi parantaa valmisteilla olevan opinnäytetyön oikeakielisyyttä. Tavoitteen toteutuminen edellyttää, että opettajalle resursoidaan työaika tarkastusta varten. • tarkoituksena on jatkaa ja kehittää vapaasti valittavien opintojen virtuaalimuodossa tapahtuvaa oikeakielisyyden opetusta. • kypsyysnäytteen (Asetus 352/2003 10§) arvioinnissa toimitaan edelleen siten, että näytteen kahdesta tarkastajasta toinen on sisällön ja toinen äidinkielen asiantuntija ja että työhön saadaan edelleen riittävästi resursseja. Kypsyysnäyte on viimeinen kirjoitelma, jonka avulla valmistuva osoittaa perehtyneisyyden ammattialaan ja kirjallisen viestinnän taidon ilmaista oppimaansa. Äidinkieli ja viestintä, suullinen viestintätaito: • kiinnitetään huomio siihen, että sosiaali- ja / tai terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijan äidinkieli on hänen ensisijainen ilmaisuvälineensä, joten suullinen viestintä kirjallisen viestinnän ohella tarvitsee riittävästi oppitunteja vaativien vuorovaikutustaitojen kehittämistä varten. • suullisen ja kirjallisen viestinnän täydennyskoulutusta lisätään.

Tekniikka	• integrointi muiden aineiden kanssa• ryhmäkokojen tarkistaminen• suullisen kielitaidon ja viestinnän opintokokonaisuuudet• kielitarjonnan lisääminen• valmentavan opetuksen/tukiopetuksen aseman selventäminen
Yrittäjyys	• ryhmäkokoja pitää tarkistaa, etenkin alkeisryhmissä• suuntautumisvaihtoehdot huomioitava paremmin materiaaleissa ja työtaoissa• integrointia ammattiaineiden ja kielten välille lisää• yrittäjyyden painottaminen myös kieliopinnoissa (etenkin huomiota pk-yritysten tarpeisiin)• teknistä koulutusta opettajille ja mahdollisuudet uuden tekniikan hyödyntämiseen• resursseja vieraskielisten luennotsijoiden hankkimiseen sekä yritysvierailuihin

Liite 3: SeAMK:n kieltenopetuksen ja kielipalvelujen toimintasuunnitelman laatimiseen osallistuneet tahot

Seinäjoen ammattikorkeakoulun kieltenopetuksen ja kielipalvelujen strategiatyöhön ovat osallistuneet seuraavat henkilöt:

Kielipalvelut: Päivö Laine (kielten yliopettaja), Heli Simon (kielten koordinaattori)

ICT-yksikkö: Anne-Maria Aho (koulutusohjelmavastaava tietojenkäsittely), Hannu Reinilä (koulutusohjelmavastaava tietotekniikka), Pia-Mari Riihilahti (englanti, äidinkieli ja viestintä)

Kulttuurialan ja muotoilun yksikkö: Jussi Kareinen (koulutusohjelmavastaava kulttuurituotanto), Jaana Liukkonen (koulutusohjelmavastaava muotoilu)

Maaseutualan yksikkö: Heli Kaski (viestintä), Anu Katila (englanti, ruotsi), Pia Lahdenmaa (äidinkieli ja viestintä), John Pearce (englanti), Tuuli Perkola (opiskelijaedustaja), Suvi Saikkonen (opiskelijaedustaja)

Metsäalan yksikkö: Mirja Jääskeläinen (koulutusohjelmavastaava), Elina Kiviranta (englanti)

Ravitsemisalun yksikkö: Erja Heikkilä (englanti, ruotsi), Sirkka Nieminen (äidinkieli ja viestintä), Eija Putula-Hautala (koulutusohjelmavastaava)

Sosiaali- ja terveysalan yksikkö: Riitta Myllymäki (äidinkielen ja viestintä), Raija Palo (koulutusohjelmavastaava, terveysala), Päivi Rinne (koulutusohjelmavastaava, sosiaali- ja terveysala), Tiina Vahvaselkä (englanti), Marjatta Vaismaa (englanti, ruotsi), Riitta Laru (äidinkieli ja viestintä, sosiaali- ja terveysala)

Tekniikan yksikkö: Tapio Pihlajaniemi (englanti), Ala-Sankila Riikka (ruotsi, en), Loikkanen Terttu (äidinkieli)

Yrittäjyyden yksikkö: Marjo Arola (KV-koordinaattori), Sirpa Esko (opiskelijaedustaja), Sanna Hirvonen (saksa), Juha Jokela (koulutuskoordinaattori), Pekka Nieminen (koulutusohjelmavastaava), Sanna Ranta-Nilkku (englanti, saksa), Päivi Uitti (ruotsi)

KUMPPANUUS			
Tavoite	Sunnittelut toimenpiteet 05–06	Tilanne syksy 06	Kommenteja
PERUSKIELITAIIDON VARMISTAMINEN			
Ruotsin ja englannin valmentavaa opetusta tarjotaan kaikkien yksikköjen opiskelijoille, joilla on puutteita peruskielitaidossaan.	Yksikkörajojen ylittäviä valmentavia englannin ja ruotsin opintojaksoja kehitetään toimivammaksi.	Yritetty tarjota yksikkörajat ylittäviä valmentavia opintojaksoja muutamaan otteeseen, mutta osallistujamäärät jäivät liian pieniksi.	Tilannetta seurataan. Mikäli yksiköissä on yksittäisiä opiskelijoita eri vuosikursseilta jotka tarvitsevat valmentavaa opetusta, voivat yksikköjen kielten vastuunopettajat ilmoittaa heistä Kielipalveluille. Kielipalvelut arvioi, voidaanko järjestää yksi yksikkörajat ylittävä ryhmä.
Kieliopinnot tulee ajoittaa siten, että kielitaidon ylläpitäminen on jatkuvaa koko opintojen ajan.	Sovitaan minimimäärä, joka kaikkien pitää opiskella substanssinaiksetta käyttäen opiskelemaansa vierasta kieltä (esim. vieraskieliset esitelmät substanssinaikseissa, vierailtavat luennotsijat) tai ainakin lukea vieraskielistä kirjallisuutta.	Tavoite annettu suosituksen muodossa hyväksyttäessä Arenen kielityöryhmän suosituksien. Ei seurata.	Suunnitellut seuranta-toimenpiteet: Kv-päällikön kanssa laaditaan kysely, joka lähetetään yksikköjen koulutusohjelmapäälliköille kevätlukukaudella 2007. Kyselyssä tiedustellaan seuraavia asioita: • vieraskielisen kirjallisuuden määrä koulutusohjelmissa • CLIL-opetus • vvo-kieliopinnot • vieraskielisen kirjallisuuden määrän seuraamisen opinnäytteissä Koulutusohjelmakohtainen sopiminen vieraskielisen kirjallisuuden käyttämisestä.
Opiskelijoiden ruotsin kielen lähtöason heiketyssä huolehditaan siitä, että pystytään täyttämään lainsäädännön edellyttämät oppimistavoitteet.	Yhteistyötä kaksikielisten amkien kanssa lisätään esim. opettajavaihdon muodossa. Ruotsin asemaa vahvistetaan esim. hanketoiminnan avulla.	Yritetty solmia kontaktia Linköpingin yliopistoon; Ruotsin tiimin hankesuunnitelmat; NordPlus hanke (Satakunnan amk & SeAMK liikealalla) mennyt läpi Vapautusmahdollisuus (?) ALMS-kokeilu (ru, en) meneillä liikealouden yksiköissä.	ALMS-kokeilu käynnissä lukuvuonna 2006–2007

Tavoite	Sunnittelut toimenpiteet 05-06	Tilanne syksy 06	Kommenteja
LAAJAN KIELITARJONNAN VARMISTAMINEN			
Laaajan kielitarjonnan varmistaminen ns. harvinaisissa kielissä.	Lisätään virtuaaliopiskelu-mahdollisuuksia; Opettajat liikkuvat yksiköiden välillä; Intensiiviopintojaksoja tarjotaan paikallisesti	Kielipalvelut panostanut erityisesti virtuaaliopiskeluun; Virtuaaliympäristöjen käyttöä edistetty (Promentorin yhteisöisenssi ja Moodle). Suhteellisen säännölliset yhteydenotot mm. Kau-hajoelta, Kauhavalta, IMOsta koskien ns. harvinaisten kielten opintojaksojen järjestämistä. Työn alla kansalaisopisto-yhteistyö erittäin harvoin opiskelluissa kielissä.	Opettajat olleet pääosin tyytyväisiä Promentor-ohjelmaan. Marraskuussa 2007 kv-päällikkö tiedustele rehtorilta mahdollisuutta yhteistyöhön yliopis-tokeskuksen kanssa koskien kansalaisopistoyhteistyötä erittäin harvoin opiskelluissa kielissä.
SUOMEN KIELEN KIRJALLINEN JA SUULLINEN VIESTINTÄTAITO			
Opinnäytetöiden kieliasuun tulee kiinnittää huomiota.	Opinnäytetöiden kieliasu tarkastetaan kaikissa koulutus-ohjelmissa.	ARENEN kieliryhmältä tulossa suositus koskien opinnäytetöiden kieliasun tarkastamista, jota tullaan ehdottamaan hyväksyttäväksi SeAMK:ssa.	Asiaa käsitellään koulutusohjelmapäällikköiden kokouksessa ja yksikköjen opinnäytetyöryhmissä.
Oikeakielisyyteen tulee kiinnittää huomiota.	Tarjotaan oikeakielisyyden virtuaaliopintojaksoa vvo-opinnoissa.	Ei toteutunut koko amk:n tasolla. Kysytään X:n halukkuutta tarjota omaa opintojaksoaan koko amk:n tasolla.	Palataan asiaan keväällä 2007
KIELIPALVELUT			
Kielipalvelut pyrkii vastaamaan tehokkaammin koulutuskunta-yhtymän ja työelämän palvelutarpeeseen.	Rekrytoidaan sivutoimisia työntekijöitä.	Käytössä sivutoiminen henkilö käännös- ja kielentarkastustöihin, mikäli omat henkilöresurssit eivät riitä; Pätevien sivutoimisten kieltenopettajien rekrytointi etenkin etäyksikköihin ongelmallista.	Tilannetta seurataan. Yhteystietoja päivitetään.

HENKILÖSTÖ			
KIELTENOPETAJIEN AMMATILLISEN KASVUN TUKEMINEN			
Motivoidaan kieltenopettajia jatko- ja täydennyskoulutukseen sekä ulkomaanvaihtoihin ja työelämäjaksoille.	Opettajien ammatillista kasvua tuetaan motivoimalla projekteihin, työelämäjaksoille ja ulkomaanvaihtoon tehostamalla tiedotusta sekä välittämällä kokemuksia kyseisestä toiminnasta.	Kieltenopettajien kokemukset ulkomaanvaihdosta ollut esillä kieltenopettajien kokouksessa 23.8.05	Kartoitetaan ympäristön yrityksiä, joissa mahdollista kieltenopettajille suorittaa työelämäjakso. Kysytään henkiöstöpäälliköitä kannustamista?
Tavoite	Sunnitellut toimenpiteet 05–06	Tilanne syksy 06	Kommenteja
RESURSSIT			
KIELTENOPETUS JA KANSAINVÄLISYYS			
Kv-toimintaa hyödynnetään kieltenopetuksessa määrätietoisemmin ja suunnitelmallisemmin.	Laaditaan ja toteutetaan suunnitelma vierailuvien luennoitsijoiden hyödyntämisestä kieltenopetuksessa. Vaihto-opiskelijoiden ja vaihdossa oleiden opettajien hyödyntäminen kieltenopetuksessa.	- Ulkomaalaisten opiskelijoiden ja luennoitsijoiden hyödyntämisestä keskusteltiin kv-työryhmän kokouksessa 20.4.05. Yksikköjen välillä eroja siinä, voidaanko hyödyntää. Aikataulut joissakin yksiköissä liian kireitä. - Ulkomaalaisia opiskelijoita hyödynnetään jossain määrin osassa yksiköitä. - Hankkeessa Languages for eCommerce luodaan kielin ja substanssiaineisiin kansainvälistä virtuaaliopintokokonaisuutta, jossa hyödynnetään kulttuurienvälisiä eroja.	Tähänastiset käytännöt ja kokemuksen kootaan ja esitellään kieltenopettajien kokouksessa. Muiden toimintamallien kartoitus. Toimintamallien hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan.

Suomi vieraana kielenä opetuksen tarjonta varmistetaan.	Suomi vieraana kielenä – opetuksessa yhteistyötä yksiköiden välillä. Varmistetaan opetuksen järjestäminen tarvittaessa lukukausittain.	Säännöllistä yhteydenpitoa yksiköiden kv-vastaaviin ja kv-päääliikkeen; Tiedotusta suomi vieraana kielenä-opintojaksoista; Kaikille avoiminta tarjontaa ollut liiketalouden yksikössä sekä syksyllä 06 myös kulttuurituotannossa.	Ongelma: Pätevä suomi vieraana kielenä opettaja ei enää käytettävissä Seinjoella. SeAMK:ssa on kaksi pätevää suomi vieraana kielenä opettajaa Tuomarniemellä ja Kauhajoella, mutta omat yksiköt työllistävät täysin.
KIELIPALVELUT			
Kielipalvelujen päällekkäisten toimintojen minimointi	Säännöllinen tiedottaminen kielipalveluista	Tuntuma: Kielipalvelut löydetty suhteellisen hyvin. Koko kuntayhtymän tasolla yhteydenottoja koskien käännöksiä ja kielen tarkastuksia. Myös amk-yksiköistä runsaasti yhteydenottoja erit. sivutoimisten kieltenopettajien rekrytointiin liittyen ja opintotoimistoista liittyen kielten arvosanoihin ja hyväksilukemisiin.	Aika- ja henkilöresurssit rajoittavat. Laajempi tunnettuus ei toivottavaa tällä hetkellä. Ei mahdollisuutta vastata laajempaan palvelukysyntään.
Tavoite			
PROSESSIT			
OPETUSMENETELMÄT			
Ammattilisen kielitaidon opettaminen monipuolisin opetusmenetelmin.	Laajennetaan kieltenopettajien opetusmenetelmien tuntemusta ja hallintaa järjestämällä benchmarking-toimintaa ja yhteisiä koulutusilaisuuksia tai tiedottamalla valtakunnallisista koulutuksista.	Kieltenopettajien kokouksessa 23.8.05 kieltenopettajat esittelleet CLIL-suunnitelmaan; kokouksessa 27.1.06 esitely erilaisia CLIL-kokeiluja ja toteutuksia SeAMK:n kieltenopetuksessa; 18.8.06 esitely Team Teaching CLIL-hanketta.	CLIL – opetus saanut positiivista vastaanottoa opiskelijoilta (ja opettajilta). CLIL – käytänteiden juurtumista vaikeuttaa suhteellisen tiukka opetuksen ja resurssien jaon oppiainekohtaisuus. Asia liittyy OPS -suunnitteluun, asian eteenpäinvieminen: esim. mahdollisesti perustettava pedagogisen kehittämisen työryhmä.
Kommentteja			
Tilanne syksy 06			
Suunnitellut toimenpiteet 05–06			

LAADUNVARMISTUS			
Pedagogisesti pätevä henkilökunta	Kannustetaan opettajan- koulutukseen ja tiedotetaan koulutusmahdollisuuksista.	Kielipalvelut tiedottaa valtakunnal- lisista koulutustapahtumista s-positse sekä kielten intrassa. Sivutoimisia rekrytoitaessa pyritään rekrytoimaan ensisijaisesti pedagogisesti päteviä opettajia.	Best practises – keskustelu ja kehitettävien asioiden reflektointi.
Opintojaksopalautetta kerätään, käsitellään ja prosessoidaan systemaattisesti.	Palautekäytännöissä seurataan SeAMK:n laatutyöryhmän linjauksia. Kielissä palautteita käsitellään myös kollegoiden kesken ja tätä kautta välitetään hyvien käytäntöjen tuntemusta.	Palautteita ei käsitelty; Ainoastaan laadittu oma palautelomake kielisiin, joka poistunee käytöstä sähköisen palauttejärjestelmän myötä.	
Opiskelijasuoritusten vertailtavuutta paranna- taan.	SeAMK:n kielenopettajien laatimia arviointikriteerejä päivitetään. Suositellaan yhteisten kriteerien käyttöä arvioinnissa.	Ruotsissa käytössä KORU-hankkeen taitotasot. Englannissa valtakunnallis- ten taitotasojen käyttöä suositellaan.	
Yhtenäisten käytänteiden luominen ja noudat- taminen	Sekä SeAMK:n sisäisiä että ARENEn kielityöryhmän laatimia kielenopetuksen suosituksia noudatetaan koulutusyksiköissä.	Molempien käyttöön pyritään.	Käytänteiden noudattaminen on opettajakohaltaista.
KIELIPALVELUT			
Kielipalvelut tukee yksiköiden ammatillista kieltenopetusta	Seurataan koulutusyksiköiden kehittämistoimenpiteiden toteutusta.	Kieltenopettajien kokouksessa 27.1.06. kerätty koulutusyksiköittäin palautetta yksiköiden kehittämistoimenpiteiden toteutumisesta.	

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUSARJA

A. TUTKIMUKSIA

1. Timo Toikko. Sosiaalityön amerikkalainen oppi. Yhdysvaltalaisen caseworkin kehitys ja sen yhteys suomalaiseen tapauskohtaiseen sosiaalityöhön. 2001.
2. Jouni Björkman. Risk Assessment Methods in System Approach to Fire Safety. 2005.
3. Minna Kivipelto. Sosiaalityön kriittinen arviointi. Sosiaalityön kriittisen arvioinnin perustelut, teoriat ja menetelmät. 2006.
4. Jouni Niskanen. Community Governance. 2006. (verkkojulkaisu)
5. Elina Varamäki, Matleena Saarakkala & Erno Tornikoski. Kasvu-yrittäjyyden olemus ja pk-yritysten kasvustrategiat Etelä-Pohjanmaalla. 2007.

B. RAPORTTEJA JA SELVITYKSIÄ

1. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta soveltavan osaamisen korkeakoulu – tutkimus- ja kehitystoiminnan ohjelma. 1998.
2. Elina Varamäki - Ritva Lintilä - Taru Hautala - Eija Taipalus. Pk-yritysten ja ammattikorkeakoulun yhteinen tulevaisuus: prosessin kuvaus, tuotokset ja toimintaehdotukset. 1998.
3. Elina Varamäki - Tarja Heikkilä - Eija Taipalus. Ammattikorkeakoulusta työelämään: Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 1996-1997 valmistuneiden sijoittuminen. 1999.
4. Petri Kahila. Tietoteollisen koulutuksen tilanne- ja tarveselvitys Seinäjoen ammattikorkeakoulussa: väliraportti. 1999.
5. Elina Varamäki. Pk-yritysten tuleva elinkaari - säilyykö Etelä-Pohjanmaa yrittäjämaakuntana? 1999.
6. Seinäjoen ammattikorkeakoulun laatujärjestelmän auditointi 1998–1999. Itsearviointiraportti ja keskeiset tulokset. 2000.
7. Heikki Ylihärstilä. Puurakentaminen rakennusinsinöörien koulutuksessa. 2000.

8. Juha Ruuska. Kulttuuri- ja sisältötuotannon koulutusselvitys. 2000.
9. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta soveltavan osaamisen korkeakoulu. Tutkimus- ja kehitystoiminnan ohjelma 2001. 2001.
10. Minna Kivipelto (toim.). Sosionomin asiantuntijuus. Esimerkkejä kriminaalihuolto-, vankila- ja projektityöstä. 2001.
11. Elina Varamäki - Tarja Heikkilä - Eija Taipalus. Ammattikorkeakoulusta työelämään. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 1998–2000 valmistuneiden sijoittuminen. 2002.
12. Varmola T., Kitinoja H. & Peltola A. (ed.) Quality and new challenges of higher education. International Conference 25.-26. September, 2002. Seinäjoki Finland. Proceedings. 2002.
13. Susanna Tauriainen & Arja Ala-Kauppila. Kivennäisaineet kasvavien nautojen ruokinnassa. 2003.
14. Päivi Laitinen & Sanna Välisaari. Staphylococcus aureus -bakteerien aiheuttaman utaretulehduksen ennaltaehkäisy ja hoito lypsykarjatiltoilla. 2003.
15. Riikka Ahmaniemi & Marjut Setälä. Seinäjoen ammattikorkeakoulu – Alueellinen kehittäjä, toimija ja näkijä. 2003.
16. Hannu Saari & Mika Oijennus. Toiminnanohjaus kehityskohteena pk-yrityksessä. 2004.
17. Leena Niemi. Sosiaalisen tarkastelua. 2004.
18. Marko Järvenpää (toim.) Muutoksen kärjessä. Kalevi Karjanlahti 60 vuotta. 2004.
19. Suvi Torkki (toim.). Kohti käyttäjakeskeistä muotoilua. Muotoilija-koulutuksen painotuksia SeAMK:ssa. 2005.
20. Timo Toikko (toim.). Sosiaalialan kehittämistyön lähtökohta. 2005.
21. Elina Varamäki & Tarja Heikkilä & Eija Taipalus. Ammattikorkeakoulusta työelämään. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta v. 2001–2003 valmistuneiden sijoittuminen opiskelun jälkeen. 2005.
22. Tuija Pitkäkoski, Sari Pajuniemi & Hanne Vuorenmaa (ed.). Food Choices and Healthy Eating. Focusing on Vegetables, Fruits and Berries. International Conference September 2nd – 3rd 2005. Kauhajoki, Finland. Proceedings. 2005.
23. Katariina Perttula. Kokemuksellinen hyvinvointi Seinäjoen kolmella asuinalueella. Raportti pilottihankkeen tuloksista. 2005.
24. Mervi Lehtola. Alueellinen hyvinvointitiedon malli – asiantuntijat puhujina. Hankkeen loppuraportti. 2005.

25. Timo Suutari, Kari Salo & Sami Kurki. Seinäjoen teknologia- ja innovaatiokeskus Frami vuorovaikutusta ja innovatiivisuutta edistävänä ympäristönä. 2005.
26. Päivö Laine. Pk-yritysten verkkosivustot – vuorovaikutteisuus ja kansainvälistyminen. 2006.
27. Erno Tornikoski, Elina Varamäki, Marko Kohtamäki, Erkki Petäjä, Tarja Heikkilä, Kirsti Sorama. Asiantuntijapalveluyritysten yrittäjien näkemys kasvun mahdollisuuksista ja kasvun seurauksista Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla –Pro Advisor –hankkeen esiselvitystudkimus. 2006.
28. Elina Varamäki (toim.) Omistajanvaihdosnäkömät ja yritysten jatkuvuuden edistäminen Etelä-Pohjanmaalla. 2007.
29. Beck Thorsten, Bruun-Schmidt Henning, Kitinoja Helli, Sjöberg Lars, Svensson Owe and Vainoras Alfonsas. eHealth as a facilitator of transnational cooperation on health. A report from the Interreg III B project "eHealth for Regions". 2007.
30. Anmari Viljamaa, Elina Varamäki (toim.) Etelä-Pohjanmaan yrittäjyyskatsaus 2007. 2007.
31. Elina Varamäki - Tarja Heikkilä - Eija Taipalus - Marja Lautamaja. Ammattikorkeakoulusta työelämään. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta v.2004–2005 valmistuneiden sijoittuminen opiskelujen jälkeen. 2007.
32. Sulevi Riukulehto. Tietoa, tasoa, tekoja. Seinäjoen ammattikorkeakoulun ensimmäiset vuosikymmenet. 2007.
33. Risto Lauhanen & Jussi Laurila Bioenergian hankintalogistiikka. Tapauksia Etelä-Pohjanmaalta. 2007. (verkkojulkaisu)
34. Jouni Niskanen (toim.). Virtuaalioppimisen ja -opettamisen Benchmarking Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Seinäjoen yliopistokeskuksen sekä Kokkolan yliopistokeskuksen ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakouluun Averkun välillä keväällä 2007. Loppuraportti. 2007. (verkkojulkaisu)

C. OPPIMATERIAALEJA

1. Ville-Pekka Mäkeläinen. Basics of business to business marketing. 1999.
2. Lea Knuuttila. Mihin työohjausta tarvitaan? Oppimateriaalia sosiaali-alan opiskelijoiden työnohjauskurssille. 2001.
3. Mirva Kuni & Petteri Männistö & Markus Välimaa. Leikkauspelot ja niiden hoitaminen. 2002.

D. OPINNÄYTETÖITÄ

1. Hanna Halmesmäki – Merja Halmesmäki. Työvoiman osaamistarvekartoitus Etelä-Pohjanmaan metalli- ja puualan yrityksissä. 1999.
2. Tiina Kankaanpää – Maija Luoma-aho – Heli Sinisalo. Kymmenen metrin kävelytestin suoritusohjeet CD-rom levyllä: aivoverenkierto-häiriöön sairastuneen kävelyn mittaaminen. 2000.
3. Laura Elo. Arvojen rooli yritysmaailmassa. 2001.
4. Nina Anttila. Päälle käyvää – vaatemallisto ikääntyvälle naiselle. 2002.
5. Jaana Jeminen. Matkalla muotoilu-yritykseen. 2002.
6. Päivi Akkanen. Lypsääkö meillä tulevaisuudessa robotti? 2002.
7. Johanna Kivioja. E-learningin alkutaival ja tulevaisuus Suomessa. 2002.
8. Heli Kuntola – Hannele Raukola. Naisen kokemuksia minäkuvan muuttumisesta rinnanpoistoleikkauksen jälkeen. 2003.
9. Jenni Pietarila. Meno-paluu –lauluilla tuottaminen. Produktion tuottajan käsikirja. 2003.
10. Johanna Hautamäki. Asiantuntijapalvelun tuotteistaminen case: 'Avaimet markkinointiin, kehittyvän yrityksen asiakasohjelma -pilotti projekti'. 2003.
11. Sanna-Mari Petäjistä. Teollinen tuotemuotoiluprosessi – Sohvapöydän ja sen oheistuotteiden suunnittelu. 2004.
12. Susanna Patrikainen. Nuorekkaita asukokonaisuuksia Mode LaRose Oy:lle. Vaatemallien suunnittelu teolliseen mallistoon. 2004.
13. Tanja Rajala. Suonikohjuleikkaukseen tulevan potilaan ja hänen perheensä ohjaus päiväkirurgisessa yksikössä. 2004.

14. Marjo Lapiolahti. Maksuvalmiuslaskelmien toteutuminen sukupolvenvaihdostiloilla. 2004.
15. Marjo Taittonen. Tutkimusmatka syrjäytymisen maailmaan. 2004.
16. Minna Hakala. Maidon koostumus ja laatutekijät. 2004.
17. Anne Uusitalo. Tuomarniemen ympäristöohjelma. 2004.
18. Maarit Hoffrén. Vaihtelua kasviksilla. Kasvisruokalistan kehittäminen opiskelijaravintola Risettiin. 2004.
19. Sami Karppinen. Tuomarniemen hengessä. Arkeista antologiaksi. 2005.
20. Elina Syrjänen – Anne-Mari Uschanoff. Messut – ideasta toimintaan. Messutoteutus osana yrityksen markkinointiviestintää. 2005.
21. Ari Sivula. Metahakemiston ja LDAP-hakemiston asennus, konfigurointi ja ohjelmointi Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle. 2006. (verkkójulkaisu)
22. Johanna Väliniemi. Suorat kaaret – kattaustekstiilien suunnittelu yhteistyössä tekstiiliteollisuuden kanssa. 2006. (verkkójulkaisu)

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Seinäjoen korkeakoulukirjasto
Keskuskatu 34 PL 97, 60101 Seinäjoki
puh. 020 124 5040 fax 020 124 5041
seamk.kirjasto@seamk.fi

ISBN 978-952-5336-87-0 (verkkojulkaisu)
ISSN 1797-5573 (verkkojulkaisu)